Stultifera Nauis.

Narragonice ꝑfectionis nunq̃

ſatis laudata Nauis: per Sebaſtianū Brant: vernaculo vul=
garicꝫ ſermone & rhythmo ꝓ cūctoꝝ mortalium fatuitatis
ſemitas effugere cupiētiū directione/ ſpeculo /cōmodoꝗ &
ſalute : proꝗ inertis ignaueꝗ ſtulticię ꝑpetua infamia/ exe=
cratione/& confutatione /nuꝑ fabricata : Atꝗ iampridem
per Iacobum Locher/cognomēto Philomuſum: Sueuū :in
latinū traducta eloquiū : & per Sebaſtianū Brant : denuo
ſeduloꝗ reuiſa: fœlici exorditur principio.

.1497.

¶ Nihil ſine cauſa.
Io. de Olpe

Narragonia latine facta

❡A Iacobo Locher Philomuso: Sueuo.

❡Eiusdē Epigrāma ad lectorem

Epigrāma

CArmina / sint q̄uis triuiali sculpta moneta /
Plaude tamē teneris lector amice modis
Cultius eloquiū nobis supesse putabis:
❡Si canimus tragico scripta canora pede.
Sponte quidem tenui fatuos depmsimus orsu
❡Stultiuagisq; viris transtra locata patent.
Nauibus ergo vagis ventosq; aurasq; fauentes:
❡Et salubres portus: & loca tuta precor
Cogantur fatui tumido subsidere ponto:
❡Ne modo: da tutā Iupiter alme viam.
Si foret inter nos ætas Saturnia: pacis
❡Sancta fides: vitę conspicuūq; decus:
Non iam tot fatuos puppis cumulasset inertes:
❡Aequora qui sulcant: velaq; picta trahunt.

❡Epistola Iacobi Locher Philomusi: Ad eruditissimū virum Sebastianū Brant: Iurisconsultum & poetā argutissimū / pręceptorē suū dilectissimū.

Epistola ad S. Brant.

SI fas esset: p̄ceptor iucūdissime: exotici ac barbari sermonis quiddā tuis mūdissimis auribus inculcare: In p̄nti p̄ludio rudis loquutor audaxq; iuuet⁹ maib⁹ tuis dedicarē: quod mihi labor ingenuus: sedētarięq; noctes ac frequēs lucubratio peperere. Sed quia te humanitatis splēdore conspicuū censorem video: absq; ruboris ma=

cula ad te scribēdū pueriles excitaui man⁹: nec enī
es de nūero eoꝝ Criticoꝝ: q cū & ipsi nihil sapiāt
ingenii tamē asperitudinē in alios vertunt. nec mō
alio designatus vultu: alio vocis sono: alio quoqꝫ
incessu: nec iactātia obsolentiore: nec superbia ar=
rogātiore: nec capillatiore (vti maliuoli solēt) meā
in te iuuenilē obseruātiā manucapis. Memi dulci=
ter me puerū / stipēdiis fęlicis achademię sub te prę/
ceptore meruisse. O dulces cōfabulatōes q̄s sermo/
ne tuo suauissimo cōditas: publico ī Auditorio te
ꝑsitēte accepim⁹. auribus inq̄ tenellis & adhuc ꝓp/
ter pubertatis mollitudinē strepētib⁹: salutares ac
beniuolas solitę tuę facūdię disciplinas exhibuisti.
Quotiens enī in frequēti gymnasio certamina poe
taꝝ grādisonamqꝫ veteꝝ chelyn inflāmasti? lepi=
doqꝫ susurro cantilenas orphicas / delphicasqꝫ per=
mulsisti? quotiens ob phœbi tui dexteritatē laure
amqꝫ coronabilē / me ad Aganippidos vireta sca=
turientesqꝫ Castalii riuulos concitasti? Queadmo= Demosthēs.
dum atticę iucūditatis prīceps Demosthenes Pla=
tonisqꝫ nostri tenellus auditor / oratione quam Cal
listratus orator cōcitatissimus / pro Oropo acturus
ad eloquētię studiū cōmotus extitit. Ita tu charis
sime pręceptor animū meū primitus ad fœliciores
studioꝝ secessus: antraqꝫ iucūdiora / tua affabilita
te ac vrbanitate induxisti. Gratias igitur non q̄s
volumus sed quas nostri pectoris exiguitas valet:
referre nō dedignemur. Nam si gratiaꝝ actiones
in hoc epistolio pro infusa eloquētia: proqꝫ musa=
rum inspiramine iam tibi persoluere conarer: Nilo

tici calami argutia: ægyptięq́ papyri craſſitudo / noſtris ſudoribus vix ſatis facerēt. Noſtrę itaq́ ru ditatis exercitamenta / hilari fronte iucūdiſſimoq́ mētis examine trutinabis. Laudabis diſcipuli tui audaciam: qui ſui preceptoris ſaluberrima rhythmata: latiali (quāuis dura ac bulbutienti) lingua e theutonico linguagio vertit. Nec id pudoris loco habēdū duco. cū & Frāciſci Petrarchę philoſophi Stoici: ac Męonii vatis ſectatoris celeberrī: cātōes vulgares: vernaculaq́ dictamīa / Philippus Beroal dus Bononieñ / ęque p̄ceptor meus / omniſq́ vetuſ tatis candidiſſimus inquiſitor (cui etiam iamdudū primas partes in oī dicendi genere Italia: felſina q́ viritim tribuit) in latinū ſermonē vertere nō eſt dedignatus. Idē Boccatii interpres eſſe voluit. Max imi igitur ſpectatiſſimiq́ honoris p̄miiq́ loco dux im⁹: ꝙ me ſermonis tui vernaculi (quo egregie pol les) interp̄tē eſſe voluiſti. Illud nēpe inter p̄cipua humanitatis genera locari ſolet: cū a pręceptore di ſcipulus ad honores egregios eleuat̃: Tāti igit̃ te fa cio: q̄ti Iſocrates Plato q́ Socratē / ſanctiſſimū fece re. Nec cędo ea in re Theophraſto: q̄ Ariſtotilē pe ripateticoꝝ fundatorē maximū maxi fecit. Ecq̄d priſcos cito? cum ſatis ſupq́ mea inte obſeruabil' pi aq́ veneratio / lōge lateq́ per fines Germanię: eru ditiſſimaſq́ latii ſcholas / me pręcone / intonuit. teſtis eſt mihi Hubertinus Clericus Creſtētinas: mar chionis Mōtiſferrati & pedemōtani poeta ſtipēda rius: apud quem Caſſalę tuam egregiam virtutem expoſui. Interrogabat enim vir iſte apprime doc-

Petrarcha.
P. Beroaldus
Iſocrates.
Theophraſt⁹
Hubertinus.

tus: orator tersissimus: an etiã Germanię fines elo quentię ac argutioris musę dogmata passim semi= narent? te aiebã amicũ: qui stilo nasũ apud nr̃ates faceres. Itaq; in verba fidẽtior factus: te adhortari non desinam: vt in his nostris lucubratiunculis fa= uorabiles assensus: curamq; pręsentem adhibeas. non enim dubito: quin crassis quidã auribus: cor= de obstinato: impexis sup̄ciliis/scissili palliastro: su tuliq; cẽtuculo amicti: manus sanguinarias temere nobis impingãt. hoꝝ glutinosarũ fauciũ latratus: larualesq; ac tortuosas exclamationes: celeusmaq; nauticum: cauillum exoticum: sellulariasq; castiga tiones: te duce: te pręside: te quoq; tutore facile su perabimus. Est etiam nobis altior cothurnus: sunt nobis syrmata lõgiora: & dexter Apollo cũ iucun da camęnarum chorea/ nondum ędes ac nostra di uersoria deseruit. casta siquidẽ manu palladis ar/ tes: sacrãq; Mathęseos arã: thure vapido/ frequẽ tiq; libo veneramur. Igitur: dulcissime fautor: ven tis impera: & nauiculis nostris: ac phaselis salubres auras precare. Vale. Datum Friburgi. Kal'. februa riis. Anno domini. xcvii.

Carmē eiusdē: ad S: Brāt

Carmen ad S. Brant.

Si mihi nunc pęan sacros concederet arcus
¶ Verteret innitidos & mea verba pedes:
Et daret arguti cultissima plęctra leporis
¶ Ad te migraret non bene culta lyra.
Nil rude: nil tepidum: venerando nomīe dignum
¶ Esse tuo poterit: tu quia dulce canis.
Siue velis numeris facundos nectere sensus:
¶ Seu lyricus chordis: optimus arte vales.
Expertes numeris seu malis condere voces:
¶ Audes magnifico cum Cicerone loqui.
Iam modo plaude: tuis fœlix Germaīa nymphis
¶ Quas fontes Rheni Danubiiqꝫ fouent.
Non sumus auersi a musis & Apolline dextro:
¶ Tangere iam didicit Theutona terra lyram.
Musica nostrates/phœbo duce/venit ad oras.
¶ Scimus & argutos voce sonare modos.
A regione procul nostra: permessidos vnda
¶ Sacra scatet: nec nos Aona prata rigant:
Grecia clara suos potuit lustrare poetas:
¶ Hęc quia vicino flumine pasta fuit.
Ad latiosqꝫ lares facilis penetrauit Apollo:
¶ Attulit & secum plęctra canora lyrę.
Nos tamen/horrendis cœlum produxit in oris/
¶ In quibus ingenii est non bene cultus ager.
Sarmatice loquimur: ructamus verba labello:
¶ Crassiloquas voces patria nostra tulit.
Sed postq̄ Titio sacras euoluere musas
¶ Incępit: lepidos atqꝫ docere modos:
Manauit studiosa cohors: quę pectine molli

Ludit: & astringit verba soluta pede.
Vtile nam docto multis pallescere ludo:
Hoc nihil egregius maximus orbis habet.
Virtus & ratio studiorum: pręmia laudum
Parturit: & tituli stemmata clara parat.
Vatibus & dantur meriti fomenta laboris:
Et retinet laudes diua thalia suas.
Plaude senex nostro viridis quoq; plaude iuuēta
Ductori: vester hoc duce crescit honor.
Pandere scit numeris diui sacraria phoebi:
Nil latet Aoniis fontibus huncce virum.
Oscula sępe damus teneris iucunda labellis
Versibus egregiis: dulcis amice: tuis.
O vtinam tecum possem tractare loquel as
Assiduas: nitidos & sotiare pedes.
Quicquid enim sacris phoebi de fontibus hauris:
Candidulis numeris nectis & eloquio.
In lyricis modulis blandissima carmina dictas:
Structilis: argutus: candidus/atq; teres.
Non elegis minor es: te choi sacra philetę
Accipiunt comitem. te sociumq; vocant.
Sed quia non opus est clarū laudare poetam:
Iam facit emeritam pagina scripta fidem.

Sapphicon eiusdē philomusi: excusantis ingenii sui paruitatem.

Grandibus possunt numeris tonare
Quos facit Pęan celebres poetas
Quos & aspirant tenerę camęnę
Numine sacro.

Excusatio auctoris.

Mentis hi crasse tenebris fugatis
Rebus externis procul hinc abactis
In poli tendunt superos meatus
¶ Pectore docto
Flatibus sacris agitantur usque
Candidi vates monimenta condunt
In quibus fulgent animi furentis
¶ Delphica sensa.
Inclytus vates radios Eoi
Solis inquirit refugasque stellas
Mente rimatur: numerisque condit
¶ Sydera cœli.
Sepe ventorum rabiem sonorum
Versibus pingit boreeque flatus:
Frigida & septem numeris reuoluit
¶ Plaustra trionis.
Candidus vates rutilo sub ortu
Colligit versus quia magna querit
Facta: scit causas varias latentis
¶ Reddere mundi
Inclytus vates celebres camenas
Turribus regum venerandus affert:
Resque describit populi potentis
¶ Carmine magno.
Candidus vates lituo canoro
Bellicos fortis recinit labores.
Et tuba Martem recitat ferocē: &
¶ Prelia cantat.
Inclytus vates trahit ad cothurnum
Mentis ardores nitidumque syrma

Induit:lapſus recolit potentum:&
Ardua fata.
Fœtibus tantis mihi non repleuit
Sic ſinum phœbus/rigido ſub antro
Incubat noſter labor:& minutos
Concipit orſus.
Igneis non ſum facibus peruſtus
Quas ſacer phœbi chorus/& diſerta
Turba muſarum/lepidis abunde
Mentibus infert.
Ergo ſupremam veniam precamur
Noſtraq; riuo ſterili camęna
Fluxit:& ſacras violauit vndas
Carmine rauco
Alter in cęcis cumulet latebris
Fabulas:triſtes canat & labores
Martię pugnę:referat ferocem
Militiamq;.
Me iuuet verſus humili boatu
Condere:& mentem cythara minori
Rite ſolari:pariter iocoſo
Soluere neruo.
Gratiam:credo:dabitis tenellis
Muſulis pigro genitis ſub axe:
Sufficit:noſtro ſiquidem magiſtro
Crede)placebunt.

Epigrāma in Narragoniā

¶ Iacobi Locher philomusi. ad lectores.

Ad Lectores Nauem stultorum iucundo scōmate promsit
¶ Brant: cuius celebris fama decusqꝫ viget.
Quam Satyrā vocitare queo: nam candida pāgit
¶ Munera virtutum: conterit atqꝫ probrum.
Efficere argiuus vix hoc potuisset Homerus
¶ Qui lusit veterum prelia magna ducum:
Sydere sub fausto nascentia fata tulisti
¶ Preceptor dulcis: ingenuusqꝫ comes:
Quos tibi concessit vernacula lingua lepores
¶ In latios vertam simplicitate modos.
Currite qui nostrum cupitis conscendere nauem:
¶ Transit ad hesperium iam bene picta fretum.
Alter ad obliquos conuertit brachia remos.
¶ Alter stultigerum candida vela gerat.
Currite: iam properat cursu cōpulsa triremis:
¶ Et mare nunc medium carbasa nostra tenent.

¶ Ad Narragoniam

Psalmo. Cvi. Hi sunt qui descendunt mare in nauib⁹/ facientes opationes in aquis multis. Ascēdūt vsqꝫ ad celos: & descendunt vsqꝫ ad abyssos: anima eoꝝ in malis tabescebat. Turbati sunt & moti sunt sicut ebrius: & oīs sapientia eoꝝ deuorata est: Psalmo. cvi.

Ad Johannē Bergmānū

Ad Io. B. de Olpe. de Olpe. Iacobi locher decatostichon.

Tem pore fœlici currunt presentia cursu:
¶ In quibus Aonias euehis Olpe deas.
Nostrates/ claros solus facis esse poetas:
¶ Scripta palatino das quoqꝫ nostra Ioui.

Te duce: multisonus Brant/claro nomine fulget.
¶ Edidit & longe posteritatis opus.
Gloria magna tuis manibus debetur: & vsq;
¶ Debet Thespadium te celebrare chorus.
Imprimis argutis dictata recentia signis.
¶ Roma pares nrīs nō habet ipsa notas. Vale.

Ad Jacobū̄ Philomusum

¶ subeūde pfectionis Narragonice: e barbaria in latiale solum: exhortatio Sebastiani Brant. Exhortatio S. Brant.

Nuper ego stultos vulgari carmine scripsi:
¶ Est satis hic noster notus vbiq; labor.
Narragonum quando nobis fabricata carina est:
¶ Theutonico qualem struximus eloquio.
Quam deinde vt volui contexere/forte latino
¶ Scōmate pro doctis: principiumq; dedi:
Occurrere mihi tam crebra negotia passim:
¶ Que versu exorsum/detinuere pedem.
Quo fit/vt inceptū tam dignū opus/ipse reliqui:
¶ Et fregi/calamum quem semel apposui.
Atq; ita destitui mediis palynurus/in vndis
¶ Stultiferam nauem remiuagamq; ratem.
In re pro inde tibi nostra: preq; omnibus vni
¶ Tradimus omnimodas chare Iacobe vices.
Otius attollas malos: classemq; relaxa:
¶ Antemnasq; suo flamine ventus agat.
Tuq; gubernaclo subeas: clauumq; retorquens
¶ Fac fatuos quosuis per sua transtra loces:
Flecte viam velis: remosq; impelle: rudentes
¶ Excute: quo cursu concita nauis eat.

Incautos fuge ſed ſcopulos/penituſq; latentes.
¶Scyllam/atq; aduerſi monſtra caueto mali.
Anchora cum ſit opus prora iactetur ab alta:
¶ Ne tibi collidant ventus & vnda ratem.
Vortice pręcipitem/caue ſis/ne te impetus ullus
¶Siue procella vorax obruat.inde vale.

In narragonicam profecti-onem Celeuſma Sebaſtiani Brant.

S. Brant.

Hortor adeſte viri quos nūc vocat eur⁹: eū dū eſt
¶ Stultorum in patriam/carbaſa plena volant.
Tēdite narrgoniā ꝑpere atq; ab littore funē
¶Rumpite: nec mora ſit: vncta carina notat.
Ilicet: obruimur: numerum ſine fine videtis
¶ Qui comitatur. eum non capit vna ratis
Nec reputate viam/maribus dumtaxat apertam:
¶Quin & fęminea eſt copia mixta viris
Peruigil exegit noctes(mihi crede)perhennes
¶ Qui nos collegit: compoſuitq; rati.
Et merito. quis enim noſtrum pręſentia curat?
¶Pręteritis ve dolet? ſiue futura cauet?
Cōtemplator age hoc ſpeculum: quicunq; cupiſcis
¶ Scire hominū vitas: interituſq; graues.
Nam qui ſe/vitamq; ſuam ſpeculatur in iſto
¶Codice: non dicet ſe facile eſſe bonum.
Qꝫ ſi quis/ſapiens ſibi/ ſe nuſq̄ putet eſſe
¶ Nos inter: cunctis ſe ſciat eſſe locis.
Ipſe ego cunq; locum volui mihi querere forſan:
¶Inueni in quouis me fore ſępe loco
Vera loqui deceat: rumpantur vt ilia ſtultis:
¶ Illorum nec me iurgia vana mouent.

Prologus Jacobi Locher:
Philomusi: in Narragoniam Incipit.

CVm mecũ diu multũq3 cogitassem: lectores fauentissimi: de rerum humanarum cursu cõfusissimo: comperi me hercule: ex meditatione mea vigilãti/ quam plurimos errorum gradus: quibus humanũ genus in precipitiũ labitur. Ad sanandas igitur mortaliũ egritudines/ perturbatõesq3 intolerabiles: plerięq3 sapientes ac litterati homines/ fructuosissima dogmata scripsere: quę vulnera mẽtis lacerarę Aesculapio melius sanarẽt. Quippe apud Grecos primitus instituta fuere gymnasia in quibus salubris profitebatur medicina: quę perturbatis animis fomenta ac nutrimẽta iucũdissima cõferebat. Vñ & Socrates ille maxim⁹ sophię cultor prim⁹ de moribus disputare cępit. cũ enĩ in rebus naturalibus: certũ bonorum ac summę fœlicitatis finem ponere nequiret: mentis suę contemplatiões sublimes: ad moraliũ virtutũ studia contulit: & tãtum in philosophia emicuit: vt ipse e cęlo philosophiam euocasse diceretur. Is enĩ cũ mortales ipsos procliues ac pronos ad vicia cõspiceret: hoc remedio cõfusis moribus occurrere cogitãs in publica Atheniensium palęstra: ea docuit precepta: quę summi boni fõtes lĩpidos recludũt. Post fatũ vero Socratis: successit diuinus ille Plato: qui bonã ætatis suę partẽ in morali Sophia cõsumpsit. nec ab re: quo nã studio melius aut sanctius humão succurrere potuisset generi? scripsit saluberrimas leges: ędificauit

Socrates.

Plato.

rem publicã speciosissimã : cõstituit humanã societatem iucũdissimã :imposuit frenũ libidini : ignauiã mortaliũ ad virtutẽ excitauit. Tempestate tñ philosophoꝶ/ętas poetaꝶ fulgidissima interuenit. quę ob dicendi fingẽdiq; iucũditatẽ:nõ mediocrẽ locũ inter eruditos obtinebat. Quoꝶ quidã heroicũ carmẽ: quo res diuinę humanęq; decantari solent: cultissima scriptione celebrarũt. Quidam de agricultura: alii de planetis & cursu sydeꝶ motuq; poloꝶ. nonnulli de amoris imperio : vt elegiaci: Plęriq; de Regum ac principum miserabili casu/vt Tragici: poemata elegãtissima cõposuere. Reliqui Cõmędiã (quã Gręci archęam vocarũt) cũ magna dicendi libertate coluerunt. E quoꝶ numero Aristophanes: Eupolis atq; Cratinus/laudatissimi vates claruerũt. cũ enĩ viderent iuuẽtutem Atheniẽsium: cetereq; Gręcię/omnibus libidinũ generibus irretiri : occasionẽ notãdi acceperũt: & plano qdẽ eloquio : quorũcunq; sceleratoꝶ hominũ vicia ac peccata libere mordebãt. Ex hac veteri Cõmędia nostri latini nõ ineligans scriptitãdi genus formarũt: & primus Lucylius qdẽ satyrã latinis dedit: in qua noĩatim scelera Rhomanoꝶ principũ: ciuiũq; priuatoꝶ canebat: salibus multis: iucũdaq; dicacitate totã pfricabat vrbẽ. Nõ certe ista ratione ductus: vt fandi lasciuiã & effrenatã quandã pcacitatem exerceret: sed vt virtutũ studia: doctrinasq; salubres excitaret: & vicia e medio fugaret. Igitur Satyra tota latinoꝶ est (vt inquit Fabius/libro decĩo Institutionũ oratoriaꝶ: p Satyra quam nos habe

Poetaꝶ origo.

Lucillius.

mus Graii archeã priscã Cõmedia tractarũt. Post Luciliũ eloq̃o rudē: vrbanitate tamē ciuicaq̧ mordacitate nõ penitendũ auctorē: Horatius Venusinus successit. q̃ sermone tersior atq̧ emũctior: nõ paruã gloriã Satyra meruit. Persius vnicũ librũ reliquit: in quo nomē suũ imortalitati cõmēdauit. Horatius. Persius.

Postremus oĩm princeps Iuuenalis: qui quod in singulis Satyricis vatibus enituit: id totũ suo iucũdissimo dulcissimoq̧ poemate complexus est. O mores: o tēpora: vt q̃d nostrates sapere nõ incipiunt? cur vates nõ colũt? cur poetaꝝ interp̃tes rapsodosq̧ nõ venerãt? An ignorãt ꝙ aut ꝓdesse volunt: aut delectare poete: aut simul & iucunda & idonea dicere vite. Edocent enim que mala: que bona sint: quid vitia: quo virtus: quo ferat error. Nam impios/supbos/auaros/luxuriosos/lasciuos delicatos/iracũdos/gulosos/ edaces/ inuidos/ veneficos/fidefragos/temerarios/audaces/temulentos/indoctos & fatuos/poete lacerant. Ecõtra virtutis cãdidissimos imitatores laudibus magnis extollunt: & cuiq̧ suoꝝ meritoꝝ premia asscribũt. Cũ vero nr̃a tempestate tã pene ĩnumeri sint fatui & stulti hoĩes/qui neglecto virtutis amore: ad tenebras ac huius mũdi illecebras tendant: opep̃ciũ fuit vt denuo vates aliq̃s eruditus & vafer resurgeret/qui manifestaria stultoꝝ delicta: vitamq̧ spurcissimã taxaret. Hanc scribēdi libertatē: preceptor noster iucũdissimus/ Sebastianus Brant Iuriũ doctor: poetaq̧ haud ignobil': ad cõmunē mortaliũ salutē lingua vernacula celebrauit. Imitatus Dan Iuuenalis. S. Brant.

tē Florētinū atq̧ Franciſcū Petrarcham heroicos vates. qui hetruſca ſua lingua: mirifica contexuere poemata. Cū vero Narragonia ſeu Nauis fatuoꝝ (quā nō inepte Satyrā appellare poſſumꝰ) oībus gētibus ꝑnecessaria ſit: opeꝑꝑtium eſſe duxi: vt eā in carmē vertere latinū: quo exteris quoq̧ natōibꝰ (q̄bus nullū eſt lingue nr̄e cōmertiū) ꝓdeſſet. Sūt eni Galli: ſunt Auſonii: ſunt Iberi: ſunt Pānonii: ſunt deniq̧ Greci: qui id genus dictaīs nō capera-ta fronte lectitent. At vos lectores date veniā Iacobo Philomuſo: ſi quid ob ingenioli ſui medio-critatē peccauerit. Eſt quippe pn̄s liber: cum ad ſalubrem ſapientie cōmoditatiſq̧ doctrinam: tū ad demētie: ſtultitieq̧ vanitatem expurgandā editus. Intueatur ergo hunc perlegatq̧: quiſquis veluti in ſpeculo/cōditōnē vitāq̧ ſuā nouiſſe ꝑſpexiſſeq̧ laborat: quo fœlitius tranſigere valeat euū.

Hecatoſtichon in proludiū auctoris/ & Libelli Narragonici.

Proludiū.

Per cunctas reſonāt fauſtiſſima dogmata gentes:
¶ Orbeq̧ nūc toto ſcripta ſacrata vigent.
Biblia: que veteꝝ congeſſit myſtica patrum:
¶ Iura: fouet ſacris pectora noſtra cibis.
Sunt plures ſophie libri: quibus optima moꝝ
¶ Verſatur ſeries: cōmoditaſq̧ patet.
Admiror tamē hoc: cuncti ꝙ lumine viſo
¶ Doctrine: in tenebris pectora ceca gerunt.
Ex toto ſalubris mūdo doctrina fugatur:
¶ Nocte igitur ceca fluctuat omnis homo.

Pallas ad æthereas rursus contemta cateruas
¶ Transiit: & superis seruit amica choris.
Dexteritas simplex: veri prudentia: cessit:
¶ Atq; fides: pietas: & probitatis amor:
Spernitur ad mores quicquid perducit honestos:
¶ Spernuntur legis & monumenta sacrę.
Idq; quod est peius: tales qa nescius error
¶ Voluit: & immoto continet vsq; gradu:
Per fora/p plateas/vicos/madidasq; tabernas:
¶ Passim stultorum magna caterua salit.
Caupones: scurrasq; leues: & pharmacopolas:
¶ In precio magno turbidus orbis habet.
Dotibus explosis animi: sectamur inertes
¶ Corporis illecebras: desidiamq; malam.
Est igitur numerus stultorum maximus: orbem
¶ Qui taminat totum: stulticiaq; fouet.
Quidam etiam meros toto se tempore stultos
¶ Cum videant: sanos se tamen esse putant.
Nil sapiunt homines pręcordia crassa gerentes:
¶ Prudentes nimium se tamen esse putant
Attamen vt stultos possim cumulare prophanos
¶ Quemlibet: ad meritū iure notare queam:
Innumeras classes fingam/longasq; triremes:
¶ Et naues celeres: veliuolasq; rates:
Si non sufficiunt: cristata petorita: rhędas:
¶ Esseda gallorum: iam sine fine struam
Nec potis vna ratis stultoꝝ pondera ferre
¶ Quos gerit innumeris versibus iste liber.
De numero tanto stultorum qui modo viuunt:
¶ Accelerant pedibus ad mea vela citis.

Non aliter q̄ si volitet per gramina florum
¶ Turba apium: dulces perstrepat atq; fauos:
Quidam: ne cursu tardo mea carbasa linquat:
¶ Nando sequi stultam cogitat vsq; ratem.
Quilibet ad primum gliscit conscendere transtrũ:
¶ Et regimen nauli solus habere cupit.
Currit ad nauem. postremus quisq; veretur
Horatius. ¶ Esse. procul toto flumine vela micant.
Narragonum hęc classis/titulo sic iure feretur:
¶ In qua stultorum quilibet esse cupit.
In speculo veluti faciem quis rite tuetur:
¶ Effigiem vultus conspicit atq; sui:
Sic modo de nostro capiat manifesta libello
¶ Signa: quibus vitam conspitiatq; suam.
Cato Nemo caret vitiis: nemo est sine crimine vitę:
Seneca. ¶ Ergo stultorum candida vela trahit.
Nec poterit quisq̄ causa sapienter in omni
¶ Se gerere: & nulla contaminare lue.
Qui bene mortales secum considerat actus:
¶ Et trutinat mentis omnia facta suę:
Inueniet causam: poterit cur stultus haberi:
¶ Vt modo sectetur remigis vsq; viam.
Quisquis enim stultum depicto stygmate dignũ
¶ Se putat: & viuit simplicitate rudi:
Is poterit sapiens: tandem prudensq; renasci:
¶ Et fieri diuę Palladis inde comes.
Sed qui nũc prudens: casus vult esse per omnes:
¶ Nil sapiens/semper noliger esse solet.
Hos siquidem atq; alios poterit studiosa caterua
¶ Perlegere: in propriis colligo quos titulis.

Nobilis & clerus: venit huc cū paupere/diues:
¶ Ciuibus vrbanis carbasa plena sonant.
Rusticus: imberbis iuuenis: curueq; senectę
¶ Turba venit: pueri: stultiloquusq; parens:
Indocti doctiq; simul/longo ordine cincti:
¶ Ad pictas properant/accelerantq; rates.
Fœmineumq; genus: turpis quod sępe voluptas
¶ Incitat: & torquet nō moderatus amor.
Stulticolas inter nostros diuertere gliscit:
¶ In speculo scelera & perspicere vsq; sua.
Attamē vt quisq; nostri dictaminis orsus
¶ Rite sciat: frontē prębeat oro piam.
Pangimus ad certam multorū hęc scripta salutē.
¶ Stygmate quę mordent duriter omne genus.
Sed si forte malus volet hos confundere risus:
¶ Scriptorisq; vafros dilaniare iocos:
Facundas capiat causas: de codice primo:
¶ Theutonicis numeris qui bene cultus adest.
Et causas itidem iustas tibi deinde feremus:
¶ Cur multis prosit fictio nostra viris.
Sic quoq; Sattyrici quondam fecere poetę:
¶ Mordentes populi dedecus atq; nefas.
Hos sequimur: q̄uis studio/linguaq; minores:
¶ At cupimus mores nunc medicare malos.
Est animus tenerę multum prodesse iuuentę:
¶ Vt scelus explodat/stulticiamq; grauem.
Parcite: stultorum dum signa micantia fingo:
¶ Turritasq; rates ad freta nigra traho.
Parcite: si vestris signum de moribus addam:
¶ Stultigeris frontem significemq; notis.

Psalmo xlviii.

Excusatio scribentis.

Argumētū in narragoniā

Ad humani generis fœlicitatē: documentūq; saluberrimum: stultorum classis ad Narragoniam cōstructa fulget: quam quidem omnes cōscendunt: qui de semita veritatis: & apto sani intellectus calle vagantes: in varias & vmbrosas mētis tenebras: ac corporis illecebras corruūt. potuisset pñs hic noster libellus/non incōcinne satyra nūcupari: sed auctorem nouitas tituli delectauit. sicuti enim prisci satyrici: variis poematibus cōtextis: scelera ac prauitates mortaliū reprehendebāt: ita nostra hęc pagina. status & conditiones hoīm ad oculos depingit: vt tanq̄ in nitidissimo speculo: quisquis mores & vitę suę lineamēta cōtueatur. Nolim tamē arbitretur fidus laboris nr̄i lector: verbū nos verbo mi⁹ reddere (vt Flaccus ait) Sensus enim dūtaxat nostasq; vernaculi carminis simplici numero latīe trāstulimus Quapropter & veniā pręsumptę nostrę audatię ab oībus lectorib⁹ nos cōsecuturos cōfidim⁹ si prius ingenii nostri mediocritatem: & teneros lanuginis annos cōsiderauerīt. poeticas nēpe egressiones: & fabulosam obscuritatē studiose pręterii: nudisq; & natiuis verborū structuris: facilīq; sentenciarum iunctura: opus absolui. Nostris iccirco lucubrationibus votisq;: quisq; lector bene precari velit: obsecramur.

¶De inutilibus libris.
Inter pręcipuos pars eſt mihi reddita ſtultos
¶ Prima:rego docili faſtaqꝫ vela manu.
En ego poſſideo multos/quos raro libellos
¶Perlego: tum lectos negligo: nec ſapio.

De inutili bus libris.

Primus in excelſa teneo ꝙ naue rudentes
Stultiuagoſqꝫ ſequor comites per flumina vaſta:
Non ratione vacat certa: ſenſuqꝫ latenti:
Congeſtis etenim ſtultus confido libellis

Spem quoq nec paruā collecta volumina ꝓbent:
Calleo nec verbū: nec libri sentio mentem.
Attamē in magno ꝑ me seruantur honore:
Pulueris & cariem/plumatis tergo flabellis.
Ast vbi doctrinę certamen voluitur: inq̄
Aedibus in nostris librorum culta supellex
Eminet: & chartis viuo contentus opertis:
Quas video ignorans: & vano lumine solor.
Constituit quondam diues Ptolomęus: haberet
Ptolomeus philadelph⁹. cui⁹ meminit Ioseph⁹ li. xii
Vt libros toto quęsitos vndiq mundo:
Quos grandes rex thesauros esse putabat:
Non tamē archanę legis documēta tenebat:
Quis sine nō poterat vitę disponere cursum.
En pariter teneo numerosa volumina/tardus
Pauca lego: viridi contētus tegmine libri.
Cur vellem studio sensus turbare frequenti?
Aut tam sollicitis animū confundere rebus?
Qui studet/assiduo motu/fit stultus & amens.
Seu studeam: seu non: dominus tn̄ esse vocabor
Et possum studio sociū disponere nostro:
Qui pro me sapiat: doctasq examinet artes.
At si cum doctis versor: concędere malo:
Omnia: ne cogor fors verba latina profari.
Theutonicos inter ballos sum maximus auctor:
Cum quibus incassum sparguntur verba latina.
Prouerbio. v.
O vos doctores: qui grandia nomina fertis:
Respicite antiquos patres: iurisq peritos:
Non in candidulis pensebant dogmata libris:
Arte sed ingenua sitibundū pectus alebant.
Auriculis asini tegitur sed magna caterua.

De bonis consiliis.

Ciuilis quicũq; gerit consulta senatus:
Nec sua decernit: verũ aliena probat:
Prosequiturq; graui simplex errore potentes: Prouerbio.v.
Ille agit/inq; scrobem trudit vbiq; suem.

De bonis consiliis.

Complures ꝑperant ciuilẽ intrare senatum:
Vt populi ignaui vanos sectentur honores: Ecclesiast.ii.
Iura tamen tales ciuilia: recta latentq;
Cõsilia: in tenebris & cęco tramite ꝑgũt.

Tellus habet veteres consultoresq; peritos
Qui fas atq; nefas iuste pensare solebant.
Possidet insignis iam ciuica regna senatus:
Consiliumq; regit: qui nescit soluere nodum
l.ii.ff. de ori. iu. Hic in consilio magno a prętore rogatus:
Non noua de crasso dictamina pectore profert:
Ast alios sequitur: ne sit contemptus ab illis:
In studio quorum seruat̃ publicus vsus.
Heu grauis indocti surgit iactura senatus.
Non satis est alios sectarier vsq;: sed orsus
xi. q.iii. &si ad tempus Tu proferre nouos debes: & voluere mente
Legis vtrumq; caput: ne quis te iudice stulto
Damnatus: superis diuis tua crimina pangat.
Forte putas summũ nusq̃ curare tonantem
Res hominum: cursusq; vagos: mẽtesq; ꝓphanas:
Crede mihi/iuris normam si noscere velles.
Iusticięq; modum: quo/re sapienter in omni
Consilium monstrare tuum: mentemq; valeres:
Antea consuleres doctos/iurisq; peritos:
Quam tua de grauibus fieret sententia rebus.
de pe. et re. c. cũ ex eo Qua trutinas alios mensura: aut lance rependis:
Aeacus hac eadem stigiis torquebit in vndis.
C. de iudi. l. rẽ nõ nouã Est deus omnipotens qui nos post fata: supremo
Iuditio censet: iusta quoq; lege citabit.
Inueniet quisq; : populos quo iure misellos
Torserit: & facti post mortem pręmia dantur.
Inter mortales qui non obseruat honestum:
de re iudi. cũ et ini li. vi. Iusticięq; viam viuus: post fata seuerum
Censorem inueniet: nec tũc sapientia mundi:
Nęc vires animi censuram auertere possunt.

De auaritia & prodigalitate

Pertinet ad proram nauis: cui ſumma voluptas
Eſt in diuitiis/terrigeniſq; bonis:
Gaudia magna putat nūmos ſeruare doloſos:
Nec fruitur partis: ſtultus vbiq; ſuis.

De auaritia.

Qui legit immenſum nūmorum pondus & auri:
Raraq; de partis captat ſolatia rebus:
Stultus ad illecebras/& gaudia ſera nepotum
Congerit hos ſumptus: terraq; vorace recondit:

Ps̄.xlviii.

Ad ſtygios penetrat ſed cũ defunctus auernos:
Ecclesiaſti.v. Et vada cocyti tenebroſi pallida luſtrat:
Pſ.xlviii. Nil ſibi diuitię proſunt: nil ſortis auarę
Congeries: ſitiens Acherontis flumina guſtet.
C de cura. Stultior eſt timido multũ (mihi credite) auaro
furio.l.i. Prodigus: acceptis qui neſcit limina rebus
Ponere: ſed vitiis cenſus largitur iniquis.
Et male quęſitis opibus ludibria vendit.
Eſt qui ſollicitis ſtultus compilat amicis
Diuitias: animę nec vult curare ſalutem:
Sed vigilare metu trepido nocteſq̃ dieſq̃
Cogitur: vt poſita ſit magnũ pondus in arca.
Heu fruſtra diues: inferna nocte ſepultus.
Iob.xxvii. Non tibi delitias prębit copia rerum:
Heredeſq̃ tui nullo te munere vellent
Soluere: liuentis fugeres vt tartara ditis.
Tantalus Tantalus alter eris: glauco qui poſtus aceruo
Vndarum: inter eas ſitibundo gutture flagres.
Largiri debes pro diuo nomine chriſti
Pauperibus: cœli capies ſic regna ſereni.
Tullius in pa Optauit nemo ſapiens ꝙ in orbe potenter
Regnaret: diueſq̃ foret: ſed dulcę Mineruę vt
Dogma ſequi poſſet: ſecura vt viueret aura:
Excellit ſapiens cuncti ſpectacula mundi.
Craſſus.i.q.i c.ꝙ quidam. v. craſſus. Auri ſacra fames Craſſum anticipare coegit:
Fata: ꝙ is cupidus parthoꝝ vaſa ſitiret.
Crates thebanus. xii.q.ii. gloria epi. Thebanus ſophiam cũ vellet diſcere Crates:
In mare piecit nũmoꝝ pondus & auri.
Qui vigilant igitur terrenis rebus: auernis
Cõmendant animas vacuis: ditiq̃ parentant.

De nouis ritibus.

Quiſquis amat ritus ꝑferre & fingere inanes:
Inſtituens populos ſic nouitate rudes:
Is mala dat cupidę ludibria multa iuuentę:
Et ſtultū manibus ſtultior ipſe trahit.

De nouis ritibus.

Tempore quę fuerant ignominioſa vetuſto:
Atqꝫ ſceleſta nimis: iam noſtra ætate probant̃
A multis: ritusqꝫ noui ſeruantur honore:
Laudis erat quondam barbatos eſſe parentes:

Math.xviii.

ii. Regū.x.

Atqꝫ ſupercilium mento geſtare pudico:
Socrates. Socratis exemplo barbam nutrire ſolebant
Cultores ſophię: quorum ſapientia mundum
Deſeruit: celſas Iouis & conſcendit ad arces.
Sed nunc irrepſit morum corrupta libido:
Manauitqꝫ nefas: & vitę ſubdolus vſus.
Ecce pudet multos barbam nutrire ſeueram
Iuuenalis. Sed vellunt toto excretos de corpore pilos:
Vt ſeruare cutem mollem: corpuſqꝫ ſupinum
Poſſint: & ſtultum caſus ductare per omnes.
Sycambri Crinibus in nodum contortis more ſycambri
Aethiopes Aethiopumqꝫ micāt: heu criſpos ferre capillos
Fas reputant: & nudos fucati pectoris artus
Pandere: vt ingenuas poſſint captare puellas.
Colla premunt quidā ſertis / & torquibus aureis:
Et digitos onerant gemmis: auroqꝫ rotundo.
Math. xviii. O mores hominum: corrupta o tempora / & atra!
Nemo nefas cenſet veſtes geſtare plicatas:
Atqꝫ habitus curtos nimiū: tinctoſqꝫ colore:
Sicqꝫ palam apparent genitalia membra: pudore
Depoſito: & nullo conduntur tegmine clunes.
Quid tunicas memorē varias? q̄d pallia narrē:
Fimbria quę croceo veſtit circundata luto?
Quid ve pedum referam veſtitus vſqꝫ probroſos?
Moribus Aſſyrios ſequimur: thurcoſqꝫ ꝓphanos:
Et recutitorum peiores ritibus: e heu
Germania. Talia cur pateris pugnax Germania? pelle
Pelle inq̄ ritus media de gente pudendos.
Ne ue tuam perdas famam: deus vltor acerbus
Hos premet: e quorum naſcuntur crimina vita.

❡De Antiquis fatuis.

Ad structū q̄uis languēs declino sepulchrum.
❡Triuerit & metā iam mea vita datam.
Non tamē antiquos fatuo℞ desero mores.
❡Stultitię𝔮; vias inueteratus amo.

De antiquis fatuis.

Inueterata meę dementia crassa senectę:
Non solitos linquit mores: vitam ve priorem:
Sum puer: & centū transacti temporis annos
Connumerare queo: nec eni sapientior vsq̄

Esse velim: pueris stultorum signa ministro.
Esaye.lxv. Stultitieq; mee regimen prescribo malignum:
Et mala viuendi/mihi testamenta relinquo:
Exēplarq; mali sum/duxq; & pessimus auctor.
Quod puer edidici: facto monstratur inerti:
c. ex studiis. Stultus ego semper: tamen hac laudarier arte
&.c. cū in iu Percupio: insanam & sceleris protendere famā:
uētute. de pre Et vitium monstrare meum: moresq; pudendos
sumptionib⁹. Audeo: de celebri tanq̄ certetur honore.
Nunc refero per me deceptas vndiq; gentes:
Me duce nunc iacto tot semina sparsa malorum:
Immemor hunc prauū vite conuertere cursum.
Quin doleo: q̄ non consueto tramite semper
Ire queo: & stultas penitus consūmere vestes.
Sed qa non valeo cursum complere vetustum:
Hec nato discenda meo: teneroq; nepoti:
Proponam: fingamq; vias ad crimina largas.
Hic alacer/fatui patris/vestigia temtet:
de cōse. di.v. Et discet prodire gradu genitoris iniquo:
c.vlti. in glo. Gaudet & ipse parens: natus q̄ crimine maior:
Progressum sceleris superat/numerumq; malorū:
Spemq; gerit pulchram de nato: quom sua gestat
Signa: quibus vite male sanos triuerit annos.
Moribus in prauis versabitur illius ætas.
Stultitieq; vias nunq̄ postponet inertes:
Ergo reget picte stultorum carbasa nauis.
Proh pudor: effœta o quid nūc cupis esse senecta?
Semper & in tenebris presentia vota morari?
Danielis xiiii. Inueteratus enim fatuus bene viuere nescit:
Nescit & ex animo fœdos depellere mores.

De conditione puero[rum]
Qui parcit virge o[dit]
filium suum: qui autem dili[git]
illum instanter erudit.
Noli subtrahere a puero
disciplinam. Si enim percus[seris]
eum virga: non
morietur. Tu virga
percuties eum: et animam eius
ab inferno liberabis

De doctrina filiorum.

Indulget quicunq; suis ad crimina natis:
Sedulus emendat nec puerile nefas:
Sentiet is tandem damnum/serosq; dolores:
Ascendetq; noue splendida transtra ratis.

De doctrina filio[rum].

Stultus erit semper/miser/ & cęcatus ocellis:
Quem non cura trahit natorum: quęq; modesta
Vita fugit: teneros animos vt moribus ornet:
Temperet aut opera nascentia fata frequenti.

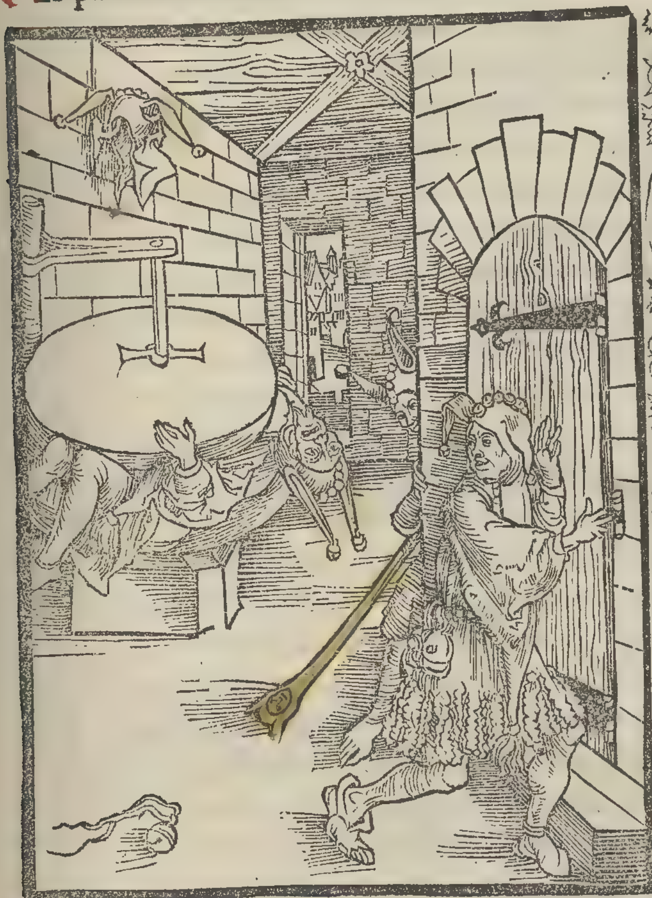
Non errare vetat: scelerum nec limina claudit:
Viuendi ue modum natis proponere curat.
Non bene consulitur lasciuę (crede) iuuentę:
Si sine morigero passim ductore vagatur.
Sicut oues cursum linquunt pastore remoto:
Sollicitatq; vagas nimium concessa voluptas:
Sic tua per sceleris torturā pignora currunt.
Stulte parens: natos cur excusare laboras?
Qꝫ teneri nequeant recti conscendere callem:
Et sentire nefas: aut veri noscere cursum?
Non ętas mollis: non frontis barba tenellę
Te excusare potest: teneris sapientia crescit
Cordibus: & sanctę disponit semina vitę:
Quin melius retinēt pueri documēta tenelli.
Horatius. Nam cecinit quondā Romę Venusinus alūnus
Quo semel est inbuta recens seruabit odorem
Testa diu: remanētq; rudis primordia vasis.
Flexilis est iuncus: salices flectuntur amarę:
Robora dura minus: q̄d eni nunc prima moraris
Tempora frugiferis citius depascere rebus?
Quid moderata nocet pueris correctio blandis?
Nam ferulę: morum prębent alimenta bonorū:
Expelluntq; malos incocti pectoris ęstus.
Priamus Ob culpas aliquando graues luxere parentes
Crimina natorum: & vitam ingemuere nocentem.
Adsit in exemplum Priami fortuna potentis:
Iliacas qui perdit opes: cum nauibus altis
Filius Argolicas properat lasciuus ad oras.
Tarquinius superbus. Adsit in exemplum Tarquini fama superbi:
Obscelus infandū nati: luxumq; pudendum:

Quo bonaſtupratę mentis Lucretia luxit: Lucretia
Expulſus regno: latiis errauit in oris. Catellina
Tranſtulit innumeros ad nos Catelina nepotes:
Filius aſſequitur patrē. vitiiſq; viciſſim
Indulget: moreſq; bibit ratione carentes.
Heu melius pueris nūc conſuleretur: inertes
Ductores fugerent: ſi iam ſtultoſq; magiſtros:
Prudenteſq; bonę laudis ſequerētur alumnos.
Peleus æmonio quondam rex clarus in orbe: peleus.
Curam magnanimi phęnici indulſit Achillis:
Traderet vt ſanctos tenero pro tempore mores.
Rex quoq; Pęlleus magna cum laude Philippus: philippus
Per loca Graiorum quęrebar cuncta magiſtrū:
Noſſet Alexandrum qui dogmata culta docere: Alexander
Doctus Ariſtoteles tandem compertus: adibat Ariſtotiles
Magnanimi curam regis: pectuſq; fouebat
Artibus ingenuis: dabat & pręconia linguę.
Doctus Ariſtoteles primū documenta Platonis plato
Candida guſtarat: ſophięq; exceperat artes:
Antea q̄ teneros ſtudio paſcebat alumnos.
Tempore ſed noſtro dementes cura parētes
Nulla trahit: natos videant vt rite peritos:
Conducantq; grauem digna mercede magiſtrum.
Ergo nunc fatuus procedit de patre ſtulto:
Qui vitiis largitur opes: ſtudioq; decoro pue:bioꝝ.x.
Parcit: & ingenii virtutes negligit omnes.
Thebani Cratis triſtis querimonia fertur:
Si mihi: dicebat: paſſim clamare liceret: Crates theba
Vos omnes fatuos vellem appellare probroſos:
Quos agitat nimio funeſta pecunia ludo.

Diuitias legitis natis: & dogmate nullo
Pectora lactatis: nec dexteritate fouetis:
Prouer.xix. Tandem pęnitet & sceleris permissio mordens
Eccle.xxii Grandęuū patrem: at sero medicina petetur.
Natorum quidam sceleratis vndiq; rebus
Deutro.xxi. Se sociant: summiq; Iouis diuina lacessunt
Numina: nonnulli vitam sine fine prophanam
Sectantur: vitiumq; petunt noctesq; diesq;:
Atq; relicta malo fundunt patrimonia ludo.
Quidam delitiis lasciui corporis ardent:
Et luxu flores consumunt temporis omnes.
Ille bibit cyathos sitiens: plenamq; lagęnam
Euacuat: nulloq; modo discrimina ponit.
Sed pueri qui non teneris lactantur ab annis
xii.q.i.ois Artibus ingenuis: studiis nec rite fouentur:
Genes.viii. Ad vitium faciles sunt: & delicta parati.
Nil melius gracilem poterit nutrire iuuentam:
Et morum pręstare viam: vitamq; modestam
Prouer.xix Quam salubris docti siquidem doctrina magistri:
Eccle.vii. Principiū/mediū/finem quoq; prębet honoris.
Vtilis ad teneros spectat correctio natos.
Nobilitas res magna satis: decorare pusillos:
Seneca Quę solet: at proprio non est quęsita labore.
Iuuenalis. Profuerit quid enī maiorꝝ stemma? quid autē
Nobilitate tumes? quā non virtute decora:
Moribus & cultis meruisti o stulte miselle?
Sępe malos catulos pariūt animalia blanda:
Sępe mali pueri casto nascuntur ab aluo.
Eccle.xxii Sed pater in culpa est: qui nō vult esse seuerus.
Dogmaq; nec gnato viuendi suggerit aptum.

De delatoribus & litigiosis

Qui duplici lingua lites & iurgia vendit:
Et delatoris fungitur offitio:
Inter contiguos ponēs sua crura molares.
Is precium sceleris sentiet exitium.

De litigiosis & delatoribus.

Gaudia summa putat quidam miscere sinistris
Litibus: atq3 homines ad iurgia vana mouere. — Prouer .xvi.
Gaudet & interdum rixis turbare molestis
Pectora: sic igitur malesani est criminis auctor.

Ecclesiasti.x. Ore tenet virus: lingua mendatia fingit:
Atq; dolos versat: quibus impugnare nocenter
Concordes animos & pectora dulcia possit.
Sepe ferit grauiter/pharetrato verbere lingue
Insontes hominū mentes: moresq; lacessit
Innocuos vite: & fautores dispare voto
Prouer.xxix Inter se semper versari & viuere gliscit.
Nec tamen interea sentit sibi vulnus adactum
Vir bonus: accusat quem delatoris iniqui
puer. xxiiii. Lingua. sed adueniunt seri lamenta doloris.
Delatore nihil peius? nil turpius vsq̃?
Cuius in ore sonant lethalis sibila morsus:
Milleq; pictarum fraudum mendatia subsunt.
Si videt immoto concordes viuere nexu:
Si sotios aliquos: fidos seu noscit amicos:
Esaye.xxxii. Mortiferum virus rauco de gutture ructat.
Vnanimesq; studet comites a fœdere dulci
Soluere: concordes queat vt confundere mentes.
Mox tamen excusat lingue rabiosa/proterue
Sibila: & insontem se a talibus esse fatetur.
Et sceleris tegit occulti maledicta perosa.
Teren.in eu. Sic quidam applausus querunt: cupiuntq; placere
Istis: de quorum nil sanum pectore manat:
Fallaces Daui: Gnatones: & parasiti:
Horatius. Osores rabidi: balatrones: hoc genus omne
Garrula mordacis diffundit semina lingue.
Quisquis amicitie nexum dissoluis: & atro
Sapiētie.1. Stygmate concordes maculas: & iurgia vendis:
puerbi.xix Indignus vita es presenti: carcere dignus:
perpetuo: vt careas viuaci luce perosus.

Non sequi bona consilia.

Est: & non: solers/causa qui dicere in omni
Nescit: & in quouis tempore recta sequi:
Omnibus in rebus nec sanos consulit: ille
Damnorum fatuus pręmia solus habet.

Nō sequi bona cōsilia.

Stultus iners ille est: qui prudens vsq; videri
Gliscit: & assueto tractat ludibria cursu:
Sed dum se nimiū prudentem: & ad omnia vafrū
Estimat: haud dubio fatuis est stultior illis:

Prouer.xiiii.
Abdię.ii

Quorum somnifero mens est cęcata furore.
Sit sapiens: cędo: munitus viribus: atq;
Dotibus eloquii: tamen hęc ignauia nunq̃
Prouer .i. Deserit assuetas confusi pectoris artes.
Ecclesi.xix Consilia alterius refugit: spernitq; bonorum
Sensa: quibus proprię mentis corroboret actus.
Effutiũt multi phalerato verba colore:
Et cupiunt verbis prudentes inde putari:
Hi terram findunt aratro/temoneq; longo:
e.ne misaris]. Stultorum gressu tacito monumenta perarãt.
de consi. Consiliis en vsq; suis: cœptoq; furori:
Confidunt: nusq̃ capitis meliora sequentes.
Pyrrhus epirotarũ Rex. Pyrrhus ad ausonios populos non castra locasset:
Haudq; fuga tantas clades comiserit auctor:
Callida si cyneę docti consulta probasset.
Inconsulta ruit bellis priameia proles:
Hector Hector Achillea misere confossus ab hasta:
Dum fugit annosi temere mandata parentis.
Nero. Sic Nero crudelis iustas dum negligit artes
Consiliiq; modos: ferro transfixus acuto telo:
Sera luit meriti malesanus damna furoris.
Thobias Fertur q̧ gnatum formarit sępe Thobias:
Vt bona prudentum sequeretur gesta virorum.
Roboam Ecclesi .xlvii Dum temere annosos spernit Roboam sapientes:
Innumeras perdit gentes: atq; improbat acta.
Plura tibi possem priscorum exempla referre:
Qui dum sectantur propriũ caput: & sibi tantũ
Confidunt: veterũ & nolunt consulta videre:
Incurrunt penas meritas: & tristia fata:
Perpetuoq; trahunt fatuę telluris aratrum.

Infantum insensatum
more vincetis: ...
... insensati
Iudicium ...
... Mores iudi
... assidu
erit Boni autem
mores plus ... dum
he operant?

De incompositis moribus.

Qui tenet incomptos mores/gestusq; pudendos:
Et gestat vultum mobilitate leuem:
Maturat fieri stultus: turbamq; profanam
Querit: & assiduo pilea stulta trahit.

De incompositis moribus.

Moribus ingenuis paucissima turba virorum
Iam super est: sed enim plures ad crimina currunt:
Et properant gustare nefas: turpesq; malorum
Illecebras: & sic stultorum imitarier escas.

Capi. xv
Ecclesi. i.
Math. vi.
Math. vii.

Treno.4. Esaye. lvi. Math.xv. Turpibus (heu miseri mortales) moribus omnes
Sunt modo cecati: nec curant munera vite
Candida: nam paribus vitiis iuuenesq; senesq;
Aegrotant: nulloq; gradu distantia mores
Sepat hosce malos: mẽtes nec ad optima trãsfert.
Esaie xiii. 2. thimo. 3. Sapiẽtie. xii. Crinibus intortis quidam ludibria tractant:
Quidam se manibus iactant: vultumq; modestũ
Assumũt nusq̃: leuibus sed moribus vsq;
Se fatuos cunctis ostendũt: seq; perosos
Reddunt: & grauium fugiunt cõmertia rerum.
Iacobi. ii. Instabilis vita est illorum / stulta / pudenda /
Inconstans / leuis / & cũ tempore mobilis omni.
Incessu quidam deformia gesta refingunt
Deformantq; gradus: fatie quoq; mera relaxant
Ludicra: nec quicq̃ faciunt ex ordine certo.
Mens leuis est illis: animus quoq; dissonus: illos
Vexat: & errores oculis & nubila crassa
Obiicit: & mores vita deturpat inerti.
ff. de tu. & cu l. scire. Qui sapit: & mentem laudatis moribus auget:
Atq; modum vite studet obseruare decorum
Quicq̃d agit: plausu populi laudatur amici:
Fasq; putat: quicq̃d sapiens agit ille: facitq;:
Sapien. vi. Ps̃. cx Qui grauitate bonos mores coniunxerit vsq;
Incipit (vt docti referunt) sapientia prima
Moribus a cultis: & dexteritate modesta:
Et timor ingenue confert exordia vite:
Et pudor: atq; fides / probitas / constantia / virtus:
Laudatos faciunt iuuenes: claramq; senectam.
Pax etiam tantis virtutibus addita: prestat:
Sinceros vite mores / & candida fata.

De lesione amicitię.

Qui facit iniustitiam
Exercet & potentiam
In viro forsan humili:
Hic facit scrobem tumuli.

De lesione amicitię.

Est fatuus vecors: stultus/ferus/atq; malignus
Cuius subiectos iniusta potentia stringit:
Et premit insontes nullo de iure subactos.
O iudex attende boni documenta decoris.

Sapien.v.

Eccle.xi.

Non licet iniuste nimiũ: nimium q̧ potenter
Innocuos turbare viros: & iura superba
Dicere: quę nequeas illęsa mente profari.
Prouer.iii. &.xi. Pessimus ille quidem est fidum qui pungit amicũ:
Et nocumenta suis rebus damnosa ministrat:
Verus amicitię gradus est: prodesse vicissim:
Ecclesi.xxv. Et facere alternis vicibus bene facta ꝓpinquis.
Luce.xi. Tempore iam nostro non producuntur amici:
Quales argolicas quondam viguere per oras.
Achilles Filius ęquoreę nymphę formosus achilles:
Patroclus Atq̧ Menœciades falsis confossus in armis.
Pylades Quas pylades laudes: pręconia quanta meretur:
Horestes Impiger insanum nusq̃ dum linquit Horestem:
Atq̧ per ignotas terras comitatur amicum.
Demades Quid demaden laudo? q̄d pythia carmine tollo?
Pythias Pignus amicitię solido qui adamante ligarunt:
Scipio Scipio magnanimus libyę dominator & arcis
Sydonię: charos recte est veneratus amicos:
Lelius Lęlius ast itidem nobis exempla probatę
Prębet amicitię: cunctis imitanda per orbem.
Theseus Theseus argiuis timor & formido tyrannis
Qui fuit: & stygio victor bene notus in orbe:
Per diras acherontis aquas: per liuida regna:
Per vada lęthęi fluuii: per tartara nigra
Perithoüs. Perithoum fidum comitem fuit vsq̧ sequutus.
Heu nunq̃ tales nunc inueniuntur amici.
Prouer.xiiii. &.xxix. Vtilitas proprii cunctos iam vexat honoris.
Nulla fides: pietas: constantia nulla relucet
Ecclesiastici. xxxvii. Est animus nobis omni pernitior hasta:
Nec manet incursu mens deprauata benigno.

Quia erit tempus cum sanam doctrinam non sustinebunt sed ad suam voluntatem ... auribus ... ad fabulas autem convertentur ...

De contemptu scripturę.

Si quis credere vult loquacitati:
Atq; omni fatuo: videns libellos
Tot scriptos/animę bonum docentes:
Ad nostros fatuos parat rudentes

De cōtemptu scripturę.

Credere scripturis nolit quicunq; vetustis:
Atq; prophetarū diuinos negligit orsus:
Est fatuus/nugas potius dum quęrit aniles:
Q̄ bona cœlicolum sapiens documēta sequat.

1. ad thimō. 4
luce xvi

Ecclesiasti.ii. Credere qui scriptis non vult: qbus arma salutis
Marci xvi Iohan.iii Constant: & fidei firmantur robora sacrę:
Non hominis vitam gerit is: quin more ferino
Ps.xiii. Non putat esse deum: nec fata potentia cęli:
Nec superos trepidat: dominũ nec credit olympi.
Nil iuuat assidua quosdam lassare querela:
Atq; docere bonos mores: vitamq; decoram:
Nec iuuat ætherei depromere munera regni:
Aeternosq; choros superũ: sedesq; beatas:
Nec prodest stygias vndas: erebiq; meatus
Pandere lęthiferos: cinctos liuentibus vndis:
Ps.xci. Contio quid prodest fatuis? quid lectio sacra.?
Quid prodest recitare sacras per pulpita leges?
Prouer.xxiii Dogmata quid prosunt a nostris scripta ꝓphetis?
Sunt adeo obtusi quidam: q credere nolunt
Scripturis fidei: & pręceptis iure probandis.
ꝓuerbio. xii. At certe hi fatui nullo terrore tenentur:
Nec duras barathri pœnas: nec verbera ditis
Esse putant: cęco sic ducunt tempora cursu:
Insanoq; nimis viuendi errore vagantur.
Lucę xvi. Ante pedes cernis fidei monumenta sacratę:
Cernis & antiquas leges: christiq; triũphos:
Nec tamen attendis quid nobis pagina dicat:
Vnde salus animę manat/ requiesq; perennis.
De cog.spi. cum vir Non tua simplicitas poterit defendere crassos
Errores: qui te tandẽ sub tartara mergent.
Ergo malam/ cuncti vitam emendare laborent.
Eccl.iii. Nam deus omnipotens sceleratos lance tremenda
Math.xxi. Iudicat: & varias infert formidine pœnas.
Lucę xiii. Immittitq; animas orco quo luce carebunt.

Nō puidꝰ futura

De improuidis fatuis.

Qui non prius scit parare
Sellam: q̃ vult equitare.
Si is cadit inconsultus:
Risum mouens: erit stultus.

De impro uidis fatu= is.

Sunt alii fatui cupio quos rite docere
Ne semp̱ mentis nubila cęca gerant.
Incautus fatuus/demens/im̱puidus/atqꝫ
Ignauus: curat fata futura nihil.

puer. xiiii.
pf clxxx.

Seneca. Accidit aduersi sibi cũ: non ipse putassem
¶ Dicit: & accepto vult sapere inde malo:
Ecclesi.xxxii Non tantũ lucis pręsentis cernere cursum
¶ Debemus: sapiens cuncta futura videt.
Post factũ: rebus fatuus qui consulit actis:
¶ Stultitię effugiet vix mala damna suę.
Consultare prius qui scit: securior omni
Salustius. ¶ Tempore erit: nocuũ pręuidet omne sibi.
Adam. Anteaq̃ fructum vetitũ gustauerat Adam
¶ Si pspexisset dedecus atq; nephas:
De paradisiaco non pulsus gramine/nudus
¶ Exisset: facti pręmia dura luens.
Ionathas. An tea si Ionathas caperet q̃ dona Triphonis
1.macha.xii. ¶ Voluisset fraudes: lęthiferosq; dolos:
Non circũuentus strepitu atq; hostilibus armis:
¶ Spectasset populi funera dira sui.
Iulius cęsar. Iulius (externis metuendus Cęsar in oris)
¶ Semper erat cautus: consilioq; potens:
Ast vbi tranquillo vitam ducebat in ęuo:
¶ Languebant capitis puida facta sui.
Nam si legisset porrectas ante senatum
¶ Chartas: interitus non properasset atrox:
Ense metunt dextrã linguãq; Nicanoris hostes.
Nicanor. 1 mach.vii. ¶ Non erat incepti prouidus ille sui.
Qui bene consultat rebus: q̃ puidus omni est
Prouerbi .ii. & .xiii. ¶ Tempore: fœlici tramite fata subit.
Prodest quandoquidem cautę meditatio mentis:
¶ Profuit examen: consiliũq; bonum.
Cernimus aduersis vrgeri casibus omnes
¶ Pręter consiliũ qui sua facta gerunt.

De amore venereo.

Insanos fatuos trahimus cũ fune ligatos:
Quisquis amat: passim retia nostra subit.
Decipimus plures: & sautia mẽbra sagittis
Percutimus: vulnus nulla medela iuuat.

De amore venereo.

Qui cytherea venus: sequitur tua iussa / dolosq;:
Et ꝑperat diros temptare Cupidinis arcus:
Is fatuus / miseros casus / & fata subibit.
Quas Venus insignes luxu ꝓstrauerit vrbes:

Ecclesia.xi.

Quos homínes pharetrís olím tranſfixerít atrís:
Troia. Cõmemorare queo: ceciderunt pergama Troię:
Priamus. Et cecidít Príamí ſedes: ſceptrumq̧ ſuperbũ:
Ob Parídís cęcum: quo cum flagrabat: amorem.
M. anthoni9 Marcus romanę prínceps Antonius arcís:
Non íugulo ſua colla trucí: lethoq̧ tremendo
Cleopatra. Fregíſſet: ſi non Cleopatrę íuſſa ſequutus:
Et ſí non furía tanta tentaſſet amorem.
Ouidius Quíſquís amat: ratíone caret: ſine lege: modoq̧.
puer.v. Díſcurrít: patíturq̧ graues in amore dolores
Magna p̄mít cũctos: veneris vehemẽſq̧ poteſtas.
Nemo ſatís prudens: quí mollía ſpicula vítet.
Quem feríunt autem: ſtultus durabít & amens.
Nam ſine mente ruít: conſtantí pectore nuſq̄
Ambulat: ad veneris ſemper mandata recurrens.
Quíſq̧s ením puerí pharetrís tranſfixus acutís:
Ouidius. ii. In vultu neſcit bene diſſimulare furores.
metha. phędra Sí non ſpurcus amor phędram torſiſſet adultam:
Non tenerum collum laqueo fregíſſet íníquo.
paſiphae Paſiphae thaurí non deperiíſſet amore
Sí procul a veneris ſtímulo ſecura fuiſſet.
Nero. Non Nero fœdaſſet ventrem genítrícis & aluum.
Meſſalina Non calídum íntraſſet proh Meſſalina lupunar:
Sí quandoq̧ faces veneris vitaſſet & arcus
Ad míſeros caſus & magna perícla cupído
Subdolus & fallax ſexum deducít vtrumq̧:
S. Brant Addo hís ínfames draucos/paticoſq̧ cinędos:
in anté. vt nõ Quos contra/vltríces flamen/leges quoq̧ ſurgãt:
i ux. cõ. na. col. vi. Horret enī humanũ genus hęc cõmertía fęda:
Sodoma Ob quę flãmiuomo períerunt ímbrę Gomorrę.

¶De peccantibus ſup̱ dei miſericordiā.

Quiſquis forte putat ſola pietate moueri:
¶ Et iuſtum pariter non putat eſſe deum.
Qꝫ parcat vitiis ſemper miſerator iniquis:
¶Humana penitus hic ratione caret:

De peccā=
tibꝰ ſuper
miſericor=
diam dei.

Nunc fatuos referam quorum veſania craſſa
¶ Polluit hunc mundū vitiis / & more prophano.
Sunt quidam tantę nunc impietatis : vt vſqꝫ
¶Sancta dei ſpernant poſito decreta pauore:

Danielis.iii.
Spph.iii.

Eccl .v.et xci Ps. lxxxv. Is quia sit cunctis miserator gentibus: atq;
Iuditium non grande ferat: de crimine mundi:
Sit pius atq; bonus: nec iam mortalia curet
Ps. cv. Omnia: peccanti liceat sperare frequenter.
Humanum est peccare quidem: delicta parentes.
Fecerunt nostri: quę nos tortura manebit?
Alter ait comitū: non sunt pia regna/ vel aucis
Facta poli: aut brutis: veterū scit scripta referre:
Historias recitat: chartasq;/ & bibliopolas:
Allegat peccasse patres: hominesq; priores:
Ecclesiastes.i Q; q; nouum non sit scelus vllū tempore nostro.
Attamen (vsq; velim) peccator pensitet illud:
Q; delicta patrum nunq̄ inpunita fuere:
Exodi.xx. Semper habet vitiū trutinam pœnasq; sequaces.
Sodoma Non sodomę luxus: non magna superbia Romę:
Roma Pharao Non furor in Mossen toruus: rabiesq; Pharonis:
Effugit iustam cęlestis iudicis iram.
Sapien.v. Dat spacium ad peccata deus: nō omnibus horis
Peccantem punit: tamen impia facta malorum
Iudicis æterni sententia tristis in orbe
Iob xxi. Eccs ix. Persequit̄ stygio: tenebris flāmisq; seueris.
Luce.x. Sit licet vsq; dei pietas immensa: fauorq;:
Gratia sit numeris nullis pręscripta/ modoq;:
Ps.xlvii Sapien.i. Non tamen a summo diuina astręa tonante
Esaię .i. Discędit: iusti remanet sed dextera regis.
Tempore si nostro/ pœna sine/ crimina currunt:
Morte sed ęterna trepidanda piacula soluent:
Deutro. 23. Ecclesi.ii. O male sperantes: magnus sup ęthera prniceps
Iustitię normam semper legesq; tenebit
Cum quibus ad fetidum sceleratos trudet auernū.

De fatuis edificandi incœptibus.

Qui vult nunc ędificare:
Et quid magnum attentare:
Sumptus debet pensitare:
Quibus possit hoc parare.

De fatuis ędificandi incęptibus

Quisquis opus magnũ tentat cõponere: sumptus — xxii.q.ii.faciat
Antea nec reputat: nec tempus cõputat ipsum:
Est fatuus plane. sapiens vero extruit illud
Quod potis est: tentatq; nihil quod ferre recusent — d.ii.

Vires: & rerum censꝰ: nũmiq́ꝫ paterni.
Cœperunt multi struere alta palatia/ & ędes:
Nec vires valuere suę: sumptusq́ꝫ futuri.
Pęnituitq́ꝫ operis tandem illos non bene cępti:
Nabuchodo. Rex Nabuchodonosor fastu cõmotus iniquo.
Qꝫ manibus Babilona suis/ struxisset/ amęnam.
Danielis 4 In caput illius tandem plaga magna refluxit.
Quam recinit nobis patrum sincera vetustas.
Excelsam turrim produxit in æthera Nemroth:
Nemroth. Genes x. Quam tumidi nunq̃ possent disrũpere fluctus:
Impfecta tamen molis structura remansit.
Diuitias grandes & plenos poscit aceruos/
Eccle.xxi. Qui molitur opus manibus cõponere vastum.
Ieremię xxii Vsq́ꝫ adeo quidam fatui sunt qui satis illa
A cunctisq́ꝫ irridentᷣ stloppo atq́ꝫ cachinno.
Magnificas ędes: opera & sublimia: pauci
Lucullus Tentarunt veteres: potuit fecisse Lucullus.
Crassus Istuc & Crassus: quo vix opulentior vllus
Floruit: Assyrias qui sparsit sanguine carras.
Quisquis magna cupit: factũ quoq́ꝫ nititᷣ ingens:
Sit cautus: nũmosq́ꝫ suos/ & computet arcam.
Quid possint vires rerum: quid parta facultas:
Ne risum multis creet: & ludibria tollat.
Nempe alias operis cępti: atq́ꝫ impensa laboris
Perditur: incassum molesq́ꝫ incępta videtur.
Seruiꝰ i.ęn Incęptare nihil/ melius/ q̃ linquere cœptum.
in antẽ.de nõ Qui facit id: damnũ is sentit: labemq́ꝫ notamq́ꝫ.
alie.col.ii. Omne hominũ inuentũ tandem cariosa vetustas
Eccs.iii. Conterit: & rapido consumitᷣ insuper ęuo.

De inutilibus diuitiis.

Diuitias molles clausa qui continet arca:
Et conseruat opes: cõcumulatqꝫ suas:
Vsqꝫ adeo/ vt miserum nunq̃ soletur amicum:
Hic aliquando petet cum nihil accipiet/

De inutili b9 diuitiis

Plurima stulticia est: votum quoqꝫ inane putamus — Ecc. v. prouer. x. xi
Qꝫ colitur tantum funesta pecunia: & ingens — Luce. xvi.
Thesaurus rerum: & tam perfidus ardor habendi. — prouer. xxii.
Diuitiis lectis maiores dant̃ honores:

Pro. xxviii. ps. xlviii. Quã sophię.meliore gradu ſtant munera ditis.
Nil mores colimus ſanctos: virtutis amator
Prouer. xxviii. Nullus adeſt.animos confundit copia rerum.
puer.xxviii. Hic ſapiens ſolus: iuris conſultus: & auctor:
Horatius.2.ſ Diues in exhauſta nũmos qui poſſidet arca.
Curia ſola patet diti/prudenſq; ſenatus:
Ouidius.i.fa Solus habet laudes.conquirit ſolus honores.
puerbi. xiiii. Solus amicitias: licet has virtute meretur
Iuuenalis. Nulla: ſed nũmis donantur pręmia tanta:
De cenſu inprimis: de moribus vltima ſemper
Quęſtio: quot paſcat nũmos: quot iugera campi?
Eccle.xiii. Quantũ quiſq; ſua nũmorum ſeruat in arca
Tantũ habet & fidei.iuret licet: & ſamothracum
Per veteres aras: contemnere fulmina pauper
Creditur: atq; deos/diis ignoſcentibus ipſis.
Quandoquidem tales ſanctiſſima diuitiarum
Prouer. xix. Maieſtas tollit titulos: & nomina confert:
Diuitibus lepores: piſces: auiumq; ſapores
Atq; apri clunes: & quicquid dulce macellum:
Mittitur: aſt vacuę ſemper ſtant paupis ędes.
Ps.xxxvi. Ah veſana fames/& rerum dira libido:
Quid tamẽ hoc pdeſt? quod deuorat oĩa auarus
Semper habens: nihil & ieiuno ſufficit ori?
Eccs.iiii. Nec modus aut requies: nõ hũc cumulauit aceruũ
Ps.xxxviii. Is ſibi.ſed lites ſubitas poſt funera linquet.
Amos.ii. Vtilis eſt nũmus multis: inglorius illi
Prouer.xi. Qui neſcit ſeruare modum: legemq; modeſtam.
Math.xix. Qui nil pauperibus doni elargitur amicis:
Marci.x. Hunc deus omnipotens extremo fine relinquet:
Luce.xii. Nec capiet vultu placido ſua vota preceſq;.
Thobie.iiii.

De obſequio duoꝝ dñoꝝ.

Ille duos lepores venator captat in vno
Tempore: per ſyluas quos canis vnus agit.
Qui cupit ardenter dominis ſeruire duobus:
Hic pluſq̃ poterit: ſępe agitare volet.

De obſe= quio duo= rũ dñoꝝ.

Stultus & is: ſũmo qui vult magnoq́ʒ tonanti:
Et mũdo pariter quęrit ſeruire ꝓphano.
Nam veluti dominis qui vult ſeruire duobus
Raro fit: vt talis ſemꝑ ſit gratus vtriq́ʒ.

Math.vi.
Luce.xvi.

glo. in l. fi. C. de assess. Qui captare duos lepores conatur/in vna
Hora: venator comitatus cum cane solo:
Vix sibi contingit leporem q̃ subleuet vnum:
Raro ferit metam: signataq; stygmata luto:
Qui pharetras multas tendit/variasq; balistas:
xvi. q. i. presbiteros Quisq; multa suis humeris imponere rerum
Offitia: & solus vastos vult ferre labores:
glo. in c. accusatus de here li. vi. Difficile est: semper licitum si seruet/honestũ &:
Nunc huc/nunc illuc raptus/sine fine vagatur:
Nec pede sic stabili poterit constare/locoue.
Aequora nunc sulcat: trabibus nũc p mare currit.
Iam terram ignotam querit/gentesq; pererrat
c. diuersis de cle. con. Raro diu perstat qui bina negotia gestat.
Qui facit vt placeat multis: hunc semp oportet
Ecclesi. v. Quemlibet astute blandis palpare lacertis.
Si quid & aduersi contra se percipit: vsq;
c. cũ singula de pbeu. li. vi Perferat: offitiis queat vt seruire duobus.
Verba det ingenuo que sint permixta lepore:
lxxxix di. c. i Et quod sit placitũ faciat sempq; loquatur:
Blandidulis cunctos verbis/manibusq; salutet.
Eccl. i. et ii. Iacobi. i. Ceruicem domini succis: & pectus inungat
Illecebris: quo sit solita non maior in aula:
Et caueat ne quẽ ad turgentẽ concitet iram.
Hic quia pregrauidã gestat cũ pondere molem:
Otia rara simul: mentis rarãq; quietem:
c. quia i tãtũ de preben. Attamẽ offitii numerus pluralis/auentem
Efficit. vt lucri sudores perferat atri.
xxi, q. i. clericum Sanctius & melius: domnino seruire probato:
Ecclesi. ix. Atq; vno: possis cui per benefacta placere
Quam dño vsq; nouo famularier omnibus horis.

Garrula lingua

De nimia garrulitate.

Qui linguam frenat: rictus compescit & oris:
Mens angore huius tristiciaq; vacat.
Qui loquitur temere cadit in discrimina: sicut
Que pullos prodit murmure pica loquax.

De nimia garrulitate.

Garrulus atq; loquax q̄ tempore blacterat omni: Prouer. xiii.
Ad nauē is properet fatuam: conscendat in arcē. Ps. cxxxix.
Carbasa ventus agit: fatui ꝓpate loquaces. Ecclesiasti. ix
Sunt plures quorū est summa oblectatio vite: Iacobi. iii.

Ecclesiast.v. Summus & affectus linguã exercere procacem:
Dum tangunt: quod nemo volet tetigisse: merent
Inuidię telum: melius tacuisse profecto
Qui reticere potest cum magno forsan honore:
Prouer.xvii. Attamen eloquitur: nec vult compescere fauces:
Incurrit quandoqȝ grauis discrimina noxę:
Et casus miseros. melius strinxisse labellum.
Respondet qui sponte sua: non ante rogatus.
Iob xv. Se fatuum insulsum cunctis exponit: & offert
Prouer.xviii Obscenę pariter cõmissa pericula linguę.
Sunt fatui plures qui garrulitatis iniquę
Lętitiam capiunt: & linguę gaudia vana:
Quę tamen interdum pęna plectunt acerba.
Hieremie 18. Multos lingua procax casus sufferre coegit
Osee vii Angustos: quid enim fallax delatio prodest:
Linguosus/sua cum phas est malefacta fateri:
Atqȝ sacerdoti culpam proferre: silescit:
Nec verbum ructare potest: dum pręmia cęli
Dantur: & examen miserum de crimine fertur.
Multi prudentes & sani forte fuissent:
Si se non proprię fędassent verbere linguę.
Pica Adsit in exemplum miseris/normamqȝ salubrẽ
Pica loquax. pullos quę garrulitate frequenti
Prodit: & ad nidum nimio clamore susurrat.
Pauca loqui: & castę seruare silentia linguę
Eccs.v. Tutius & melius. qui respondere laborat
ꝓuer.xxv. Omnibus: incurrit damnũ quandoqȝ molestũ.
Sermo placet modicus: moderato tẽpore fusus.
Eccs.iii. Virtus clara ꝗdem est tutum seruare labellum.
Rite loqui fas est: quod bona lingua docet.

¶Inuenire rem alienam & non reddere

Inueniens aliq̄d proprios quod seruat in vsus
¶ Istud & inuentum cogitat esse suum:
Tanquam iusta dei sinat id retinere voluntas.
¶Hunc dęmon fatuum decipit atq̧ ligat.

Rem alienam inuenire & nō reddere.

Feruor auaritię mea non sinit vsq̧ silere
¶ Carmina: sed satyram tendere vbiq̧ meā.
Iccirco fatuos merito hic dicemus inertes:
¶Qui sua non solum: verum aliena tenent.

xiiii.q.v.si qd inuenisti.

l.cū querebat̄ Inueniunt quidam thesauros: res alienas:
C.vnde vi ¶ Vsibus obseruant hęcq̧ reperta suis:
Et tenebris cęcis adeo sua pectora firmant:
¶ Vt credant superos hęc tribuisse deos:
Non curāt ad quem dominū res perdita spectet:
¶ Quod fortuna leuis obtulit: vsq̧ tenent.
Audi: quem tanta trahit impietate cupido
¶ Audi: nec renuas hęc documenta precor:
Augustinus. A casu si res alienas inuenis: illas
¶ Esse tuas nunq̄ credas: aliena profecto
Sunt ea. quęso tuos: si quos in pectore sensus
¶ Vsq̧ geras: censor consule stulte tuos:
i.petri.iiii An bona q̄ proprio non sunt quęsita labore
Deutro.vii. ¶ Rite tenere queas? impius error adest.
Inuenias aliquid: quod nullo iure parasti:
¶ Ad dominū debes mittere sponte suum.
Ange. insti. Si non est notus/res ad quem perdita spectat:
de re.diui.isi ¶ Nescis & hęredes quos bona iure manent:
Inuentas debes tunc res in pauperis vsus
¶ Vertere: mendicos hisq̧ iuuare viros.
In proprios vsus qui vertit res alienas:
¶ Quodq̧ suum non est: conterit atq̧ rapit:
Hic acherontęis animam demerget in vndis:
¶ Excrutians sese perpetuaq̧ siti:
Thesauri raptor nil a prędone doloso
¶ Distat: res raptas prauus vterq̧ premit.
xxxii. dis. En deus omnipotēs: teq̧ extra/atq̧ in cute noscit:
erubescant ¶ Actus deinde tuos: noscit & ingenium:
Hiere.xvii
Ps̄ vii.
In regula pec Inuenies/si quod sacra iura tenere vetabunt:
catū li.vi ¶ Redde: nec inuentis pollue corda malis.

De eo q̄ in alios aīaduertit/& met peccat.

Quiſquis iter planum poterit tranſire viator:
Quod monſtrat poſita dextera fixa via:
Attamen in cęno: atqꝫ ſitu: craſſaqꝫ palude
Ambulat: is ſenſu/ſeu ratione caret.

De eo qui ī alios anī aduertit & met peccat

Peruolat ad noſtros/cenſorum turba/phaſelos:
Qui procul aduertunt alienę crimina frontis:
Caſtigant facinus: quod nec cōmittere abhorrēt
Et proprias vitii ſordes/ſceleriſqꝫ patrati

iii.q.vii.iudicet et c.in grauibus. Abſcondunt maculas: alios taxare parati:
Omnia facta hominū temere in conuitia vertūt.
Ridiculum naſum tollunt grandeſq; cachynnos.
Nec tamen aduertunt q̃ ſautia membra malorū
Geſtent. & morbos vitioſo in pectore natos.
Sępe manus fixa in directo tramite campi
Monſtrat iter rectum: ꝑ quod nō ambulat ipſa.
iii.q.vii. tria Sic faciunt tales/hominū delicta notantes:
Math.vii. Nec propriū cenſent facinus: vitamq; pudendā
Lucę vi. Quiq; volunt oculo de fratris ſumere ſpinam:
Inſpiciant ſe ferre trabem: ponduſq; moleſtū.
Iuuenalis. Multi ſe Curios ſimulant: duroſq; Catones:
Fabritioſq; probos: ſimulant ſanctoſq; Metellos:
Eſaię.ix. Multi Socraticam tentant oſtendere frontem: &
Grande ſupercilium: quorū tamen impia vita eſt.
Et quorum tacita ſudant pręcordia noxa.
Cicero Nunc Ciceronis adeſt ſententia clara diſerti
Qua docet: vt nullus peccata aliena fatiget:
Hic niſi ſit vacuus vitiis/& criminis expers.
Multa tibi poſſem dare nunc prouerbia patrū.
Lucę iiii. Nam veluti medicus qui alios ſanare medelis
Molitur: nec ſe poterit ſanare medendo:
i.q.i.multi Sic agit ille quidem: qui alienos carpere mores
Gliſcit: & inpropriis delictis turpiter hęret.
Sunt plures: aliis bene conſultare ſciunt qui:
At ſibimet nequeunt licitum ſuadere & honeſtū.
xliii.di. ſit rector xl.c.ſi. Vos quoq; preſbiteri: populo qui concionatis
Iuſſa dei: fideiq; ſimul pręcepta ſacratę:
Quando alios homines verbis culpatis & ore:
Vita ſit inmunis veſtra/& ſine ſorde probata.

Sapiente precepta

¶De contione sapientię.

Quem sacra delectat diuũ sapientia: quiqꝫ
¶ Pectore flagranti dogmata sancta colit.
Hic cunctis pręstat: clarosqꝫ meretur honores:
¶In cęlo datur & digna corona sibi.

De contione sapientię.

Clamat voce graui populo sapientia cuncto — pũer.i.&viii
O genus humanũ ad nostram concęde cathedrã.
Discite quid recti doceant mea verba/boniqꝫ:
Discite mortales castę monumẽta Mineruę — e.i.

Et sacrę pariter sua dogmata discite linguę.
Stultitiam crassam tota deponite mente:
puerbi. xiii. Quęrite doctrinam/qua constat vita/salusq̧.
Quęrite dulce sophos: funesta pecunia nusq̄
Alliciat vestros animos ad crimina spurca.
Sardonyches fuluos superat sapientia/& aurū:
Argentūq̧ simul/gēmas/nitidosq̧ berillos:
Non Adamas melior: nō est Magnesia cautes.
Est maior toto sapientia ꝓuida mūdo.
Quicquid & optari poterit: nō pręstat aceruū
Aequalem sophię: cunctis pręstantior ipsa est.
Eccle.xxxvii Nil habet ęquiualens: similis nec gloria fulget.
Consiliis princeps toto dominatur in orbe.
Temperat hęc vrbes: populos: magnūq̧ senatū:
Corporis hęc pręebet vires: & corda polita.
Clamitat ad cunctos sapientia: voce tubali:
puer.viii. Me duce sceptra tenēt reges/rutilasq̧ coronas:
His mores legesq̧ dedi de pectore sacro:
Ecclēsi.xxi. Me duce principibus regna obseruant̄ auita:
Ac per me gentes: sincera lege reguntur:
Quę mala stultitię fugiunt: cęcosq̧ furores.
Qui me rite colit: q̧ me veneratur: amatq̧:
Hunc veneror: mitisq̧ sequor/cū laude perhenni:
Prouer.iii. In me diuitię sacrę: thesaurus & ingens:
Et bona fœlicis consistuut pręmia vitę.
Me deus ęternus diuino numine obumbrat:
Nataq̧ de cerebro: sum maguū & sparsa ꝑ orbē.
Cęlestis per me maiestas cuncta parauit:
Et sine me nihil est in cœlo/atq̧ orbe creatum.
Prouer.i. Insipiens igit̄ qui non mea dogmata tractet.

Iactatio & confidentia fortunę

Se fortunatū/fœlicem/ſeqꝫ beatum
Qui putat: & ſorti nimiū confidit iniquę:
Laudat & extollit fortunam: ſentiet olim
Cum minime retur: tectum crepitare domūqꝫ.

Iactatō & cōfidentia fortunę.

Hic quoqꝫ dignus erit noſtra rate/ſiue lyburno
Prouehi: & inſipidum ſtultus adire chorum:
Qui iactabundus fortunā ſemꝑ in omni
Arridere ſibi reputat: atqꝫ cupit.

Aug. puer. xxviii.

Et iactat ꝙ se gremio fortuna benigno
¶ Respitiat: sint & ꝓspera cuncta sibi:
Esaię lxv. O fatue: enormis quę te vesania torquet?
¶ Quorsum/te rerum fata caduca trahunt?
Cur nimium subitis audes confidere rebus?
¶ Cū bona fortunę non stabilita: ruunt:
Incassum iactas vanę ludibria sortis:
¶ Fœlix qui se non implicat hisce bonis.
Augustinus. Iactas diuitias: iactas ꝙ copia rerum
¶ Te beat: inqꝫ manus ꝓspera multa fluunt.
Iactas successus faustos/& sortis aceruos:
¶ Cum finē incertū sors tamen omnis habet.
Seneca i hercu le furenti. Pęstifero multos fallit sors nubila vultu:
¶ Instabilemqꝫ trahit nō bene fida rotam:
Stultus quem passim reꝝ successus inescat:
¶ Confidit rebus qui bene fortuitis:
Demonis horrendi: mihi credite: filius hic est:
¶ Posthabitis superis: qui bona vana colit.
Quem stygius Pluto conatur fallere: rerum
Prouer. xxi. ¶ Huic cumulū pręstat diuitiasqꝫ malas:
Luce. v. Quę damnant hominē sitibundū in gurgite fusco
¶ In quo ranarum pessima turba fluit.
Stultus qui iactat fortunę commoda: certus
Prouer. i. ¶ In quibus/& stabilis non solet esse gradus.
Fortunam patienter habe: nec prospera iactes
¶ Fata: hodie diues: cras quoqꝫ pauper eris.
Iuuenalis. Non in fortunę manibus fœlitia rerum
¶ Munera dependent sed deus illa tenet:
Et mutat quodcunqꝫ volet: tu stulte profanam
¶ Ne sortem extollas nūꝙ̄ ea firma manet.

¶ De nimia curiositate mortalium.

Qui curas hominum cunctorũ ferre laborat:
¶ Nec proprios fructus: nec sua damna videt:
Is quoqꝫ sit patiens: & discat ferre dolores
¶ Si premitur mundi mole/ruatqꝫ/graui.

De nimia curiositate mortaliũ.

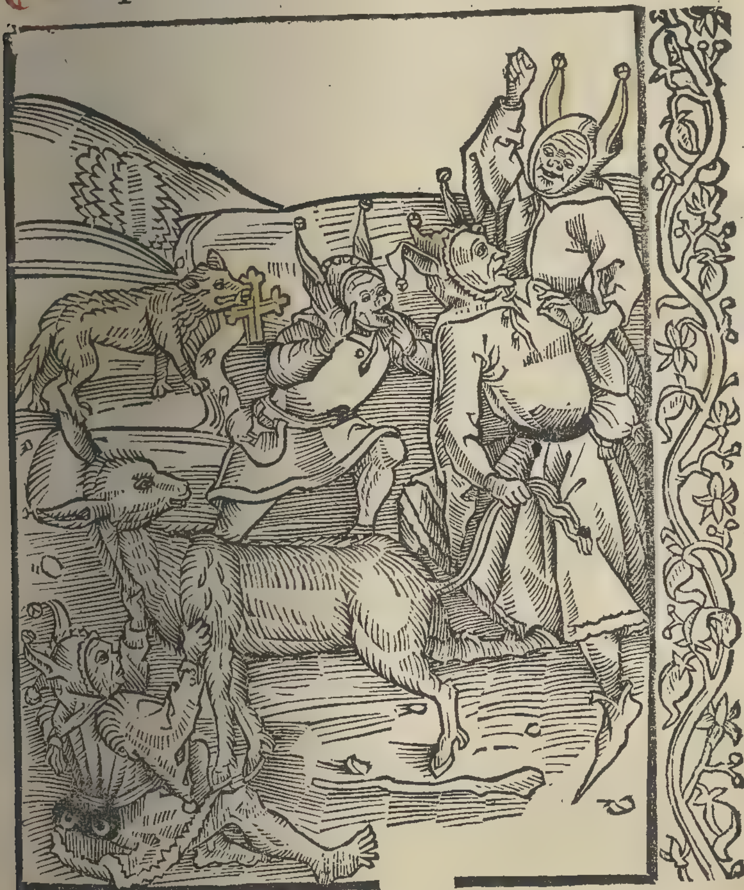
Qui plus ferre cupit: propriis portare lacertis
Q̃ valet: hic fatuus sua sponte pericla subibit.
Imprudens etenim quisquis ceruice parata
Vult molem sufferre grauẽ: & iuga tristia solus.

de renũ.c.i.
in prĩ.li.vi.
Prouer. xxv.
Ecclesi.iii.

Cum ſit opus multis talem portare laborem.
puerbi. xx. Qui dorſo imponit ſpatioſi pondera cœli:
Eccle.i.et xiii Et capit id quod ferre nequit: velociter iſte
Corruit: & cępti hunc tandē imprudētia mordet.
Hiſtorię nobis recinunt exempla: ꝙ ille
Iuuenalis Alexander Magnus Alexander toto ſudaſſet in orbe.
Europę atq; Aſię fines: non deniq; mundus
Suffecere ſibi: tanq̄ pro corpore paruo
Non ſatis iſta foret tellus q̄ iure teneret.
Attamen exigua tandem compoſtus in vrna:
Sarcophago cōtentus erat paruoq; ſepulchro.
Eccle.vii. Mors horrenda docet: quo quis cōtentus abire
Debeat: & qualem ſectent̃ corpora finem.
Diogenes Horatius. Cynicus ille/fuit grecis plus diues in oris
Cognitus: & ſophię celebris pręceptor & auctor:
Non ędes magnas: non hic ſublimia tecta
Quęſiit: at vacuo ſpeculatus vaſe: forato &:
Aſtrorum motus: curauit ſęcula nuſq̄.
Magna quies iſtunc atq; ocia blanda manebūt
Qui forti curas abigit de pectore vanas:
Haud onus imponit dorſo quod ferre recuſat.
Iuuenalis Maxima qui temtat: voto qui concipit alta:
Pondus & aggreditur rerū: tolerare laboret
Grandia: quę mordax imponit cura lacertis.
Prouer. xvii. Sapien.v. Quid iuuat ingentē manibus ꝙ vincimus orbem?
Math. xvii. Angorem fruſtra patimur: curaſq; moleſtas?
Si tandem hanc animā/ſtygias mittemus in oras?
Qui curat quid mūdus agat: quo cęſar in orbe
Martem agitet: nunq̄ tranquilla viuit in hora.
Sapien.vii Stultus & is: curans ꝙ nec mutare valebit.

¶Mutuum accipere.

Haud facile emergit q̃ semper mutua sumit:
¶Nam lupus/est metę tempora nulla vorax.
Calcitrat hunc asinus plantis quandoq̧ recuruis
¶Seraq̧ mortiferi damna doloris agit.

Mutuum accipere.

Multiplicata suis manibus qui mutua sumit
¶Era: hic versuram soluere stultus habet. Prouer. xxix
Profueritq̧ parum q̃ metam & tempora tarda: Esaię. xxiiii
¶Soluendi statuat: mox quia tempus abit.

Ps.lxxi. Expoliant vſura vorax & fœnora multos
puer. xxviii. Luce vi. ¶ Cenſibus: ingratam pauperiemq́ꝫ creant.
Sępe etiam nudos homines facit ęs alienum.
¶ Mutua pauperibus exitioſa nocent:
Quid tamen hoc ſimili: pſcriptę pagina legis:
¶ Aut Satyrę excurſus: ſignificare velint:
Accipe: nam fatuos vitiorum ſemita trita
¶ Quos trahit: & ſcelerum: ſignificare volo.
Aſſiduo peccant: vetitę quoq́ꝫ mutua ſumunt
¶ Legis: & impuro fœnora corde fouent.
Peccati cumulũ faciunt: atq́ꝫ aggere magno
Eccš.vii.et 8. ¶ Conſtituunt molem: ponderibuſq́ꝫ grauant.
Imponũt humeris tremulis ſic grande capiſtrum.
¶ Pondere ſub poſito cunctaq́ꝫ membra tremũt:
Non vt peccatum cumules: tibi tempora donat
Eccle.xii. ¶ Hęc deus: emendes ſed malefacta petit:
xxiii.q.iiii Vindicat interdum mortales verbere diro:
nabuchodonoſor. ¶ Viſitat & lento crimina ſępe pede:
Sodoma. Adſit in exemplum Sodomorũ tarda ruina:
Gene.xviii. ¶ Qua cecidit iuuenis: decrepituſq́ꝫ ſenex.
iiii.Re.xvi. Et Solymę prębent nobis exempla vetuſtę:
Thobię. xiii. ¶ Propter peccatum quę cecidere malum:
Michee. iiii. Exodi. iii. Nilicolas itidem plagis ſubitiſq́ꝫ ruinis
¶ Ob ſcelerũ molem triuerat ipſe deus.
Et plagis variis recutitę ſemina mentis
Iohelis.iii. Amos.ix. ¶ Affecit: quamnis gens benedicta foret:
Eſaię.i. Mutua qui ſumit nequeat quę ſoluere: ſtultus.
Prouer. xxii. ¶ Nam metam poſitam nõ lupus ipſe vorat.
Thobię.xiii Sic deus omnipotens tribuit tibi tempora vitę.
Ezehch.xviii ¶ Non vt peccatum: ſed bona perſitias.

¶De inutilibus votis & petitionibus

Qui superos passis manibus/votisq; precatur:
¶ Nec tamen ex iusto pectore vota fluunt:
Quod petit a superis votũ non percipit illud:
¶Materiam risus deinde aliquando dabit.

De inutili b9 votis & petitõib9.

Carpim9 hac Satyra optat9 quoq; & ip̱ba vota:
Quę temere a superis nulla ratione precamur.
Voto/homo sępe petit: quę non intelligit ipse.
Sed quę tristia sint discrimina forte datura.

Prouer.xviii
Eccš.vii
Lucę.xx.
Iob xxi.

Midas Rex phrigum. Adsit in exemplū Midas rex: supplice voto
Ouidius. metha.xi Qui temere optabat ꝙ quicqd tangeret: aurum
Esset: & hinc stolidę damnosa optatio mentis
Persius.i. sa. Huic fuit ad pęnam. nam panis versus in aurum:
Atq; merum fuerat: sic voti damna luebat:
Auriculas asini fatua vt ceruice referret:
puer.xvii. Multi diuitias optant censusq; superbos
Et manibus quatiunt: Iouis atq; impellere tentāt
Aures: nūmorum vt magnum concędat aceruū.
Sapien. viii. O male vouentes: funesta pecunia multos
Casus ad miseros & tristia fata retrusit.
Lycinus. Quid lycini prosunt ędes: quid iugera campi?
Crassus Croesus Quid crassi census? quid Croesi maxima gaza?
Non faustum nacti finem: non funera recta.
Iuuenalis Poscit opem neruis quidam/longamq; senectā:
Poscit & in longis opulentus viuere sęclis:
Quem tamen assiduę crapulę/tucetaq; crassa
Debilitant: neruosq; terit lasciua voluptas.
Ad hebre.8. In poenam multis fuit olim annosa senectus
puer. xvii. In qua sollicito sudamus sępe dolore.
Peleus. Nestor. Peleus: & Nestor viuax: Itacusq; Laertes:
Laertes Questi sunt seram nimiū tardamq; senectam.
Horať. i arte Accedunt senibus quandoq; incōmoda multa.
Sapien.v. Tum trahit ad votū quosdam mundana potestas
Ecclesi.xi. Exitium quę sępe parit/moestamq; ruinam.
Exoptant alii formosos corporis artus:
Atq; animę iccirco perdunt plęrumq; salutem.
Iuuenalis Optandum est/vt sit mens sana in corpore sano
Et bona fama: fides: & morum vita bonorum:
Et sedeat virtus in casto pectore fulgens.

¶ De inutili studio.

Qui studium exercet vanum: sterilemq; palęstrã.
¶ Et frustra studii tempora cœpta terit:
Ad partes satyrę veniat/stultasq; cohortes:
¶ Vt videat quid sit perdidicisse nihil.

De inutili studio.

Nunc superest satyrę: fatuos vectare studentes:
Qui cappas humeris portant/longosq; cucullos: Ad hebre.v.
Vnde trahunt post se capparũ in puluere caudas: Ad Roma.i.
Et se scire putant/quod nõ didicere studendo. Ecclesi.xliiii.

Ecclesi.xxv. Dum studiis teneros deberent tradere mores:
In plateis potius ludibria vana sequuntur.
Nil studii fructus curat male sana iuuentus:
xvi.q.i.sic viue Cogitat haud artes magna ratione repertas:
Sed potius fatui studio laqueantur inerti:
Vnde nihil morum: nihil & virtutis habebunt
At sophia est veterū/magno sudore paranda:
Seneca epistola xviii. Ocia nil possunt pręstare ignaua studenti:
Hinc magis admiror: ꝙ multi errore profano
Nil nisi nunc manibus triuialia grāmata voluunt.
Grāmatices Priscę sincera volumina spernit:
Cuius Alexander gallus pręcordia turbat.
xxxvii.di. nonne Hic logicę nodos soluit sermone rotato:
Et sylogismorum cum garrulitate molesta
Currere nūc Sortē clamat: nunc stare Platonem
Blacterat: & nescit verbis imponere finem.
Ecclesi.xvi. Ars logicę/falso nodos/& retia cauta
Nectit: & explicitum/tenebras deducit in atras.
37.di legimꝰ. Noctes atq͛ dies ranarum murmura rauca
Effundunt logicę verbosaq͛ dogmata clamant.
Talibus illecebris violatur prima iuuentus
Vtile nil quęrens: nil delectabile gustans.
Ecclesi.viii. Hic volat ad Wiennā: tenet hūc Erfordia magna:
Hunc Basilea fouet. Lyps istum Barbara tellus:
Hic mare sulcauit: gentes hic vidit Iberas:
Vidit & hic gallos: & magnę męnia Romę.
xii.q.ii. gloria epi Ad patrios tandem redeunt sine laude penates
glo.in c.tū ex litteris. de in inte.rest. Et sine doctrina: cappas ceruice superbas
Gestant: pro stulto quę respondere studente
Prouer.xiii Possint: incassum tractarunt tempora prima.

¶Temere loquentes contra deum

Si deus annueret precibus/nostrisq; petitis
Semper: & ad votum cōcederet omnia: plures
In lachrymas fluerent mestas: fletusq; molestos:
Stultitieq; sue captarent premia iusta.

Temere loquētes cōtra deum.

Vanā operā impendit: fatuos stultosq; labores
¶ Qui solis radios igne iuuare putat
Et face succensa: se credit lampada phoebi
¶Augere: vt plenū plenius efficiat.

vi.q.i.si oīa
Ecclesi.iii.

Stultior ille tamen: superi qui facta tonantis
¶ Atq; voluntatē corripit ætheream:
Hic superat stultos omnes: vesanior hisq; est:
¶ Eumenides quoq; pectora surda premūt.
Ad Romā.x. Namq; dei nostri tanta est sapientia/virtus/
¶ Iustitia/ingeniū/gloria/fama/decus:
Esaię.xl. Consiliū tantū/maiestas: tanta potestas:
¶ Non egeat nostro vt sceptriger auxilio.
Prouidus & sapiens adeo est/qui cuncta creauit:
¶ Qui mare: qui terram: stelliferūq; polum:
Vt sua nec minui poterit diuina voluntas:
¶ Ne ue hominū augeri/possit ab ore magis.
xxxii.di.erubescant. Omnia dispensans moderatur: & omnia noscit:
¶ Cordaq; scrutatur: hunc latet atq; nihil.
Omnia disponit sollerter: legeq; certa
¶ Singula constituit: pręterit huncq; nihil.
Seu deus ergo tonat: niuibus seu spargit harenā:
¶ Seu vibret forti fulmina dira manu:
Seu ros æthereū mittit: siue astra serena:
¶ Effundit: nimbos seu deus horrisonos:
Sapien.i. Non homini fas est diuina lacescere iura:
¶ Iactare & contra verba maligna deum:
Ps̄.ciii. Sapien.xi. et xii. Omnia disposuit sapienter/maximus hic quem
¶ Corripis incassum stulte ꝓterue deum:
Ecclesi.xxiii. Vindictā quęris scelerum: pęnamq; malorum:
¶ Cum temere irrumpis: visq; docere deum.
Murmura non fas est: crepitantia verba: susurros
¶ Aduersus summū pręcipitare deum.
Nūeri.xiiii. Iosuę.ix. Israhel interiit totiens sic murmure turba:
i.corinth.x. ¶ Stultorū hoc cecidit pars quoq; magna modo.

¶ Qui alios iudicat.

Se iustum quicunq; putat: vitaq; probatum
Iudicat atq; alios homines/censetq; nocentes:
Nec contemplatur se met: capit ille ruinã:
Sit licet in casu: cunctos notat ipse cadentes.

Qui alios iudicat.

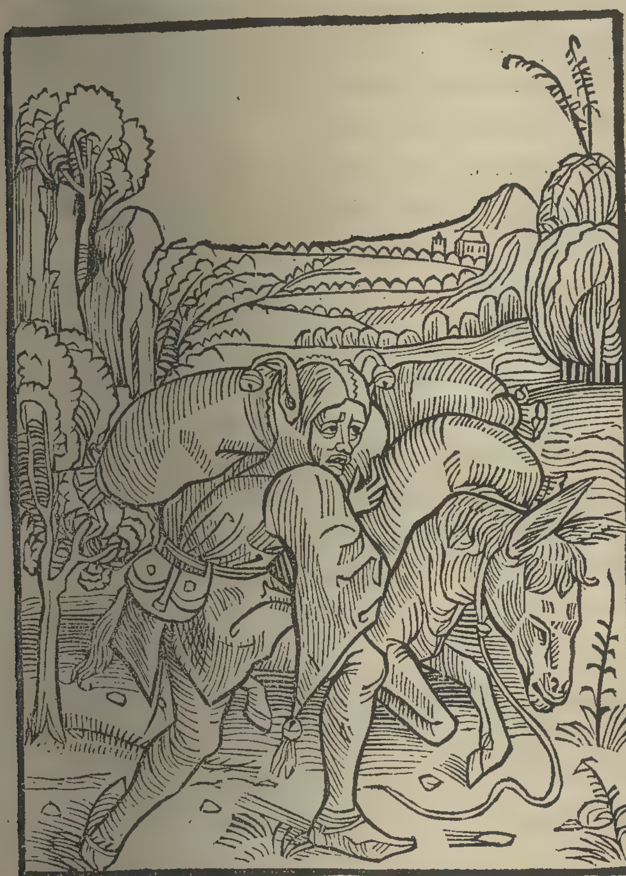
Stultitię vitio metuenda pericula multi
¶ Incurruut: mortis exitiũq; graue:
Quos spes vana trahit vitę: faustęq; salutis
¶ Prosperitas: quę mox fluminis instar abit.

Eccs.xi.
Math.vii.
Luce.vi.

puer.xxiiii. & xxvi. Se putat esse bonũ se iustum: seq́ȝ potentẽ:
¶ Magnanimũ / & nullũ posse subire malum.
Non metuit mortẽ: quoniã spe ductus inani:
Eccš.x ¶ Floccifacit post se quicquid in orbe manet.
Quicquid delirant alii: mox carpit iniquo
Horatius ĩ ep ¶ Dente Theonino: nec sua facta videt.
Sed fatuus quiuis spem pectore seruat inerti:
¶ Qua sperat sese viuere posse diu.
Math.vii. Ad Ro.ii. Si videt alterius mortem viteq́ȝ ruinam
¶ Affore: non meminit se prope posse mori.
Eccles.xi. Mox causam fingit: citius cur raptus: aitq́ȝ
¶ Non alias validus / nec bene sanus erat.
Eccles.38. Quin tristis: nigro & suffusus sanguine: plenus
¶ Et scelere atq́ȝ dolis: improbulusq́ȝ fuit.
Propterea omnipotens excelsi rector olympi
¶ Fecerat hunc subita morte perire virum
Post mortem fatuus sceleratus / iudicat illum:
¶ Forsitan ætherei quem fouet aula poli.
Inter cœlestes sua qui solatia ciues:
Sapiẽtię.iii ¶ Nectare & ambrosia fors bene pastus habet.
Eccles.xxi. Iudicat alterius mortem: qui compede strictus
¶ Est scelerum: & vitiis membra ligata tenet:
Eccš vii. Nec metuit pœnã: neq́ȝ mortis tempora: quę mox
¶ Obseruans lachesis: stamina fessa secat.
Seneca. Terminus incertus lœti est: incerta diesq́ȝ: &
Apoca. xviii ¶ Hora: volant tacito tristia fata pede.
Vir bonus & iustus: falso quandoq́ȝ putatur
¶ Esse malus: noscit pectora sola deus.
iii.q.vii. iudicet. Iudicat alterius vitam quicunq́ȝ / probatum:
¶ Sincerum / & iustum condecet esse virum.

De pluralitate beneficiorum.

Quisquis cupit possidere plura benefitia
Multa solus obtinere possit & offitia
Plus imponit hic asello q̄ portare poterit:
Mortem saccorum misello multitudo parturit

De plura=
litate bene
ficiorū.

Sunt: quibus est animus benefitia plura tenere
Et sacrum manibus contaminare bonum
Nec satis illa valent vigili curare labore:
Susceptū nec onus pficere arte queunt.

de pben. quia
in tantū. et c.
de multa

Eccle.xxxiiii Qui saccos asino plures imponere tentat:
¶ Morte fatigatum destruit ille pecus.
Et quem sola quidem posset prębenda fouere:
¶ Illius ad vitam quę satis vsq; foret.
Hunc sed amor nummi funesta pecunia: cogit
¶ Absq; modo & numero congerere vlterius.
c.auaricię de preben. Qui cupit assiduo benefitia plura tenere
¶ Copia nec rerum quem satiare potest:
xlvii.di.sicut Vsq; adeo cęcatus erit: pressusq; tenebris:
¶ Nesciat vt curas cõnumerare suas:
Hunc nocturna quies nunq̃ solabitur vlla:
¶ Semper hiat: nullo limite vita iacet.
Saccum hic circumfert in quo non fundus habet̃:
¶ Sed ieiuna fames: atq; cupido vorax:
At magis indignum est asini/indocti/imq; periti
¶ Qz magis hęc faciunt: cuncta tenere volunt:
Ecclesięq; bonis nulla virtute fruuntur
¶ Atq; deum vana relligione colunt.
xvi.q.i.c.vlt. xxiii.q.viii. conuenior. Hęc bona pauperibus largiri cœlica debent:
¶ Vsibus at prauis sic cumulata ruunt.
Dicite pontifices quid vos benefitia multa
¶ Confertis stultis? qui ratione carent?
An quia iumẽtisq; asinisq; imponere phas est
¶ Cunctorum vt saccos atq; onera vsq; ferant?
Quin etiam peius: contenti munere nullo
¶ Conducunt census: mutua lucra locant:
Actuū viii. i.q.i.petrus et c. qui studz Hos nec apud satis est Hiesy cũ symone tutus:
¶ Mangones licitant: vendita rursus emunt.
iiii.Regũ.v. Plures quisq; igit̃ prębendas possidet: ille
¶ Extremã expectet cum Ioue tartareo.

¶ De eo q̃ exceptões q̃rit ad emendandũ se.
Qui cantum corui/cras cras imitatur: & vsq;
¶ Cras canit: haud animo fata caduca notans:
Semper aget fatuum: nam confidentia stulta hęc
¶ Dicitur: illusit spes ea sępe suos.

Querenti exceptões emẽdandi se.

Cui deus omnipotens de cœlo numina mittit:
Illius & mentem lustrat: quo certius inde
Omne nefas purget: vitę & delicta pactę/
Emendet: scelerumq; graues eliminet actus:

Ps. xciiii.
Ad hebre. iii

Sit licet hic positus vitiorum in flumine magno:
Sentiat & molem: qua mens agitatˀ iniquam:
Et spatiū vitę quo recte viuere posset:
Groccitat attamen hic corui de more canendo
Cras cras: in melius vitam mutabimus: aut cras.
Ecclesi.v. Hinc stolidum/insanū/& stultū dicimus omnem:
Qui se victurū cras asserit: atq; fatetur:
Cum tamē in foribus mors assidet omnibus horis
pu erb. xxvii. Sera nimis vita est quę ferˀ crastina: qui scis
Ouidius An te fata sinant tam longo viuere cursu?
Cras minus aptus eris: hodie bene viuere debes:
Esaię. lvi. Et purgare caput: quod cum sudore grauatum
Pondera peccati gestat: curasq; minaces:
Ad mala veloci volitamus cum pede semper:
Atq; hodie facimus ea: nec differre putamus
Iacobi.iiii. Longius: ad q; nephas pręsens nos mācipat hora:
Et festinamus semper ceruice parata/
Illa tamen nobis possunt que ferre salutem
Spernimus: insanos sic nos dementia turbat
Si forte immineat scelerum confessio nobis:
Diffugimus: rauci repetentes murmura corui.
Et duo cras: aut plus/fatuo ructamus ab ore
Ecclesi.x. Implacata tamen: si mors irrepserit: vt te
Math.vi. Auferat: atq; aīam sub tartara nigra remittat.
Lucę xii. Tunc velles fecisse bonum: potuisse nequibis:
Tunc tua sera nimis vox & querimonia: cras cras.
Esa.xxii. Stulte quid exigui te temporis oro voluptas
i.corinth.xv. Detinet? illa ruunt: & fluminis instar abibunt.
Prouer.iii. Incipe cœlestes hodie perquirere sedes:
Crastina pręcipitet ne te cunctatio vana.

¶De custodia mulierum.

Custodit pulices fatuus sub sole calenti:
¶In puteum vndantem & flumine/portat aquã:
Qui gerit vxoris curam: metuitq pudoris
¶Que sibi ni custos fuerit: custodia vana est.

De custodia mulierum.

Stultior/atq magis furioso insanus Horeste est: Iuuenalis vi. sati.
¶Spiritus & vexat huuc male zelotypus:
Qui gerit vxoris curã: & custodiam inanem Eccles. vii. Numeri. v.
¶Noctes atq dies: sollicitusq tremit:

Ecclesi.xix. Angorem frustra toleras: frustraq; labores
¶ Suscipis: incassum te tua cura necat.
Iuuenalis Pone seras: cohibe gressus mulieris: & omnes
Prouer.xxx. ¶ Saltus: & vigil hic latret vbiq; canis:
Conseret & fortis pręclusas pessulus ędes:
¶ Custodes habeat & domus vsq; suos:
Quis tamen interea semper custodiet ipsos
¶ Custodes? vxor si volet esse procax?
Ecclesi.xxv. Fœmina producit quam non natura pudicam:
¶ Raro fit/vt seruet vincula casta thori.
Prouer.xii. Fœmina sed quę vult tenerum seruare pudorē:
¶ Et thalami pignus coniugiiq; fidem:
Vinciri debet nulla compagine ferri:
¶ Nec structura grauis hostia casta premat.
Danae Non turris/Danaes potuit seruare pudorem:
Ouidius.4. ¶ Amisit stupro dona pudicitię.
metha. Iupiter auricomū flagrans conuersus in imbrem:
¶ Virginis in gremium fluxit: adulter erat.
Penelope Libera Penelope fuerat per tempora multa/
Homerus. in ¶ Absenti retinens membra pudica viro.
odissea Circa illam q̄uis volitaret turba procorum:
Ouidius in ¶ Infracto mansit hęc tamen vsq; thoro.
epist.heroi. In vetitum plerumq; nefas custodia pellit
¶ Vxores: vetiti damna pudoris olent.
Ecclesi.xxvi. Fœmina iucundos mores vitamq; probatam
Seneca in de ¶ Induat: vt famam comparęt inde sibi.
clama. Et cetus hominum fugiat: vetulasq; procaces
¶ Et fugiat vafri murmura blanda proci.
Helena Si non legisset Helene rescripta dolosq;
Ouidius in ¶ Idęi Paridis: non male rapta foret.
epist.heroi.

¶ De adulterio.

Est fatuus qui scit vigilanti stertere naso:
¶ Et faciem dygitis contegere vsq; suis.
Vxoremq; suam subigi permittit: & audit
¶ Illecebras: ridet subdola catta iocos.

De adulterio.

Res miserãda quidẽ/ & censura digna Cathonis.
¶ Qz vult coniugii nemo tenere fidem:
Nullus adulterii legem/ aut pia iura veret:
¶ Iulia lex dormit: pœna vetusta silet.

xxxii.q.vii
qnid in oib⁹
Sapien.xiiii.
Ad Roma.ii
Hiere.xxix

Non mulier nec vir sacrati fœdera fulcri
¶ Conseruare solent: mechus vbiqꝫ iacet:
Iuuenalis vi. sati. — Multis digna quidem res & laudanda videtur
¶ Alterius lectum concutere / atqꝫ thorum.
Leuiti. xx Deutro. xxii. — Nec pudor vllꝰ adest: nemo ense / aut saxa veret:
¶ Iuditium parcit: pena remissa iacet.
ff. ad. l. iul. de adul. — Heu vetus in mechos tua lex tua Iulia dormit
¶ Cesar: ab Elysiis fontibus oro veni.
Iuuenalis — Turpius idqꝫ magis: sunt qui spectare lacunar
¶ Docti: vt per thalamum cautus adulter eat.
Apponunt dygitos oculis vigilantibus: atqꝫ
¶ Permittunt subigi pignora chara thori.
c. queadmo/ du de iu. iu. Prouer. xviii — Vxoris ne scelus audes spectare pudendu:
¶ Cognita nec culpas probra? marite taces?
Atreus Seneca i thy. — Expulit a regno fratrem Pelopeius Atreus:
ff. de adul. l. stupor — ¶ Fœdasset proprii qꝫ sibi iura thori.
Atqꝫ duos natos mactauit funere mesto:
¶ Quo luerent mœchi crimina fœda patris.
Lucretia — Ingens clamor erat quando Lucretia passa est
xxxii. q. v. lu cretia — ¶ Stuprum: a lasciuo contaminata viro.
Tarquinius expulsus — Collatinus enim coniunx rumore leuato
¶ Tarpeia regem pellit ab vrbe malum.
Clodius — Clodius in cunctis dominat gentibus: eheu:
¶ Clodius impune tractat adulterium.
Heu mala dira parit putide mechatio mentis:
C. de adul. — ¶ Prosiliunt ire / mortis & exitium:
.gracchus — O vos mortales concordi viuite nexu:
¶ Fœdera quid thalami sic violare iuuat?
Prouer. vi. — Sit veneranda fides vxoris: sitqꝫ mariti:
¶ Mutua sint semper gaudia: paxqꝫ frequens.

¶Semper fatuus
Eſt qui contendit ſe prudentem vſq; putari
¶ Cū ſapiat penitus nil (mihi crede) boni:
Non diſcit mores: non eſt virtutis amator:
¶Sed manet infœlix anſer / vt ante fuit.

Semper fatuus:

Qui bona multa videt: pręclās perlegit artes:
¶ Audit & egregium quicquid in orbe viget.
Virtutis monumenta ſacrę: moreſq; politos
¶Conſpicit: & ſtudii flumina amęna videt

Prouer. xv. et xxvi.

Seneca. peg/ nato nõ facit medicum. & nulla ars dis/ citur loco.

Gymnasium: ludos celebres: spectacula mundi
Lustrat: & arrectus per loca multa volat.
Nil tñ addiscit: neqꝫ enim hęc monumẽta vetustã
Prosunt: vt melior fiat & vtilior.

Ecclesi. xxix.

Quicq̃d habet rerũ alterius collecta supellex
Aedibus id semper gliscit adesse suis.
Hoc desiderio stultissima vota notantur:
Res semper fatuis ex nouitate placẽt:

Prouer. xvi. Lucę xv.

Ad gentes currunt varias populosqꝫ peragrant
Ignotos: lustrant quicquid in orbe iacet.
Ne quid in externis maneat regionibus vsq̃
Intactum: peregre stultus vbiqꝫ volat.
Ad Pataui muros: ad celsę mœnia Romę:
Ad Solymas currunt: Assyriosqꝫ lares:
Currit̃ ad Lybien: penetrant Memphitica regna:
Pyramides lustrant. Attica regna vident.
Attamen apportant sapientis pręmia nulla:
Non specimen morum: non decus ingenii:

Horatius. in episto.

Cœlum non animũ mutant qui transmare currũt.
Stulti discedunt: mox fatui redeunt.
Possumus hos mores inter cęnacula nostra
Discere: si imprudens vis fore: siste pedem:
In patriis laribus tam stultas carpimus artes.
Non aliena opus est perquirere inde loca.

Plato. de quo Hiero. in plo go biblię

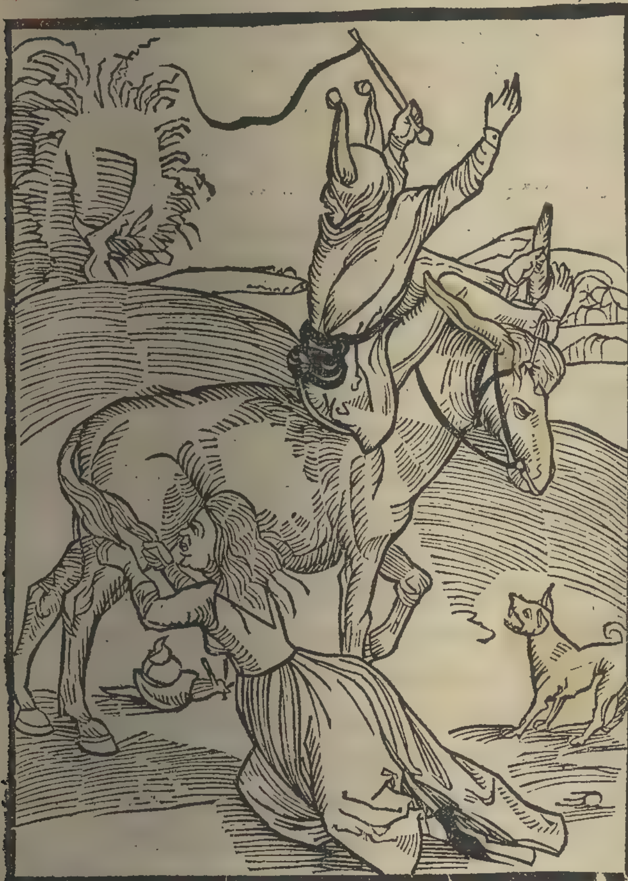
Quin animo exculto diuinum imitare Platonẽ:
Vt saperet doctos quęsiit ille viros:
Nec sine doctrina Graias concessit ad oras:
Quo tandem ingenuas cõcumularet opes.

Ad hebr. xiii

Quisqꝫ ab ęde sua patria/volat improbus anser:
Ille domum rediens/anser vt ante/manet.

¶ De iracundia ex leui causa.

Assiduis flagris tardum qui pungit asellum:
¶ Sepius ad longas corruit auriculas.
Ira breuis furor est: nil indignatio prodest:
¶ Sincerę mentis est inimica minax.

De iracundia ex leui causa.

Hic fatuus semper pigrum conscendit asellum:
¶ Turbida quem motu concitat ira graui.
Latrat & exclamat circũ se more canino:
¶ Nec verbum placidum toruus ab ore vomit.

Sene. de ira.
Valeri.li. 4.
Prouer.xxii.
Iacobi .i.
Eccle.xxx.

Persius Prouer.xx. Rancidulo ſemper ructatur in ore canina
¶ Littera: nec motus mitigat ille ſuos.
pūer.xxvii. Gaudet/ & a populo metui ſua facta: furoris
¶ Plena mali: mentis conſcius ille nihil.
Dicit̃ a cunctis/furioſum cernite ſtultum:
¶ Et ſibi de fatuo hoc quilibet abſtineat.
Nam putat ille q̄dem ſtultos non antea viſos:
Perſius ¶ Auriculas aſini ſolus habere cupit.
Eccs̄.xi. Ira necat ſenſus; premit indignatio mentem:
¶ Pręcipitem inuertit illa vel illa virum
Archytas. Archytas ſophię iccirco ſpectabilis auctor:
¶ Ille Tarentina natus in vrbe procul:
Peccanti ſęruo: turbatus mente pepercit:
¶ Atq; irę ſtimulos ſic moderatus erat.
Plato Sic Plato: ſic alii motus ſedare ſolebant:
Socrates ¶ Socratici & plures doctiloquiq; viri.
Prouer.xxx. Eccleſi.xix. Nempe furor ratione caret: pręcordia frangit:
xi.q.iii.ira ¶ Debilitat ſenſus/ira ſeuera nimis
v.q.ii.relatū Hos contra motus/certa innitamur habena:
& c ſeruetur pūerbi.xxii. ¶ Et frenum: atq; ſuum ſentiat ira modum.
et xvii. Non ſapientis erit triſtari: aut corde dolere:
¶ Paſſio/prudentis pectora/nulla pręmit:
Iob xxxvi. Eſt ſapiens ſemper: tranquillus mente quieta:
pūerbi.xii. ¶ Ira trahit fatuos inſipidoſq; viros.
Tempore cuncta quidē ſapiens moderat̃ in omni
¶ Addit & in cunctis rebus vbiq; modum:
Eccs̄.vii Sed fatuus nullo penitus moderamine ductus:
¶ Stulticiam effundit ſemper vbiq; ſuam:
Ergo pręcipites aſinum conſcendite ſtulti:
¶ Quo celeres fatuos bęſtia tarda vehat.

¶De fortunę mutabilitate.

Quem rota fortunę cupida ſpe continet: atq̧
¶ Voluit in excelſo ſors ſibi fauſta gradu:
Ille etiam metuat lapſus quandoq̧ nocentes.
¶Perpetuo neſcit ſors reſidere loco.

De fortu=
nę mutabi
litate.

Complures fatuos/latum fortuna per orbem
¶ Efficit inſtabili voluit eoſq̧ rota.
Fortunam multi ſitibundo pectore verſant:
¶Et loca continuo ſcandere cęlſa petunt.

Eccle.x.
i.mach.ii.
Prouer.xiiii.

Claudianus. de pe.di.iii. quid ergo ī ęgł. puer. xvii.
Inquirūtq3 gradum: qui sit sibi viribus impar:
¶ Nec lapsum fati pectora stulta vident.
Nil adeo excelsum est/q̄ non trepidare ruinam
¶ Debeat: ad mortem cuncta creata ruunt.
Horatius. Omnia quę terris nunc sunt innata/senescunt:
¶ Labitur & quicquid terra beata dedit.
Seneca ī ħ.fu Quis fuit in tanta mortalis sorte locatus?
¶ Crastina ꝓmittat tempora vt ille sibi?
Aut se victurum fortuna semper eadem
¶ Spondeat? instabili voluitur illa gradu.
Martialis Nam lachesis duri semper pręnuntia fati
¶ Non tibi permittit ducere fila diu.
Atropos haud nostris mulcetur turbida votis
¶ Vt nobis longos pręstet in orbe dies.
Ad casum subitum plures funesta potestas
¶ Allicit: vt lœtho tunc grauiore ruant.
Iulius cesar Iulius immenso dominator cęsar in orbe
¶ Dum nimium sortis numina blanda colit:
In medio sensit mortalia fata senatu:
¶ Hunc fortuna nihil iuuit ab exitio:
Semper habet trepidos inuisa potentia gressus:
Tullius in of Ecclesi. xx.
¶ Inuisus multis imperiosus homo est.
Delitias raras prębet metuenda potestas:
¶ In ceruice sua tristia damna gerit
Quem metuūt multi: multos metuisse necesse est.
Sapien. v. ¶ Odit quē metuit/perdere plębsq3 studet.
Ecclesi. xxi. Imperiosus homo nullo palpatur amore
¶ Nec populi hunc plausus: nec bona fama colit.
Ergo mobilibus non sic confidite sceptris:
¶ Nam rota vertet cum deus ipse volet.

¶ De egrotante inobediente.

Egrotus si quis morbos in corpore tristes
¶ Sentit: & vrgetur anxietate graui:
Prestita nec medici sequitur documenta periti:
¶ Si cadit: ex merito damna doloris habet.

De Egro=
tante ino=
bediente.

Qui iacet in mœsto ægrotans angore: perito
¶ Nec medico paret: consiliumq₃ fugit.
Nec tenet impositam seruata lege dietam:
¶ Conualidus fieri qua mediante queat:

glo. in c. ad au
res de eta. et
qua or.
Ecclesi. x et
xxxviii.

Iuuenalis Persius — Pro vino nunc gustat aquam: nunc cętera sumit
¶ Pocula: consultrix quę medicina vetat.

Eccle.xxxvii — Quęrit & assidue rigido contraria morbo
¶ Esculenta: sibi temperat atq; nihil:
Donec ad tumulum pheretro portatur operto:
¶ In cinerem rediens ceu fuit ante cinis.

Ecclesi.xviii. Ouidius de remedi. amo. — Qui cito sanari a morbo conaris amaro:
¶ Principiis obsta: deteriora caue.
Scintilla in flammas crescit quandoq; molestas:
¶ Riuus & exiguus flumina magna facit.
Principium morbi modicum: capit incrementū
¶ Paulatim: salubris in medicina vetet

Ecclesi.xxxi. Boetius de con.philo. — Qui validus cupit esse cito/sua vulnera plane
¶ Demonstret medico/pellat vt inde luem:
Non sine luctifero sanari membra dolore
¶ Possunt: ne renuas ferre doloris onus.

Eccl. xxxviii — Nil quoq; mentiri medico debemus in ipso
¶ Morbo: non medici: sed tua vita perit.
Quiq; sacerdoti referens peccata peracta
¶ Mentitur: vitam decipit ille suam.
Qui medicum quęrit/sua nec documenta reseruat
¶ Expers consilii est: & ratione caret.
Consilium vetulę potius sectamur & herbas
¶ Quas in thessalico littore saga coquit.
Infami dygito frontem hęc & pectora lustrat:
¶ Istius interitum falsa medela parit.

.i.thimo.iiii. — Qui vetulis credit malesanis: credit anili
¶ Consilio: lœthi fata seuera subit.
Moralem sensum nostro si carmine sumes:
¶ In vitiis ægrum te mora nulla premet.

¶De nimium apertis consultationibus.
Quisquis forte palam mentis concępta reuelat:
¶ Ante oculos volucrum retia tensa locat:
Admonet hic omnes: cautelam prębet apertam:
¶Quo facile a laqueo quisq; cauere queat.

De nimiũ aptis con=sultatõib9

Quisquis aues forsan contendit carpere plures:
¶Retiaq; ante illas tendit aperta nimis:
Nec funes/pedicas/laqueosq; plagasq; recondit:
¶ Is facit vt sua mox retia vitet auis. g.i.

Esopus i apc. puer.i. Ouidius de reme. amo. glo.i cle. pastoralis de re iu.

Qui semper manibus: duris verbisq; minatur
¶ Publicitus: nullum verberat ille canem.
Prouer.x. Intentum mentis qui verbis pandit apertis:
¶ Consilium retegens omnibus atq; palam:
De tali stulto poterit sibi quisq; cauere:
¶ Creditur hic toto corpore posse nihil.
prouer. xviii At puto prudentē & sapere hunc: secreta reuelat
et xxvi. ¶ Qui nulli: intentum comprimit vsq; suum.
Solus agit mentis sincerę arcana: nec vlli
¶ Pandere vult animo si qua agitare velit.
Pręcipue in rebus: quę spectant forte salutem
¶ Corporis: aut regni: grande aliquod vel opus.
Horatius. Falluntur plures a delatoribus ipsis:
in episto. ¶ Consilium domini qui sibi scire volunt.
Illecebris palpant: vt sic arcana resciscant.
¶ Qui noua scire cupit: dicere/& illa volet.
Prouer.xi. Est sapiens certe: mentis qui condere votum
¶ Consiliumq; potest: nilq; referre palam:
Quattuor esse solent res: quę se tempore nullo
¶ Occultare queunt. nec tacita esse volunt.
Ecclesi.viii. Consilium fatui: structa vrbs in vertice montis:
Math.v. ¶ Actus amatoris: stramē quod calceus vrget.
Ouidius. Occultam seruare potest rem pauper/inopsq;:
Iuuenalis ¶ Diuitis ast semper longius acta volant.
Virgilius Et mala fama palam concrescit vbiq; volando:
4.ęne. ¶ Et domus interdum damna pudoris habet.
Tu caueas: sapiens si fors cupis esse/catusq;:
¶ Ne pandas animū/ consilium/ue tuū:
Seneca. Nec seruis famu[lis]q; tuis confidito in illis:
Catho. ¶ Sed tacitus mentis condito facta tuę.

¶Fatuorū damno sapientes nos fieri cōuenit:
Stultorum lapsum miserum/subitamq̧ ruinam
¶ Qui videt: astutus nec sibi deinde cauet.
Est stultus: cęco nec recto tramite pergens:
¶Et fatui barbam mulcet vbiq̧ manu.

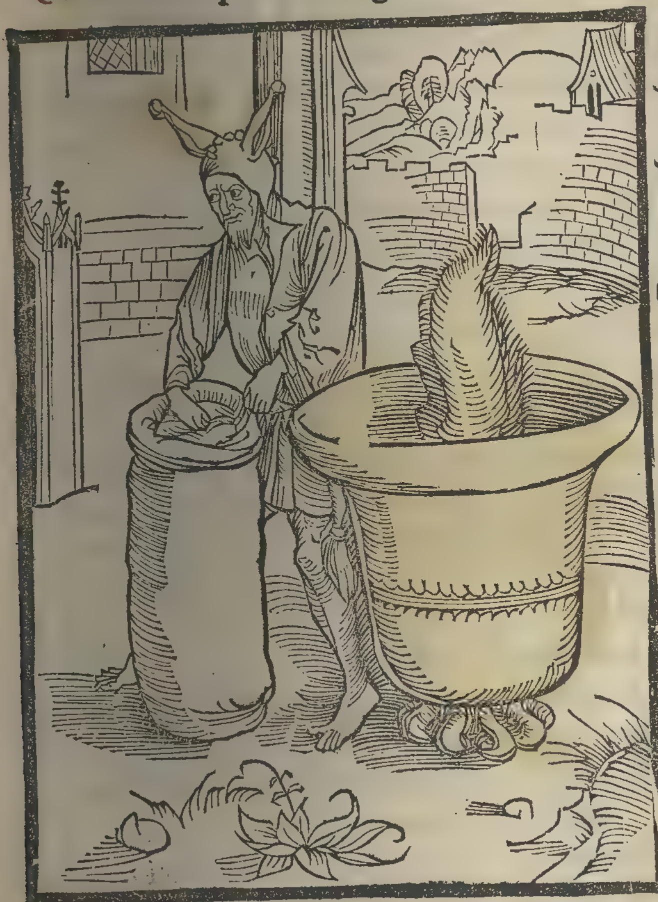
Fęlix quē faciūt aliena picula cautum.
¶Casus demētis correctō sit sapientis.

Cernimus assiduos casus/lapsusq̧ frequentes puer.4.et.15.
¶ Stultorum: & risus cernimus in[illegible]e graues. Iob.xvii.
Ridentur passim fatui: luduntur in omni
¶Tempore: nil sapiunt: nil quoq̧ scire volunt.

Ecclesi.xxv Sunt & contempti multum a prudentibus ipsis
¶ Qui cappam in fatuis frontibus vsq; gerunt.
Eccs̃.x Accusat stultum stultus: conuitia iactant
¶ Impia: sed gressus stringit vterq; pares.
Ieremię vi. et viii. Errat & assidue nec vult curare ruinam:
Ecclesi.i. ¶ Complures fatui qua cecidere prius.
Nil exempla trahunt stultos/lapsusq; molesti:
¶ Semper ad interitum: quid bone stulte ruis?
Admoneant saltem fatuos exempla malorum:
¶ Discant alterius viuere rite malo.
Math.xv. Exprobrat cęcum cęcus/visuq; carentem:
Lucę vi. ¶ Attamen in foueam sępius ambo cadunt.
Esopus i apo. Incusat cancrum cancer retrorsum abeuntem:
¶ Ibat directam nec tamen ipse viam.
Ecclesi.iii et xli. Qui matris nõ vult documenta sequi / ille nouercę
¶ Imperium toleret obsequiumq; graue.
Qui patris nunq̃ sequitur pręcepta salutis:
¶ Difficilem ingreditur sępius ille viã.
Phæton Si Phaeton quondam consulta salubria patris
Tullius 3.off. ¶ Audisset: currus non petiisset iners:
Ouidius.2 m̃ Non Iouis æthereum sensisset fulmen & ignes:
¶ Nec lacerum corpus volueret Eridanus.
Icarus . Oui. Icarus ingenui patris non iussa sequutus
8.metha. ¶ Altius euolitans: nomina fecit aquis.
Puerbi.xv.& xxiii. Hi duo in imberbi tristes cecidere iuuenta:
¶ Nam voluit neuter iussa paterna sequi.
Ecclesi.xi Corruere insanum fatuũ qui cernit: & audit:
¶ Exemplum capiat: effugiatq; malum.
Esopus Cauta fuit vulpes nolens intrare cauernam:
Horatius in episto. ¶ Viderat vt nullam vafra redire feram.

¶Nil curare detractiones hominum.

Non campana sonat quę malleolo atq; bacillo est
¶ Expers: sit vulpis insita cauda licet.
Iccirco stultum est omnes curare loquelas.
¶Cum surda possis effugere aure sonum.

Nil curare detractio=nes hoim.

Quisquis in hoc mundo tranquilla viuere mente
¶ Gliscit: & in requie ducere sęcla bona.
Non curet voces populi: famamq; malignam:
¶Nec curet lingue sibila rauca malę.

Ps. cviii. puer. xxiiii. Sapien. ii.

Ad philip.ii. Proner.xiiii. et xviii. Qui cupit in mundo ſeſe exaltare ſuperbo:
¶ Et ſtabilis magnum ſcandere rite gradum.
Eſt opus vt curas toleret quandoqꝫ moleſtas:
¶ Multa oculis videat non bene grata ſuis.
Ad hebre.xi At ſunt qui firmo tentoria rure locarunt:
¶ Mundum ſpernentes: orbis & illecebras.
Nil modo ſecurum: nil tutum: nilqꝫ videmus
¶ Tranquillum in mundo: nulla & vbiqꝫ fides:
Multi vrbes & opes/populos/cetuſqꝫ ꝓphanos
¶ Fugerunt: tutus vt foret inde ſtatus.
Iohan.xv. Sapien. xi. Qui ſtatuit iuſtam ſemper traducere vitam
¶ Et mores ſanctos & benefacta ſequi:
Non curet quid mundus agat: tacitaſve q̄relas
¶ Attendat: iuſtis nil mala lingua nocet.
Satyri Prophete Si vates ſatyri quondam: ſanctiqꝫ prophetę
¶ Penſaſſent hominum murmura lœthifera:
Nec monumenta bonę monſtraſſent vera ſalutis:
Ps̄.lii. ¶ Hic famam: hic meritum perderet atqꝫ decus.
Sapien.vi. Nullus in orbe quidē viuit tam ſanctus: vt omni.
¶ Nunc fatuo placeat: qui probitate caret.
Eccleſi.viii. Qui cunctis poſſet recte ſeruire: beatus
¶ Is foret: & ſeruus nobilitate bonus.
Eccle. xxxvii Noctes atqꝫ dies opus eſt confringere ſomnos:
¶ Qui cunctis iamiam rite placere volet.
Quis farre/aut dygitis ſtultorū claudere rictus
¶ Iam poterit? loquimur: pęnitet inde cito.
i.corin.iii. Nil aliud mundus didicit: niſi fana profari
¶ Verba: quibus iuſtos contaminare ſolet.
Eccleſi.ii. Prouer.xv. Eccs̄.vii. Nil ſapiens curet vani ludibria mundi:
¶ Attendatqꝫ nihil quod vaga turba ferat.

¶De subsannatoribus & calumniatoribus.

Stulti qui lapides iactanr: & saxa retorquent:
¶ Hos fugiat/sapiens qui volet esse/procul.
Nam trahit a vitio fatuos correctio nulla.
¶Nil discunt moris: nil probitatis habent.

De subsan natoribus & calumni atoribus

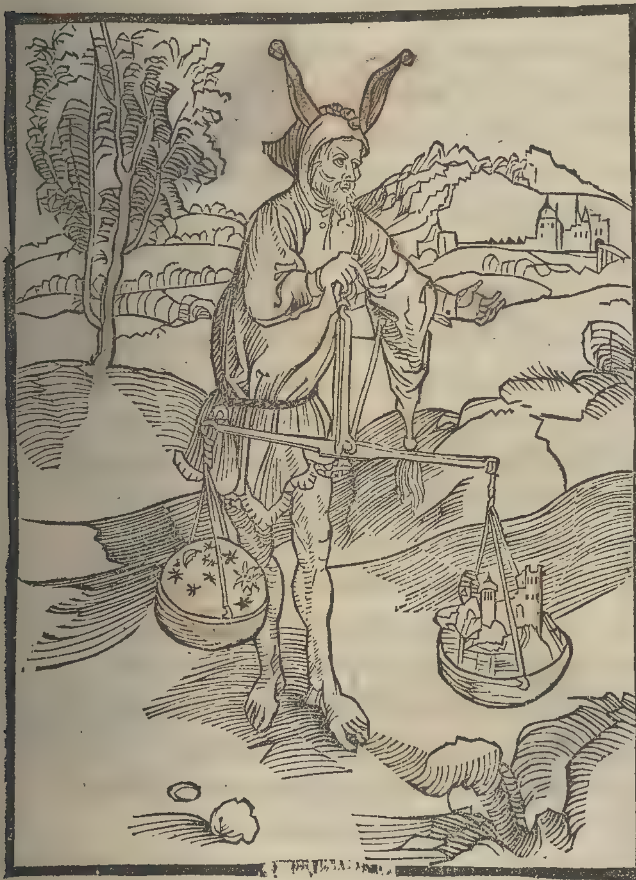
O fatui excordes nostram ad properate palestrã
¶ Incipiam verum iamq; docere bonum.
Vos sacrę legis: patrum & documenta docebo
¶ Quę mõstrant verũ ꝑsperitatis iter.

Ecclesi. xxii.
Prouer. xxiii
Sapien. x.

Atq̧ viam pandũt/prudentũ calle politam.
¶ Quare agite & pedibus currite queſo citis:
Prouer.vi. Diſcite quid virtus: quid ſit prudentia rerum
Baruth.iii. ¶ Et fatui tandem deſinite eſſe meri.
Ad Titũ. ii. Virtutes ornant homines: prudentia veſtit
Sapien.vi. ¶ Munditiis: ſapiunt pectora ſtulta nihil:
Ecclesi.xvi Sed modo riſores fatuos: ſannaſq̧ proteruas
¶ Corrigimus: ſtrigili hos ſcalpere nempe iuuat.
Iob xii. Sunt fatui qui nunc rident documenta ſophię:
puerbi. xiiii. ¶ Inq̧ bonos cunctos probra pudenda vomunt:
Aduertuntq̧ nihil: bona ſi quandoq̧ docentur:
¶ Quin cuncta irrident mox documẽta palam.
Prouer.ix. Increpat hinc ſtultum qui verbis: aut corrigit ore
¶ Inpingit ſannam ſępe met inde ſibi.
Ecclesi. xix Corrige prudentem: qui tempore diſcit in omni:
¶ Feſtinatq̧ oris verba tenere tui.
Si cadit in iuſtos homines correctio iuſta:
¶ Pręceptum accipiunt/cum pietate/bonum.
pũerbi.xxv. Iniuſtus pręceptores diffamat: & odit:
¶ Sępe repercuſſus in ſua tela ruens.
puerbi.xix Crede mihi ſannis qui alios: riſuſq̧ laceſcunt
¶ Naſuto: tandem pręmia digna ferent.
Iuuenalis Loripedem rectus derideat ęthiopem albus:
iii.q. vii. qui ¶ Eſt ſine qui vitiis rideat ille malos.
ſine.
Nabal Stulte Nabal lueres ſannas/toruoſq̧ cachynnos:
i.Reg.xxv. ¶ Ni regem iratum flecteret Abigayl.
iiii.Reg.ii. Quid pueros memorem qui vati illudere ſancto
¶ Dum certant: vrſis mordicus intereunt.
A grege ſtultorum caueat ſibi quiſq̧ maligno:
¶ Qui ſaxis iuſtos /innocuoſq̧ petunt.

¶Contemptus ęternoꝝ gaudioꝝ.

Qꝫ male delitias dũtaxat temporis huius
¶Cogito: nec celeres pensito abire dies:
Et regni æterni ꝙ gaudia sperno beata:
¶Causa est: me genuit Simea stulta/parens.

Cõtempt⁹ ęternorũ gaudioꝝ.

Occurrit fatuę rursus mihi turba cohortis:
¶ Quę requiem satyrę non sinit esse meę.
Stultus eni certe est: animo iactare superbo
¶Qui solet: & nimiũ verba pudenda loqui:

Ecclesi. xiiii.
Ps̃.lxi.

Sapien.iiii. Ecce ait o superum/nitidi quoqꝫ rector olympi:
Ad Roma.ii. ¶ Nil opto sedis regna beata tuę.
Id saltem liceat: multis mihi viuere lustris:
Amos.v. ¶ Orbis & extremum cernere posse diem.
Eccs.ii. At non laudato/rectę virtutis/amore
i.Ioh.ii. ¶ Tam longas æui poscit habere vices:
Sed magis exoptat: queat vt conuiuere laute:
¶ Cum sociis paribus: delitiisqꝫ frui:
Nec timet inferni fumantia tartara ditis:
Lucę vi. ¶ Non acherontęos post sua fata lacus.
Prouer.xiiii. O fatue insignis: nil vani gaudia mundi
¶ Mellis habent: illis copia fellis inest.
Tullius de senectu. Quid rogo delitias: tanti quid gaudia vana
¶ Stulte facis: pereunt quę cito: more niuis?
Iob.xviii. Gaudia (crede mihi) terrarꝫ: felle replentur
¶ Nec manet in cunctis perpetuata quies.
Prouer.xix Quo fit/vt infamis/lasciua & spurca voluptas
¶ Quem trahit: & fastus orbis & illecebra:
Hic fatuus: mundi curas gustabit acerbas:
Iob.vi. ¶ Et mortis rapidum sentiet esse diem.
Transibit mundus: transibunt gaudia mundi:
Eccs.iii. Sapiē.ii.et.v ¶ Transibit pariter quicquid in orbe viret.
Iacob.i. Cernimus & tales hominū sine fine ruinas:
Lucę xii. ¶ Cernimus occasus: cernimus exitia:
Rectorem cœli tandem spectabimus omnes:
Apoca.xiiii. et.xx.. ¶ Hic ad lęticias: alter ad interitum:
Se cupit a summo qui segregare tonante:
¶ Lętitię/& longos optat habere dies.
Cimmeriis tenebris est obcęcatior ille
Math.xxv. ¶ Pro muudi linquens cœlica regna luto.

¶ Tumultus & confabulatio in ecclesia.

Accipitrem gestans per relligiosa deorum
¶ Templa: & quem sequitur sedula turba canum:
Deuotos homines / & debita vota moratur.
¶ Et cuculum manibus palpat vbiq; suis.

Tumultus & cōfabulatio in ecclesia.

Sunt quos latratu / strepitu / clamore / susurris
¶ Non pudeat & sacras contaminare domos
Dum canit offitium: dum debita sacra sacerdos:
¶ Tractat: & extendit vota precesq; deo.

De imu. eccle c. decet li. vi. l. denūciam⁹ C. de his qui ad ecc. confu.

Dum fluit ad populum diuinę contio legis:
¶ Ecclesięq́ pium pangitur offitium:
pverbi.v. Ingreditur fatuus quē rostris calceus vrget:
Treno.i. ¶ Stat simul in manibus nisus/& accipiter:
Siue velis cuculus. magno clangore vagatur
¶ Per sanctas ædes/sacrificosq́ focos.
Latrantesq́ canes/vlulatu & cuncta replentes
¶ Ductitat: in strepitu turba benigna silet.
Iam clangunt nolę: resonat latratus ad auras:
¶ Nunc pedibus pulsant: nūc manibusq́ strepēt.
Nulla quies penes hos/fastu pompaq́ furentes:
Iohan.xii. ¶ Nō propter christū. Lazarus hosce artat eos.
Tractantur causę: rerū cōmertia: questus:
¶ Contractus omnes. offitiumq́ fori.
Conspicit hic oculis matronas: ille puellas:
¶ Hic aliud tractat quod probitate caret.
in autē. vt lic. ma. et auie in fi. col. viii. Quidam etiam strepitus sua per calopodia stulti
¶ Concrepitant turpes: impediuntq́ bonū.
Stultitiā quid enī querimur? solitosq́ furores?
¶ Quos semel insipiens condere nemo cupit:
Iohan.ii. Cum tamē exemplū christus deus ipseq́ reliquit.
¶ Nullus vt in templum turpia facta ferat:
Ecclesi.xxi Sed precibus suplex/deuoto & pectore: patrē
Iohelis.ii. ¶ Aeternū oraret: cœlicolumq́ choros.
Ps̄.i. Marci.xi. Expulit & ferulis tractantes fœnera mercis:
Lucę xix. ¶ Nam locus in templo sit sacer vsq́ deo.
Bernhardus. Qui si de templis homines pulsare pphanos
¶ Nunc volet: atq́ ædes euacuare malis:
Pauci quādoquidem sacrata in gente manerēt.
¶ Thura decent superos: verba pphana nihil.

¶De proteruo ac spontaneo periculo
Qui cadit in flãmas & dira pericula quęrit
¶Sponte sua/in puteum prosilit atqꝫ libens:
Exitium merito patitur: si mergitur vndis:
¶Vritur aut flammis: dignus enim interitu.

De proteruo ac spontaneo periculo.

Est fatuus qui sępe deum superosqꝫ precatur
¶Et supplex manibus cum pedibusqꝫ rogat: — Ecclesi.iii.
Se putat & proferre preces ex corde benignas: — Math.vii.
¶Clamando assidue: me deus alme iuua: — Lucę vi.

Vt mea stultitiã solitam modo pectora linquant:
¶ Et sapere incipiant: Iupiter alme iuua.
Iuuenalis Attamen hic cappam stultorum semper anhelans
Persius ¶ Induit: ingratas nam putat esse preces:
Qꝫ non mox voti compos: deus insuper illum
¶ Audierit: quia non cuncta petita dedit.
Math.xx. At fatuus plerumqꝫ rogat/superosqꝫ precatur.
Marci.x. Ad Ro.viii. ¶ Et nescit stulto quid sibi corde roget.
Horatius. In puteum qui sponte cadit: tentatqꝫ periclum:
¶ Seqꝫ in fonte tñ mergier vsqꝫ timet:
Si clamat/vocesqꝫ graues emittit in vndis.
¶ Clamat io ciues iam date presidium?
Nullus erit: restes/aut apportare rudentes
¶ Qui velit: hic merita morte/lueqꝫ cadit.
Empedocles. Stultitia Empedocles simili cęcatus: & excors:
¶ Corporis exitium sponte/necemqꝫ tulit.
Aetnęos quoniam pręceps collapsus in ignes:
¶ Stulticię vt faceret morte sua inditium.
Quisquis eum ardenti fatuũ extraxisset ab ętna:
¶ Hic vitam inuito/stultior ipse daret.
Nempe adeo cęcatus erat: rationis & expers:
¶ Tentasset rursus impia fata quidem.
ꝓuerb.xxviii Sic facit ille: deum rogitans noctesqꝫ diesqꝫ
Ecclesi.3.et35 ¶ Debeat in cœlum vt se trahere vsqꝫ deus:
Esaię.i. Detqꝫ sibi semper viuatia munera: detqꝫ
¶ Fortunam validam: det bona magna sibi.
Lucę xx. Qui rogat & nescit supremum rite precari
¶ Rectorem: ventos sufflat in ore leues.
Quē tenet intutus status: & damnõsa voluptas.
¶ Si ruit: ex merito iusta pericla ferat.

¶ De via fœlicitatis & futura pctõꝝ pena

Multi stultitię currum/rhedamq;/bigasq;
¶ Viuentes vitiis criminibusq; trahunt.
Cumq; sua reputant tales nece abire labores
¶ Quadriiugas retrahent post sua fata rotas.

De via fœ licitatis.

Non sinit ipse deus fatuũ quemcunq; prophanũ
Scire sup terram quę nam miracula fecit:
Quotidieq; facit: quapropter pars perit ingens
Stultorũ: moritur terreno in corpore semper.

prouer. xiiii
Ps̃.81.&91.
Sapien. xiii.

Prouer.v. Qui moritur vitiis hac in tellure malignis:
Eccš.ii. Cogitur extremos alibi tolerare dolores.
Ecclesi.ii. Nosse deum qui non vult hic/ & discere leges
Quas pater omnipotens tribuit mortalibus ęgris.
Ecclesi. xii et xl. Quasqꝫ super cunctos statuit: iussitqꝫ teneri
In terra: cunctisqꝫ dedit/ bene viuere/ normam:
Treno.iiii. In mundo quemcunqꝫ trahit malesana voluptas:
Iniustęqꝫ suę consumit tempora vitę:
Is trahit hic currus/ molem/ curasqꝫ molestas:
Sapien. xix. Cogitur æternas post mortem soluere pœnas:
Perpetuo & tractu cogetur plaustra mouere.
Ne modo stulte viam quęras quę ducit ad orcum
Virgi.vi.en. Seneca Et phlegetontęos fluctus/ cęcasqꝫ tenebras:
Hęc via plana q̄dē est/ pedib⁹ calcata frequēter:
Math. vii. Est aditu facilis: multum penetrabilis: atqꝫ
Innumeros fatuis calles hęc semita monstrat:
ꝓuer.ii. et 4. Plana quidem & trita est (fatuos quia facta ꝑ oēs)
Hęc habet assiduos motus/ gressusqꝫ frequentes.
Virgilius Noctes atqꝫ dies patet hęc. nullumqꝫ refutat:
Ecclesi.xxxii Luce.xiii. Qui cupit ad fatuos cursim properare furentes.
Fœlicitatis iter quod cœlum tendit in altum:
Et quod prudentes recipit: solosqꝫ beatos:
Est nimis angustū: patulo nec calle patescit:
Nec tritū a multis: quoniā (q̄ maxima turba est)
Sapien. v. Gens mala vitat iter: iustis sanctisqꝫ paratum
Pš.vi. Mentibus: iniustus non has calcabit harenas.
Virtutem posuit deus vt sudore paretur:
Ast pauci tentant fœlices figere gressus:
ꝓuerbi. xiiii. et xv. Ad bona supremi regni/ nitidamqꝫ cateruam.
Ezech.vii. Inde est ꝙ multos orcus capit: æthraqꝫ paucos.

Praua maiorum exempla.
Cum pater & genitrix ollas/paritercꝫ matellas
Collidunt: pueri cacabos confringere discent.
Fiunt ęquales nati genitoribus: illic
Sunt vbi non casti signa & monumenta pudoris.

Si dānosa senē iuuat alea: ludat & heres.

Grandęui properate senes/fatuicꝫ parentes
In vos nam satyrę torqueo tela meę:
Audetis prauos coram matre atcꝫ puellis
Effari mores: ridiculumcꝫ nefas:

Inaeq̄ualis
Vale.li.ii.c.i
Sapien.iii
Eccles.vli.

Eccleſi.iiii. Nunc veneris nugas: nũc vos dictatis amorem:
¶ Et natis teneris: ad mala: ſigna datis.
Non pudor in verbis: non eſt reuerentia vitę:
Eccs.x. ¶ Non decus aut ſpecimen/ingenuuſq; nitor:
Non pueri mores diſcunt: non fœmina ſeruat
¶ Signa pudititię: turpia cuncta ſonant.
Fœmina de fatuo carpit mala ſigna marito:
¶ Sectatur proles moribus ipſa patrem.
pue. 19. et 29. Non docuit genitor fatuus bene viuere natum:
¶ Iure igitur natus moribus alter erit.
Iuuenalis Si ſunt luſores patres: pueri atq; nepotes
¶ Rebus in his prauis ſe ſimilare ſolent:
Trita etenim veterũ dicunt prouerbia nobis:
glo. in l. φ ſi nolit ff. de ed. edic. ¶ Sępe ſolet ſimilis filius eſſe patri.
Ludere phas monachi reputãt ſibi: qñ reponit
glo in c. fi. de con. diſ. v. ¶ Abbas taxillos: alea i acta placet.
O mores miſeros: o tempora plena furoris:
¶ Plęnaq; ſtultitię: num deus vſq; feret?
Eſop⁹ i apol. Se ſimilem patri natus: ſe filia matri
¶ Reddit: ad exitium ſemina prima fluunt.
Non lupus vllus ouem genuit: nõ Tygride ſęua
¶ Aut vitula aut agnus naſciet vſq; poteſt:
More patris cancer retro ſerpitq;/meatq;:
¶ Sectantur pueri ſic mala ſigna patrum.
Eccleſi.vii. Quin & morigeros poſſunt generare parentes
¶ Filiolos: qui ſunt morigeri atq; boni.
Diogenes Diogenes puerum temulentũ vt viderat: inquit:
¶ Fili/te genuit ebrius ecce pater.
Eccleſi.37. Aedibus iccirco propriis: ſic viuat honeſte
puer.xxii Quiſquis: ne cunctis dogmata praua ferat.

¶ De voluptate corporali.

Simplicitate rudes/ad se lasciua voluptas
¶ Allicit interdum: more ouiumq; necat.
Quosdam etiam firmo/thaurinos detinet/vnco.
¶ Ast alios volucri fune/fugaq; ligat.

Spne voluptates: nocet empta dolore voluptas.

Aequipat sese meretrici blanda voluptas: Prouer.vii.
Quę compta in platea sedet & nudata mamillas:
Et redimita comas: spurcum mercatur amorem.
Pellicit & molles adse: blandūq; cubile

Mox reserat: vilem sumens de crimine mercem:
Ezech.xvi. Et rogat vt quisq̧s secum luctetur/iniquis
Micheę.i. puerbi.vii. Delitiis: pariter falso oblectetur amore.
Illius inq̧ sinum/nullo moderamine stulti.
Ecclesi.xix Prosiliunt: veluti bos vinctus transit/& agnus
Ad lanii cultrum: iugulumq̧ exponit ad ictus.
Accipe stulte precor q̄ sit fugienda voluptas
Ieremię vli. Hęc animam damnat stygis & mergit in vndis
Hęc sensus lacerat: confundit semina mentis:
Contaminatq̧ malo pręcordia recta sapore.
puerbi.A. Parua voluptatis quamuis sint gaudia: longa
Pœna tamen sequit̃/misero permixta dolore:
Eccs̄. ii. Lucę.viii. Desine delitias mundi sectarier vsq̧:
Non durant: fugiunt mox: & mutant̃ in horas.
puer.8.et 13. Ecclesi.i. Quisquis in hoc forsan contemnit gaudia mundo
Vana voluptatis: nec sese inmergit in illas:
Ille sapit vere: & post mortem gaudia cœli:
Ambrosiamq̧ sacram gustabit lege perenni.
Sardanapal9 Insti.li.i. Sardanapalus enim/spreto virtutis honore:
Sola voluptatis celebrabat sacra/focosq̧:
Corporis illecebras: spurcum & libabat amorem:
Censuit esse q̧dem explendum p̄sentibus ipsum
Delitiis animū: quoniam post fata voluptas
Nulla foret: stygii est hęc nam sententia ditis.
Micheę.vi. At pater omnipotens hunc fato sustulit atro:
Tartareisq̧ animam tandē damnauit in vndis.
Delitię mundi: quas promit praua voluptas
puerbi. xxiii Sunt procul a nobis pulsandę: dira venena
Eccs̄.v. Ecclesi. xxv. Ex ipsis manant: & fellis copia magna:
Has fugitur figiat sapiens: & honesta sequatur.

¶Archana esse recondenda.

Qui non in tacito poterit secreta tenere
¶ Pectore: & occultum condere corde suum:
Est fatuus: nescitq; suam compescere mentem:
¶Tristitiam incurrit sępius inde grauem.

Secretum mētis nūq̄ tu pande maritę.

Qui secreta suę non vult abscondere mentis:
Vxoriq; suę vel cunctis gentibus offert
Quid velit/ & statuat/ vel quid conceperit/ ipsa
Mente: merus fatuus docto reputatur ab omni.

Sene. de mori
Iob xxviii
Eccle. xxxix.

Judicū. xiiii. &.xvi. Sampſon: qui quondā fuerat fortiſſimus heros:
Non oculis orbatus erat: nec crine ſacrato:
Secretum mentis ſi non reſciſſet amica.
Statius ī theba. Amphiareus vates dum fata futura timebat
Augurii: latuit: thebana ꝙ prelia fugit:
Eccſ.x. Proditur at tandem proprio de coniugis ore.
Hiſtorię recinunt veteres/& dogmata priſca:
Qꝫ mulier nuſq̄ ſecreti ſit bona cuſtos.
Ecclesi.xix. Matronis igitur cęlemus pectora ſemper.
Qui ſua non nouit cōmiſſa archana tacere:
Prouer.xxi. Quiꝙ ad cuncta ſuum pandit ſecreta labellum:
A tali caueat ſapiens ſibi quiſꝙ/catuſꝙ.
Horatius in epi. Percunctatorem hunc fugias/qa garrulus ipſe eſt.
Prouer.28. De rebus magnis/eſt qui ſe iactitat vſꝙ:
Et ꝙ res cunctę ſibi ſint in amore ſecundę:
Rimari ſi quis vellet tum verba doloſꝙ:
Rebus in his cunctis mendacē offenderet ipſum.
Ex qua ſtultitia ſapiens intelligit omnis:
Qꝫ ſcabrum voueat cuculū/manibuſꝙ remulcet.
Seneca. Condita ſi mentis cupias archana manere:
Fac mihi ne dicas: quod vix abſcondere poſſim:
Occultumꝙ tuum ſecreto in pectore cęles:
Haud aliis pandas: ſed ſis taciturnus vbiꝙ.
iii.Reg.xxi. Si non vxori Iezabel prompſiſſet Achab rex
Verba ſuę mentis: Naboth nō morte periret.
Prouer.xxv. Qui geſtant in corde ſuo ſecreta: cati ſint:
Et caueant aliis temere vt non talia pandant:
Sic in age ſecuri: ſemper tutiꝙ manebunt.
Dixit enim quondam ſancta de gente ꝓpheta:
Eſaie. xxiiii. Secretū mentis mihi met ſeruare ſtudebo.

¶ Vxorem ducere propter opes.
Diuitias propter solas: non prolis amore:
¶ Vxorem ducens / coniugium ve petens:
Hic patitur merito lites: & iurgia / rixas:
¶ Et pacem / & perdit cōmoda connubii.

Impat ergo viro intolerabiliꝰ nihil est q̄ femīa diues.

Aruinam multi quęrunt sub podice aselli:
¶ Et cumulant trullas: stercora vana petunt:
Vxorem ducunt vetulam dum turpiter Eglen:
¶ Qꝫ nūmos habeat / diuitiasq́ꝫ leues.

Iuuenalis
l. oratione. ff.
de ri. nup.
i. ad cor. vii
Sapiē. xiiii.

Iuuenalis Prouer. xix. Nulla quies illum recreat: pax nulla fouebit:
¶ Semper habet rixas: litigiumq; frequens:
Nulla voluptatis spectabunt ocia talem:
¶ Magnarum allexit quem male saccus opum.
Prouer. v. ifi Nullaq; speratur proles: dilectio nulla:
¶ Vnam pacificam vix aget ille diem.
Prouer. ix. Quin sibi continuo saccus transuerberet aures:
¶ Quem propter stultus factus/inersq; fuit.
Ecclesi. xix Raro hos fortunę facies comitatur amica:
¶ Qui nūmis nubunt: non sibi: non pueris.
Ducitur in thalamū funesta pecunia sola:
¶ Propter opes trahimus grandia aratra thori.
Iustitia & doctrina nihil curatur: honestas
¶ Nulla: sed ad censum pectora stulta ruunt.
Iuuenalis Prouer. vii Ecclesi. x. Nam socer in primis: q̄d enim gener (inq̄t) in ęre
¶ Possidet/aut nūmis? iuggera quanta tenet?
Nec patris aut proaui ꝓbitas/virtus/vel honestas
¶ Quęritur: an vulgi semine prodierit?
Iuuenalis Protinus ad nūmos: de moribus vltima fiet
¶ Quęstio: sic fient nunq̄ in amore pares.
Prouerb. xxi Inde fit/vt multis deserta habitare seorsum
¶ Plus leue sit: talis q̄ iuga ferre thori.
Prouer. xxv Ecclesi. xxv Namq; loquax mulier/verbosaq;: corpus adurit:
¶ Atq; animam & vires: membraq; cuncta terit.
Propter opes teneram vendit quicūq; iuuentam:
¶ Mercatur lites & sine fine dolos:
Huic nihil est fidei: nihil & probitatis: ad omne
¶ (Spes modo sit nūmi) transeat ille nephas.
O male prudentes: qui tam cōnubia sęua
Eccs. xii. ¶ Quęritis: & seruum tenditis esse pecus.

¶De liuore & inuidia.

Inuidię telum lato torquetur in orbe:
¶ Et status in terris hac sine nullus erit:
Odia dira volant magni per climata mundi:
¶Nec dum Nythardi semen abiuit atrox.

Inuid⁹ alterius reb⁹ marcessit opimis.

Liuor edax: fatuos multos: animosqꝫ malignos
Concitat: & stultos pungit sine fine proteruos:
Nascitur inuidię telum: quod liuida corda
Parturit: & multos nusq̄ sinit esse quietos.

Eccleȩ. xiiii.
Eccš. iiii.
Ad Roma. i.

Salustius Duceris inuidia: ꝙ ego te possideo plus:
puer. xxviii. Aut mihi sunt plures nūmi: seu maior aceruus
Cicero Rerum: vel mihi ꝙ plures reddunt̃ honores.
Ecclesi. xiiii. Aes petis atq; meum: quod nullo iure teneres.
Vel quia fastidis nostrum & contemnis amorem.
Ouidius. ii.meth. Lęthale est adeo vulnus liuoris acerbi:
Vt nequeat penitus sanari/aut rite mederi.
puer.xxiii Est ea proprietas liuoris semper edacis:
Si sibi constituit quenq̃ mordere: quietem
Nullam agitat donec facinus perfecerit illud:
Non somnus: non vlla quies: non vlla voluptas
Est adeo dulcis: seu delectabilis vsq̃:
Vt possit cordis procul extirpare dolores.
Descriptio Inuidię ex Ouidio Pallentes ideo fauces: pallentiaq; ora
Semper habet liuor: macies in corpore toto
Glauca sedet: visus toruus: squallentiaq; ora
Scintillant: rabidus nec plenis liuor ocellis
Suspicit in quenq̃: furibundo pectore torpet.
Ioseph geñ 37 Cuius precipuum tibi fert exemplar Ioseph:
Quem nunq̃ intuiti sunt recto lumine fratres.
Raro etiam inuidia nisi mersis flumine ridet
Nauibus: aut si fors perit ingens copia rerū.
Ecclesi. xlviii Verum continuo rodat licet inuida corda:
Inuidia: ex ꝓprio sentit sua damna dolore.
Alanus Nec quicq̃ nisi se valet ardens æthna cremare.
Maior & inuidia est fraternis cordibus orta.
Lucanus Fraterno primi maduerunt sanguine muri.
Genef.iiii. Hoc Abel atq; Chayn: hoc Atreus atq; Thyestes
Statius i the Ethiocles cum fratre suo: pluresq; docebunt.
i.Petri.ii. Inuidiam iccirco fugiat sapiensq; bonusq;.

¶ De impatientia correctionis

Tibia cui fatuo/tantum ſolatia prębet:
¶ Nec curat cytharam: plectra & amęna lyrę:
Hic propere aſcendat ſtultorum (poſco) carinā:
¶ Et remos celeri concitet ille manu.

Non patitur ſtultus ſua verba aut facta reprēdi.

Stultitię infauſtę certiſſima ſigna videntur
In fatuo. qui non verbis auſcultat amicis:
Nam ſtolidę illius tanta eſt corruptio mentis
Audire vt nequeat ſapientes digna loquentes.

Prouer. 23.
Eccleſi. 22.

puerbi. i. et xviii. Cum tamē & prudens: bona quę sunt iugiter audit
Et sapere vt possit: sapientes semper honorat:
Suscipit: & sequitur: sua quo sapientia crescat.
Fistula sed fatuo solatia dultia prębet:
Prouer. x. Ecclesi. xv. Nec curat citharę sonitus: nec barbitos illum
Oblectat: fidibus non delectatur amęnis.
Nil magis vsq; placet fatuo: nil dulce videt:
puerbi. 24. et xxvi. Q̄ baculus crispus: q̄ rustica fistula stulto.
Nec sinit vt quisq̄ sibi dogmata sana ministret:
Nec patitur queq̄ qui corrigit/aut monet ipsum.
Inde fit vt magnum fatuorum crescat/& ingens
Agmen vbiq; nimis: qd sis precor improbe stulte
Sapien. vii. x et xv. Disce: hominem te scis mortalem: scisq; caducū:
Ad Rom. vi. De cęno terrę genitum: de stercore factum:
Ex cinere/& terra/limo/cęnoq; lutoq;
Compositum: at sensus tribuit natura scientes:
Ecclesi. xxv. Et data clara quidem ratio est: animalia bruta
Ps. cxviii. Qua nobis cędunt: sed tu pręcordia stulta
Qui geris: accęptę rationis munera rumpis.
Quid tua te nimium iactat funesta potestas?
Quid te nobilitas? facies? quid culta iuuentus?
Quid te diuitię molles? quid corporis artus
Eccle. 3. et. 17. Extollūt? tibi quę damnū & nocumēta ministrāt.
Tulli. i para. Est sapiens solus/locupletior omnibus: idem
Eccs. vii. Fortior & cunctis: hunc audi: illumq; sequaris.
Est melius prudens: si dure corripiat te:
Tob. ii. Iob xxviii. Q̄ si te fatuus mulcenti arrideat ore.
Ps. xviii. puerbi. i. viii Quādo quidē hic fœlix homo: qsqs corde pauorē
Math. xi. Semper habet: pœnas semper meditat acerbas.
et xxiii. Atq; dei suffert/primis iuga dulcia ab annis.

¶ De fatuis medicis & empericis.

Artem qui medicā tremulis molitur in ægris:
¶ Nec tamen indocta scit medicare manu.
Arte carens: vires naturę nescit/ & herbas:
¶ Ludius & fatuus/ ridiculusq; manet.

De vanis medicis & empericis

Hic etiam nostrum poterit conscendere currum
¶ Et modo stultigerę q; carbasa ferre ratis.
Visitat empericus q̀squis morbo ve grauatū: aut
¶ Morte laborantem quē videt atq; notat:

Insti. de le. ac qui. iperitia. ff. de re. iu. im periti. c. tua de homi

Seneca de cle mē. ad Nero. Ecclesi. x. et xliiii. Prouer. vi.

Atq; ait: expecta donec documenta librorum
¶ Inspiciam: quo te rite iuuare queam.
Dumq; domum medicus redit: & concepta libelli
¶ Scrutatur: mortis hunc fera fata premunt.
Atq; animā expirat: soluuntur corporis artus:
¶ Sera nimis medici stulta medela fuit.

Ecclesi. 38

Nituntur plures artem tractare medendi:
¶ Et quorum penitus pectora nil sapiunt:

Io. an. de sen. ex. c. i. li. vi.

Non voluūt libros: aut quas Podalyrius artes
¶ Inuenit: Mesues nec documenta legunt:
Nō Auicēna docet medicos tam dogmata vana:
¶ Nec tales medicos: docte Galene: foues:

Sapien. xii.

Sed sua in herbarū discunt medicamina libro:
¶ Multa supstitio: dogmata falsa patent.
Et vetulę prauam prestant medicaminis vsum.
¶ Quas sequitur passim sedula turba tamen.

glo. in c. fi. xxix. di.

Profitentur enim cunctos sanare dolores:
¶ Perq; horas cunctas/per loca/perq; dies.
Et sua ꝙ puero atq; seni collyria prosint:
¶ Quod matrem iuuit: prosit idemq; seni.

Seneca.

Non opus est causas rerum atq; elementa tueri:
¶ Naturę vires hęc medicina premit.
Et morbos varios vna dissoluit in herba:
¶ Qualem forte sibi Thessala saga dedit.

Cuculus chirurgicus.

O cucule emplastro quis te docet. aut alabastro
¶ Ex vno cunctis posse preesse malis?

Sapiē. i.

Est medicus: veluti indoctus solet esse patronus.
¶ Consultus/qui non scit dare consilium.
Aut te nō medicum dicas: aut disce mederi:
¶ Aut si vis medicus: sis fatuusq; simul.

¶De ſecularis potentię exitu.

Non fuit interris vnq̄ tam magna poteſtas:
¶Tempore quę fragili non quoq; diffluerit:
Cuncta rapit lœthum: mors vltima linea rerū eſt.
¶Res hominū nulla conditione manent.

Ad generꝫ cereris ſine cede & ſāguine pauci Deſcēdūt reges & ſicca morte tiranni.

O tardos animo fatuos: quos magna poteſtas
Eleuat; & nimiū qui munera vana ſequuntur:
Tanq̄ perpetuis vita hęc ſit firma columnis:
Nec moribunda quidē capiat er tempora finē.

Eccle. 9. et 29 Iuuenalis in ſatyra oibus i rerris

Cesar Iulius. Magnanimus cęsar qui ſub iuga romula traxit:
Marte ſed indomito/ſpatioſi climata mundi:
Et tenuit ſceptrum regni/faſceſq; ſuperbos
Solus: & incępit ciues torquere potentes:
Tempore ſed modico tam ſęua potentia manſit.
Horrenda cecidit tandem cum morte necatus.

Darius Rex Perſarꝝ i.mach.i. Sceptraq; perſarū Darius tulit: optima regna &:
Sed non contentus propriis: externa cupiuit
Imperia: hinc propriū perdit regnū & diadema.

Xerxes de q̄ Iuuenalis Ipſe etiam Xerxes regum ditiſſimus olim:
Dum cupit externas bello popularier oras:
Attica regna adiens: amiſit/caſtra/viroſq;:
Atq; rates pariter turritas merſit in vndis.

Nabuchodō/noſor. Dan̄.3. Et Nabuchodonoſor ſceptro Babilona gubernās
Fortunę nimium dum fidit: tentat honores
Diuinos pręſtare ſibi: at diuina poteſtas
In ſpeciem bruti regem mutauit inanem.

Alexāder.m. Iuuenalis Magnus Alexander cui vix ſuffecerat orbis
Immenſus: graiis primus dominator in oris:
Nō ſecum ad ſtygiam ſua vexit regna paludem.

Cyrus. Hero/dotus & Iuſtinus li.i. Quid Cyrum refero? lambens in morte cruorem
Sanguinis ipſe ſui: ſic tranſit gloria mundi.

Creſus. Herodotus li.i. Crœſus quādoquidē regniſq;/opibus vel opimis:
Non contentus erat: tamen hunc fortuna fefellit:
Euertitq; ſuum regnū: atq; potentia ſceptra.

Ecclesi.x Omnia regna cadunt: ruit & mundana poteſtas:
Exemplū dat Roma potens: Carthago: Mycęne:

Eccleſi.xlix Et Solymę. atq; Tyros: & Gręcia tota: ſubibit
Iob iiii. Mox latiū. pereunt q̄a nam mortalia cuncta
Apoca. xviii Sapien. vii Quę facimus: cunctis exitus vnus erit.

De prędestinatione.

Qui precium poscit quod non meruisse videtur:
Atq̧ super fragilem ponit sua brachia cannam:
Illius in dorso cancrorū semita stabit:
Deuolet inq̧ suum rictum/satis assa columba.

Omnes q̄dem p̄sciti pauci vero ad vitam p̄destinati.

Scire nefas homini quę sit diuina voluntas:
Quid ve deus statuat: quis finis: quę sibi merces:
Hęc fatui quęrunt: quibus est nimis anxia cura
Nosse: quod a superis decernitur: atq̧ probat.

Ad ephe.i de pe. dis. iiii c. benedictus i.i.

Ad Roma.i. Precipue iccirco fatuos hoc carmine verso:
puerbi.xxvi. Ignaui qui sunt: qui vix elementa sacrarum
Gustarunt legum: docti tamen atq; periti
Hiero.in plo/go biblię. Esse volunt: librosq; reuoluunt: more sinistro.
Exponunt falso /quod sanxit diua voluntas.
Arbitrioq; suo scripturam & dogmata sacra:
Atq; reluctantem conantur vertere sensum.
Audi igitur fatuos: qui sęuo errore trahuntur:
Audacesq; volunt superum depromere mentem:
Audi quę referant stulta & petulantia verba:
Grego.i dia. Si deus ęternam requiem sedemq; bonorum
xxiii.q.iiii. Pręscripsit cuiq;: nihil est quod vertere possit
obtineri Aut mutare: sibi statuit quod diua potestas.
Iohan.vi. Sed deus ad pœnas si quem pręscripsit auerni:
Tartareis tenebris si quem damnauit & vmbris
Hunc nihil eripiet. tanq; deus optimus auctor
xxiii.q.iiii. Omnipotens non sit: non iustus: non metuendus.
nabuchodonosor Dat precium nulli nisi qui meruisse uidetur.
Sapien.x Pro meritis reddi debentur pręmia iustis:
Ieremię.li Iniusti pœnas debent perferre minaces.
prouer.xxiiii Qui domino seruit sincero pectore: leges
Ecclesi.xii. Et fidei obseruat: precium & votumq; capescit.
Math.xvi. Desine stulte precor superum confringere fatum.
Ad Ro.ii. Nos deus omnipotens ad gaudia magna creauit:
Apoca. xxii. Omnibus & nobis cœlorum regna parauit.
Non vult q nigri subeamus tartara ditis:
At propria ruimus culpa: superosq; negamus:
Reddere qui iustis animis pia gaudia possunt.
Desine stulte loqui: petulans compesce labellum:
Esaie xlv. An vigulo cacabus dicet: cur vrceus haud sum?
Ad Ro.ix Sic placet artifici. bene qui bona cuncta parauit.

¶ De obliuione sui ipsius.

Qui volet alterius subitas extinguere flāmas:
¶ Atq; sue patitur vrere tecta domus:
Est fatuus: decet & stultorum fistula talem:
¶ Aduocet vt stolidos ad sua vota viros.

Agris tuis siciētibus: alieni irrigandi non sunt.

Qui curas hominum tolerat: semperq; laborat
Vt res alterius peragat/fructumq; ministret:
Nec curare suas properat res/cōmoda/fructus:
Quin sua postponens facta atq; negotia passim:

in.l. culpa est ff. de re.iu. et in .c. nō est sine culpa. de reg iu.li.vi.

Ecclesi.xxx. In rebus propriis ſtultus dormitat & excors
Intentiſq; oculis aliena incōmoda penſat.
Hic legat interea noſtri documenta libelli:
Qui ſua poſtponens aliena negotia verſat.
de pe.diſ.ii. qui vult Cum tamē omnis amor: prima a ſe exordia ſumit
Incipit a ſeipſo: proprio nil gratius vſu.
Therentius Hoc docuere ſophi: docuitq; Therentius illud:
Hoc docuit veteris ſanctiſſima pagina legis
l.preſes C.de ſer.et aqua. Qui vult alterius res explorare frequenter:
Se prius inſpitiat: ſibi conſulat: atq; labores
Inde ſuos prudens proprios conuertat in vſus.
Cicero i epiſ. Alterius iactum luſor qui attendit: & vſq;
Negligit ille ſuum: ſtolidus rationis & expers.
xxiii.q.v.ſi placet Qui vult flāmiuomas vndis ſedare fauillas/
Alterius tecti: proprioq; in culmine flammas
Prouer.xi. et xxxi. Conſpicit: atq; ſuis laribus ſuccurrere differt:
Ille parum ſapiens: ſua non bene comoda curat.
Alterius qui portat onus ſuffertq; labores:
Negligit & propriū: diſcrimina ſolus habebit.
xix.q.ii.due xiiii.di.ꝗ ait Qui cauſa alterius facit id: quod parturit ipſi
Contemptum: riſus/incōmoda/damna/labores:
Vix noſtram effugiet fatuā quin ſcandet in arcē:
Atq; aſinum manibus ducens ludibria tollat.
Prouer.v et xxvi Quid te ſtulte iuuat peregrinas voluere cauſas?
Quid ve alios curas? proprii ſis tutor honoris.
Diſce domus proprię/cauſas/res/cōmoda/primū
Quęrere: & inde tibi ſit cura labor quoq; amici.
Prouer.xx. Eſt penitus fatuus qui curat res alienas:
Prouideas domui proprię: diſpone/miniſtra:
iiii.Regū xx Hoc decet: inde tibi ſit proxima cura ſodalis.

¶De vitio ingratitudinis.

Qui sibi vult fieri offitium bonitatis amicum
¶Atq; operas promptas appetit alterius:
Est tamẽ ingratus: nec munera prompta vicissim
¶Offitii pręstat: nil probitatis habet.

Oẽs sapiẽtes odere ĩgratos. Ingratitudo exsiccat fõtem bonitatis.

Est fatuus qui multa petit: semperq; reposcit
¶Offitium alterius: & negat ipse vices:
Qui sibi vult fieri quicq̃: debebit honores
¶Reddere/ & æquiualens mun⁹ amicitię.

C. de liber. et eo. li. l. i. et ii. xii. q. ii. octa. Tullius ĩ offi i. iii.

Ad collo.iii Leuitici.xix Tobie iiii. Qui capiti alterius curas magnosq; labores
¶ Imponit: precium conferat ille simul.
Eccle.xxxiiii Dedecus est ingens: si quis benefacta laboris
¶ Accipit: ęquales denegat atq; vices.
Plautus i asi. Qui cupit ex aliqua lucrum nanciscier arte:
¶ Hoc sibi proponat menteq; constituat:
Eroget impensas: nec rebus parcat auaris:
¶ Si saltem laudem poscat habere bonam.
puerbi. xxii. Et si pręcipuos acquirere tentat honores.
¶ Munificus/blandus/sit pius: atq; bonus.
Sapien.xvi Ecclesi.xxix. Qui bene contentus: facto nequit esse labore:
¶ Quem modico precio soluere/habere potest:
Non indignetur: sibi sit querimonia nulla:
¶ Si labor/& meritum forte negetur ei.
Ecclesi.vii. Malach. iii. Qui petit alterius opas/benefacta/labores:
¶ Ingenioq; frui: munera rursus agat.
Verum a priuatis liceat descendere rebus:
¶ Ingratas vrbes cōmemorare simul.
Camillus de quo Tit⁹ liui⁹ Roma quid ingrata quondam impietate camillū
¶ Tractasti: pro te qui fera bella tulit?
Tu procul emeritum pepulisti ex vrbe camillum:
¶ Quo duce fregisti gallica castra tamen.
Solon de quō Herodotus Attica terra ferox/pepulisti ingrata Solonem:
¶ Qui statuit leges & bona iura tibi:
Pro merito ingenti: pro sudore atq; labore:
¶ Exilium dederas: Attica terra viro.
Lycurgus de quo Iustinus Nec taceo ingratos ausus/q̄ Sparta lycurgum:
¶ Latorem legum pellis ab arce tua.
Scipio affri. Titus liuius Scipio qui fuerat patrię seruator honestus:
¶ Ingratam patriam sensit & ille suam.

¶ Sui ipsius complacentia.

Pulmentum fatuis presens mea decoquit olla:
¶ Adsit stultorum sordida turba precor:
Adsit qui speculo vultum/faciemq; frequenter
¶ Inspicit: & semper cui sua facta placent.

Cũ sua cui
q; placent
facta atq;
negotia so
li.
Hinc stul
tis tota est,
terra reple
ta viris.

Hic bene pulmentum posita cõtundit in olla:
Atq; coquit fatuis sua pulmentaria crassis:
Qui se prudentem fors estimat/atq; decorum:
Cui sua sola placent: & quem vesania ductat:

prouer.iii
c.ne, innitaris
de consti.
Ad Rom.viii

i.iiii.

Vt ſpeculo ſemper ſe contempletur inani.
pverbi.xiii. et xiiii. Cum tamen: in vitro fatuum quoq3 cernat inertē:
Quamuis non videat/capitis quas porrigit aures.
Hic ſi deberet dygitis iurare leuatis:
Cum de formoſis/ſapientibus/atq3 peritis
Ecclesi.xx. Job v.et xviii. Sermo foret: ſeſe cunctis pręſtare putaret.
Et ſibi non ſimilem in ſpatioſo crederet orbe:
Iuraretq3 ſimul ꝙ deteſtatio rerum
pverbi. xxxi Ezech.xvi. In ſe nulla foret: ſe pulchrum / ſeq3 beatum
Esaię iii. Eſtimat/atq3 homines audet iurare deoſq3.
Conſulit hoc ſpeculum ſemperq3 & fungit̃ omni
Tempore: ſeu ſomno iaceat lectoq3 ſupinus:
Siue ſtet erectus: vitro ſuſpenſus inhęret.
Otho Impa/tor ſpeculū ſp ſecū habuit Iuuenalis Quid ſpeculū memorē Pathici geſtamē Othonis:
Quod ſecum in caſtris cęſar geſtare ſolebat.
Quottidie barbam qui raſit/glaber vt eſſet:
Vngebatq3 cutem cum ſucco lactis aſelli.
Saluſtius Offitium muliebre quidē eſt: hos fœmina quęrit
Ornatus: ſpeculum & pendet de fronte puellę:
Retiolum: & mundū: contexta monilia: veſtē:
Ordinat: idq3 mares hodie comitant̃/aguntq3:
Vt ſibimet placeant: ſeſe mulieribus ęquant.
Ennius Tullius ī off. Noſtri etenim iuuenes habitus geſtant muliebres
Illaq3 virgo viri: nulla eſt diſcretio rerum.
Pygmalion de quo Ouidius. x.metha. Pygmalio effigiem fertur de marmore quondā
Feciſſe: & ꝓprium ſibi tam coluiſſe laborem:
Perditus vt fuerit vecors in marmora verſus.
Narciſſus de quo Ouidius iii.metha. pverbi. xiii. Fonte ſuper vitreo periit Narciſſus amore:
Dum ſua forma placet fatuo quam vidit in vndis:
Stultorum numerus ſic creuit: & impia turba.

¶De choreis & ſaltationibus

Qui choreis gaudet aut ſaltibus inmoderatis:
¶Vt cucúlam ducat ſtultior ipſe manu:
Ille deum offendit: perdit quoq; tempora fruſtra:
¶Contrahit inde etiam plurima damna ſibi:

Nil placet in tota ſapiētib9 vſq; chorea: Quod iuuet / aut p ſit: cōdeceat ve bonos.

Hos quoq; nō ſanos fore dicim9: immo furentes: Exodi xxxii.
¶Qui choream querunt: quos labor ille iuuat:
Vt currant paſſim: veluti furioſa vagatur
¶Thyas: vbi erectus Thyrſus in arua vocat. Orgia bacchi

Drуydede quibus Iuli9 cesar in cõmẽ — Vt druydę saltant pulsantes tympana galli:
¶ Vertice in idęo: cum furor vrget eos.
Salii de qbus Virg.ii.geor. — Ceu quondam salii fetidos saliere per vtres:
¶ Turba/Cybeleios sic agit illa choros.
Quid rogo quid fatui plantas in puluere lassas
¶ Efficitis? quę merx digna labore tamen?
Ast ego dum meditor fatui primordia ludi:
¶ Principii causas cõmemoro esse malas:
Exodi. xxxii — In statua vitulum dęmon cum poneret aureum:
¶ Contemptum faceret impius/atqꝫ deo:
i.corin.x — Cum bene potasset populus: persuasit ad illam:
¶ Luderet inqꝫ chorum turba proterua: iubet.
vide nota. glo in cle.i.de cel. miss. — Illecebrę tales pariũt incõmoda multa:
¶ Ad vitium prębent semina multa frequens.
in cle.attendẽtes de sta. rel. de vi.et ho.cl. cũ decorem. — Concurrunt illic pomposa superbia: luxus:
¶ Et petulans saltus: & furiosa venus:
Nam venus inprimis/choreis solatur in illis:
¶ Hanc sequitur pedibus turba petulca citis.
puerbi.ii. — Ludus in orbe quidem est nullus damnosior isto:
¶ Contaminat stimulis pectora casta suis:
Ludus & iste quidem: non pax/sed pugna videt.
¶ Clamando currunt/vociferantqꝫ nimis.
Quis locus immunis: quẽ non vesania talis
¶ Contaminat? templi vix loca tuta manent.
Clerus: & in cappa monachus: puer atqꝫ puella:
¶ Et iuuenes blandi: decrepitiqꝫ senes:
Virg.ii. geor Iudith.iii. — In girum saltant pedibus: ductantqꝫ choreas:
¶ Atqꝫ incompositis motibus vsqꝫ ruunt.
Rusticus in circo teneram cum flectit amicam:
¶ Non sitis hunc tota nocte/die ve premit.

¶ De nocturnis ioculatoribus.

Qui cythara/aut aliis ludis de nocte vagat:
Ante domum stultę cantando pulsat amicę:
A dulciqꝫ mouet luctantia membra sopore:
Hunc fatuum oblectat/moriatur frigore noctis.

Stult⁹ per plateas nocturno tēpore currit Carmen & exclus⁹ flebile cantat amans.

Iam satyrę finem posuissem pene: ratemqꝫ
¶ Mouissem ad portum: cęlsaqꝫ vela simul:
Sed mihi propositū rapiunt nunc turba/cohorsqꝫ
¶ Stultorum: vigili qui modo nocte volant.

Esaię xxix
Sapien. xiiii

Iob xxxiiii Dum mollem capiunt animantia cūcta soporem:
¶ Dum requies animis corporibusq; datur:
Prouer.vii. Ebria turba vias/vicos/strata/atq; plateas
¶ Occupat: & clamat: stultaq; verba canit.
Nocturni lemures stigiis de fontibus orti:
¶ Hos homines turbant: eumenidumq; cohors.
Hi cytharas feriunt: hi dulcia barbita tangunt:
¶ Hi fidibus ludunt: ismariaq; lyra.
Ouidius in arte. Ante domum cantus charę modulantur amicę:
Lucę.v. ¶ Et stantes vlulant: cantica stulta canunt:
Non abeunt: donec fundatur vrina matellis:
¶ In caput aut donec saxa/vel olla volat.
Quin etiā hęc peragunt hyberno tpe stulti:
¶ Cum glacie & niuibus candida tecta rigent.
Sapien.xvii. O male prudentes: quid vos hęc gaudia noctis
Iohan.xi. ¶ Delectant? quid vos currere nocte iuuat?
Nec solum iuuenes: humili de plebe creati:
¶ Cantando tacitę ludicra noctis agunt.
Hoc pceres faciūt: clerus/monachi/atq; sacerdos:
¶ Ad ludum hos omnes fistula stulta vocat.
Hic latrat: ille boat: balatum ructitat alter:
¶ Toruius exclamans: plus sibi laudis habet.
Hac etiam in turba reperitur sępe maritus:
¶ Qui solet in fatuo ducere fune chorum.
Vxoremq; suam viduo in lodice cubantem
¶ Deserit: & causam dat sibi sępe mali.
Iuuenalis Dum cuculam pascit vir: fœmina sępe nouellā
¶ Currucam admittens: oua aliena cubat.
Ad ephe.iiii .i.thessa.iiii. Vos igitur moneo facitis qui talia: vestras
¶ Obseruate fores: seu remanete domi.

De mendicis & eorum vanitatibus.

En metui ne me stultę defectio sectę
Afficeret: numerus nec satis vsqꝫ foret:
Sed mendicorum turbas scrutatus vbiqꝫ:
Inueni paucos (credite) vbiqꝫ bonos.

Tot mēdi
corum cer
nis fraudes
qꝫ dolosqꝫ.
Vt merito
hos fatuis
grandibus
accumulē.

Inter mendicos fatuorum est magna caterua:
De quorum ritu nostra camęna refert.
Se plures nutrire volunt: natosqꝫ tenellos:
Hoc studium multis: hęc quoqꝫ vita placet:

C. de mēdi.
vali li.xi
v.q.v nō oīs
86.di.c.pasce
glo. sup math

c.auaricie de preben. puerbi.xiii. Clericus: & monachus rerum qui seruat aceruũ:
¶ Mendici exercet attamen offitium:
Paupertatis onus tales plęrumq; querunt:
¶ Ast opibus pleni/diuitiisq;: rogant.
Lucę.xi. Tobie.iiii. et xii. Eccles.iii. Ps.xl. Vsu oportuno est elemosyna sacra statuta:
¶ Vtq; inopi solũ/pauperibusq; detur.
Hanc dedit oĩpotens homini vt releuamẽ egeno
¶ Esset: sed tamen hanc plębs vitiosa rapit.
Danielis.iiii Non prior in claustro: non abbas: presbiter atq;:
¶ Censibus in propriis cor satiare queũt.
Plus cupiunt: saccos/capsasq; inferre per vrbes
¶ Mandant: hisq; domus/limina cũcta premũt.
Eccles.vii. Per plateas currunt mendici: perq; tabernas:
¶ Nullus ab his vacuus nunc locus esse potest.
de pe.et re.c. cũ ex eo Sunt qui reliquiis sanctorum munera poscunt:
¶ Et quęstum faciunt per loca cuncta suum.
Spirituũ vendunt pennas sępę æthereorum:
¶ Vanaq; nonnunq̃ corpora/& ossa ferunt.
Eccles.xix .l.vna.C.de mẽdi.vali. Sunt alii qui cum validi sint corpore & annis:
¶ Mendicant tamen: & crimina grandia agunt.
Fraude sua pueris effringunt membra parentes
¶ Vt morbos vlulent: vulnera grata fleant:
Et stipem precibus poscãt: manibusq; quadrantẽ:
Vide librũ stultorꝝ in lingua theutonica latius ¶ Quas fraudes melius theutona scripta notant.
Mendicant multi iuuenes validi atq; potentes:
¶ Causa est: ꝙ labor his atq; op⁹ omne graue est.
His q̃ plus placuit alienis viuere rebus:
¶ Paupertatis & hinc pondera grata gerunt.
xlii.dis. quiescam⁹ in glo. Si mendicorum pergam memorare profanos
¶ Ritus: & mores: pagina deficiet.

¶ De iracundis mulieribus.

Sunt pleriq3 mares/asinos equitare frequenter
¶ Qui cuperent: si non fœmina prima foret:
Sed qa precipitem mulier contorquet asellum:
¶ Fœmineo hinc generi pareat vsq3 pecus.

Sic colligo ꝙ vidicta: Nemo magis gaudet q̄ feram.

Fœmineũ laudare genus mea carmina vellent
¶ Nunc potius: sed me causa maligna mouet:
Si natura negat: facit indignatio versum:
¶ Fœmina me patitur praua silere nihil:

pūer.xxi.
Ecclesi.xxv

puerbi.xxi Cōmendare bonas mulieres ſemper amabo
¶ Sed prauas verſu dilacerare decet.
Ad quod ſecurum facit/& dictare paratum:
¶ Nullaq; hanc ſatyram fœmina docta leget:
Cornelia Gracchorum mater leget hos Cornelia nunq̄
¶ Verſiculos: mulier nulla diſerta leget:
Propterea audaci depromam carmina vultu
¶ Laudabo iuſtas: dilaniabo malas.
Ecclesi.xix. Fœmina quę ſophię iucundo lacte fouetur:
¶ Et quam delectat cum probitate decor:
Non facile ad crimen putidum: moreſq; pudēdos
¶ Corruit: aut tentat dedecus atq; nefas:
Ecclesi.xxvi Fœmina iuſta quidem mulcet plerumq; maritū
¶ Iratum: placat ſeuitiamq; viri.
Hester.v. Rex quondā Aſſuerus: mādauerat enſe necandos
¶ Hebręos cunctos/& iugulare viros:
Heſter ſed verbis placabat pectora regis:
¶ Iratum blanda molliit atq; prece.
Abigail Rex pius a Nabal ſpretus: lenitur ab vna
i.Regū xxv ¶ Abigayl: gladium/ continuitq; manum.
Ecclesi.xl. Conſilium dat caſta bonum: dat fœmina mores
Prouer.vi ¶ Ingenuos: mala ſed nō pia vota parit.
Salomon iii.Reg.xi. Conſilio Salomon mulierum infectus iniquo:
Eccle.xlvii. ¶ Vt coleret falſos/in ſua damna/deos.
puerbi.ix. et.xxv. Linguulaca eſt mulier: ſemper profundere voces:
Ecclesi.xxv ¶ Verbaq; dira cupit: & ſine fine loqui.
Ecclesi.xlii. Pieris innumeros pullos eduxerat olim:
Ouidius.v. metha. ¶ Longius emiſit ſemina pica loquax.
puerbi.ii. Erue diue pater/rex cœli & conditor orbis:
Eccl.vii. ¶ A nequam & praua nos muliere mala.

Est picis similis mulierum garrula turba — Ecclesi.xiii.
¶ Que garrit: queritur/eiulat atq; furit. — Prouer.vii.
Fœmina que semper nocturnis litigat horis: — Iuue.vi.saty.
¶ Et pacem in strato non sinit esse thoro: — Ecclesi.26.
Murmurat: & tacitos blactit malesana susurros: — puer.ii.&.v.
¶ Atq; molesta viro litigat illa nimis
Fœmina sepe etenim versuta est atq; maligna: — Ecclesi.xix & xxv.
¶ Vt sibimet prudens/imperet ipsa viro:
Nec poterit tolerare boni documenta mariti:
¶ Nec vult pacifici vota tenere viri:
Sepe cadit iustus metuenda in damna maritus: — Eccs.vii.
¶ Vxoris temere que sibi lingua parit.
Amphion testis: Thebane conditor arcis: — Amphion. Oui.6.meth.
¶ Vxoris Niobes crimina morte luit.
Si fas vsq; loqui foret his: Calphurnia nudum — Calphurnia.i l.ff.de postul.
¶ Monstraret clunem: & posteriora viris.
Nulla adeo in terris animantia/siue creata:
¶ Quantum fœmineum concitat ira genus. — Ecclesi.25.
Fœmina dum insanit malefido agitata furore
¶ Seuitiam superat: dira leena: tuam:
Seuior hyrcana est hec fœmina tygride: raptos
¶ Dum catulos sequitur: fœmina seua magis:
Exemplum prebet nobis irata Medea: — Medea de q̄ Seneca.i medea.
¶ Natos truncauit que furibunda suos.
Exemplũq; dabit nobis simul impia Progne: — Progne de q̄ Ouidius.vi.meth.
¶ Que teneri nati membra necata coquit.
Q; nisi perdoctus Iuuenalis cuncta referret
¶ Crimina: que mulier fingere sepe solet:
Vellem quandoquidem ritus memorare vetustos
¶ Fœminei generis: & recitare dolos.

Eccs.vii. Cor mulieris enim: cunctis spinosius herbis:
¶ Felle tumet semper: pectora bile dolent:
Nil manet intactum putido mulieris ab ore:
Ecclesi.xxv. ¶ Perturbant mores: fœdera/iura/fidem:
Prouer.ix. Et fœdant thalamum sacrum: nec pronuba Iuno
Ecclesi.xlvi. ¶ Has vetat. inuetitę crimina legis agunt.
Fida comes nulli mulier vult esse marito:
¶ Grande supercilium fœmina praua gerit.
Iuuenalis. Euacuat loculos nūmis: & conterit omnes
¶ Census: atq; domus pensitat acta nihil.
Prouer.xxx. Sunt tria sollicitant quę terram/quę mare: quartū
¶ Quod nec terra potest: nec maria vlla pati:
Seruus qui factus dominus/magnusq; patronus:
¶ Tum fatuus totiens ebrius atq; satur:
Tum furiosa quidem mulier: pręcordia cuius
¶ Liuor edax semper: iraq; sęua rapit.
Quartum quod superat cū cta hęc/ancilla supba:
¶ Hęres quę dominę sit cito facta suę.
Iuuenalis. At modo de tali cupio muliere silere:
¶ Prębet quę poclis dira venena viro.
Agrippina Qualis Agrippina: aut vesanę Pontia mentis:
Pontia. ¶ Quales & satyri pagina docta notat.
Danaides Belides occursu terrent modo corda virorum.
Clytimnestra ¶ Sęua Clitimnestra: & fœmina quęq; mala.
Lucretia Iungitur in thalamis Lucretia rara maritis:
Thais ¶ Thais habet partes perfida in orbe suas.
Porcia Cath. Portia rara hodie contingit iuncta Cathoni:
Sabina ¶ Nec cunctis nubit casta Sabina viris.
Prouer.xii. Fœlix qui poterit mulierem ad vota tenere
Ecclesia.xxv. et xxvi. ¶ Vsq; sua: & castum continuare thorum.

¶De potentia fatuitatis.

Stultitia extendit castra & tentoria passim:
¶Et secum totus militat orbis iners:
Precipue stulti: quos magna potentia vectat:
¶Et qui diuitiis / presidiisq valent.

Omnibus intterris te net insipi= entia scep tra.
Illius & se quit regia turba pe= des.

Sapien.v.
Prouer.xvii. et.xxiiii.
Ecclesi.34.

Cum tibi nemo ausit prauos ostendere mores:
Esse scitus qui contendis stultissime diues:
Hinc ceco incedens in tramite: turpius erras.
Vis sapiens cunctis reputari & dicier / horis:

Tu licet inſcitię plenos effuderis orſus.
Ps.ix. O quotiens cum nemo velit pręponere ſtultum:
Prouer.xxvii Se laudat: fatuuſq; refert mauortia geſta
Eccleſi.xv. Plurima: cũ maleſana tamẽ/quę prodit ab ore eſt
22.q.ii. ꝑmũ. Iob.xxxvii. Laus ꝓprio: aſcribit ſolus ſibi fortia ſtultus.
ꝓuer.xx. Fortunata nimis tellus quę principe diuo
Eccs.x. Sapien.vi. Ornatur: quem vix ſupet vel magnus Vlyxes:
Tempora partitur prudens: cum tempore verſat
Singula: non illum nũmus: nõ munera captant.
Virtutis cultor ſed enim: & ſua proſpera regna.
Eccs.v.&.x. Ve terrę cuius rex eſt puer: illius atq;
ꝓuerbi.xxx. Conſulibus tuceta placent: nocturnaq; vina.
Hic etenim imperiũ regnũ quoq; diſſipat omne.
Sapien.xi. Stultus in arce ſedens palpatus munere ſpurco
Eccleſi.x. Inuertit leges: confeſſus/roſtra/viroſq;:
Alter amicitiam pręfert: inſontia damnat:
Sancta hinc ſimplicitas teriturq; caditq; nefande:
Sap.vi.&.xii Aequo deberent libramine iura foueri:
Daniel. xiii. Sed vereor ſint pſeudo ſenes quos caſta Suſanna
ii. Macha.4 Allicit: Andronici ꝑ quo perimatur Onyas.
iii.Re.xx. Vota etiam Benedab fregit dum munera vidit.
1.Macha.xii Et Ionatham Triphon per munera miſſa fefellit:
Iugurta de q̃ Saluſtius Sic Romam quondã tetigit clamando Iugurtha
Vrbem venalem cum diceret: & perituram
Munere: ſi diues emere illam temptet iniquus.
Oui9. de arte Munera crede mihi placant homineſq; deoſq;:
Horati.i epiſ. Omne genus nũmum veneratur: pectore vincit
Eccs.x. Fortia: in acceſſum linquit nihil: omnia vaſtat.
Eccleſi.x. Quo ſibi concumulet numerũ ingentemq; cateruã
Stultitia: & regnet cuncto & dominet in orbe.

¶De aura cstrologię.

Est fatuus siquidem/vanusq́: incredulus atq́:
¶ Ex astris cupiens nosse futura poli:
Rusticus & quiuis indoctus: certat haberi
¶Astrologus: fatuas fingit ephimeridas.

Libera fata homini tribuit diuina potestas:
Sydera nil cogũt: sapiẽs dña bitur astris.

Astrologos etiam decet huc arcessere vanos:
¶ Atq́ mathematicos/arioloſq́ simul:
Huc ades astronōe /atq́ plāetista/augur/aruspex
¶Sortilege/ & quisquis sydera sola colis.

26.q.5. non liceat christia. & per totũ. & 26.q.7. nō obseruetis. &. c. se

ad Gall.iiii. Singula facta hominũ parua atq; minuta recẽses :
26.q'.7. quis existimaret. ¶ Exponis vano sydera iuditio.
Stultorum in numero plures nunc scire futura
¶ Conantur: rebus peruigilantq; malis:
26.q.2.ipsos. Astrorum cura est illis: & sydera spectant:
¶ Omne quod ostendũt astra referre volunt.
Exo.xii. Archanas rerum causas: elementa/planetas:
¶ Spectant: & quicquid lucidus orbis habet.
Planetistę Errorem hic lunę variũ : solisq; labores:
¶ Astrorum motus: inspicit atq; vices.
Saturnus Hic docet immitis quid sydus triste minetur
Mars ¶ Saturni: quid Mars significare velit.
Venus Mercurius Hic aperit quo lęta venus se proferat astro:
Iuppiter ¶ Atlantisq; nepos: Iupiter atq; pius.
Saturno genitos ad furta & probra recensent:
¶ Quos tamen atq; bonos reddere fata queũt.
Et natos Martis referunt ad tristia bella:
¶ Quos pace interdum cernimus vsq; frui.
Ad Titũ.ii. Iuste age: nec dubita/sapiens dominabitur astris
Ptolome9 ¶ In manibus summi stant elementa dei
Ad Roma.xi Iuditium siquidem & mentem vis scire tonantis
Ecclesi.i. Ps.xxxv. ¶ Stulte mathematice o: te furor vnde rapit?
Tu facis: omnipotens tanq̃ sua fata reuelet
¶ Mortali cuiuis iuditiumq; poli.
de pe.dis.iiii. Omnia linquamus supero: qui cuncta creauit
in domo. ¶ Qui nutu/cœlum/& sydera clara regit.
Ad Ephe.i. Astra quid aduersi possunt portendere? si nos
Ad Ro.viii. ¶ Defendit: cuius gloria summa/deus.
26.q.5.nõ licz Quicquid ephimerides referunt: p inane laborãt:
26.q.3.admoneant ¶ Nil genesis: sortes/nil quoq; fata valent.

¶ De geographica regionũ inquisitione.

Qui cœlum & terram: latum metit̃ & orbem:
¶ Climata describit: & memorat populos:
Hic fatuum instantem crassa a ceruice repellat:
¶ Nil bonitatis habent hęc monumenta quidem

Stultior il le quidẽ q mẽsurã vn diq3 terrę Metit̃: nec se nec sua scire valet.

Non satis est sapiens: non est ratione politus:
¶ Sed nostra in naui carbasa plena trahat:
Qui latera immensi mundi metitur / & orbis
¶ Climata: stat fatua circinus inq3 manu:

xxvi.q.iiii.c. igitur. Nosse cupit cunctas regiones/& loca cuncta:
¶ Humano siquidem/cognita non generi:
Esa.xl.& 48. Eccs.iiii. ii.Corin.x. Nunc orbis lati metas:longosq; reflexus:
¶ Pensantur:fatuos sedula cura mouet.
Nssere conant gentes quas spectet Eous:
¶ Quas calor australis:occiduusq; tepor.
Abacuc.iii. Stultus hyperboreum mensuram flectit ad axem:
¶ Et querit populos hac regione feros.
Mensuratq; vrsam dygitis quandoq; minorem:
¶ Quo populos tali sub regione notet.
Europę atq; Asię spatium collustrat vtrumq;:
¶ Grecos/Aeolios/Cappadocas/Cylices:
Et Libyę gentes rutilo sub sole iacentes:
¶ Atlantem/& Calpen:Herculis atq; fretum:
Semotam Thylen:quęrit vel in orbe Brytannos
¶ Extręmo:& radio Theutona claustra notat.
Nosseq; vult tumido positas in gurgite gentes:
¶ Et causas reflui succiduiq; maris.
Pręstita cosmographi lustrat documēta Strabōis:
Strabo ¶ Intactū toto nil sinit orbe quidem.
Eccs.vii. Quid geometer enim tantas in pectore curas
¶ Concipis: incassum circulus ista terit.
Plinius. Plinius errauit:quamuis spectabilis auctor:
Ptolomeus ¶ Errores varios & Ptolomęus habet.
Sapi.iii. Hiere.ii. Ezech.xiii. Eccle.xxxiiii Inuanū siquidē multorū corda laborant:
¶ Rebus in incertis quos ita sudor agit.
Antea quę fuerat priscis incognita tellus:
¶ Exposita est oculis & manifesta patet.
Ferdinandus hispaniarum rex. Hesperię occiduę rex Ferdinandus:in alto
¶ Aequore nunc gentes repperit innumeras.

¶ De eo qui non vult esse fatuus:

Marsia cum docto certauit Apolline: victus
¶ Amisit palmam: perdidit atq; cutem.
Attamen in manibus pendebat fistula stulti:
¶ Et fatuus mansit marsia vt ante fuit:

Si cõtuderis stultum in pila q̃si ptisanas feriẽte desuper pilo: ñ auferet ab eo stultitia eius. Clamanti cutis est sũmos direpta p artus. Nec qcq̃ nisi stultus erat.

Quilibet hanc fatuus naturam continet in se
¶ In solita vitę proprietate manens:
Rideri q; non sentit se: illudier atq;:
¶ Marsia propterea decoriatus eras.

puer.xxvii.
Oui.6.meth.
Oui.vi.fas.
Iuuenalis.

Nam phœbum cythara ductum irritauerat ille
¶ Ad pugnam: propter quam sine pelle iacet.
Eccs.ii. Prouer. xxvi Huius ad exemplum: tantis obducta tenebris
¶ Stultorum mens est & ratione carens:
Vt fatuus quisquis se tempore credat in omni
¶ Prudentem: sapiat cum tamen ipse nihil:
Eccle.xx. Sapien.iiii. Nec tamen aduertit risus: hominumqꝫ cachinnos
¶ De se sic fieri: nec videt auriculas:
Seria cuncta putat/cum risu illuditur ipse:
Ecclesi.xix. ¶ Queqꝫ audire cupit: credit & illa libens.
Tibia dependet solitis innexa lacertis
¶ Stultitie signum prebet vbiqꝫ sue.
Oui.i.tristiū. Prouer.xix. Si quis opes multas locupleti possidet arca:
¶ Thesauros magnos & tenet in cumulo:
Hunc plures vigili cursu sectantur amici:
¶ Semina qui cumulent ad scelus atqꝫ nefas:
Luce.xv. Et spoliant stultū iuuenem: vacuūqꝫ relinquūt:
¶ Prodigus his sociis heu bona cuncta terit.
Tulli⁹ de amicitia. Amplius & vacua dum nil seruauit in arca
¶ Nec res oculto sensit abire dolo:
Factus inops tandem: cunctis priuatur amicis:
¶ Et refugit fatuum perfida turba procul:
Acclamat supos: & tristia verba profundit:
¶ Penituit tandem at sera querela nimis.
l. ius alimēto rū.ff. ubi pup edu.deb. Qui res tam multas vno consumit in anno
¶ Ad cursum vite quod satis vsqꝫ foret:
Est fatuus: vafris/res cōpartitur: at illi
Prouer. xviii ¶ Plus nūmum querunt q̄ vel amicitiam.
Exquo paupertas: cōtemptus/risus/egestas:
¶ Proueniunt: stultus & sine honore sedet.

¶ De non intelligentibus ludos.

Qui vult cum pueris/ & stultis ludere: debet
¶ Illorum lusus & tolerare iocos:
Ad clauum ne sit nauis reuocandus: & alta
¶ Vela trahens: malū frangat. & inde ratem.

Ludere cū fatuis qui vult pueris ve: beigne Illoꝝ tole ret verbe ra/ verba/ iocos.

Ludere cum fatuo qui vult: tolerare nec ipsum
¶ Cogitat: ad fatuos cōnumerandus erit.
Cum puero siquidem qui vult contendere: stultus
¶ Si non ipsius ludicra ferre potest.

Mathei.vii
i.dis. in prin.

puerbi.xxvi. Stultus & hic pariter mouet ad conuitia risum:
¶ Ebrius: obtusus/dicitur atq puer:
Ecclesi.i. Qui vult cum pueris & stultis sepe iocari:
¶ Alternis vicibus ludicra verba ferat.
Venari qui vult: opus est vt retia ponat:
¶ Sectetur canibus: cumq labore feras.
Quisquis forte globo cupiat subuertere stantes:
¶ Erigat ille simul mox quoq pyramides.
Ecclesi.xix. Pro verbo verbum: pro lusu ludicra dantur:
¶ Stultus qui poterit non ita ferre vices.
Ps.xxxvii. ad Ro.xii. Intolerabilius tamen est/& semper iniquum:
¶ Pro pietate bona reddere forte malum.
i.ad Thess.v. i.Pe.iii. Hec fatuos natura manet/quod rarius vsq
¶ Condignas referunt pro bonitate vices.
Prouer.xiii. Versari sapiens vir cum prudentibus optat:
Eccle.xi.i.& xviii. ¶ Cum fatuo stolidus querit habere locum.
puer.xxvii. Qz fatuus tolerat nullum: sua sola putanda est
¶ Ambitio: cunctos nam regere ipse cupit.
& quia p abi. de elec.li.vi. Est dolor in stolido vehemens: si presidet illi
¶ Prudens. se meritum nam putat esse virum.
In summa nostram poteris sic carpere mentem:
¶ Insipiens solus sceptra tenere petit.
Lucan9 i prio Non vult ferre parem: maiorem ferre recusat.
¶ Cuncta sibi in terris inferiora putat.
Hester.iii. Gaudia non Aman malesanus tanta putabat
¶ Qz cuncti colerent omia iussa viri:
Quantus erat dolor huic/q Mardocheus apella:
¶ Non caput atq genu flectere vellet ei.
Eccl'esi.viii & xx.&.xxii. Qui sapiens igitur dici cupit atq probatus:
¶ Insanos fugiat/insipidosq viros.

¶Malefacere & non expectare.

Ille quidem celerem contorquet in æthera pilã:
¶ Nec spectat lapsam quo cita pila cadit:
Qui facit infestos multos sibi: reddit & hostes:
¶Nec lapsus spectat consimilesq̧ vices.

Heus oĩm rerũ vicissitudo Quod tibi vis fieri: mihi fac: quod ñ tibi: noli: Sic potes ĩ terris viuere iure poli.

Insulsos etiam fatuos referam qui ledere multos
¶ Percupiũt: ledi non tamen vsq̧ putant.
Insanum penitus fateor: qui crimina iactat
¶In faciem alterius: conspuit atq̧ caput:

Math.vii. In prohe. decre.i.c. dilecti de ma. & obe. ii.q.6.q fe scit

Nec tamen hęc rursus fieri pateretur ab illo:
Sapien. xviii ¶ Nec vice consimili: pertolerare iocum.
Eccle. xxxiii. et xxxv. Quid sis facturus bene pręmeditarier ante
¶ Conuenit: haud facias: quod tolerare neges.
In saccum qui vult alios detrudere: sumat:
¶ Maxilli pariter plagam aliquando sui.
Perillus de q. Ouidius.i.de arte Fecerat vt thaurum infoelix ex ęre perillus:
¶ In quo mugitus ederet ore nocens:
Imbuit at primus vaccam quam fecerat ipse:
¶ Criminis atq; sui pręmia iusta tulit:
Mathei. vii. Quod tibi non fieri cupias o stulte prophane:
¶ Ne facias aliis. ne malefacta feras:
Ps.vii. Prouer. xxvi Ecclesi. xxvii Hester vii. Sępe facit foueam fatuus/nocuūq; foramen
¶ In damnum alterius: quo tamen ipse perit:
Nempe crucē quondam fecit maledictior Aman:
¶ Qua Mardochęi frangeret ille gulam:
In caput illa suum sed crux descendit: & in qua
¶ Suspensus/mortis pręmia iusta tulit.
Prouer. xvii. Ecclesi. vii. Tu poteris cunctis bene nunc confidere: sed tu
¶ Prouideas fraudes: pręcaueasq; dolos:
Qui bene confidunt sępe experiuntur amarum
¶ Virus: nam quis scit in cute quanta fides?
Ecclesi. ix. Prouer. xxiii Non cōuiua homini nequam/cui liuida corda
¶ Sunt: & secretum pectoris exitium:
Ede ait hic hospes: nunc fercula sumito nostra:
¶ Iam bibe: de cęna vt possis abire satur:
Attamen aduersus te virus/corde sinistro
¶ Portat: liuentes aufuge docte viros.
Eccle. xiiii. Sępius arridet te risu forte iocoso:
¶ Qui cuperet mentem dilaniare tuam.

¶ De improuidentia futuri.

Quisquis in æstatis fœcundo tempore: messem
¶ Negligit: & fructus: nec bona grana legit:
Cogitur hyberno / sub sole carere cupitis:
¶ Vrsorum & dygitos suggere more / suos.

Vade ad formicā o piger / & cō sidera vias eius: & disce sapientiam: q̄ parat in estate cibū sibi: & congregat in messe qđ cōmedat.

Stultum preterea reputo qui deside vita
¶ Viuit: & in pigro pectore torpor inest.
Quis non castiget fatuū hūc: qui tempore nullo
¶ Dispensat vite cōmoda recta sue?

lxxxiii. dis.
nihil
Seneca
Prouer. vi.

Deut.xxxii. Non aptare poteſt animū ad quęcunq; futura:
¶ Inceptor ſtolidus: nec ſua facta notat.
Hic nihil acquirit rerum pro corporis vſu:
¶ Omnia dilapidat: nil retinere ſolet.
Ecclesi.xxvi. Eſt adeo demens: proprios nil cernit ad vſus:
¶ Rebus oportunis inuigilatq; nihil:
puerbi.xix. Prouidet atq; nihil ſtultus: niſi cogat egeſtas:
¶ Atq; fames ſtimulet: torqueat atq; ſitis:
Temporis haud fatuus meditatur fata futuri:
¶ Pręſentes tantum reſpicit ille dies.
Prouer.xiii. De naſo ad fauces: hominis meditatio ſtulti
¶ Vergitur: vlterius mens ſua ſtulta tepet:
Eccleſi.iii.& xxxviii. Hunc puto prudentem: verſat quē cura futuri
¶ Vnde habeant pueri forte alimenta ſui:
puerbi.xx. Quęrit & æſtatis calidę ſub tempore: fructus
¶ Ad vitam vt poſſit cōmoda habere ſuis.
Sapien.xv. Aſt illum penitus fateor ratione carentem:
¶ Ad res qui nunq̄ prouida corda gerit.
Prouer.vi.& xxiiii. Dormitat fatuus ſtratus ſub ſole calenti:
¶ Qui nihil acquirit ſed bona parta vorat
puerbi.xxi. Triſtis hyems iſtum ieiuno gutture torquet:
¶ Non habet vt ſtomachum quit ſatiare ſuum:
Prouer.xxvi Et vitam miſeram brumali tempore ducit:
Math.xxv. ¶ Qui tempeſtiuas non cumulauit opes.
Eccleſi.xxii. Qui non collegit fœnum: cum Iulius ardet:
¶ Nec ſibi quęſiuit emolumenta domus:
Prouer.xxii. Frigeat in bruma gelida: quęratq; per vrbem:
¶ Faſciculos fœni: ſtramina nuda terat.
Iuuenalis Prouer.vi. Exemplum magni prębet formica laboris:
¶ Colligit & ſeruat tempore quęq; ſuo.

¶De litigantibus in iuditio.

Litibus & rixis qui delectatur: & omni
¶Tempore contendit: iuditiumqꝫ petit:
Est fatuus vehemens: nempe excęcare laborat:
¶Iustitiam: & legum contaminare fidem.

Sicut coruus sequitꝛ cadauera: ita rixosus lites.

Acrior ad reliquos fatuos consurgere dignum est:
¶Quos agitant męsti iurgia vana fori:
Turba quidē est ingens stultorū: copia pręgnās:
¶Horū/qui lites iuditiumqꝫ petunt.

1. Cori. vi. prouerbi. iii. Ecclesi. viii. Ad Titū. iii.

i.thimo.ii Vath.v Pro causa exigua: minima pro re vel inani
¶ Contendunt stulti: concipiuntq; dolos:
Prouer. xvi. Esaie.lvii Iuditii amfractus fatuo querũtur ab omni:
¶ Et gaudent lites q sine fine gerant.
Iacobi.iiii Tardo etiam strepitu / plures ambagibus vti
¶ Conantur longis iuditiumq; trahunt.
Prouer.xvii. Scilicet vt nocui fugiant decreta / sacratę
¶ Iustitię: leges aufugiantq; bonas.
Ecclesi.vi. Hieremie. ii. Est qui se patitur banniri / in iusq; vocari:
¶ Excludiq; sacra stultus ab ecclesia:
Prouer.xxvi. Nil tamen hęc curat: ius fraude lacessere tentat
¶ Iustitiam fugiens impietate sua:
Eccle.xxviii. Nec tamen id fatui meditant: qui fora quęrunt:
¶ Et lites varias: iurgia vana mouent:
Esaie.lviii Ecclesi.viii. Inuidiam q tunc incurrunt: quodq; dolosos
¶ Causidicos ditant: qui sibi dona petunt:
Postq̃ te scribę calamus conpinxit auarus:
¶ Ponit & in crasso codice verba tua:
Ecclesi.viii. Prouer. xviii Tu tamen insipiens tua cuncta impendere liti:
¶ Et causę intendis quę loculum euacuet.
pūerbi.iii. Corrumpis nũmis: alio vel munere / iuris
Eccs.vi. ¶ Custodes: melius vt tua causa sonet.
Pinguius & melius siquidem declamat / agitq;
¶ Causidicus: palpet quem tua larga manus:
Sępe oratores spatioso ex orbe vocamus
¶ Quo prolongari iurgia nostra queant:
Vtq; phaleratis verbis diffundere causam
¶ Possint / & legum garrula verba loqui.
Ecclesi.xl. Prouer.xxiii Causidico a tali iudex cito fallitur / is qui:
¶ Iuditii sceptrum simplicitate regit.

¶De obscęnis fatuis.

Colloquium prauum: & linguę lasciua pudendę
¶Verba: bonos mores contaminare solent:
Inducuntq; malos mores: vitamq; prophanis
¶Ritibus: inuertunt ingeniumq; pium.

Coinq̃nāt mores bonos: sermo malus.

Festa noui patris celebrant plures Grobiani:
¶Magna cohors iugi hunc sedulitate colit.
Illius obscęnis lustrantur ritibus arę:
¶Nō nisi pęstiferos hic Grobianus amat.

Eccle. li. i. esdre vi. Mathei. v i. corin. xv. 28. q. i. sepe

l. ii.

Ezech.ix. Ecclesi. xxix. Iob.xxvii. Ad templum mixtim currunt iuuenesq̧/senesq̧/
¶ Et pariter mulier: virgo/puella/puer:
Thura ferunt manibus: grobiani festa colentes
¶ Sordidulis verbis: rancidulisq̧ litant.
Oui.i.meth Ps̃.xi. Iam pudor ex terris abiit: petulansq̧ remansit
¶ Spurcities: hominum qua perit vsq̧ genus.
En fatuus porcum cęnosum continet aure:
Eccle.xx. ¶ Campanam manibus concutit atq̧ suis.
Prouer.xi. A porco trahitur fatuę (mihi credite) nauis
¶ Prora: per æquoreum quę comitatur iter:
Pondera ne puppis tumidis mergãtur in vndis
¶ Turbaq̧ stultorum: quam super esse sat est.
Eccs̃.v. Nam si non biberet vinum stultissima secta:
¶ Munera iam bacchi merce minuta forent.
ii.Pe.ii. Sus tamen innumeros porcelles parturit: inde
¶ Magna cohors hominum festa suina colit.
Ad ephe.v Ps̃.xi. Obscęni mores: & turpia verba: colendos
¶ Effitiunt homines: nil pudor ipse valet.
Turpibus ecce viris primi nunc dantur honores:
Hiere.ii Esai.xli ¶ Gloria prima datur fœdilo quisq̧ viris:
Iam porcus viridem gestans in fronte coronam
¶ Admittit fatuos ad sua iura viros.
Ad collo.iii Ad Titũ.i. Quidam sunt adeo obscęni/turpesq̧ relatu:
¶ In quorum saliunt verba pudenda genis:
Horestes Insanus quales si nunc spectaret Horestes
Prouer.xii. ¶ Eheu clamaret: q̃ furiosa cohors.
Eccl.xxxi. Illos delectant crapulę: tucetaq̧ crassa:
¶ Atq̧ cadus vini. verbaq̧ mixta iocis.
Eccle. xxxii. O grobiane tuas fatuus quicunq̧ per aras.
Esaie.lxvi ¶ Sacrificat: fatua hunc morte perire decet.

¶De ſtatus ſpiritualis abuſu.

En ſtatū multi/modo ſpiritalem
Appetunt: primis iuuenes ab annis
Penitet tandem fatuos: relicto
¶ Viuere mūdo.

Quid Rome faciā: mentiri nescio: mulos Qui vel equos ſtrigilant: pinguia queq; ferunt.

Reſtat adhuc aliquid: quod nr̄o carmie dignū eſt: viii q.i.iſcripturis.&.c. Moyſes.
¶Quodq; locū in fatua puppe tenere ſolet.
Omnis homo pueros ſacris mō deuouet aris:
¶ Viſq; ſacerdotem ruſtice habere tuū: l.iii.

xviii.q.nos. Non hoc proposito: supremi vt sacra tonantis
aūt glo.i xxi.di. cleros ❡ Rite colat: placeat aut sua vita deo:
Verum vt seposito vitam sudore quietam
❡ Ductitet: illecebris inuigiletq̧ malis:
xxiii.di.his igitur Nil animę curat fatuus mentisq̧ salutem:
❡ Sola placent rerum sordida lucra sibi.
xii.q.i.quia Nil doctrina iuuat: funesta pecunia princeps
❡ Sacra dei inuertit/sacrificosq̧ lares.
Ordo sacerdotum fatuo turbatur ab omni:
❡ Labitur & passim religionis honos.
Numa pom̄. Non Numa presbyteros tales in templa sacrauit
❡ Prisca: sed in cunctis integra vita fuit.
xxxvi.di. oportet Pontificis culpa est: diuinos vendere honores
❡ Iam stultis solitum est/pęstiferisq̧ viris:
xcv.di.ecce Quis furor o miseri ad vos mistica sacra ꝓphanos
xcvi.di. quis dubitet ❡ Compellit? procul hinc tollite quęso manus.
xliiii.di. ꝑ to. Non status in terris nunc est damnosior illo:
❡ O quali superos relligione colunt?
Monachi Quid fratres memoro subductis colla cucullis
❡ Gestantes? misere o nunc sacer ordo vales:
Augustinus. Augustinus enim dederat confratribus olim
vii.q.i.nō aūt ❡ Viuendi salubres cum pietate modos:
Hos monachi obseruant lasciui/more sinistro:
Moyses ❡ Augustine parum iam tua scripta valent.
deutro.xviii. Non quales statuit primęuo tempore Mosses
xxi.q.iii.hi qui &c. sacer ❡ Presbyteros: tales secula nostra fouent.
dotum Indocti (fateor) nunc pinguia vota sequuntur:
Prouerb.xxi. ❡ Ecclesiamq̧ sacram sordida turba regit.
ii.pe.iii. glo.ii.q.vii Post sua fata tamen: quid sit rexisse videbunt
non omnis ❡ Ecclesias: mores nec coluisse bonos.
xl.di.c.fi.

¶ De inani fastu & iactatione.

Mendaces fatuos: de quorum pectore nugas
Bullatas capimus: nostra hos vehet illa carina:
Gestarum rerum/falso preconia fingunt:
Militiam hic iactat: doctrinam iuris & alter:

Multi nũc sunt heu doctores: Militesq; puersores legis & iustitie.

Feruida iam dygito compescere labra volebam:
¶ Et finem numeris ponere forte meis.
Turba tamen stolidis frontẽ redimita corymbis:
¶ Percita stultigero gesta furore refert.

xii.q.ii.gloria epi in fi. xxi.q.iiii.oĩs puer. xxviii.

Alter enim miles geſtat calcaria ahena:
¶ Alter & in manibus romula iura gerit:
Milites tulli⁹ hoſtili⁹. Miles ab antiqua ſe nobilitate ſuperbum
¶ Iactat: & a Tullo tempora rege notat:
prẽs cõſcripti Aut genus a claris patribus quos Romulus olim
¶ Legerat: atq; alios enumerare ſolet.
Ps̃.lxi. Prouer.28 Forte tamen patres habuit/qui fœnore iniquo:
¶ Fraudibus aut aliis ſtemmata parta gerunt.
Iuuenalis. Seneca Plures ſe faciunt ex nobilitate ſuperbos:
¶ Quam virtute ſua non meruere tamen.
i.Corin.iiii. de.p̃bẽ.venerabilis Nobilitas virtute bona: meritiſq; beatis
¶ Conſtat: diuitię ſtemmata nulla parant.
Bar.in.l.i. C. de icolis. li.x Candorem tituli: qua nam virtute mereris?
¶ Aut quid geſſiſti: quod tibi ſtemma dedit?
En ais: externis martem diduximus oris:
¶ Cognita ſunt variis gentibus acta mea:
Me Solymę videre ſacrę/Memphitica tellus:
¶ Gallia bellipotens: marticolęq; Getę:
Atq; alias bello regiones fortis in armis
¶ Luſtraui: merita nobilitate feror.
Doctores Doctoris quidam titulum nomenq; tenere
xlix.diſ.ſacerdotes. & glo.i l.i.C. de athle.li.x. ¶ Gliſcunt: ſe iactant: & didicere nihil.
De rebus fatuis vaniſſima verba loquuntur:
¶ Eſſeq; prudentes/doctiloquiq; volunt.
Nil ſapiunt penitus: tantum de cortice libri
¶ Sumpſerunt tituli nomina vana ſui.
Cum manibus ductant fatuum: pręconia iactant
¶ Quę nunq̄ meritis ſed peperere ſuis.
Prouer.xxvi. Sed quid multa loquar: fatuis innata ſuperbis
¶ Hęc mala: quod non ſunt: protinus eſſe volũt.

¶ De lusoribus.

Multos ludorum fatuos damnosa voluptas
¶ Sollicitat: tantumqꝫ iuuat:
Nil aliud curant: nec delectatio maior:
¶ Iacturam neqꝫ pensiculant.

Pone merũ & talos pereãt qui crastia curant. Mors aurẽ vellens: viuite ait/ venio.

En iterum nostris offert se turba camœnis
¶ Sordida: ludorum concomitata iocos.
Initio/ furiis ego sum tribus addita quarta
¶ Ludus ait: fatuos hic numerabo meos.

in antẽ. de sác epi. interdicimus.
Bal. in. l. i. C. de ꝓdi. ob tur. cau.
Virg. de ludo

l. si.ff de alea. Quidam sunt adeo incensi certamine ludi:
¶ Et ludos tanta sedulitate colunt:
glo.in.c.pe.de vi.& ho cle. xxxv. dis.c.i. glo.i. Voluere taxillos reputant sibi gaudia summa:
¶ Tres bene currentes/gaudia sola parant:
Noctes atq; dies ludi certamina versant.
¶ Alea discurrit. sordida lucra petit.
Hunc senio ditat: damnosa canicula mordet
¶ Illum: sed Venus hunc radit iniqua cito.
Iuuenalis. Ludus agit bilem: mentis secreta relaxat:
¶ Inficit ingenium: sensibus atq; nocet:
de ex.p̄la.ĩter dilectos vbi glo.& doc.do. Car.in cle. ii. de vi.& ho.cl. Efficit iratos homines: pręcordia frangit:
¶ Alea sollicitos efficit vsq; viros.
Nil curant aliud lusores: tota voluptas
¶ Sortibus infixa est: irrequieta quidem:
Per noctem vigilant: latrant/iurantq; frequenter:
¶ Nulla fames illos: nec sitis vlla mouet.
Leuitici.24. Sępe furore graui diffamant vulnera christi:
Ad Ro.ii. ¶ Torquent ad superos verba nefanda deos:
de cle.male.c. i.& .ii Tanq̄ pęstiferos lusores/conditor orbis
¶ Curet: & ad stulti turpia verba fleat.
de iudi.c.ii. li.vi. Spurcidius tamen hoc: q̄ fœmina ludit/iniquis
¶ Intermixta viris: & tabulę vsq; vacat.
Nobilis: & clerus/ciuis/iuuenisq;/senexq;:
¶ Cum tenui vulgo ludere sępe solent.
no.in c.clerici de vi.& ho.cl. Quem decet vt modicū ludat: sibi cōgrua sumat
¶ Tempora/personas eligat atq; pares.
Omnipotens cunctos lusores odit iniquos:
host.in sum. de ex.p̄la.. qualiter ¶ Et ludos vetuit regula sacra patrum.
Nam mala proueniunt ex ludo crimina multa:
¶ Ludus opes minuit: & bona cuncta terit.

¶ De suppressis fatuis.

Est (scio) turba meo fatuorum picta libello
¶ Magna: sub insculptis atq̃ locata notis:
In tergum illorum capitosus saltat asellus
¶ Depressos monstrãs / stultigerosq̃ viros.

Multimodos fatuos presens cõ torquet asellus.

Transtra per & remos collecta est tanta caterua:
¶ Et numerum tantum nostra carina vehit:
Vt prope stultorum sine me discederet ingens
¶ Copia; sed monuit noster asellus herum

Prouer.i Ecclesi.33.

Nauiculam merito stultis conscendo paratam:
¶Sum quia quem torquent omnia facta nimis.
Exiguus pro me locus in rate: & angulus arctis
¶Sufficit inq; foris: me mora nulla tenet:
Ne me continuo calcat ve/premat vel asellus:
¶Quem piger intergo cogor habere meo:
Sapien.ii. Si saltem patiens ad mandata illius essem:
Ad Hebr.xii ¶Libera sperarem membra abitura cito.
ii.q.i.multi. At beat hoc vnum: socios comitesq; tenemus
¶Plures: qui viuunt conditione pari:
puer.i. Hi sunt: prudentum nunq̃ consulta sequuntur
¶Qui bona: nec capiunt consiliumq; ferax:
Prouer.xxvii Hi sunt: quos irę stimulus per crimina iactat:
¶Ob causam nullam: sed ratione carent.
Prouer.xvi. Hi sunt qui lites mercantur: quiq; dolore
Ecclesi. xlviii ¶Inuidię marcent: causa doloris abest.
puer.xiii. Hi sunt: audaces/qui natos quosq;/proteruos
¶Dum virgis parcunt verberibusq;: parant.
Prouer.xxvii Hi sunt: vicinis qui sęuos: quiq; molestos
Ecclesi. xxxi. ¶Se prębent: vel quos pocula magna iuuant.
Preterea in pedibus quos torquet calceus arctus:
Ecclesi.viii. ¶Quem tolerant: hi sunt quis bona nulla placēt:
Eccs.ii. Sunt & lurcones/sua qui patrimonia perdunt:
¶Qui plus consumunt: q̃ sua aratra ferunt
ff.de adul.ma Hi sunt: lenones proprias q; ad crimina męchis
riti.&.l.ii. ¶Vxores stolidi: sacrilegiq; locant.
Stultus & hic pariter sua qui peccata recenset:
de pe. dis. iii. ¶Et pœnas: vitam sed gerit vsq; malam.
quia dimissa. & c.nihil.& Hi satis a duro fatui calcantur asello:
c.in salicibus ¶Sed tamen hac iuncti naue: p̄ ęquor eunt.

¶ De militibus & scribis.

Dum captant equites hominem: scribęq̧ maligni
¶ Villanum: & qui sit simplicitate rudis:
Si saltem nūmos habeat: spoliat̃ ab illis:
¶ Cogitur vt soluat rusticus ille minis.

Ve vobis scribę: qui cōmeditis domos viduarū. ve vobis viri impii.

Ad naues nostras/equites/scribasq̧ citamus:
¶ Ad fatuam sectam dant monumenta mihi:
Auriculas asini gestant: titulosq̧ merentur
¶ Quos dabimus: dignis pro meritisq̧ suis

Math. xxiii.
Ecclesi. xli.

Accelerate precor: quoniam mea nauis abibit:
¶ Quę vos ad remos/transtraqꝫ longa vocat.
Est labor æqualis: studium simile: atqꝫ facultas
Ezechi. xxii. ¶ Par: q̃ scriba gerit: q̃ malefidus eques.
Esaie. x Iob. xxx. Hic rapit insidiis: spoliat clam prędo per agros:
¶ Publicitus scribę decipiunt homines.
Sub madidis pluuiis eques/ & sub frigore duro:
¶ Corporis exponit fortia membra sui.
Math. v. Hic animam calamo infuscat: perditqꝫ salutem:
Iob. xxvii. ¶ Auri & nũmorum est his quia magna fames.
Prouer. xi. Accẽdit prędo villas: flãmisqꝫ perurit
Mich. ii. ¶ Culmina: quęrit opes: exuuiasqꝫ petit:
Ps̃. ix. Rusticus a scriba simplex seducitur: atqꝫ
¶ Cogitur in pennas soluere cuncta suas.
Luce. xxi. Quęrit opes quiuis: preciũ quoqꝫ captat iniquũ:
Amos iii. ¶ Est spoliatorum turba maligna nimis:
Ecclesi. x. Offitium si quisqꝫ suum moderamine iusto
¶ Rite ministraret: laus sibi magna foret:
Iacobi iiii. Hic eques vt gladiis inopes defenderet: atqꝫ
i. thimo. ii. ¶ Cum viduis pueros. emeritosqꝫ senes:
Quo duce tuta foret semper respublica: quo ve
¶ Latrones fugerent per fera lustra procul.
Hic calamo iustas leges conscriberet: atqꝫ
Esaie. iii. Math. xiii ¶ Iustitię normam panderet arte sua.
Sed modo pupillos inopes / viduasqꝫ relictas
Math. xxiii. ¶ Ille armis: calamo hic: nunc spoliare solent.
Zach. vii. Malach. iii. Non dolus in terris maior: fraus turpior vsq̃:
¶ Ex scribis q̃ ꝙ tot mala proueniuut.
Ast equites faciunt: ꝙ semita nulla viarum
Luce iii. ¶ Tuta est: impune crimina tanta volant.

¶ De stulta nuntiorum legatione.

Cursor ego velox longis de partibus orbis
Aduenio: nec vas potui euacuare bibendo
Donec has fatuis sulcantib⁹ ęquora passim:
Prębereм chartas: nauita siste ratem.

Nuncie sis verax taci t⁹/celer atʒ fidelis.

Proposui fateor nullos vehere in rate nostra
¶ Cursores: agitur res quia nostra mari.
Nauis in vndosa rapitur volat atq̃ carybdi:
¶ Nec reuocare potest nuncius vllus eam:

Qualis debe at esse nūcius poit. spe. in ti. de execu. puerbi. xxvi.

Ezech.xxx. At tamen ex istis: quidam sibi tradere partem
¶ In rate: pro fatuis nuncius esse cupit.
Prouer.xiii. Qui chartas scriptas/cera impressasq; sigillo
¶ Portet in ore suo: gestet & in manibus:
Ne fiant madide: capiant neue altera damna:
¶ Ambulet & tutam nuncius vsq; viam.
Quidam cursores: plusq̃ cõmittitur ipsis:
¶ Expediunt: nugas concipiuntq; meras.
Prouer. xxvi Sepius ex magna tamen ebrietate morantur:
¶ Offitium tardant: expediuntq; nihil:
Atq; vias calcant infidi tempore multo
¶ Otia longa terunt: effitiuntq; moras.
Prouer.xxiiii. Caupones omnes lustrant: omnesq; tabernas:
¶ Vt capiant dulci vascula plena mero.
Ter legit atq; quater chartas: manibusq; reuoluit
¶ Nosse volens: quid nam littera missa canat.
Prouer. xxv. iu fi. Non alia ratione tamen sic scire laborat
¶ Scripta: nisi vt valeat dicere multa noua.
Negligit interdum: nec scit cõmissa referre:
¶ Et sine responso perfidus inde redit.
Prouer. xxvi Sapien.v. Tempore ceu messis recreat nix corpora nostra:
¶ Et sicut requies queq; cupita iuuat:
Sic recreat dominum per quem legatus abiuit
¶ Nuncius: & carthe credita iussa refert.
Hi sunt: quos volui: stulti qui nuncia verba
¶ Transuectant: currunt nec sine vase meri.
Iecur habent calidum: calor hic innascitur ipsis.
¶ Ob cursus volucres: nugil oquasq; genas.
Prouer.xx. Hiere.ii. Eccles. xxxiii Nuncius hic dignus pretio/titulisq; decoris:
¶ Expedit imposite qui cito iussa rei.

¶De cellariis & cocis.

En venit aucta cohors promorũ iamq́ʒ coquorꝝ

¶ Cõmissęq́ʒ domus cetera turba venit

Ad nauẽ ꝑperant. & forti robore sulcant:

¶Adiuta his citius carbasa nostra volant.

In cella atq́ʒ. penu: gẽs hęc furit. inq́ʒ culina.

Et meliora bibens/ pinguia q̃q́ʒ vorat.

Est damnosa nimis dominis hęc turba penatũ Ezech.xxiiii.

¶ Cuius iam crapulas: luxuriemq́ʒ vides:

Est natura coquis/ & promis semper iniqua:

¶Quos domini nulla sollicitudo manet. m.i.

Prouerb.xxi. et xxiii Inqꝫ vicem iactant: quoniam nos sola voluptas
¶ Potus iucundi confouet atqꝫ cibi:
Esaie.lxv Edendum est igitur nobis / semperqꝫ bibendum:
¶ Nos cibus / & pascunt vina aliena quidem.
Prouer.xix Inuenies raros custodes esse fideles/
Math. xxiiii ¶ Aut seruos dominis: perfida turba laris:
Sopito domino reserat cellarius vrnas:
¶ Atqꝫ aperit sapidi vasa vetusta meri.
Ecclesi. xxxi. Oenophorum vino complet: vacuatqꝫ lagenas
¶ Bacchi: quas seruat ad sua gaudia herus.
ꝑuer.xii. Contenti non sunt: proprio consumere luxu:
¶ Credita quę manibus sunt bona cuncta penus.
Adducunt alios ganeones atqꝫ bibones:
¶ Quorum opera possint euacuare cados.
Luce.xvi Nulla fides illis: iacturę damna futurę
Treno.v. ¶ Hi nihil aduertunt: decipiunt sed herum.
Prouer.xxix In lecto recubans / censu pereunte / patronus
¶ Nil sentit: seruos credit habere bonos.
Sed cum forte iubet sibi dulcem afferre lyęum:
¶ Bombo vasa sonant euacuata graui.
Eccle. xxxii Est dolus in promis: est & versutia fallax:
Luce.xii. ¶ Infidi dominum decipiuntqꝫ suum.
Quid coquus ĩmundus facit: & q̃ fraude patronū
¶ Decipit: en audi: sordida gesta cano:
Ad ephe.vi. Ista caterua quidem nulla pietate mouetur:
¶ Edunt: consumunt / & bona cuncta vorant.
Emptaqꝫ fumosam veniunt quęcunqꝫ culinam:
¶ Inmundus gustat fercula prima coquus.
Inde fame si quis coquus aut cellarius vnq̃
¶ Deperit: at crapula dicitur vsqꝫ mori.

¶ De rusticorum arrogantia.

Villanę siquidem superest dementia sectę
¶ Quę cupit in fatua ducere vela rate:
Ergo mihi parcat villana superbia: quam nunc
¶ Pungimus in teneris versibus/atq; notis.

Nihil ipudenti⁹ arrogãtia rusticorũ: Sorte tua contentus abi.

Simplicitate rudis quondam natura colonum
¶ Extitit: atq; humilis conditione fuit:
Si numerum ætatis poscas: non sęcula longa
¶ Fluxerunt: in quis simplicitas nituit:

xlvi.dis.i pri. l.nup.C.de mã.& col.pa. glo.in .l. fuis vr.ff.de le.iii

Ouidi.i.faſt. Iuſtitię ſolium turritas liquerat vbes:
&.i.metha. ¶Virtus: ruſticitas/cum probitate fides:
Migrauere ſimul quondam ad triuialia tecta:
Iuuenalis. ¶Adqꝫ caſas humiles: ſtramineoſqꝫ lares:
Non dolus in villis: non fraus in rure fuerunt:
¶Hos penes aſtreę ſacra cathedra fuit.
Eccleſi. vii. Ardor auaritię nullus: non fœnore lucrum
¶Mutabat mentis ruſtica turba rudis:
Auri nulla fames: non faſtus corporis: at nec
¶Ornatus: quales ciuica turba gerit.
Hiere.xiii. Sed modo cœperunt habitus geſtare ſuperbos
¶Villani: quoniam priſtina vita ruit.
Crines in nodum tortos/criſpoſqꝫ capillos:
¶Et calamiſtratos ruſtica turba gerit.
Veſtes partitas ſcutulis/varioqꝫ colore
¶Geſtant: quas cingit fimbria picta quidem.
In manicis ſculptas externo more figuras
¶Et tunicas portant cum breuitate bonas.
Sapi.xvii. Diſcit ab agricolis gens vrbica/fraudibus vti
¶Atqꝫ dolos multos: & noua cuncta mala.
Iob.xxiiii. Sola tenet nũmos gens ruſtica: ſolaqꝫ ſaccũ
Eſaie.v. ¶Ingenti ęre replet: diuitiiſqꝫ ſtudet.
Proh pudor vnde venit: tam morbida vita colõis
Hiere.li. ¶Vnde ſitis rudibus/improbitaſqꝫ viris?
Villanus diues: mox fit mercator auarus:
prouer. xxiiii ¶Mercatorqꝫ ſtudet nobilitate frui:
Iuuenalis Tempore ſic noſtro villani: nomina clara
¶Nobilitatis habent: ſimplicitate carent.
Quęrere ꝓh pudor eſt nimis alta & inania ſemper:
Eccle.iii. ¶Stare nec in ꝓprio/nec remanere ſtatu.

De paupertatis contemptu.
Paupertas fugitur/totoq arcessitur orbe
Vndiq nūme places: pauper vbiq iacet.
Ridetur solus pauper: solusq fugatur:
Cedit inops cunctis: nūmus in arce sedet.

Paupertas non est de genere malorum. Et munera nondū: intellecta deum.

Nummosos plures fatuos vehit illa carina:
Sola quibus rerum copia vana placet:
Quos magis oblectat cupidi possessio nummi:
Q̄ morum ꝓbitas/egregiū ve decus. m.iii.

xlvii. di. sicut priuilegia pa. vi. in. l. si quis ad. C. de epis. & cle. arch. xi q. iii. paup.

Sapien.v. Paupertatis onus omnes iam ferre recusant:
Virg.iii.ęne ¶ Auri sacra fames pectora cuncta quatit.
Iuuenalis Haud facile emergunt quorũ virtutibus obstat
¶ Res angusta domi: pauperiesq; grauis.
Sapi.ii. Amplius haud titulos: clarosve merent honores
Ecclesi.ix ¶ Qui sophię cultus & monumenta colunt.
Prouer.xxiii Iamq; viri iusti postrema sede locantur:
Ecclesi.x. ¶ Diuitibus solis munera prima patent.
Ouidi.i.fast Nam quia collectus tribuit modo cẽsus honores:
¶ Census amicitias: pauper vbiq; iacet:
Iuuenalis. At qui diuitias ingentes tentat habere:
Eccš.v. ¶ Curat opes grauidas & cumulare sibi:
Mich.vi. Hoc modo constituat vitam: sit spretor honoris:
¶ Et fidei seruet pignora nulla sacrę:
Eccle.xxv Per superos iuret: fallatia vota per aras
37.dis. nonne ¶ Iactitet: emineat nullus in ore pudor:
Eccš.iiii. Nil scelus atq; nefas: nihil & peccata peracta
xlvii.di.sicut. ¶ Estimet: & cęcus ad mala cuncta ruat:
Ecclesi.xiii. Exercet rapidam vsuram: dygitoq; tenaci
Amos.v. ¶ A miseris capiat fœnora dira viris:
Esaie.x. Delatoris agat fraudes: vocesq; dolosas:
¶ Auribus instillet sęua venena bonis.
Iob.v. Infectus vitiis istis nunc voluitur orbis
¶ Totus/& ad nũmos sędula turba ruit.
Prouerbi.xi. Vendit omne nephas nũc ꝓ quadrante minuto:
¶ Venditur & virtus/iustitięq; rigor.
xi.q.iii.paup Plures ex merito mortemq; & fata subirent
xxiiii.q.iiii. ¶ Ob scelera: & vitę crimina magna suę:
ne amisso Ob furtum plures furcasq; crucemq; subirent:
Apo.xviii. ¶ Ni sacer hos nũmus a laqueo eriperet.

Impunita manent nunc crimina multa virorum. Eccs.x.
¶ Nũmus ab exitio liberat atq; nece.
Furibus ignoscit magnis censura: columbas Iuuenalis
¶ Vexat: & ad laqueum guttura parua ligat.
Contentus regno quondam nõ perfidus Achab Achab. iii.Reg.xxi. Eccs.v
¶ Cogitat atq; inopes exspoliare viros:
Ortus erat Naboth / patria quem lege colebat
¶ Vir bonus & frugi: gratus & ipse deo:
Ortum hunc rex diues a paupere habere petebat
¶ Hunc sibi: sed Naboth cum ratione negat.
Propterea misere saxis trucidatus: & ense
¶ Corruit: at tandem rex fera fata tulit.
Solus inops premitur: saccos gestare necesse est: xi.q.iii.paup
¶ Truditur in saccum pauper vbiq; grauem.
At paupertatis (quando ętas aurea mundum Iuuenalis Lucanus
¶ Lustrabat) laudis gloria magna fuit:
Parcus erat victus: frugalis vita: laborq; xv.q.ii.illa no. de rescrip statutũ li.vi. bea.tho.2.2. q.clxxxviii. ar.iii. Prouer.xix. xii.q.ii crates
¶ Cõmunis: feruor / nullus auaritię:
Omnia maiores: cõmuni iure tenebãt:
¶ Non ita diuitias legerat vllus auus.
Paupertatis amor peperit pręconia priscis
¶ Quorum perpetuo gloria parta viret:
Paupera Roma fuit quondã: pauperq; senatus: Roma
¶ Atq; inopes habuit bellica Roma duces.
Curius insignis dux: paupertate decorus: Q.Curius dentatus
¶ Sub iuga Samnites / traxit & Ausonios.
Publicolam extollũt: qui paupertate benigna:
¶ Emeruit laudes / æthereumq; decus. Publicola.
Fabritium colimus: qui Pyrrhi munera spreuit Fabritius
¶ Cui satis exiguus census & arca fuit.

M.regulus de q̄ tulli⁹ i of. Regulus & meruit prȩconia magna: decuſq̧.
¶ Iugera cui exiguo parua fuere loco:
Apuleius. Paupertas tribuit noſtris primordia ſȩclis:
¶ Hȩc vrbes ſtatuit: ſceptraq̧ digna dedit.
Iſta magiſtratus ſtabiliuit: regnaq̧ mundi:
¶ Inuenit meritis dogmata cuncta ſuis.
Grȩcia Grȩcia clara quidem cum paupertate decora
¶ Promeruit laudem perpetuumq̧ decus.
Ariſtides Epamynūdas Iuſtus Ariſtides pauper: fuit Epamynundas
¶ Dux equidem pauper fortis & indomitus:
Homerus Et fuit inſignis vates quoq̧ pauper Homerus
¶ Dum tonat heroo troica fata pede:
Socrates Socrates ætherea ſophia ſuccinctus & arte:
¶ Diuitiis vacuus/non ſine laude fuit.
Eccle. xi. In mundo nihil eſt tam cȩlſum: tanq̧ ſuperbum:
¶ Ex riuo quod non fluxerit exiguo:
Roma Auguſtiuus. Paupertatis honor: Tarpeias extulit arces:
¶ Atq̧ vrbi titulum principiumq̧ dedit:
Pauperibus Roma eſt quondā paſtoribus orta:
¶ Ruſticus exilis nomina tanta dedit.
Ouidius Diuitiȩ molles fregerunt regna ſuperba:
Ecclefia.xviii ¶ Propter opes cecidit Roma: cadetq̧: potens.
Carthago. Propter opes: miſeras paſſa eſt Carthago ruinas.
¶ Paupertatis honor ſed ſine fine micat.
Prouer.xxii. Quid tantum cupimus? funeſta pecunia multos
Iuuenalis ¶ Mortales damnum iuſſit inire graue:
Crȩſus.de q̄ herodo.li.i. Diuitiȩ Crœſo regi nocuere ſuperbȩ:
¶ Propter opes/mortis triſtia fata tulit.
Prouer.xii Sit venerandus apud mortales pauperis vſus
Eccs̄.vi. Marci.x. ¶ Nam cœlum diues nullus inire poteſt.

Non perseuerare in bono.
Hoc manibus multi cupidis contingere aratrum
Accelerant: cœptum sed continuare laborem
Postponunt: quoniam non dum ratione politi:
Assidue cuculum pascunt: nidoq; reponunt.

Nemo mittēs ma num suam ad aratrū & aspiciēs retro: apt⁹ est regno dei.

Feruet opus primum dum rusticus vrget aratrū:
Fit labor ardenti primus vbiq; manu.
Quid velit ergo mei sententia carminis: audi.
Vt capias alacri nunc documenta manu:

Luce.ix.
Ecclesi. 38.
de pe.dis.ii.
multi.

Abacuc.i. Hos vocat ex merito fatuos stultiflua nauis
ii.corin.vi. ¶ Iure suo remos: velaqꝫ celsa trahunt:
Ad hebr.iii Qui satis incipiunt bene viuere tempore primo:
¶ Et vitam ostendunt ducere velle bonam:
Ad hebre.xii Ad sophię studium proni: documenta sequunt
¶ Et bona: quę sternunt fœlicitatis iter:
Eccs.ii. Non tamen ad cliuū: montisqꝫ cacumina scandūt
¶ In quo supremum cernitur vsqꝫ bonum.
Pythagoras Virtutem posuit sapiens in vertice collis:
¶ Qui nitidis animis monstrat ad astra viam.
Iosue.vii. Prouer.xxvi Sed facie auersa plures/oculisqꝫ retorsis
¶ Ascendunt: quibus hęc inferiora placent:
Exodi.xvi. Et placet Aegyptus: in qua tenebrosa patrarant
Nume.xiiii. ¶ Multa: retrocędunt: facta priora petunt.
Math.xv. Qui prius insigni coluit pietate tonantem:
Luce.xi. ¶ Mutatus/recidit ad scelus atqꝫ nefas.
Apoca.iii. Est status illorum damnosus: nec bene tutus
Hiere.iii. ¶ Qui bona postponunt: & malefacta colunt.
Nam veluti egrotus tremulo qui pectore languet
xv.q.i.ventū ¶ Viribus effœtus: semianimisqꝫ iacet:
de pe.dis.i. Corporis optatam poterit sperare salutem
quē penitet ¶ Non: nisi doctrinam viuat ad impositam:
xcii.dis.pluri Deserat aduersum vulnus: quod corpus egenum.
mos.xvi.q.i. ¶ Inficit: interdum deteriusqꝫ facit.
in canoībus
Ecclesi.xviii. Nil est ꝙ iactas: nil est ꝙ murmure clamas:
¶ Te fecisse bonum: te coluisse deum.
Eccs.vii. Non satis est patrasse semel benefacta. sed vsqꝫ
Sapien.v. ¶ Ad finem vitę continuare iuuat.
Math.x.
Deutro.32. Discite quęso bonum: facite & bona: continuate
Eccs.ix. ¶ Optima quęqꝫ: deo sic bene cœpta placent.

¶ De neglectu mortis.

Nō generi/aut opib9/ virtuti/aut morib9 o mors
¶ Parcis vbiqꝫ bonis: cuncta creata rapis.
Quo magis hos stultos reor insanire profecto
¶ Qui tua prouideāt non bene tela cito.

In hoc oēs fallimur ꝙ mortez nō ꝓuidem9: cum nihil certi9 morte: nihil incertius hora mortis.

Fallimur o fratres: error quoqꝫ singula torquet
Viuida: quippe nimis incauti pergimus omnes
Terrorem mortis: & in exorabile fatum
Negligimus: nihil attenti/ ꝙ terminus instat:

Seneca ff.de cō.& de l.i.
Tull.de sene.

Et ſi certus: at incerto verſatilis auſo.
Iob.xviii Quo medio: ignoras/& qualiter/aut vbi/quãdo:
Tu moriere tamen: fato concędere certum eſt.
.ii.Reg.xiiii. Omnes tranſimus pariter: fluuialis vt vnda:
Ouidi.x.me. Sed quia tam varie morimur: tu cras/hodie ve:
Serius aut citius ſequit̃ vicinus. eo fit:
Prouer.x. Credula decipiat vt ſpes mortalia cuncta:
Eccš.ix. Sapien.ix Hora incerta ſimul rapiat iuueneſqꝫ ſeneſqꝫ.
Geneſ.ii. Arra ſubeſt: contractus habet ſua iura: reſcindi
Ad Ro.v. Non poterit: peccata necẽ fecere nephandam.
Seneca Nemo ſatis tardus: mors oĩa tempore quo vult
Ecclesi.xi. Abſumit: tibi forma licet ſit pulchra venuſta aut:
Ad Ro.vi. Sis validus: fortis/nil refert/morte peribis:
Iob.xxi Iuuenalis Nec mora: ferali monſtro correptus: abactis
Viribus: exhalas/corpus ſudore rigeſcit
Frigidulo: mox forma nitens pallore putreſcit
Ecclesi. xvii. Corda tremunt: ſtridor dubius: titubantia verba:
Vita cadit: mors inſtat atrox: ſic ſternimur omnes
prouer. xi. O fatum crudele nimis: funeſta profecto
Eccle.xli. Hora illis lœthi: quos vana pecunia vinxit:
Virgi.vi.en. Et qui diuitiis ſoli incubuere repertis:
Delectant mũdi quos gaudia: mox ſed eundũ eſt
Horatius Pallida mors: ęquo pulſat pede regia cuncta
Iob.xv. Ecclesi.xlviii. Veſtibula (vt flaccus reſonat) miſeraſqꝫ tenebras:
Faſtus non curat: pompoſaqꝫ pectora ſpernit:
Muneribus nullis placatur: florida ceſſant
Verbaqꝫ: rhetorico quę ſunt prolata boatu.
Iob.iiii. Papa ſacer: villanus iners: diſcrimine migrant
Eccš.ii.&.iii Conſimili: effugiet nec enim qui euadere tentat.
Ecclesi. xiiii. Nec quiſquis ſecurus erit: mors omnia tollit.

Cuncta rapit. si Nestoreum quis vixerit euum: Nestor Sybilla.
Siue Sybillinum: vita aut breuiore fruatur:
Nil refert: pereunt moribundo tramite cuncti.
Mille hyemes viuas: moriere tamen: tibi finis
Morte datur: rarus centum qui viuit in annos: l. fi. C. de sac. san. eccle.
At tandem inuitus morietur: sepe volensq. Iob iii.
Post patrem/modico viuit quoq tempore natus:
Morte patrem interdum precurrit filius: vnus
Post alium vadit: donec pater atq iuuentus
Deficient: tandem flameq elementa repurgent. Apo. xxi.
Cur ergo ploras: malesane. & funera planctu
Defles horrisono: fatuum est turbare quietem
Sopito: vixit sua tempora: moxq sequemur: i auté. de nup deiceps col. 4
Mortis & inferias gustabimus: ibimus omnes.
Adde q ante diem multis fuit vtile quondam Iuuenalis
Posse mori: & vite misere finire labores.
Consciuere sibi plures medicamine mortem:
Ast alii laqueo/aut ferro: vitamq perosi Virgi. vi. en.
Proiecere animas: multis res cõmoda mors est. Sapi. iii.
O quot captiuos e carcere liberat acri Iuuenalis
Soluuntur fato funes: tormenta: cataste.
Et qui torquendi fuerãt sine fine flagello.
Libera fortune mors est: que pauperis edes Horatius
Et regum turres equo moderamine versat.
Et si partitur male opes fortuna nefanda: Virgi. de for.
Inq bonos seuit: tollit vel in astra malignos:
Id tandem equali/mors horrida/lance rependit
Quam sibi periodum/metam/seriemq diemq Martialis
Mors statuit: seruat: firmo hãc adamãte ligatq.
Hec precibus flexura nihil: sola illa refutat Eccle. xxxix.

¶.corin.xv. Quicquid in orbe placet: pręceptaq; nulla veret.
In girum versat vestigia dira: choream
Saltat & horridulam: cui nemo obsistere possit:
Ecclesi.xlviii. Eccs.ii.&.iii. Non Papa: aut cęsar/rex/pręsul/ciuis/egenus:
Sępe prius lassare pedes mors perfida cogit
Qz credas: cantumq; tubę obseruare ferocem.
Sarcophum facias qd prodest marmore & auro?
Horatius Qui bonus est: cœlo tegitur/si non habet vrnam.
Arthemisia de qua hiero. vii.a.g.li.x. Acta errore quidem/vano Arthemisia struxit
Mauseolum. septena inter spectacula mundi
Quod prisci annumerant: auro gemmisq; relucẽs.
Chemnis. de q diodo.li.ii. Extulit hinc Chemnis stupidam per sęcula cuncta
Pyramidem: qualem nec sol/neq; tellus obiuit.
Millia tercentena hominum: per lustra quaterna:
(Vt diodorus ait) molem hãc vix cõdere possũt.
Quid: q opes pene exhausit Memphitica tellus
Quo plebem artificum solis radicibus: atq;
Exiguis herbis aleret? quis cętera narret
Fercula? vix aliquis sit vel ditissimus ipse
Princeps ex nostris (nisi fallar) solueret illa.
Rhodopis de q herodo.li.ii Pyramidẽ Rhodopis struxit: diues quoq; Amasis
Amasis.hero do.li.ii. Quid tamẽ hoc? frustra est orbem diducere totũ.
Eccs.viii. Est res vana quidẽ/ quam vix hęc nostra carina
Math.xxiii. Concipit: impensas tot frustra inferre sepulchris
Luce.xi. Et cineri atq; luto tantam ędificare speluncam.
Esaie.xxii Eccs.vii. Interea vna salus animę: contemnitur: atq;
Negligitur: q̃uis viuat per sęcula mille.
xiii.q.ii. vbi cunq;. Terra deo benedicta omnis: decorata sepulchra
Iustus habet: vel sub diuo/aut alicunde quiescat.
Seneca. Tempestiue igitur venturam dirige mortem:
Prouer.xi Ps.xxxiii Conciliare deo: scelerati pessima mors est.

¶ Contemptus in deum.

Qꝫ deus ad pœnas non pronus ſequit amaras.
Crimina qꝫqꝫ hominū ſępe impunita relinquit:
Non ideo ſtolidam prębet tibi vellere barbam:
Nec deus ignoſcit ſceleri: quin puniat olim.

Tarditatē ſupplicii de9/ grauitate pęnę cōpenſat.

Quis tolerare queat fatuos? qui ſępe tonantem.
Contemnunt verbis: & certant murmure contra:
Noctes atqꝫ dies patris mandata ſuperni
Confundunt: lingue petulantia verbaqꝫ promunt.

Iob.xv.
Ps̄.cviii.
Eccs̄.vii.
Exodi.xvi
Daniel.iii.

Sapien.xi. Tanq̃ de nostri generis sit semine natus:
Aequalis nobis: nec sit metuenda potestas
Iuditii superꝝ: nec pręsens pœna nocentũ:
Persius De Ioue quid sentis? cuius sic uellere barbam
Audes: & teneras aures impellere tentas.
Eccs̃.viii. Mox deus ad pœnas cũ te non trudit amaras.
Ignouisse putas: quia cũ tonat: ocius Ilex
Fulmine discutitur rapido: q̃ tuq; domusq;:
O male fidentes: vitam sic ferre nocentem
Ad Ro.ii. Quid iuuat usq; adeo? deus est sup omnia iustus:
Cuncta uidet: cõtundit enĩ sua lumina nullus.
Nõne putas uitę metam durare perennem:
Vt sint ad ueniã tibi tempora longa precanda?
Prouer.xxvii O fatue enormis noli confidere rebus
Ecclesi.xvi. Hiere.xiii. Pęstiferis: omnes horrenda morte peribunt.
Esaie .xlvii Te peccare sinit siquidem diuina potestas:
Temporis ad spaciũ/parcit quãdoq; nocenti:
Valeri.li.i. Sed grauius tandem tormentũ rector olympi
Iniungit: torquetq; magis delicta nocentum.
Eccle. xxxvii O male prudentes: quoꝝ sic corda tenebris
Ad Ro.ii. Obfuscata iacent: nequeant ut credere recte:
Et curare deũ: quo sunt elementa creata:
Ps̃.vii & xlvi A quo ꝓcessit nitidus sol: lucida phœbe:
Qui statuit lucem/& noctes/& tempora cuncta:
Eccs̃.v. In cuius manibus spacium dependet vtrumq;:
Et vitę mortisq; gradus: deus omnia nouit.
Ecclesi.ii. Quem peccasse pudet: cui tędia vita probrosa
Hiere.xviii. Efficit: & curat cursum emendare priorem
Ezechi.xviii. Mathei.iii. Hic speret veniam facti pacemq; benignam:
Luce xiii. Nam deus omnipotens lugentem exaudiet ipsum

De blasphemiis in christum.

Proh quicunq; deo maledicis: conuitiumq;
Indignum iactas: linguę & petulantia dicta:
Dignus es vt primũ moriaris corpore: honore/
Atq; anima. Iudex qui sinit ista: luet.

Si q̃s blasphemauerit in spiritum nõ remittitur ei nec in hoc sęculo/nec in futuro.

Funde pias lachrymas: fletus/mœstãq; q̃relam:
Et gemitus tristes/docta thalia precor:
Non sine luctifica possum deflere camœna
Crimina/q̃ temere pfidus orbis habet.

Mathei. xii. xxv. dis. q̃lis de.pe.dis.i. pena bea.tho.2.2. q.xiii.ar.i.

Leui.xxiiii. Nam frustra fatuos culpauimus hactenus omnes
¶ Si minus hos stultos concumulemus eis.
Contenti quidam non sunt q̄ crimina mundi
¶ Omnia pertractent: deteriora petunt:
Luce.xii Proh pudor: in christum linguę temeraria dirę
¶ Tela vibrant. summo nil nocitura deo.
Marci.iii. Esaie.lii. Inuidię contra cœlestem verba parentem
¶ Mussant: & laceri pectoris arma petunt.
xxii.q.i.si q̄s p capillū Hic capiti christi blasphęmat: murmura iactat
¶ Alter in ætherei membra sacrata dei:
Per iecur/atq; genas/iurat rigidamq; coronam:
¶ Per cor: perq; pedes hic maledicta vomit.
Alter testatur transfixi vulnera christi:
iu aūt.vt non lux.cō.na.cir came.col.vi. ¶ Ille crucem sacram: polluit ille manus:
Hic ex spurcidico supplantat verba palato
¶ Improba: supremum torquet vbiq; patrem.
Inmoderata nimis talis vesania: sępe
ii.mach.xii. de pe.dis.iii. ¶ Qua superos temere lędimus atq; deum.
auctoritas.iu tex.& glo. Hoc facit inmodicus ludus: certamina vini
¶ Hoc faciunt: quibus est ębrietatis honor.
Gloria prima datur: qui scit maledicere christo.
Ad Ro.ii. ¶ Qui iurat diuum/per caput atq; pedes.
Leuiti.xix Propterea mortes subitę: discrimina sęua:
Math.v ¶ In nos: & cœli fulmina iusta cadunt.
Nos patimur tremulis horrenda pericula mēbris:
¶ Impunita deus non sinit esse mala:
O pater omnipotens: veniam dato/nec tua iusta
xxiii.q.v. quid ergo ¶ Vindicet ira malos qui maledicta ferunt.
ii.para.xxxii Sennacherib nam sic periit: sęuusq; Nicanor:
ii.mach.xv. ii.mach.v ¶ Anthiochusq; ferus: multi aliiq; simul.

De plaga & indignatione dei.

Miratur fatuus: putat & portenta subesse
Magna: ꝙ interdum nos ferit ipse tonans.
Qꝫ deus omnipotens punit mortalia facta
Rite fit: heu nullus extat in orbe pudor.

Pro mẽsura peccati erit & plagaruꝫ modus.
Si steterit Moyses & samuel coram me: ñ est anima mea ad populũ malũ

Quid prodest stultis christi monumẽta tenere?
Christicolum nomen prauus habere potest:
Aduersus summi facimus pręcepta tonantis:
Nil modo curamus q̃ statuere patres.

Prouer. xiii.
Treuo. iii. i fi.
Deutro. xxv.
Hieremi. xv.

Eccle. xxxvii Nos christi titulum rapimus: documēta negamꝰ:
Esaie.lii. ¶ Et sequimur temere dedecus atq; nefas:
Luce. xxi. Nomen habere iuuat christi/fideiq; sacrate
Iacobi.vi. ¶ Verū opera horremus/negligimusq; bona
Iohan.viii. Iustitiam fugimus: virtutis sacra fugamus
¶ Dogmata: sic mundus transit/ & alma fides:
Libertate vaga facimus peccata maligna:
¶ Vix maiora quidem crimina/Thurcus agit.
Iob.xv. Heu genus humanum violatū crimine multo:
Eccs̄.vii. ¶ Et vitiis: contra nititur esse deum.
Exodi.xv. Cum tamen omnipotens: mea si pręcepta tenetis
Deutro.xi. ¶ Ducam (ait) ad superi vos pia regna poli:
Math. vii. Sin leges positas & dogmata spernitis: atra
Iohan.xv. ¶ Vos pœna afficiam: pęste/lueq; graui.
Leuitici. 26. Quo fit vt ad prauas horrenda piacula gentes
Numeri xiiii ¶ Mittat: & ardenti tela trisulca manu.
Ezechi.38. Plagas in terras varias: sęuosq; dolores
Esaie.lix ¶ Inmittit iusti dextra seuera dei.
Deutro.28. ii.Reg.vii. Iam modo mauortis trepidantia bella videmus:
¶ Mortibus innumeris pęstiferumq; malum:
Luce xii. Apoca.xviii. Interdum patimur rabidos sub sole calores:
¶ Interdum rigidi frigora dura poli:
Fulmina dira: niues/bolides/tristesq; cometas:
¶ Cernimus: & summo fulgura missa Ioue:
Et varios mundi casus: plagasq; timendas.
¶ Quę venit ex merito: pœna ferenda quidē est:
Ouidius i ep Ps̄.v.&xliii. Sępe palestinos deus a regione paterna
Esaię xxii. ¶ Expulit: & sedes iussit adire nouas:
Iohel.ii. puer.xiiii. Propter peccatum: plagas sufferre coacti.
Treno.v. Hiere. xxix. ¶ Crimen persequitur: sic deus omne malum.

¶ De fatua permutatione.
Qui pro stultisona non bene tibia:
¶ Cōmutat vel equum: noliger hic/nihil
Lucri consequitur: sic sibi & accidit
¶ Qui pro re fragili: perpetuum fugit.

Qui videt vtilius: & sumit dete riora: ab= sit ei radi⁹ lucis sine mora: Stultis nō succurrit/ sed errantibus

Sepe solet fatuus plures tolerare labores:
¶ Atq; humeris grauius sollicitare iugum:
Quomodo tartareis animam submergat in vndis
¶ Et videat stygii guttura passa canis.

glo. insti. q cū eo qui in v. s; erit et in autē. qui mo. na. eff. sui coll. vii. l. pe. ff. de uir. & fact. ig.

Ad hebre.xi. Q̃ꝫ qui forte heremum colit/inter lustra ferarum
¶ Continuo effuudit vota precesq; deo.
Nos scelera impellunt plures subiisse labores
puer.2.&.4. ¶ Q̃ꝫ virtus: facilis ad mala cuncta via est.
Sapien.xii. Cernimus en quales pomposa superbia/fastus
Eccle.2.&.32 ¶ Exigat: atq; operis sit polienda quibus:
Esaie.lvii. Ornamenta petit capitis: frontisq; coronas:
Terentius ¶ Vnguentum: vestes/atq; monile graue.
Horati.i epis. Ardor auarititię per sęua pericula multos/
¶ Per casus varios: exitiumq; trahit:
Sapien.xiiii. Nauigat hadriacum pelagus fluctusq; trementes
¶ Quem studium nūmi/curaq; vana trahit.
Non metuit fluctus: tempestatesq; sonoras:
Claudia⁹ de raptu ꝓserpię ¶ Auri sacra fames: pectora tuta facit.
Nec dulces somnos capiunt/mollemq; quietem:
Ecclesi.v. In epist. Sapphus ¶ Funibus immitis quos cytheręa trahit.
Semper habent curas lusores: sępe dolores
¶ Noctes atq; dies pertolerare solent.
Quid ganeos memorare velim: q̄ ventre refarto
Treno.iiii. Iuuenalis ¶ In crapulis semper delitiisq; iacent?
Quid referā fatuum: quem vexat cura laborq;
¶ Coniugis: in thalamo mutua stupra timens?
Sapien.v. Nemo tamen propter christum sufferre labores
¶ Promptus: ad interitum corpora nostra ruunt:
Iuuenalis Optima raro placent: probitas laudat̃: & alget.
Eccš.x. ¶ Nempe homines cūctos/iam malefacta iuuāt.
Virtutem studeat sapiens amplectier vsq;:
¶ Crimina proueniunt pessima sponte sua.
Math.vii. Qui pro cœlorum regno mercatur iniquas
Ezech.vii. ¶ Illecębras mundi: stultus inersq; manet.

C

Honorare parentes
Hos reor insulsos fatuos: pietate parentes
Qui non precipua venerantur: quiqꝫ iuuamen
His placidũ prestare negant. qui verbera dira
Iurgiaqꝫ his referunt; tales ratis illa recenset.

Qui male=
dicit patri
suo et ma/
tri/ exting
uet lumen
eius in me
diis tene=
bris
Qui sub=
trahit ali=
qd a patre
& mre ꝑti=
ceps homi
cide est.

Hunc etiã esse puto fatuum/stolidũqꝫ parentem: ii.q.vii. plerumqꝫ
Largitur natis qui bona cuncta suis. iii.q.v.oés q.
Cum quibus ipse suam posset sufferre senectã: i.Thi.v.
Morte grauescentes & recreare dies. n.iiii. Prouer.xx. et.xxviii.

Beat⁹ tho.2. ꝯ.q.c.xxii. ar.v.	Improbus inde ſenem natus caruiſſe parentem
	¶ Suſtinet: & modicum fert ſibi prẹſidium.
puer. xxviii.	Si nimium viuax pater eſt: ſibi triſtia fata
Oui⁹.i.meth.	¶ Exoptat natus: mortis & exitium.
Ecclesi. iii. & vii.	Non probitate quidem: nulla pietate mouet̃
Leuitici. 20.	¶ Pro vita effœta: pro ſenioqꝫ patris:
Deutro.v. Deutro.33.	Stulte parens: cur tu nato bona tota dediſti?
Exodi.xx.	¶ Qui te nunc paſcit impietate truci.
Malach.	Attamen iſte diu non viuet: tempora vitẹ
Math.xv.	¶ Multa nec implebit: morte repente perit:
Mar.vii.	Qui patri & matri dignos non prẹſtat honores:
Adephe.vi.	¶ Nec colit hos quorum ſanguine vita data eſt.
Deut.xxvii.	Morte mala dignus: reuerenter ferre parentes
Prouer.xx.	¶ Qui negat: eſt ſtygium dignus adire lacum.
Abſolon	Abſalon inſignis iuuenis / formaqꝫ decorus
ii. Reg.xv.& xviii.	¶ Contempſit patrem: morte quoqꝫ interiit.
Cham	Qꝫ Cham nudaſſet ſtultus pudibunda parentis
Gene.ix.	¶ A patre cœleſti mox maledictus erat.
Leui.18. Sennacherib	Sennacherib manibus natorum morte pemptus:
ii.para.32.	¶ At regnum potuit nullus habere tamen.
Daniel.v.	Balthazar ex merito ducebat tempus & annos
	¶ Luciferos: ſecuit hic qa membra patris:
Thob.iiii.	Nato ſacra dabat ſenior documenta Thobias:
	¶ Vt matrem ingenti ferret honore ſuam.
iii.Reg.ii.	Propterea Salomon rex ſe de ſede leuabat
	¶ Regali: matrem condecorare volens.
Corylaus Plutarchus	Roma Corylao lueres / pẹnaſqꝫ dediſſes:
	¶ Si veritus matrem non foret ille ſuam.
Hiere.xxxv.	Vnde etiam Rechab natos / deus ipſe probauit.
Ecclesi. 23.	¶ In patre ꝙ fuerant: in quoqꝫ matre pii.

¶ De cauillatione sacerdotũ in choro:
In choris sacris fatuos videmus
Prauitas oris quibus impudici est:
Eliquant nugas. recoluntqꝫ totum
¶ Gesta per orbem.

Cessent in ecclesiis vana & multo fortius fœda & ꝓphana colloquia. cessēt cõfabulatiões q̃libet ꝛc.

In templis fatuos plures nnnc esse videmus:
¶ Stultorum in sacris stat quoqꝫ turba choris.
Qui nugas spargunt varias/& murmura linguę:
¶ Atqꝫ cauillantur vocibus assiduis:

c. decet de inmu. eccl. li. vi. c. cũ decorem de vi. & ho. cle. Ieroni. ad damasum.

Ps. xxxviii. et.lxxii. Consilium capiunt: quo narragonia fluctus
¶ Peruolet Ionios: plaustraq; lata parant.
Ad ephes.iii. O quales ritus seruat nunc sanctio quondam
¶ Ecclesię: o leue q̄ continet illa decus?
Nil agitur totum rigido mauorte per orbem:
¶ Accidit externis nil quoq; grande locis:
Quod non in sacris recitetur sedibus: ad q;
¶ Peruolet extremos vltima fama choros.
Prelia gesta quidem fors in regione Britanna:
¶ Prẹliaq; a Thurco pontica gesta truci:
Prouer.v. Illic narrantur: quoniam reuerentia nulla
¶ Diuini cultus: nec pudor vllus adest.
Nota dormētarium Discurrit baculo quoq; dormentarius albo:
¶ Et noua multa refert/per loca cuncta thori.
Sepe matutinas/rerum nouitate relata/
¶ Incipiunt: nugas cōmemorantq; nouas:
Hoc rumore solent totum consumere tempus
¶ Soluere quo decuit cantica sancta deo.
glo.c.si de cle. nō res.li.vi. Feruor auaritię multos ad limina templi
¶ Conuocat: ob nūmos carmina rauca canunt
Ps.xv. Tutius vsq; foret sacros vitare penates:
¶ Q sic sacrilego polluere ore choros.
Neemię .xiii Extra stare velis potius sacra limina templi
¶ Si placare deum garrulitate putas.
Ecclesi.xxi. xvi.q.7.et hoc diximꝰ Simplicibus prauos mores/exemplaq; praua
¶ Presbiteri monstrant: scandala plura mouent.
Anne putas tali ritu te posse mereri
¶ Presbyter. ecclęsię/& dona sacrata deo?
Act.xii. 24.q.i.oībus & c.quare ex fosa. Nam precibus votisq; piis laudare tonantem
¶ Conuenit: hinc nugas pellite ab ęde sacra.

Superbię ostentatio.

Sordida laus semper proprio quę prodit ab ore:
Hanc sapiens refugit:
Efficit & fatuos pomposa superbia plures
Tartara quos rapiunt:

Gladio ꝓprio ei⁹ superbia amputetᷓ. capiatᷓ laqueo oculoꝝ suorũ in me & ꝑcuties eum ex labiis charitatis meę.

Efficit & fatuos insana superbia multos
Quos vehit in nostro carmine cymba leuis.
Est vitium sceleris plenũ / & cunctis fugiendum:
Sordibus excędit crimina quęqꝫ suis:

Iudith.ix.
Ps̃.xc.&.123.
Prouer.vii.
Eccs̃.vii.
Ecclesi.xi.

de pe.dis.ii. hinc etiam Esaie.xiiii.
Primus apud supos nauem hãc fabricauerat olim
¶ Nequitię inuentor perfidięq; parens.
Qui genuit fatuos quosdam: fastusq; superbi
¶ Progeniem: ponens se procul ante deum.
Thob.iiii.
Corda rapit quorum pomposa superbia: iactant
¶ Qui quoq;/quod studio non meruere suo:
Iacobi.iiii. vi.q.1.imitare
Dicit enim fatuus me docta Bononia pauit:
¶ Artibus: & sophię dogmata culta bibi.
xii.q.ii.gloria epi in fi.
Hinc dignus primã mereor conscendere sedem:
¶ Atq; inter claros continuare locum:
Alter in argiuis ludos celebrasse palęstris
¶ Se iactat: nouit vix elementa quidem.
Peregrinatio nõ facit medicum.nulla ars loco discit vt ait Sene.
Si cuperes sacrę suauissima dona Mineruę
¶ Carpere: sufficeret theutona terra tibi:
Pascit & egregios iuuenes Germania pugnax:
¶ Eloquii quorum nunc monumenta vigent.
Iohel.ii.
Hinc tumida debes non mente superbior esse:
¶ Vidisti externi ꝙ loca magna maris.
Ecclesi.x.& .xxvii.
Sed quia principium vesana superbia cœpit:
¶ Hanc fugiat sapiens: effugiatq; bonus:
Luce.x. xxiiii.q.iii. quidã ver.luciferiani
Lucifer ætherei clarus confessor olympi
¶ Candor erat cuius mirificusq; nitor:
Corruptus fastu: cœli contemnere patrem
¶ Audet: tartareas mersus iniuit aquas.
Iob.xl. Prouer.xv.& viii.
Hunc sequitur pomposa cohors ad tartara nigra:
¶ Ad stygias vndas turba superba ruit.
Ps.xvii. Sapien.v.
Lucifer & socii: fatuis nunc retia ponunt:
¶ Inflatas animas cum quibus vsq; rapit.
Prouer.xiiii. Iob.xxvi. Ecclesi.xi.
Virtutes cunctas/moresq;/ superbia sola
¶ Destruit: indecores hęc facit esse viros.

Fœmineũ inprimis genus ampla superbia vexat Prouerbi. xi.
¶ Qua se continuo vestit/ & vsq; polit. Eccs. vii.
Fœmina quã fastus tumidus rapit atq; superbus: Ecclesi. xix.
¶ Seducit multos: insipidosq; facit. Prouer. v.
Adsit in exemplum Iudith: qua dux Holofernes. Holofernes
¶ Interiit: q̃uis fœmina casta foret: Iudith. ix.
Iesabel vngebat faciem vultumq; fucabat: Iesabel. iiii.
¶ Dum putat insigni posse placere Iehu. Regũ. ix.
Est mulier vitanda procax: sapientia clamat: Ecclesi. xiiii. xvxii. q. v. nec salomon
¶ Lasciuis oculis pectora casta necat.
Fœmina vera humilis titulos sectatur honoris: Prouer. xiiii
¶ Laudibus & fruitur fœmina casta bonis Eccle. xxv
Bersabee si non nudasset crura venusta ii. Reg. xi.
¶ Rex dauid: facinus non subiisset atrox.
Plures seducit fastus: mentisq; superbę Ecclesi. x.
¶ Gloria: quę fatuos iam sine fine parat. Iohel. ii.
At deus omnipotens mentes animosq; superbos Nume. xv.
¶ Fastidit: pœna persequiturq; graui. Thob iiii.
Fœlix cui nondum vesani gloria mundi
¶ Imperat: aut qui non ambitione cadit.
Cogitat æterni quę sit possessio regni:
¶ Angelici lapsum cogitat atq; chori.
Rebus in externis nil sordida nomina quęrit:
¶ Contentus paucis: & moderata colit.
Luciferi casum fatui experiuntur inertes.
¶ Pręcipitant stygiis corda superba vadis. Iob xli. Esaie. xiiii.
Dum sibi/ dũq; suis: choreq; Dathanq; Abyronq; Numeri xvi.
¶ Offitium vsurpant: ferreq; thura parant: Ps. cv.
Scandere dum fecit: vesana superbia stultos:
¶ Deglutiit viuos terra reclusa viros.

De vsurariis & fœneratoribus.

Quos vsura vorax rapit/ & malus ardor habendi:
Ad naues fatuas properent/strictosq; rudentes.
Hi sunt qui spoliant inopes: hi fœnora iactant:
Vendũt: rursus emũt/ rapiunt/ sed merce dolosa.

Exigua dabit & multa impperabit hodie fenoratur qs & cras repetit: et odibilis ẽ hõ huiusmodi:

Prouer.xx. Luce.vi. Inno.in.c.i. de vsu. Bal.in aũt.ad hec. C e.ti. xiiii.q. iiii. p totum

Peior adhuc superest: fatuorum & turba ꝓbrosa.
Quam cupiunt satyri dilaniare canes.
Est nimium mendax: est sordida/ turpis/ auara:
Fit nullis opibus hęc satura innumeris.

Pestiferam hanc turbam iuris torquere potestas
¶ Debet; & ad meritum perdere supplicium. c.i.de emp. & ven.
Digna quidem flagris: rapidissima turba peculi
¶ Nudare exutos impietate studet. Ecclesi. xlii. Esaie. xxxiii.
Atq; auidis nūmis cumulat frumenta: merumq;
¶ Frugibus aggestis horrea plena facit. Ezech. xiii. Abacuc. ii.
In cella atq; penu spumantia vasa phalerni
¶ Continet: & cererem / & grana vetusta nimis. xiiii. q. iiii. canonū. & c. se. & .c. pe.
Sola tenet frugum / vini quoq; pessima turba:
¶ Ciuibus innumeris quod satis vsq; foret.
Nil metuit superos: nil fulmina dira tonantis:
¶ Per scelus atq; nefas sordida lucra parat.
Parturit illa famem fœdissima turba sitimq;:
¶ Et plures inopes impietate necat. Math. xxiii. Leui. xxv.
Iustior & melior nunc est recutita caterua:
¶ Vsuram q̄uis exigat illa grauem: Deutro. xxiii Exodi xxii. Neemie. v
At magis est fœnus tale intolerabile: quod nunc
¶ Nostrates rapiunt: christicolumq; genus:
Pellitur a nostris iudęus finibus exul:
¶ Sunt quia christigenis fœnora nota viris. Lucę. xix Ps̄. lxxi.
O q̄ dura nimis nudos exactio vexat
¶ Nunc homines: inopis perforat hasta latus. Ecclesi. xxvii
Quos trahit vsurę quęstus: lucrumq; dolosum
¶ Ardor auaritię quos trahit atq; sitis:
Non fęcunda petunt telluris semina: vites
¶ Exoptant steriles: vt fluat inde fames.
His quia frumenti: rerum est & copia cornu:
¶ Mox rident: si fors culmina grando ferit. xiiii. q. iiii. nec hoc & .c. se. & .c. quicunq;.
Sunt spurci penitus: q turpia lucra requirunt
¶ Alterius damno: diuitiasq; legunt.

De vana ſpe futurę ſucceſſionis.

Rebus in externis eſt qui ſucceſſor haberi
Sperat: & alterius de funere gaudet acerbo.
At ſępe ante illum mortem prꝑguſtat: & is quem
Ad tumulum deferre putat: ſepelitur ab illo.

In mortez alteri⁹ ſpē tu tibi ponere noli.

de cõceſ. pbē. c.ii. & c.ne captande. eo.ti. li.vi. ł. ſtipulatio ff. de ver. ob. ł. quidā. ff. de dona.

Quis fatuos tolerare/queat quos ardor habendi
Protinus inſanos: inſipidoſqꝫ facit?
Qui cupit alterius rerum ſucceſſor haberi
Et bona nanciſci/qui cupit alterius;

Expectet fatum: quod dissolutio vitę est: — Ecclesi.xxxi.
¶ Successor fieri qui cupit alterius
Sed quia mors hoim manibus non ponitur vllis — Trenorū.v. Esaie.xxx.
¶ Cernimus hos fątuos sępius ante mori. — i.Thimo.6.
Alterius mortem sperantibus: accidit inq̄ — puer.xx.
¶ Sępe prius mortem vt pręcipitanter agant:
Nonne furor stolidus: mortem sperare propinqui — Ecclesi.xliiii.
¶ Vilibus in rebus hęres vt esse queas?
Spes tua vana nimis: quoniam tua funera nescis — Hieremi.xii.
¶ Te sequitur pedibus mors properata citis. — Sapien.iii.
Narragonum in patriam te pręceps ducet asellus: — Ecclesi.vi.
¶ Quęm trahis: vt fatuos possis vbiq; sequi:
Spes est quę nutrit: spes est quę pascit iniquos:
¶ Spes reficit dominum fallit & ipsa suum.
Quamuis possideas robustę membra iuuentę — Ecclesi.38.
¶ Viuida: sis fortis/sit tibi sana cutis: — Prouer.x.
Attamen expectat te formidabile letum: — Osee.ix.
¶ Morte cadunt iuuenes/decrepitiq; senes. — Prouer.xii.
Sępe pater nati męstissima funera luget:
¶ Ergo spem fatuam crassaq; vota capis.
Rex Priamus natos fortes occumbere vidit — Priam⁹ de q̄. Iuuenalis
¶ Quos tamen optabat tunc super esse sibi:
Absalon egregii dum sperat sceptra parentis: — Absalon ii.Reg.xviii.
¶ Non dum maturus funera męsta dabat.
Hęredem quandoq; facit: mors pallida: quē non — Hiere.viii.
¶ Sperabas: fatuos fata futura latent: — Nume.xxv.
Non super humanis rebus/spem ponite vestram: — Ps̄.xxxvi. Ecclesi.iiii.
¶ Sperandum est soli viuere posse deo. — Prouer.28.
Spes ea stulta nimis/semper sperare caduca: — Ecclesi.x.& xix.
¶ Et non quo tandem sistere fine velis — Ps̄.liiii.

¶ Non obseruare dies festos.

Qui diem festum meritis decoris
Non colit: tractans auidos labores
Simeę currum / fatuamq; rhedam
¶ Scandere debet.

Memento vt diē sabbati sanctifices: septimo enī die est sabbatum domini dei.

Exodi.xx. & xxxi.
Leui.xxvi.
Iohan.xvii.
Deutro.v.

Proh pudor in cęcis nūc gens humana tenebris
¶ Ambulat: & sani nil modo cordis habent.
Est data christicolis supremi gratia regis:
¶ Vt noscant fidei per documenta deum.

Electiq; deo sint: ad sua regna vocat.
¶ Qui tamen illius dogmata nulla colunt.
Sancta fides cultu nunc flaccida facta pudendo:
¶ Vix specimen priscum continet atq; decus: Hiere.xvii.
Pontifices sancti ferias statuere solemnes de fer.c.i.&
¶ Festaq; sanctorum / sacrificosq; dies: vl. Ce.ti.l.
In quibus æterni resonarent cantica patris oēs.de con.di
¶ In quibus angelicus concineretq; chorus: iiii.c.i.
Sed quia curamus plus vani ludicra mundi:
¶ Et plus sorciduli corporis illecebras: xxxiiii.q.i.
Negligimus fidei specimen: ritusq; decoros: odi.de cō.dis.
¶ Curamus legum mistica sacra nihil: i.in die.
In sacris agimus conuiuia crassa diebus xxiiii.dis.cū
¶ Continuis crapulis cœlica festa madent. liceat
Ocia cum dantur: ferię & mortalibus / illi xxiii.dis.his
¶ Non prece / nec templis: ębrietate litant. igitur.
Antea q̄ festis reseratur porta diebus xliiii.dis. nō
¶ Ecclesię: populis vncta taberna sonat oportet
Ille bibit stomacho ieiuno. deuorat alter: Seneca ad lu
¶ Antea q̄ templi limina sacra videt. cil.in epistola
Quę non concessis volumus tractare diebus xviii. c.placi
¶ In vetito cupimus continuare die. ta.xiiii.q.iiii
Dum serit in templo fidei pręcepta sacerdos: De cō.dis.iii.
¶ Assum atq; elixum / vinaq; larga glutis. irreligiosa.
Non nisi thuriferas concędis potus ad aras i.Thessa.v.
¶ Orando ructas: euomis atq; preces: Act.ii.
Stulte labor manuum sacris cessare diebus Esaie.28.
¶ Debet: at impositis disce vacare bonis. Hiere.xvii.
Sabbata sanctifices: cecinit tibi pagina christi Leui.xxv.
¶ Sepositis rebus: hęc sacra sola cole: Marci.ii.
Io.ix.

Largiri & penitere.

Qui dolet & meret propter/quod vertere nequit
Est fatuus: quoniam cura torquetur inani.
Preterea est stultus: qui dum largitur amico
Penitet: hic donũ perdit meritumq; pphanat.

Da facie leta: sine leticia faciei Quod dederis pdis rem meritũq; rei hilarẽ datorem diligit deus.

Quid sit largiri: quid sit donare docebo.
Virtus magna quidem est: si pietate facis.
Mentibus humanis gignit solatia leta
Hec virtus: si quid dexteritatis habet:

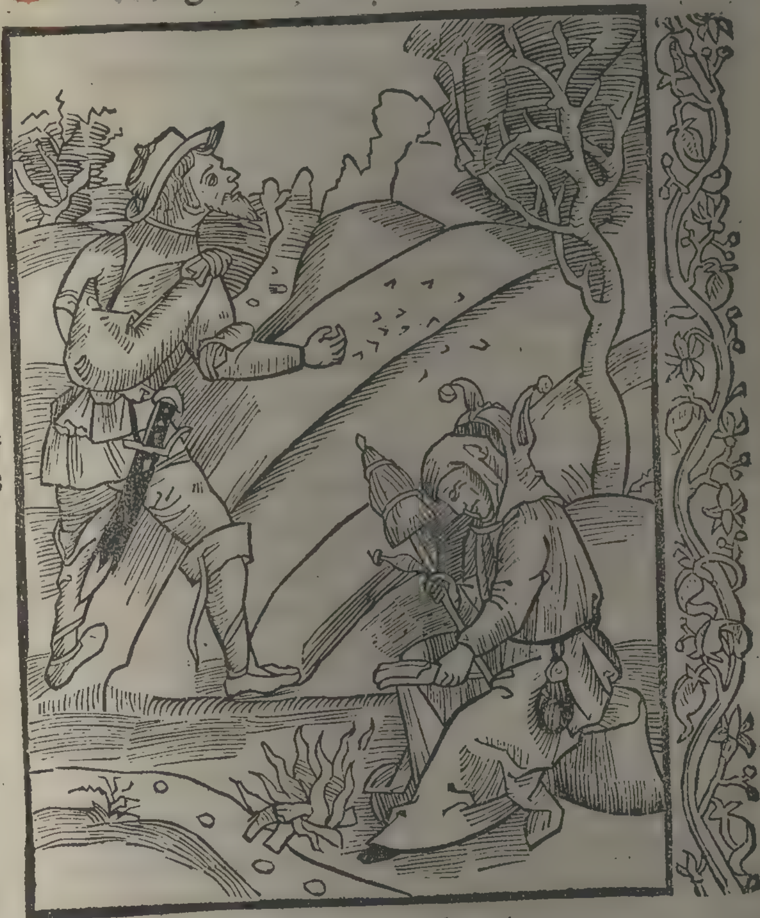
glo. in c. i. de dona. 23. q. 6. ex his oibus. 2. Corinth. 9.

Munera qui placidis manibus largitur amico:
¶ Donat & emerito prȩmia digna viro: Ecclesi.xii.
Laudibus egregiis/fama est cantandus & acri: Iob.vi.
¶ Is virtutis item nomen habere potest: Ad collo.iii
Ille tamen fatuus: qui cum largitur amico: Ad hebre.iiii
¶ Pȩnitet hunc missi muneris atq; dati.
Sȩpe etiam donat hilari non mente bonaq;: Ecclesi. xviii.
¶ Pallor at in facie/tristitiesq; sedet.
Atq; datū propter/fatuos euellere crines
¶ Audet: & improperat quȩ dedit ante/cito: Eccli.xx.
Munera perdit iners: nam grates soluere nemo
¶ Huic cupit. ingrata qui bona mente facit.
Ille tamen peior: pro christi qui dat amore: Ecclesia.xxv.
¶ Pȩnitet atq; operis. muneris atq; cito:
Quippe deus fatuo non semper prȩmia: mox ve
¶ Transmittit: sapiunt libera dona deo: Cantico.viii.
Nam deus omnipotens hominis nil munera curat Ecclesi. xiiii.
¶ Ast animi donum pensitat ipse pii.
Lȩticia vultus/inopi qui donat amico: Prouer.iii.
¶ Largiturq; bonis ex pietate viris: Ecclesi.iiii.
Consequitur laudes: & grates semper habebit
¶ Optima de grato munera corde fluunt. Prouer.28.
Pungimus interea fatuum quoq;: munera semper
¶ Qui capit: ingratus attamen vsq; manet: Seneca de in gratitudi.
Spurcidius nihil est ingrato: nil quoq; peius: Tullius ī off.
¶ Hoc vitio rapitur maxima turba hominum. Sapien. xvi.
Vir bonus & sapiens grato cito donat amico: Ecclesi. xxix.
¶ At studeat gratas ille referre vices. ii.thimo.iii.
Si donare velis: fluat hoc ex corde benigno: Luce.vi.
¶ Sic dabitur meritis gratia prompta tuis.

¶ De accidię vitio.

Desidię vitium toto dominatur in orbe:
¶ Corporis accidia & nunc genus omne premit.
Corpora seruorum torpent/fugiuntq; labores:
¶ Somnia agunt vetulę: sed precium accipiunt.

Somnife/rum semē sp̄go atq; papauer: vt inde Dormi= at & deses dormiat vsq; piger

bea.tho.pte.i q.lxiii.ar.ii. &.2.2.q.35. ar.ii. & iii.q. de malo.q.ii ar.ii.

Torpor sit q̄uis mentis petulantior: atq;
¶ Intolerabilior: frangat & ingenium:
Corporis accidiam vitium sed grande putamus
¶ Ex cuius gremio proh mala magna fluunt.

Quem premit vsq₃ adeo torpenti in corpore lãgor
¶ Accidię. aut cuius marcida membra iacent: Prouer. vi. Sapien. xv.
Desidiam propter neq̃at ꝙ voluere crura:
¶ Sed patitur lassos/igne perire pedes: Prouer. xv. & xxvi.
Est fatuus vecors/& nigro stigmate dignus
¶ Pręstet vt exemplar desidię vsq₃ suę. Prouer. xviii
Desidiosus homo cunctis incõmodus horis
¶ Luminibus fumus ceu malus esse solet. Prouer. x. Eccs̃. x.
Assidue solitus flãmas seruare camini:
¶ Obstat enim sibi met solus vbiq₃ piger.
Fœlix qui iusto exercet sua membra labore: Prouer. xx.
¶ Et manibus panem quęritat vsq₃ suis.
Sed deus hunc punit tormento sępe cruento Prouer. xxi & . xxii.
¶ Quem premit assidue corporis accidia:
Pręmia largitur deus optimus ampla labori Iob. v.
¶ Non is manducet quiq₃ labore caret. Eccs̃. ii
Accidię vitium metuenda pericula mundo Ecclesi. li.
¶ Intulit: ad facinus principiumq₃ dedit. ii. thessa. iii.
Rex Dauid torpore graui / & cum deside vita
¶ Factus adulter erat/atq₃ homicida simul. ii. Reg. xi.
Roma labore vigil/fregit Chartaginis arces:
¶ Desidia interiit Roma subinde cito: Aug⁹ de Roma.
Postq̃ militia & belli sudore vacabant
¶ Romani: & nusq̃ bella vel hostis erat: Appianus
Accidia & luxu /robur Romana iuuentus
¶ Perdidit: hoc cecidit inclyta Roma modo.
Nam prius externis pugnisq₃ & marte feroci Ouidi. in fas.
¶ Pascebat fortes bellica Roma viros.
Sed postq̃ luxu fracta est: veneriq₃ parentans
¶ Illecebris /vires perdidit illa suas.

De externis & infidelibus fatuis.

Hic posui externos fatuos/ qui nomina gestant
Stultitię: nostrisq; fidem insipientibus addūt.
Quamuis non digni nobiscum soluere nauem.
Sunt tamen ad sortē puppis numerūq; vocati.

Non cōcupiscit dn̄s multitudinem filiorum infidelium & inutilium.

Ecce sed externi fatui subsellia ponunt
Vt possint pictę nauis habere locum.
Insuper occurrit fatuorum maxima turba:
Quę pene & terras & freta cuncta tenet.

Ecclesi.x. ii.corin.iiii. et.vi. Sapiē.xiiii.

Quos ideo externos reputo / quia sunt ꝑcul extra | i. Corinth. 7.
¶ Septa dei: & veram catholicamq; fidem | 2. q. 1. multi de diuor. gau
Negligere hos potui: tenebrisq; relinquere: q̈d nã | demus.
¶ Ad nos de fatuis quos foris error habet?
Sunt adeo ceci: nullo medicamine possunt
¶ Sanari: vt linquant quos coluere deos. | xcii. dis. pluri
Liberius fuerat gentes transire silendo | mos
¶ Sordifluas: quarum pectora demon agit. | xvi. q. 1. in ca nonibus
Tantus itẽ numerus: tanta est fera turba cohorsq;.
¶ Stultorum fidei que sacra iura negant:
Vt nequeat cunctos parui membrana libelli
¶ Complecti: sectas est meminisse satis.
Thurcorum gens prima locum stultos tenet inter | Thurci
¶ Atq; Saraceni: Tartareiq; canes. | Saraceni Tartari
Quos Mahumetane legis tenet impius error:
¶ Aphrica quo tota est capta: Asia atq; potens:
Magna quoq; Europe iuncta est mõ portio: nauis
¶ Quã mõ nostra vehit: Sarmaticosq; Scythas. | Scythe
Secta Bohemorũ fidei ludibria tractat: | Bohemi
¶ Et Morauis nolas stultitie illa dedit. | Moraui
Qui merito in prima fatuorum puppe locant:
¶ Stulti etenim ignaui dogmata falsa colunt.
Pragensis schola ꝑcipue / que fulguris instar | Praga
¶ Decidit a summo / sponte sciensq; gradu.
Cõmemorasse velim cunctos q̈ dogmata falsa: | Heretici
¶ Ararumq; colunt vana ministeria:
Nostra quibus sacra relligio veneranda fidesq;
¶ Censetur mendax / falsa / prophana / leuis. | C. de his qui sibi mor. ꝯsci.
Inter eos fatuos memorem quoq;: morte cruenta | l. vna
¶ Aut laqueo frangunt: qui sibi sponte gulam: | 23. q. 5. placuit.

De fidei catholicę/& im perii inclinatione.
Vos o christicolę proceres /ex corde precamur
Qui manibus vestris fidei monumenta tenetis:
Consilio magno/rerum perpendite casus.
Et mihi stultigerā: quam mōstro: relinqte mitrā.

Prȩferēda est priuata vtilitas cō mūi: & mi nori maior.

c.bone. i. de post.pla. in aut.vt iud. sine quo.suff. in prin.col.ii. in aūt.vt diui iuss. in prin. col.viii.

Dum meditor lapsus: quales respublica christi
Perfert: & fidei damna verenda sacrę:
Innumeris cogor lachrymis propere ora rigare
Et gemitu sortem plangere sępe grauem:

Luctiferis deceat contundere pectora palmis:
¶ Feraliq; tuba grande fugare nefas:
Nemo adeo durus: nemo tam saxeus vsq̃:
¶ Qui non hos casus lugeat atq; fleat.
Ecclesię videat cum sic decrescere sedem:
¶ Quandoquidem in lapsu sacra cathedra iacet:
Roma caput mũdi nutat/tremit/atq; labascit: Roma de qua Lactantius.
¶ Debilibus vehitur sors modo nostra rotis:
In miseroq; gradu christi respublica passim
¶ Fluctuat: & subita mobilitate fremit:
Dogmata non solum fidei: legesq; sacratę
¶ Decrescunt: sed enim sanctio quęq; ruit:
In culpa proceres sunt: & torpentia corda Causa destructionis fidei
¶ Regum: qui manibus bellica tela gerunt:
Hi fidei q̃uis clypeum: sceptrũ: armaq; portant:
¶ Lumine sed patulo/tristia fata vident:
Nemo rapit galeam: nemo iam classica pulsat:
¶ Magnanimo nullus pectore signa gerit.
Vt modo romanam defendat marte parentem: Math.viii.
¶ Nauicolam Petri ventus & vnda quatit.
Vna fides christi toto venerabilis ęuo
¶ Quę potis est cunctos sanctificare viros:
Nunc titubat: lapsumq; timet: subitamq; ruinam:
¶ Et casus metuit pręcipitanda truces.
Arma parant contra/peruersę martia gentes
¶ Ecclesiam: tumido quę tremit acta freto.
Vix tenet illęsam christi respublica sedem:
¶ Cladibus at tandem: mox quoq;/lassa ruet.
Impugnat Thurc⁹ Scythicis primũ ortus ab oris Thurcus.
¶ Ecclesiam Petri/dilaceratq; fidem:

Mahumetus Impia iura dedit Mahumetus pseudo propheta
¶ Gentibus inmodicis legifer ille fuit:
Pestiferas totum sectas diffudit in orbem:
Arabia ¶ Atqȝ Arabis primum dogmata falsa dedit:
Asia Inde Asiam inuertit maiorē/ Africqȝ sequuti
Aphrica ¶ In sua iurarunt impia verba viri.
Soldanū Aegypti/ Mauroscqȝ/ & Thartara regna
Thurc⁹ ex caspiis mōtib⁹. ¶ Et cladem fidei/ Thurcum habet ille/ sacrę:
Qui Geticis niuibus quondam cōtentus: & aruis
¶ Sarmaticis: pontum nunc habet Ionium.
Bosphorus. Bosphor⁹ at Thracię: septē quoqȝ regna Trionis:
Thratię ¶ Nec fuerant Thurco regna paterna satis:
Lybia Perdidimus Lybię gentes: Asiamqȝ minorem:
Asia minor ¶ Quę quondam coluit dogmata sancta patrū:
Europę multos populos āmisimus eheu:
Hungaria ¶ Hungarus atroces sensit adesse manus.
Dalmatia Dalmata mortiferos insultus sępe/ cruento
¶ Marte tulit: Thurcos dispulit atqȝ truces:
Non tamen auxilium christi de milite sensit:
¶ Deserimus fidei culmina sponte sacrę.
Heu nihil accrescit nobis: sed cuncta labascunt:
¶ Decrescit virtus: marcet vbiqȝ fides:
Hiere.ix. Tristibus in lachrymis qs non hoc flebile fatum
Trenorū.ii. ¶ Plangat? cęsariem dilanietqȝ suam?
Gręcia Perdidimus Graios: fidei quos dogmata nostrę
Thracia ¶ Continuere diu: perdidimusqȝ Thraces:
Macedonia. Subiuga Thurcorū Macedon transiuit: Achiuus:
Achaia. ¶ Ceruicem pariter ad iuga dira dedit:
Thessalia. Perdidimus Spartā: Thebasqȝ/ & Thessala tempe
Mysia ¶ Nos Mysias nuper perdidimusqȝ duas:

Gallata nunc seruit: noua Romaqꝫ cęsare digna — Constantinopolis
¶ Imperium amisit / cum Trapezonte / suum. — Trapezos
Quid iuuat innumeras chartis memorare ruinas?
¶ Christicolis pudor est sic cecidisse fidem:
Oia Thurcus habet: nec enim est cōtentus in illis
¶ Quę male possidit: nos quoqꝫ habere cupit.
Non satis Istricolas / Styriosqꝫ / & Pannona rura — Istria Pannonia
¶ Tutari a Thurco gens modo nr̄a valet.
Illyrici trepidant: insultus appula rura — Illyria Apulia
¶ Thurcorum metuunt: Itala terra tremit: — Italia
Vix se defendet fumantibus ætna cauernis — Sicilia
¶ Enceladi ceruix sentiet illud onus:
Ister & indomita Sueuorum ab origine natus: — Danubius
¶ Thurcorum metuit nunc tolerare iugum:
Sancta Rhodos defende fidē: mahumetica sacra — Rhodos
¶ Dirue: saluificam contueare crucem:
Bagiazit princeps: sua gens quem nomine diro — Baiazit
¶ Ildrimi vocitant: arma seuera parat: — Ildrimi
Horriferis bellis nostras contendit in oras:
¶ Et properat sanctam vertere vbiqꝫ fidem.
Percitus est furiis: facies precincta colubris
¶ Eumenidum: cordi bacchicus ardor inest:
Sanguine christicolas laceratqꝫ: & morte cruenta
¶ Afficit / abducit: carcerat / interimit.
Ista sitis Thurci satiatur sanguine nullo: — Esaie.lvi.
¶ Marte fores pulsat christicolumqꝫ lares: — Ecclesi. 12.
Roma decus fidei: Petri sanctissima sedes — Roma
¶ Ni caueas: lacera fronte capistra geres:
Euomit en rabiem toruam hęc Acherontia secta:
¶ Et furit: vt laniet teqꝫ / sacramqꝫ fidem.

xliii.diſ.ſi tre ctor & c.ephe ſiis Heu lupus innocuum paſſim conſumit ouile
¶ Et vorat inſontes diſſipat atqꝫ viros:
Diripit infantes.matres caſtaſqꝫ parentes
¶ Enecat:imberbes cum ſenibuſqꝫ rapit.
Torpor habet mētes noſtras: pręcordia marcēt:
¶ Perpetuuſqꝫ premit pectora noſtra ſopor.
Nos apud indomiti lex eſt & copia Martis:
¶ Sunt & magnanimi ſigniferiqꝫ duces:
Sunt vires animi:ſunt & conamina belli:
¶ Conſilium prudens:ingeniumqꝫ ferax:
At tamen inmanes patimur procędere Thurcos
¶ Perdimus & noſtro crimine ſponte fidem:
c.q̃uis de reg. iu in anti. Dormitant reges/proceres:palinurus in vndis
¶ Mortiferis recubat qui caput orbis habet
Ps̃.lxxv. Dormitat nunc petre tuę ditiſſima ſedis
Naū.iii. ¶ Turba:patet Thurco dilanianda fides.
Ysaie.li. Nemo vetat ſęuire trucem p̱ regna per vrbes
¶ Hoſtem:ſponte ſua quiſqꝫ perire cupit.
Europę magnam partem perfregit habetqꝫ
¶ Extenuat noſtram victor vbiqꝫ fidem.
Thurcorum rabiem iam crimina noſtra merent
¶ Ob ſcelus atqꝫ nefas pœna luenda venit.
Diuitias colimus:nūmis cōponimus aras:
¶ Exulat & virtus:exulat alma fides:
Auri ſacra fames.rerum quoqꝫ vana libido
¶ In pœnas meritas pectora noſtra trahunt:
Oui⁹.& in p̱ he.grego. Cœlica pulſa quidem terras aſtręa reliquit:
Eccleſi.xiiii. ¶ Et partem imperii nunc ſibi quiſqꝫ rapit.
Io.xix.c.īter q̄ttuor de ma. & ob.c.nimis de priuil. Olim Roma potens:patres/fideiqꝫ ſorores
¶ Quatuor elegit:cum quibus eſſet honor:

Sacratas solymas: vrbemq; a nomine dictam — Iherosolyma. Alexandria. Antiochia Constantino polis.
¶ Fortis Alexandri: & vrbs simul Antiochi
Quarta soror Cōstantis erat noua Roma: sed oēs
¶ Has premit imperio turba nefanda suo:
Gentiles iterum sectę: pseudoq; prophete
¶ Exurgunt nostram contaminare fidem:
Nemo vetat: rigidis sunt pectora nostra tenebris — Causę desolationis fidei.
¶ Subruta: christicolę lumina cęca gerunt.
Hos merito lapsus ob crimina nostra seueros — Leui. xxvi.
¶ Nunc patimur: christus denegat auxilium: — puer. xxviii.
Maior in immani nunc est reuerentia Thurco:
¶ Maiori cultu dogmata falsa colit:
Quam nos christicolę legemq; fidem beatā:
¶ Fœdera rupta cadunt: pax quoq; nulla malis.
Impietas: vsura placet: spoliumq; bonorum:
¶ In ciuem ciuis: filius inq; patrem:
Quilibet alterius gliscit contingere terras:
¶ Eiicit atq; alium/sede locoq; suo.
Christicolas proceres vexat concordia discors. — Prouer. xvii. Hiere. xv.
¶ Priuata vtilitas vertit vbiq; fidem.
Mirandum non est igitur ꝙ perdimus vrbes
¶ Innumeras: terras/regna vetusta simul.
Nil restat: Thurcus martem mox ducet in oras
¶ Nostras: nil Thurcum classica nostra vetant.
Porta patet: via facta palā: Roma inclyta Roma — Romanę vrbis principia
¶ Vix tandem euades: sęua procella venit.
Condidit initio te rex: te consul adauxit:
¶ Mox tetigit sūmos vertice Roma deos.
Cęsareis tandem sceptris subiecta: sed inde.
¶ Libera facta nimis: mox quoq; scęptra feres

Hiere .xxxi. Ad hebre. 8.

Nemo vetat: minuitq; fidem iam noxia culpa
¶ Nostrorum scelerum: conscia pena subest:

Exhortatio

O proceres latii: tuq; o Germania fortis:
¶ Vos rigidi galli: pannoniusq; ferox.

Concordia p/ue res crescũt discordia maxime diblauũt Salu⁹

Et tu papa sacer: Christi defendite nomen:
¶ Bellica victrici stringite tela manu.
Inter vos pietas: sit pax/constantia/firma
¶ Sacra fides: nexu perpetuatus amor:
Vnus & assensus: concordia fida: manusq;
¶ Iuncta sit: arripiat quilibet arma cito:
Possumus e nostris procul hinc expellere Thurcũ
¶ Finibus: & christi sic stabilire fidem.
Spes tamen est nostris firmissima gentibus vna

Maximilia/nus impator sanctissimi romani imperii.

¶ Qz sceptrum imperii Maxmilianus habet:
Afflictis poterit solus succurrere rebus:
¶ Et solymas propria nunc reparare manu:
Viribus Alcidem superat: precellit Achillem:
¶ Cesaris/hoc vno est principe: fama minor:
Nil mihi Pompeius magnus: nil sylla: camillus
¶ Laudandi: mea laus Maxmilianus erit:
Cesareo dignus princeps diademate: sedem
¶ Ecclesie firmet: imperiiq; sacri:
Victrices aquilas: victritia signa per orbem
¶ Constituet: Thurci dissipet atq; minas:
Mox solymas: signumq; crucis: tumulũq; sacratũ
¶ Restituet: regi celica turba fauet.

Apostropha ad germanos

Sed vos Germanos proceres/gentesq; potentes
¶ Admoneo: precibus inuigilate meis:
Quandoquidem latii dominos dormire videmus
¶ Ausonidum torpent membraq; lassa ducum:

Dormitant Siculi reges: gallusq; superbus:
¶ Ecclesię dormit negligit atq; cohors.
Cuncta videmus eni/scimus quoq;/possum⁹ atq;:
¶ Nec volumus: cunctos sponte perire iuuat.
Ergo per immanes ducatis classica gentes:
¶ Addite torpeio corpora victa iugo:
En vobis aderit pręsenti numine christus: Apo.xvii.
¶ Cœlesti franget impia castra manu:
Maxmilianus adest: quo maior tempore nullo Maximilia/nus rex
¶ Rex fuit: a digno stemmate sceptra gerens:
Inuideat quicunq; velit: non iustior illo
¶ Principe: non illo clarior vllus erit:
Cęsareum profert vultum: in ceruice nitescit
¶ Maiestas: mores nobilitatis habet:
Fraudibus attentat nihil hic: quicq̄ ve dolosum
¶ Concipit: at plano tramite vita meat:
Hunc non insani fastus: sed candida virtus
¶ Eleuat: hic solus fœdera pacis amat.
Inuideat quicunq; velit: hoc principe sancto
¶ Possumus in tuta pace manere diu.
Liuida corda tacent: quę nutu sępe superbo
¶ Impediunt regem/consiliumq; bonum:
Exitus hos tandem tristes: tormentaq; manebūt
¶ Et sua qui cupiūt qui per scelus arma sequi.
Nullus in orbe viget princeps qui cęsare nostro
¶ Sit melior: iussis seruiat ergo suis
Quilibet: & capiti nunc vota fidelia sacro
¶ Conferat: & domino seruiat vsq; suo.
Hoc duce Sarmaticas gentes superabimus: atq;
¶ Euxinum pelagus: bistoniosq; lares.

¶ De assentatoribus & parasytis:

Subdolũ equũ quisqs manibus palpare putabit.
¶ Lambere vel discos: blanditq; potentibus: ille
Assentator vt est: sequitur sic atria regum et:
¶ Nobiliũ mensas: agit & fatuum parasytum

Gnatones diuitib9 assentãt: nã hic quest9 est modo mltо vberrimus.

.2.2.q.cxv. glo. xxv. dis. c.vnũ

Molior his etiam fatuis adiungere classem
Per mare qua vehitur aulica turba procul:
Hęc etenim propriã cupiens cõscẽdere puppim:
¶ Rostratę dedimus vela cupita ratis.

Nobilium serui cupiunt sulcare seorsum: | xlvi. dis. ecce quare
¶ In turba nequeunt continuare dolos:
Prauus adulator solus cupit esse/potenti | Hora⁹. in epi.
¶ Cum domino: & solus noscere cuncta cupit.
His igitur fatuis lembū hunc cōstruximus amplū | Leui.xix.
¶ Ne fraudis caperent impedimenta sue.
Assentatores pascit nunc curia regum: | Eccs.vii.
¶ Primus apud dominum quilibet esse cupit:
Alter enim tacitum virus/falsosq̧ susurros | xliii.dis.c.vl.
¶ Auribus infundit: illecebrasq̧ serit: | Prouer.xxvi
Alter ab excultis/sparsas/scit vellere plumas
¶ Vestibus: & domino cōplacuisse suo.
Est alius mulcens sermonem mente dolosa | i.Thessa.ii. Ecclesi.,28.
¶ Prolatum: & fraudem miscet vbiq̧ suam.
Dulcibus eloquiis/& vano murmure stultus
¶ Palpat herum: vt citius vera relata putet.
Delectat multos aliena viuere quadra: | Iuuenalis
¶ Diuitis vncta quibus nempe culina sapit. | ff.de her.isti.
Efficiunt plures mendatia sordida dites: | l.cap tatorias.
¶ Quisquis adulator primus in arce sedet: | 83.dis.nihil
Doctus & ad flatus ventorum obducere pallam: | xi.q.iii.nemo perit
¶ Scit quoq̧ se cunctis assimilare dolis. | Ecclesi.xxi.
Iam datur insignis locus his: qui voce bilingui | glo.in l.i.C si q aliquē tes.p
¶ Per patulas aures spargere verba sciunt:
Multi assentando preconia clara merentur: | Ad ro.i.
¶ Nam domini ingentes fallier vsq̧ volunt. | Ps.xl.
Nemo iam gratus: nisi qui proferre susurros | Ecclesi.xii. xlvi.dis.sunt nonnulli de
¶ Nunc tacitos noscit: & noua multa loqui.
Sed quia peccatum comitatur noxia pœna: | his que si.a ma.p c. quesi
¶ Calcitrat hos tandem fraus sua/& ater equus: | uit & in glo.

¶ De delatoribus & obloquutoribus
Hic animū leuitatis habet / qui credere verbis
Omnib⁹ vsq3 solet: patulasq3 accomodat aures.
Nā nebulo mendax: balatro quoq3 / pfida fundūt
Verba: parant hominū lites quandoq3 molestas:

Eque reus est ille qui de facili credit sicut ille qui mentit̄. nimia enī facilitas credendi vituperatur.

xi.q.iii.non solū. xxx.q.v nullū. glo.pe. xvi.q.ii.c.i. lxxxvi. dis. si quid xxii.q.iiii. innocens.

Vix ego presentes fatuos ad transtra vocassem
¶ Si vicina ratis non petiisset eos:
Hoc genus indignum primā nunc occupat arcem
¶ In mundo: quoniam credula verba canunt

Sed tamen est fatuus: facili qui concipit aure — Ecclesi.xix.
¶ Quicquid multiloqui prodit abore viri.
Stultitię signum crasso de pectore profert:
¶ Auriculę cuius ad mala verba patent. — Hester.xvi
Stultus enim patulas verbis accomodat aures: — Prouer.xiiii.
¶ At sapiens stulti subdola verba fugit. — Iosue.vi.
Magnanimus non est alium qui verbere duro
¶ Percutit a tergo: nec monitum ante: ferit:
Hic etenim incautus nescit sibi ferre salubre — puer.xxiii.
¶ Pręsidium: in dorso nam quia vulnus habet.
Dulce magisteriũ est verbis nunc prodere falsis
¶ Et iustum insidiis deprimere ore virum.
Hoc vitium quicunq̧ cupit tractare prophanus
¶ Proditor: iniustus & malesanus erit.
Delatoris enim fugiat mendatia quisquis — Eccle.28.i fi.
¶ Viuere perpetua cum probitate volet. — ii.Thessa.ii.
Lingua nocens tacitis precordia casta venenis — Prouer.xviii
¶ Inficit: & tremuli conterit ossa viri.
Hoc vitio absentis parti turpantur honores — Ecclesi.xiii.
¶ Hoc vitio siquidem crimina multa fluunt.
Heu super alterius causam sententia fertur — Sapien.ii.
¶ Sępius iniuste: lex quoq̧ falsa nocet. — Ecclesi.xviii.
Accusatus enim falso: non ante citatus — Prouer.xxix
¶ Tutari causam quomodo rite potest?
Hoc Mardocheum vitio olim perfidus Aman — Hester.iii.
¶ Detulit: at tandem pręmia digna tulit:
Credulitas natum Saulis pulsauerat olim: — miphiboseth.
¶ Nam delatoris crediderat vitio. — Reg.xvi.
Magnus Alexauder faciles non prebuit aures — i.Mach.x.
¶ Verbis: credulitas nam celerata nocet. — Esaie.xxviii.

¶ De falsariis & fraudulentia.

Alchimia docet fallax: corruptio vini &:
¶ Quas fraudes hominum perfidus orbis agat.
Omnibus in rebus fraudis falsiq; doliq;:
¶ Cuncta statent vitio: tuta nec vlla fides.

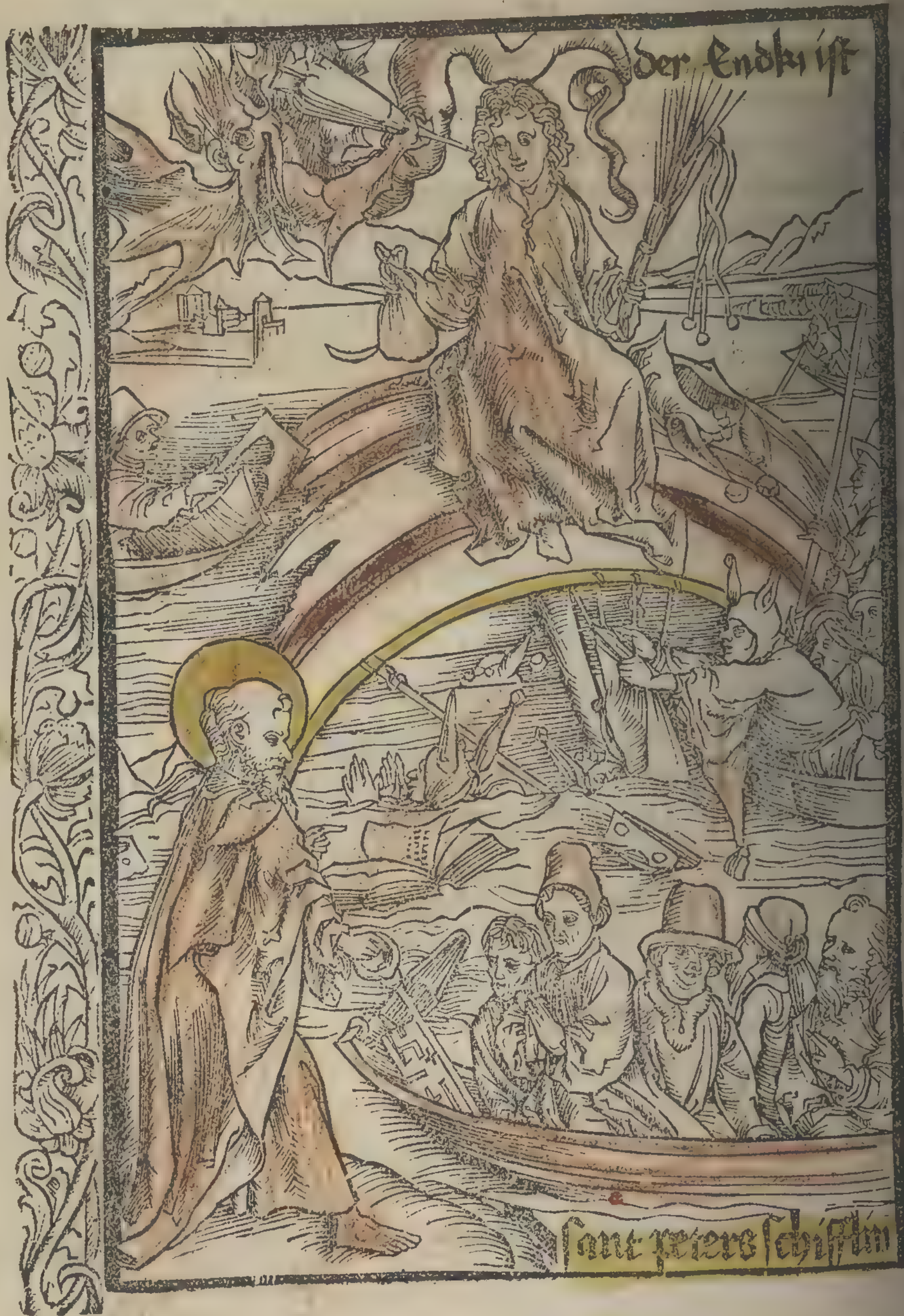
Valeant alchimiste quoniam spēs reruz transmutari nō pn̄t.

Cōtra Alchimistas. vide tex. in. c. epi circafi. xxvi. q. v. Io. an. in ad. spe. ti. de. fal. tho. 2. 2. q. 77. ar. ii.

Iam nisi centenas tribuant in carmine voces
Castaliç: totidem linguas: viresq; potentes
Dictandi: nequeam falsos conponere stultos.
Copia magna quidem est illorum: magna caterua

Inde opus est ratibus/plures superaddere classes
Vt p longinquas sulcent me remige terras:
Et spargant passim merces/fraudesq; dolosas.
Sed genus est variū quod fraudibus inficit orbē.
Falsus amor fallit multorū credula corda: Prouer. xi.& xxix.
Nempe latens gestat/sub lingua sepe venenum Ecclesi.vi.
Falsi etiam & ficti nunc inueniuntur amici:
Fraudibus inmixtis qui dulcia queq; loquunt: Ecclesi.37.
Que longe a vero & sincero pectore distant.
Consilium falsum largitur premia multis: Prouer. xii.
Decipiunt multos simulata & credula verba Ecclesi.viii. & xxxvii.
Nemo cōmunes res curat: publica facta
Marcent & in propria: mentimur cōmoda passim
Germanus fratrem: fallit natusq; parentem. Ouidius
Aut fraudare cupit: nullum est iam pignus amoris
Relligio falsos cultores sustinet: atq;
Clericus & monachi hipocrisi/falsisq; laborant Math.vii.
Mentibus: exterius redolēt. sed sub cute quid nō?
Atq; lupi plures ouium nunc vellera portant.
Simplicitas extra fulget: sub pectore vulpis: Ezech.xiii.
Contaminat totum: & nūc falsa pecunia mundū: Luce.xiii.
Argentū minuunt: miscent quodcūq; metallū: Prouer.xviii
Auri confundunt speciem: gēmasq; dolosas
Pro veris vendunt: nūmus sua pondera nescit. Hieremie.v. & vii.
Est fraus in numero: mensura/& pondere rerum:
In vino fraus est: merx est nunc omnis iniqua. Ecclesi. xxvii
Nulla fides hominū: fraudes sibi quisq; latentes Virgilius .4.ene.
Tractat: & in rebus allatia nomina querit.
Fœlix ille quidem est: qui fraudes effugit omnes:
Pauci inq̄ fidi nunc sunt: minimiq; fideles: Prouer.xx.

der Endkrist
sant peters schifflin

De Antichristo.

Iam nauem celeri cursu premisimus altam:
Qua vehitur tacitis fraudibus acta cohors:
Nauis adhuc plures circum subsellia currunt
Stulti: qui cupiunt soluere vela manu:
Qui sint: & quales/ q̄ plures forte requiris:
Quos coner meritis dilacerare notis?
Pace loquar: ne fors verborum turba malorum
In teneram pergat tendere tela ratem:
Christicolas falsos refero: pseudoq; prophetas
Qui christi/ falso pectore/ sacra colunt.
Quiq; aliter sacras leges & dogmata versant
Q̄ textus planus edocet atq; sonat.
Clauigeri petri nauem / lacerosq; rudentes
Frangunt: remigium dilaniantq; sacrum:
Fluctuat ergo ratis tumidas agitata per vndas:
Inuastoq; freto naufraga vela iacent.
Interpres falsus: leges / & pseudo propheta
Diuinas violant: contaminantq; fidem:
Nec sese tantum falsis erroribus implent:
Nec propriam in faciē dogmata spurca vomūt
Decipiunt alios: & legum semina spargunt
Passim: sed tales noxia pœna manet.
Sunt nobis fidei lepido monimenta nitore
Prestita: que mentes saluificare queunt
Planaq; sunt: verbis non interfusa dolosis:
Non fraudes: legum pagina sacra: tenet.
Multorum mentes trahit at nunc ambitiosi
Consuetudo mali: nominis atq; labor

Deutro.xiii.
xxvi.q.v.ifi
Math.xxiiii
Marci.xiii.
ix.dis.ego.
c.si ad sacros.
xxiiii.q.iii.
heresis.
Actuū.xxvii
Prouer.xxx.
Marci.iiii.
Math.viii
Hiero.in plo/go biblie.
37.dis.relatū
Apoca.xx
ii.thimo.iii.
ix.dis.quis nesciat.
ii.petri.iii.
Hiere.xxiii
Mich.iii

xlvi.dis. § hz. Quos & doctrinę premit arrogantia partę:
¶ Obscurant hominum pectora nuda malis.
Scripturas sacras aliter q̃ pagina cantat:
xxiiii.q.iii. ¶ Exponunt: illos gloria vana rapit.
heref. 37.di. Nonne satis fuerat te intellexisse sacratas
relatum & .c. ¶ Leges: atq; alios his superasse viros:
vino
Concupis at cultus diuinos/more sinistro
¶ Voluere: mutatur (te duce) nostra fides.
Spiritus ætherea quondam dimissus ab arce
¶ Protulit ad nostros hęc documenta patres.
xxiiii.q.i. Hi falsam trutinam manibus gestare videntur:
nō afferam⁹ ¶ Dogmata qui falso sacra docere solent.
Hoc leue nunc faciunt: nūc illud pondere magno
¶ Pensant: sic sacram voluimus vsq; fidem:
Ezech.ii. Qui sic defraudant fidei pia dogmata nostrę:
¶ Nunc Anthicristo pręuia castra locant.
Thesaurosq; parant: quibus insatiabilis error
¶ Adse prauorum pectora victa trahat.
i.Ioh.i. Conuolitant multi Anthicristi signa ferentes:
¶ Qui tentent sacram contaminare fidem.
Qui falsas etiam secum dispergere leges
¶ Per mundū properent: falsidicosq; deos:
Hi neq; verberibus tracti/sęuis ve flagellis:
¶ Sponte sua illius quisq; satelles erit.
Ecclesi.x. Abducet fatuos funesta pecunia multos:
¶ Quos Antichristi libera dona trahent.
Adq; ministerium plures mercabitur ille:
¶ Tam fœdum nūmis: fraudibus atq; malis.
Apoca. xiii. Sed non durabit longęuo tempore classis
¶ Illa: sed in tumidis fluctibus acta ruet.

Corruet & cantus rhedarum/& plaustra quiescēt:
¶ Et veri remanet lex / & honesta fides.
Nauiculam petri tempestas turbida iactat: Marci.iiii.
¶ Et quatit extructam dira procella ratem:
Et titubat malus: titubant quoq; carbasa cęlsa:
¶ Ne ruat exitio puppis operta graui:
Scripturas sacras interq; pretamur iniquo i.Iohan.i.
¶ Dogmate: veridicam mergimus vsq; fidem: Ecclesi..ii.
Ipse Antichristus spatiosum misit in orbem ii.Iohan.i.
¶ Cursores celeres: qui sibi castra locant.
Et falsos fidei cultus: & semina spargant
¶ Pręuia pergentes: christicolasq; viros.
Id quod pręsenti volumus sermone notare:
¶ Nam tria sunt: fixa est in quibus alma fides:
Gratia pontificis quę sacro funditur ore; Inno. in. c. ꝙ aũt de pe.& re.& in cle.fi. e.ti.
¶ Quę tamen ad nihilum / spreta/redacta iacet.
Copia librorum: qui falso interprete marcent:
¶ Atq; bono legis expositore carent. Eccs̃.xvi.
Sunt & doctrinę: quibus & nunc gloria nulla
¶ Pręstatur: tenebras discimus vsq; meras. Prouer.xvi
Copia librorum totum est iam sparsa per orbem:
¶ Pauperis & libros bybliotheca tenet. xeiii.dis̃.legi⁹
Nemo tamen veri sinceras diligit artes:
¶ Dogmata nemo colit nũc nisi solus inops.
Nobilibus pudor est doctos versare libellos. puer.xxiiii.
¶ Heu laceris Pallas męret vbiq; comis. Eccs̃.ii.
Gloria nulla datur studiosis: pręmia nulla:
¶ Incassum studii perditur vsq; labor. Hiere . xiiii.
Tempus adest: venit tp̄us quo pseudo ꝓphetę Eccs̃.vii.
¶ Omnia subuertent: tp̄a praua patent. Ezechi.vii.

Veritatem obticere.

Quisqs amore/metu/pretio:atqꝫ fauore/minis ve
¶ Non loquitur verum:sed bene facta silet:
Qui populo vt placeat:supplantat vera palato.
¶ Hic Anthicristi/cursor/amicus erit.

Qui per timorem occultat veritatē ꝓuocat in se irā dei. Meliꝰ ē enī ꝓ veritate supplíciū pati q̄ bn̄ficiuꝫ habere ꝓ falsitate.

xxxviii.dis. sedulo. Est animus multis sincerus:mensqꝫ parata
Ps̄.xxxv. Vt possint leges christi verumqꝫ fateri:
Prouer.xii. Eccs̄.xii. Blanditiis tamen hi:verboqꝫ aliquando minaci:
Ad Roma.1. Terrentur:linquuntqꝫ boni conamina veri.

Non recte sapiunt qui veri dogmata: amore
Abscõdũt: trepidantq; minas. terrena potestas
Est minor æthereis rebus/iussuq; deorum:
Ingenii dotes tribuit cui rector olympi
Infuditq; animũ: cur docta mente vacillat:
Et trepidus veri metuit prędicere leges?
Sed quia blanditię multorum pectora soluunt:
Donaq; missa vetant verum quãdoq; fateri:
Propterea fatuus cõpresso sępe labello
In populũ cessat transfundere dogmata veri:
Sed sapiens qualem depinxit musa Maronis
Impauidus fortisq; bonum/& prędicere verum
Audet: & humani generis trutinare furores.
Quamuis in siculo crucientur corpora tauro
Ceruicemq; super pręceps dependeat ensis.
Nam vere sapiens non vana pericula mortis
Horret: at in fixo stabiliuit limite vitam.
Non istum dominus: nõ verba minãtia terrẽt.
Sed christi leges infracto pectore promit.
Vitabat populi cursus/& vana Iohannes
Murmura: secessus animi quęrebat honestos:
Hinc deus ad baptisma suum descendit
Blandidulis verbis alium qui corrigit: vnde
Exemplum capiat vitę/normãq; salubrem
Si te non audit: si vultu forte minaci
Aspicit: at tempus veniet quo soluere grates
Dignetur: laudesq; tibi & benefacta rependet.
Mundanas ꝑpter qui res/abscondere verum
Tentat: & æternis prępon it cõmoda rebus
Corporis: hic tenebris morietur stultus in atris.

xi.q.iii.quis/metu.xl.dis. si papa xliii.dis.sit rector. Actuũ.x. xxiiii.q.iii. transferunt. Ecclesi.iiii. &.xix. xi.q.iii.nemo xxii.q.ii.ne quis. arbitre.

Virgilius de viro bono

Iuuenalis de thauo phalar. Dionisius

Thob.iiii. Prouer.xii.

Iohannes.

xxv.q.ix.c.si

Prouer.ix. Eccs.vii. Ecclesi.37.

Ecclesi.xxi Hiere.li.

Retractio a bono.

Qui vult esse veritatis
Cultor & beatitatis
Semper hic aduersitatis
¶ Sentiet obstacula.

Cauete a fermento pharíseo=rũ: qui ve=niunt ad vos in pel=libus oui=nis: & in/trinsecus sunt lupi rapaces.

Math.xvi. Marci.viii. puer.xxiiii. Ad roma.i.

Est merus hic fatu9/ stolido quoq; sanguine plen9
¶ Impediens iustos a bonitate viros:
Est aliquis tentans mores cõponere rectos
¶ Et vitam sacris fortificare bonis:

Tu tamē hūc retrahis manibus petulantibus: atqꝫ
¶ Propositum tentas cōtaminare bonum:
Inpromptu ratio est: similes sibi poscit hr̄e — Prouer. xiiii
¶ Et numero plures/stultus & improbulus. — Ecclesi.xiii.s
Persequitur fatuus/dignos/iustosqꝫ bonosqꝫ
¶ Odit & egregios: deteriora placent. — Ecclesi.xx.
Est studium fatui: multos vt contrahat ad se:
¶ Ne solus fatui nomen inane gerat.
Consilium prębet falsum: manibus pedibusqꝫ
¶ Allicit: & sanos impedit vsqꝫ viros:
Inde/bonus si vult/positis bene viuere mundi
¶ Illecebris: tacita & cui loca sola placent:
Cōtinuo exclamat stultus: damnat quoqꝫ iniquo — Sapien.v.
¶ Iuditio iustum: cōmaculatqꝫ bonum: — Luce.xii.
Esse (ait) ille putat sapiens sibi solus: amatqꝫ — .ii.thimo. iiii.
¶ Viuere secessu: singula sola placent:
In christo & sanctis desperat: gaudia mundi
¶ Temnit: & hypocrisis hunc malesana rapit.
Nos socios inter viuemus: & insuper alti
¶ Speramus tandem pręmia habere poli.
Qui bonus esse cupit/christiqꝫ ad regna venire: — Math.v.
¶ Audiet a stultis talia multa viris. — ii.thimo.ii..
Vir bonus & sapiens mundi vitare laborat — Eccs̄. 6.&.7.
¶ Illecebras: animę & noxia damna fugit.
Vana nocet stulti nunc conuersatio mundi. — xxviii.q.i.
¶ Quę ducit cunctos ad scelus atqꝫ nefas: — sepe.
Ergo si probitas: si virtus: si bona vita: — Luce.xxi.
¶ Non possunt in te forsan habere locum: — Prouer. xiiii.
At saltem iustos homines seducere noli: — Ecclesi.37. Hiere. xxix.
¶ Parce bono: verum qui/sine/transit iter. — Ad collo. iii.

¶ Omiſſio bonorum operum.
Lampadas accendunt oleo quicunqꝫ flagranti:
Quiqꝫ tenent rutilo lucentes igne lucernas.
Dulcia perpetui capient ſolatia regni:
Ianua pandetur ſimul his pulſata repente

Quinqꝫ fatuę acceptis lampadibus nō ſūpſerunt oleū ſecū. et clauſa ē ianua.

Eheu precipiti mortalia corda profunda
¶ Merſa: ſalutarem quęrite poſco viam.
In tenebris denſis mens eſt humana ſepulta
¶ Nullus enim ſuperum tela triſulca timet.

Boecius
Math. xxv.
Luce. xiii.
Ps̄. vi.

Vita malis hominum sordescit consita rebus
¶ Mergimus & tumido sautia corda mari: — xii.q.i.ois et.
Quid prodesse tibi poterit / q̄ feceris olim
¶ Sinceras operas & benefacta quidem? — Ad hebre.xii
Quid tibi thuricremas prodest q̄ struxeris aras: — de cle.nō resi. relatum
¶ Frugum primitias obtulerisq; deo? — Luce xii.
Quid prodest iuuenem primos micuisse p̄ annos — de renū.c.i.
¶ In virtute sacra: & degenerasse senem? — de eta.& quæ. ītelleximus.
Quid iuuat & fidei sacrę documenta sequutum — Math.x
¶ Qui non continuat nec benefacta colit: — i.q.vii.fugge
Cum deus omnipotens extrema iudicet hora — stin.i.Re.xii
¶ Mortales: cunctos & tuba magna vocet:
Quilibet exactę cogetur reddere vitę — Math.xxiiii
¶ Acta: quibus capiet pręmia digna. — i.corin.xiiii
Qui cupit extinctas oleo accendisse lucernas
¶ Mens sua dum nutat spiritus atq; fugit
Stultus erit speratq; nimis: nec tristia verba — xxvi.q.vi.si
¶ Iuditii extremi cogitat atq; timet. — presbiter ī glo
Si subito moritur sapiens / subitoq; labascit: — Math.xxv
¶ Mors tamen illius non miseranda venit. — Sapien.iii
Hic operas quoniam iustas pręmisit: ad illum
¶ Quem penes æterno lumine vita manet.
Sed fatuus vecors: cui sunt pręcordia cęca: — Ecclesi.xi.
¶ Iudicii horrendam spectat adusq; diem
Illius æterno tumulent̄ membra sepulchro — Deutro.viii.
¶ In cineres densos mens quoq; praua ruet. — Ad hebre.ii. Seneca
Proh res mortales sequimur: fatumq; futurum — Ecclesi vii
¶ Negligimus: fatuos impia cura rapit: — Math.xi.
Non deus extrema venientes spernit in hora: — de pe.dis.vii.
¶ Intutum / incertum / sed fatuum atq; nimis — nemo

 Ezec.xxxiii.

De premio sapientię.

Possumus ad dextram palmę spectare coronam:
Ad lęuam mitrę cernimus auriculas
Ecce sinistrorsum fatuorum maxima turba
Pergit: & exitii pręmia iusta capit.

Spatiosa ē via quę ducit ad pditionē. Angusta vero & arta que ducit ad vitā: & pauci iueniūt eam.

Prouer.xiii xvi.&.viii. Math.vii. Iob.xxvii. Tobie.iiii.

O stulti veniam petimusq; damusq; vicissim
Parcite si vos nunc nostra thalia ferit:
Iam cano iustitię quę pręmia: quanta sophię
Munera largiri constituiq; valent

Plures sunt: auido studio qui nomina quęrunt — xl.dis.c.fi.
¶ Et titulos vanos: famigerumq; decus:
Hic etenim titulum doctoris gestit habere
¶ Ille magisterii nomen habere cupit:
Non vt christigenas doceat: nec dogmata sacrę — vide glo. xliii dis. in sum.
¶ Spargat scripturę: fortificet ve fidem: — xlvi. dis. hȝ ħ. de ma. & obe.
Laudibus at trahitur vanaq; cupidine famę — humilis
¶ Ambulat exęsę sic quoq; rupis iter: — viii. q. i. qual.
Cogitat haud rectas animus quibus imbuat artes
¶ Quę nectar tribuant Ambrosięq; cibos.
Est apud æternum patrem / sapientia mundi — Abdie. i.
¶ Nulla: sed hanc stolidam stultitiamq; vocat. — Corinth. i.
Plures se credunt ad dextrum pergere cliuum
¶ Atq; salutarem posse venire viam:
Quę per continuos traducit corda labores — Iudith. viii.
¶ Ad sedem æthercam pacificumq; locum: — Actuu. xiiii.
Sed tamen ob mentis cęcas fatuasq; tenebras
¶ Ad dextram nequeunt tendere rite manum:
Est via stricta nimis: ducens ad regna polorum: — Luce. xiii.
¶ Ad stygios ducit latum iter interitus.
Amphytrioniadem magnis imitabere cœptis
¶ Si fugis illecebras: visq; videre bonum. — Diō de regno
Stultitiam quicunq; etenim comitatur: habebit
¶ Et vitii & sceleris pręmia iusta sui: — Eccš. vii.
Et meritis sapiens non indotatus abibit.
¶ Et capiet fausto pręmia clara sinu.
Sic plato post habitis fatuis / documenta sophię — Plato. de quo
¶ Lustrauit: famam & posteritatis habet. — Hiero. i ꝓlogo
Sed modo fœlicem nullum prudentia mundi — biblie
¶ Efficit: æthercam ni colat ille viam.

Neglectus infortunii.

Hic fatuus certe est / qui fortunam malefaustam
¶ Sentit: & in manibus fata sinistra suis.
Attamen in casu multum est improuidus isto:
¶ Negligit & nunq̃ quod reparare potest:

Si vẽtis ve la conmit= tas: ñ quo volũtas sꝫ quo impe tus impel= lit ꝑmoue ris: Boe.

in aũt. de nõ alie. aut p. ec. col. ii. puer. xi. Sapien. iiii.

Rebus in humanis ꝙ sit constantia nulla:
¶ Nec sit certa fides: perstabilis ve gradus:
Hoc monstrant hominum casus & fata caduca.
¶ Hoc te fortunę mobilitasqꝫ docet.

Nam res externę fœlicem reddere nullum — Tullius
¶ Possunt: cum fragili conditione ruant. — Seneca
Nulla manus tantis cum viribus: atq; labore — Horatius in arte.
¶ Format opus: quod non tempore & intereat.
Sed quia nunc cupio fatuum cõponere: cui sors — ff. de dona cã. mor. l. senat⁹
¶ Displicet instabilis: atq; ruina grauis: — C. de neg. gest l. 4.
Attamen inuigilat sitibundo pectore rebus
¶ Fortunę: cautus nec fera fata cauet:
Hic non mirari debet si fluctibus altis — Hiere. li.
¶ Et laceris remis mergitur vncta ratis. — Ezechi. xxvi.
Si tibi principiis forte infortunia paruis — ff. como. l. si vt
¶ Contingunt: tamen hec sunt comitata malis
Prudentum nobis veterum prouerbia dicunt:
¶ Et sunt hęc dygito rite notanda meo:
Q̄ mala sors crescat: crinis quoq; nocte dieq;:
¶ Est fati incertus exitus: estq; grauis:
Adsit in exemplum rerum mutatio: quę fit
¶ Lapsibus assiduis: sors peritura fluit.
Prouideat tamen hanc qui tutus viuere gliscit: — Prouer. vii.
¶ Irrepit tacito sors metuenda pede.
Aequora qui tumidi sulcat spumantia ponti — Ecclesi. lxiii.
¶ Audet & infragili tangere naue fretum: — Prouer. xxiii &. xxx.
Est opus vt ventos habeat flatusq; secundos — Luce. viii.
¶ Ne puppis vastis fluctibus acta ruat.
Nam fatuus / remis rapidas sulcare per vndas — Ecclesi. iii.
¶ Qui nescit: facile hic tristia damna capit: — Esaie. xxiii. Soph. ii.
Sed sapiens qui non semper confidit iniquis — Iob. iiii.
¶ Sortibus: atq; animo fata futura cauet: — Sapien. xiiii.
Is poterit fœlix rabiem vitare furentis
¶ Aequoris: & portum prendere naue bonum.

¶ Detractio bonorum.

Detrahit insipiens iustis plerumqꝫ maligno
¶ Ore: ligans nolam gutture murilegi.
Facta sua inde latere cupit: nec nomen habere.
Hinc putat: at tactus clamat ab osse canis.

Nō opus est catti pē dere ī gut ture nola: Bella ge rēt mures ꝓtinꝰ absqꝫ metu.

Gaudia concipiunt: plausus linguaqꝫ manuqꝫ
¶ Prudentes ędunt: constrepitantqꝫ pede:
Qꝫ modo tot fatuos libro collegimus vno:
¶ Qꝫqꝫ quadriremem struximus arte nouam.

Prouer.i.
Eccš.vii.
Ecclesi.xxi

Non ad diffames culpas: conuitia: crimen:
¶ Carbasa nostra volant: per mare/perq; solum:
Nec cupimus calamo vitę proscindere famam:
¶ Gaudeat at iustus: sed malus intereat.
Inde salutaris dedimus medicamina vitę
¶ Et dedimus morum dogmata culta quidem:
Qui leget hęc nostri purus documenta libelli
¶ Stultitię nebulam & retia stricta fugit:
Econtra plures fatuos mea pagina lędit
¶ Pingendo nostrę quos tetigere manus:
Nec tamen audacter mea scripta reuellere possūt
¶ Nec temere hęc contra/verba proterua loqui.
Nec tamen addubito/quin sint qui verbere duro
¶ Intendant nostros contaminare iocos: Preceptorē appellat S. Brant.
Si sunt edocti: iuueni mihi parcere debent:
¶ Cui pręceptoris vertere scripta placet.
Hos si liuor edax trahit: & turbatio mentis:
¶ Saltem operi parcant quod bona multa docet:
Lędere si quosdam nunc pagina nostra videtur
¶ Discedant taciti: murmura nulla iuuant.
Sentio quorundam criticorum sibila: sed me
¶ Solantur gracili carmina facta pede.
Stribimus indocti doctiq; poemata passim: Horatius
¶ Vtilis hęc saltem sit mea musa precor:
Nil fatuos curo: resonant nil cymbala asello
¶ Dulcia: tum stolido non sapit illa seges.
Lectores igitur moneo: deponite frontis
¶ Grande supercilium: perlegite illud opus:
Cessent & vocis latratus: rancida verba
¶ Cessent: & placeat quod modo finit opus.

¶ De inmoderata mensę turpitudine

Obscęnos mensę ritus depingere fas est
¶ Illius & fatuos cõnumerare modos:
Non pudor in verbis: non est reuerentia mensę:
¶ Porcorum ritu gens modo viuit ibi:

Fiat mẽsa eorũ coraʒ ipsis in laqueũ/ & in retributõnẽ & in scãdalum.

Sperabam fatuis satis hunc implesse libellum
¶ Et finem satyris imposuisse meis:
Altera turba sed hanc fatuorum scandere nauem
¶ Aduolat: & mecum nunc penetrare fretum

Ps. lxviii.
Ecclesi. 29.
i. Corinth. x.
Ad galla. v.

Non sunt fallaces fatui: quos ardor habendi
¶ Aut aliquis questus ad mea vela trahat:
Sunt tamē obsceni fatui quos impius vsus
¶ In tabula pascit absq; pudore bono:
Irreuerenter agunt/panesq; & fercula mensę:
¶ More suum bibunt: pocula lata vorant.
Castigo in primis solitos contingere mensam
¶ Illotis manibus: mentibus atq; malis
Reddere nec grates solitos pro munere christo
¶ Votaq; pro tantis sacrificare bonis:
Sordida labra tenent fatui manente saliua:
¶ In manibus crassis stercora spurca gerunt.
Ex naso stillant pluuię: nymbiq; madentes:
¶ Ex oculis lyppis sordida gutta fluit.
Maxillę squallent: nigra rubigine dentes
¶ Sordent: mundities corporis omnis abest:
Hic fabuli rex est: porcorum more solutus
¶ Qui vorat: & grūnit: qui bibit atq; vomit.
Et vocat ad sortem cereris/donumq; lyei
¶ Consotios: quorum pocula plena madent.
Ructant: exhaustum donec spumare falernum
¶ Possint: & vino sordida mensa fluit.
Inq; vicem bacchi madido certamine sese
¶ Sollicitant: haustus continuantq; meri.
Polluit hic animam ritus: corpusq; lacessit:
¶ Assidua est peius ębrietate nihil:
Inducit morbos varios: & corpora soluit:
¶ Et frangit neruos: contaminatq; caput.
O mores turpes: quorsum reuerentia mensę
¶ Peruenit? vbi nunc est moderatus honor?

4.dis. deniq;
Esaie. xxviii.
xliiii. dis. c.i.
ff. de ori. iu. l. i
Math. xv.
Actuū. vi.
xliiii. dis. p re uerencia.
de cō. dis. v in omnibus
Plinius li. xiiii. circa fi
c. a crapula de vi. & ho. cl.
Hora. i epist.
Persius
de reli. & ve. san. c.i.
xxxv. dis. lux uriosa.
Ecclesi. xxxi.
Osee. iiii.
Luce. xxi.
Prouer. xii. & .xxii.

Curius — Quo Curius frugi? quo parsimonia prisca?
¶ Migrauit victus quo decus atq; nitor?
Quorsum mundities mensę cultusq; decorus?
¶ Heu ritus tabulę nunc moderatus abest.
Luce.xiiii. — Est aliud vitium: tabulam quod more sinistro
Prouer. xxv. — ¶ Turpat: sinceros contaminatq; gradus
Sedibus in primis fatui subsellia ponunt.
Leuitici. xix — ¶ Sordidulus iuuenis vult prior esse sene:
Insti.de in. na.glo.fi.& — Amplius haud primas sedes conscendit honestas:
Insti.de.bo. poss. — ¶ Turpibus vsq; viris pocula prima damus:
de off.cus.c.i. — Et personarum neq; enim discretio: nullus
¶ Est pudor: & tabulas irreuerenter habent:
Irreuerencia mense — Cum manibus peccant: cum gutture: cũq; labellis
¶ Hic offam glutit: ębrius ille vomit.
Hic dygito primus sordenti fercula mensę
¶ Attingit: naso conspuit atq; dapes:
Hic calicem siccat labris: vacuatq; lagenę
¶ Oenophorum: rursus quod bibit ipse vomit:
Cantant: & latrant/ magno clamore fatigant
¶ Aera: thyrsigeri & sacra nefanda dei
Hos furor vsq; rapit: confundit pectora bachus
¶ In tabulis partes improbus omnis habet.
Nunc calices frangunt: nũc rumpitur vrceus albꝰ:
¶ Nunc vitrum e mensa cantharus atq; cadunt:
Sepe manu rapimus: quod gestat tertia mensa:
¶ Gustamus sapidum: dulcia fercla simul.
Sardanapalꝰ habet comites: quos fœda voluptas
Sardanapalꝰ Insti.li.i. — ¶ Assidue reficit: immoderata placent.
Sed quia non opis est nostrę: depingere cunctas
¶ Illecebras mensę: stultitiasq; graues:

Viuendi ritus non est sapientibus vnus — de sepul. certi
¶ Omnibus: equalis mos neqȝ cuncta regit: — futuri
Nempe aliter Graii viuunt: aliterqȝ latini:
¶ Q̄ʒ viuat ritu theutona terra suo: — quia diuersi tatē de cō.pb.
Sauromatas alio victu nunc viuere dicūt:
¶ Nunc aliter Thurcos: Aethiopesqȝ ferunt. — Terentius
Sunt hominum mores varii disparqȝ voluntas — Persius
¶ Sunt varii victus: vita nec vna viget: — Quitilianus.
Quilibet in mensa deuitet turpia verba: — li.ii.ff.ad treb
¶ Porcorum mores pellat ab ore procul. — quia poterat. puer.xxx.
Atqȝ agat æterno grates ex pectore patri: — Ad collo. iii.
¶ Exoptetqȝ sacrum prosperitatis iter. — Thob.ii.
Nec diuinus enim nos conditor ipse creauit — Esaię li.
¶ Ad potum atqȝ cibum: corporeas ve gulas. — i.thess.ii.&.v
Nec sumus iccirco nati comedamus vt vsqȝ:
¶ Assiduo aut fument corpora nostra cibo. — arist.2. de aīa
Sed potum atqȝ cibum pro vita sumimus: atqȝ — Eccš.v.
¶ Corporis ad podium / sanguineosqȝ lares.
Spiritus est anima nostra: inde habitare neq̄bit — xxxii.q.ii.
¶ In sicco: sedem sanguinis illa tenet. — moyses.
Sed modus est rebus: est & mensura decorqȝ: — Horatius
¶ Quem citra atqȝ vltra / vita / anima atqȝ fugit. — glo.Insti.p q̄s
Iccirco crapula atqȝ gula / plures moriuntur: — p.no.ac.ī pri. Ecclesi.37.
¶ Quam gladio / aut telis / ingenita / ve nece
Curia magnatū / mores quandoqȝ probatos /
¶ Vrbanos / dygnos / tradidit atqȝ bonos: — Curialitas
Curia nobilium nunc est corrupta / maligna — antiqua
¶ Ebria / multibiba / garrula / fędiloqua:
Perdidit atqȝ vetus nomen / famamqȝ fidemqȝ
¶ Amplius in toto nec viget orbe decus.

¶ De laruatis fatuis.

Risit Democritus stultos/ & inania mundi
¶ Gaudia: q laruis pergeret omnis homo.
Cynicus econtra casus defleuit in omnes:
¶ Et quia tot fatuis terra repleta foret.

Perpetuo risu pulmonē agitare solebat Democritus. sapiēs fleuit contrarius alter.

Iuuena.i sat. oibus i terris Plinius li.vii Solinus. Crassus. de q Plinius.

Viueret in nostro si iam Democritus quo
¶ Rideret toto crimina nostra die:
Et Crassus pariter rideret ludicra mundi:
¶ Quem risisse semel carmina prisca canunt.

Precipue nostra si tempestate/videret
¶ Laruatos fatuos: stultiloquosq̄ viros:
His fatuis nullum vitium nunc turpe putatur
¶ Ad scelus hos etenim vita petulca trahit:
Concita gallorum tanto vix membra furore
¶ Vexantur: cybeles dum fera sacra colunt:
Cum furia tractāt vix Męnades orgia tanta:
¶ Quin recolit lemures stulta caterua malos.
Induit hic laruam: turpes hic sumit amictus
¶ Ille linit faciem: contaminatq̄ fuco:
Hic gerit infatua conductos fronte capillos
¶ Hic dentes emptos: hunc tegit alba toga:
Parthorum ad morem cupit alter sumere vestē:
¶ Hic habitus Geticos/Sarmaticosq̄ petit.
Hic faciem turpat: quo vix deformior ille est
¶ Tartara qui terret murmure cerbereo.
Musica cōportant fatui instrumenta: canuntq̄
¶ Audiat vt fatuos quęq̄ puella suos.
Ante domum notę dominę vestigia figunt
¶ Consumunt totos/sicq̄ boando dies:
Fausta puella quidem: fatuis tutatur ab illis
¶ Quę se: laruati turpia quęq̄ petunt:
Seducit castos animos laruata caterua:
¶ In facie dęmon quem gerit ore/patet.
Corda puellarum manibus discerpit aduncis:
¶ Vnguibus horrendis: dilaceratq̄ thorum.
Quicquid enim sceleris totus non perficit annus
¶ Hoc laruatorum tempore conficitur:
Sępe tuas: larua contecta subintrat in ędes:
¶ Quę tibi gallinas vulpis iniqua voret.

De vi. & ho. cle. cū decorē.
Druyde. de quib⁹ lucan⁹.
Menades Persi⁹ lati. i
Lemures de quibus Oui.
Ecclesi. xxv.
C. de epi. & cl. l. mime in aūt. de san. epi. col. ix.

Tu quia nil curas laruatę crimina gentis:
¶ Contaminas thalami fœdera sępe tui.
Quid refero mores: quid turpia verba: iocosq́
¶ In quibus assidue stulta caterua furit?
Larua repręsentat nunc saturnalia festa:
Saturnalia ¶ Aut salios nudos: mãmuriumq́ fabrum:
Compitalitia Quodq́ magis credo: tali sub tempore/ditis
Mãmurius faber ¶ Emissos lemures: terrificasq́ deas:
Lœtiferi quoniam pendent de frontibus hydri:
C. de pe. l. si quis. de cri. fal. ad audientiam ¶ Abscondunt faciem: quam deus ipse dedit.
Naturam turpant: tenebroso pectora cultu
¶ Recta tegunt: vultus cõmaculantq́ fuco.
de con. dis. v. fucare Se facit hic claudum: se cęcum clamitat ille:
¶ Larua tegit proceres: magnificosq́ viros:
Id tamen est peius: trahimus ludibria laruę
¶ Paschatis ad fęstos sacrificosq́ dies:
Ducimus & choreas: veneris certamina mollis
¶ Pessima versamus: nil sacra festa vetant.
de con. dis. v. quadragesiã. Passio quo christi meditatur tempore: laruam
¶ Accipimus: sceleris pabula quęq́ placent.
Surgimus heu tarde cum christo: crimina mundi
¶ Vana: iubent solitam continuare viam.
Fraterno lemures hos nunc sermone precamur
¶ Vt tandem sapiant destituantq́ nefas:
Esse nefas quis nam dubitat? q́ vertimus ora
¶ Naturamq́ simul? turbidus error abi.
Fama volat quendam occisum quẽ larua tegebat
¶ Quem mox cũ larua dęmon ad ima tulit:
Iure quidem: nã cuius erat nũmisma & imago:
¶ Effigiem & pignus abstulit ille suum.

¶ Viri prudentis descriptio.
Vir bonus & sapiens reprehendit turpia facta:
¶ Dictaqꝫ castigans impia: iusta docet.
Conscius ipse sibi: mala cuncta & inania
¶ Et vitam querit diligit atqꝫ bonam.

Victrix fortunę sapia: Iuue. Virtus p̄miū est optimuz. oia adsunt bona que penes est virtus. Plutanus.

Prudentem cecinere virum documenta Maronis
¶ Qualem vix hominem secula nostra tenent
Socratis egregii maiestas/iudice phœbo
¶ Dicitur emeritos promeruisse gradus.

puer. xiiii. & xxvii. Sapien. vi. Eccles. x

Socrates Talis erat sophię diuinę Socrates altor:
¶ Qualem Virgilii carmina docta canunt:
Ex se pendebat totus: perfectus ad vnguem
¶ Constans: & dexter/prouidus atqꝫ bonus,
Sene epis.cv. Vir bonus & sapiens dotes in pectore multas
¶ Continet: & clara nobilitate micat.
Tull. in pa. Iudex ipse sui: nec vani murmura vulgi
¶ Curat: securus tempora grata terit.
Ecclesi.iii. Rebus ab externis neqꝫ mercem aut crimina sumit;
¶ Est frugi semper: & moderata petit.
Sapien.vi Pectus habet solidum: propellit inania vota.
Eccs.vi. ¶ Continet & stabili pectora recta gradu.
Prouer.x. Non prius a molli rapiuntur membra sopore
Ecclesi. xviii. ¶ Omnia q̃ vitę sint reputata suę.
Vtile cum sancto sapiens coniungat honesto
Eccs.xii. ¶ Omni aliquid laudis & gerat ipse die.
Ecclesi.37. O vtinam nostro tam consona turba sophię
¶ Tempore fulgeret: tam nitidęqꝫ scholę:
In quibus illustris virtutis semina/prudens
¶ Funderet: æthereum concineretqꝫ sophos.
Eccs.i Mirandum non est: ꝙ tam nũmerosa caterua
¶ Stultorum: totidem seruat in orbe vices:
Prouer.iiii. Est ratio in promptu: quoniam sapientia pulsa
¶ Exulat: & mundum dilaniata fugit.
Eccs.x. Qui bonus & sapiens nostro nunc esse laborat
Esaie.v. ¶ Tempore: vesanus dicitur atqꝫ rudis:
Prouer.xxix Callidus & vafer qui nunc est atqꝫ dolosus
¶ Hic titulum sophię: & nobilitatis habet.
Aristides. Iustus Aristides quid tempestate valeret
Curius. Fabritius. ¶ Nostra? quid Curius/Fabritiusqꝫ bonus?

Quid Cato diuinus: celebris q̃d turba Platonis? — Pver.ix Sapien.v.
¶ Prudentes rident ſecula noſtra viros.
His tituli candor datur & nunc gloria preſens:
¶ In quibus eſt fraudum ſtultitieq; vigor.
Aſcendit celebres ſtultiflua turba cathedras:
¶ Stultitia mentes que violare ſolet.
Si modo prudentes aleret Germania pugnax — Germanie defectus.
¶ Et daret ingenuis premia digna viris:
Non ſic deſerta fluerent preconia fama:
¶ Parta quidem: que nũc Theutona terra p̃mit.
Si gradus inſignis ſophie cultoribus eſſet:
¶ Non veheret fatuos tot modo noſtra ratis:
Sed cenſor nunc nemo ſui ſe explorat ad vnguẽ: — Prouer. xiii.
¶ Nemo animũ muſis imbuit ingenuis.
Stultigeras igitur tunicas/fatuoſq; cucullos
¶ Impoſui multis: quos mea ſcripta notant.
Ergo prudenter ſtultus qui viuit in orbe — Virgilius
¶ Virgilii vt diui pagina ſacra canit:
Protinus æthereas hic celſior vſq; ſub auras
¶ Tranſuolet: & nitidi lactea ſigna poli: — Ecclesi.iii. Sapien.vi
Carneq; mortali poſita/captare quietem
¶ Cœleſtem poterit: Ambroſiaq; frui.
Ad ſophiam teneros igitur ſuccingite lumbos:
¶ Et date conſpicue thura benigna dee:
Qua propter doctis optat philomuſus honores
¶ Et pacem muſis poſcit adeſſe ſuis.
Inprimiſq; ſuo Ticioni/magna precatur
¶ Gaudia: conſtructa eſt quo duce noſtra ratis. — Titio & Theda. qui & Brant.
Sit tibi/mi preſtans animi preceptor/amice
¶ Theda/ſalus ingens: Brant venerande vale.

¶In cõmendationem philosophię.
In precio non est hodie doctrina bonorum:
¶ Sed spuit ad doctas stultus vbiqȝ togas:
Doctiloquos tentat vulgus detrudere sacco:
¶Sub pede stultorum philosophia iacet.

Cõscidisti saccũ meũ et circũdedisti me lętitia. Psalmista xxix.

Iohel.i. Apoca.vi. Sapien.i.

Quisquis ad æthereas sacratę pallados arces
¶Tendit: in hac requiem vel cupit esse suam:
Hic manibus purus veniat linguaqȝ pudicus:
¶Vt sophię foculis fumida thura ferat:

Phiſoſophia ſacris animos colluſtrat ocellis: — Tullius par/chia poeta
¶ Ingenii dotes: prębet & eloquium:
Luctificas huius ſolamur dogmate mentes:
¶ Hęc animi motus pellit & illecebras. — Ecclesi. iiii.
Hęc bene viuendi pręſtat documenta viaſq̧.
¶ Hęc iter ætherei pandit ad aſtra poli.
Poſſumus hac mentis triſtes auertere caſus:
¶ Poſſumus hac lapſus exuperare graues.
Hanc deus omnipotens cœleſti miſit ab arce — Prouer. ii.
¶ Vt nobis cœli ſęmina clara daret. — Ecclesi. i.
Illius in collo pendent redimicula ſacra:
¶ Per genus humanū quę modo ſparſa micant.
Membra tegit peplo: pallaq̧ induta minerua:
¶ Sub pede purpureas ſpargit vbiq̧ roſas:
Seruiat huic ſapiens quiſq̧s: nam nectare diuo — Sapien. vi.
¶ Corda hominis potat: Ambroſia q̧ cibat: — &. ix.
Et libertatis veros concędit honores: — Ecclesi. xxvii.
¶ Hac duce perpetuo libera corda manent:
Hec ſcelus atq̧ nefas pellit: moreſq̧ profanos: — Prouer. viii.
¶ Explodit vitium: pręmia laudis habet. — & xvi.
Hanc propter ſapiens nitidū conſcendit olympū:
¶ Hęc aperit iuſtis regna ſerena Iouis:
Poſſumus hac ſęuos ſemper ſuperare tyrannos:
¶ Fida comes vitę eſt/ & benedicta quies:
Hac ſine nō pricęps: nō rex: ſua ſceptra gubernāt — Sapien. viii.
¶ Eſt fidei mater: iuſtitięq̧ parens:
Palladis ad munus iuuenes properate ſeneſq̧ — puebr. vii.
¶ Ex gremio cuius fons ſcatet irriguus:
Currite vos docti: veſtram obſeruate mineruam:
¶ In ſaccum trudit dogmata vulgus iners. — puerbi. iii.

Concertatio Virtutis cũ Voluptate.

Aſpice conflictum virtutis: atq; petulcę
Deinde voluptatis/gaudia vana vide:
S.Brant. Argumẽtũ. Legimus Alciden ſomno cum forte iaceret
Vidiſſe ambiguas/difficileſq; vias:
Ambarumq; ſtatum/finem/vitamq;/modũq;
Scrutans: virtutis cępit inire viam.

Epigrāma ad lectorem.

Virtutis quicunq; colis sacra dogmata lector:
¶ Aspice quos fecimus pollice & ęre modos.
Tu tamen inprimis frontem depone seueram:
¶ Aut fuge: si nasum rhinocerotis habes.
Nos veniam scriptis dabimus petimusq; vicissim Horati⁹ i arte
¶ Si peccat numeris pagina nostra suis.
Frangitur hic puro dictamine blanda voluptas
¶ Et spurcę Veneris marcida castra iacent.
Sed virtus niueo victritia tela triumpho
¶ Suspendit: cęlo seq; suosq; beat.
Hanc amet imberbis iuuenis: vitęq; magistram
¶ Ducat: & ęterno munere formet opus.
Illecebras fugiat: quas spondet vana libido:
¶ Hęc animos frangit: pectora casta terit: Tullius i off.
Fœdat & ingenii cultus: sensusq; pudicos
¶ Destruit: & semper blanda venena vomit.
O iuuenes spectate probi: quid candida Virtus
¶ Possit? quid noceat luxuriosa Venus?

Finis vo
luptatis
mors.
Seneca

Obiectio voluptatis

criminantis virtutem.

En ego ſincerę virtuti inimica voluptas
Adſum victrici lauro redimita: per orbem
Signa mei fulgent caſtris ſuffulta triumphi:
Semper Achemenios ſpirant mea tēpora flores:
Et redolet violas collecti faſcia crinis.
In niueis ſoleo manicas geſtare lacertis:
Et veſtes tyrię fulgentia brachia velant:
Eſt facies laſciua nimis: ſtant lumina multo

Inuidiosa ioco: petulantes frontis ocellos
Ostendo: mallem frangunt qui sępe iuuentam:
Delitias effundo meas: & mella per orbem:
Vt capiant iuuenum temeras mea retia mentes:
In manibus Cytharam teneo: plectrumq; sonorũ:
Turba sedet iuxta mollis: blandiq; choraules:
Ante meam statuã dulcissima carmina pangũt.
Pectine facundo mulier stat psaltria iuxta:
Nam soror ipsa dei: cui sacra solennia reddunt
Męnades insanę frontem crinemq; rotantes:
Qui mea prosequitur miles vexilla: labores
Nullos: & liber discrimina nulla subibit
Cogitur haud sęuis caput obiectare procellis
Non strepitus pugnę: nõ tristia classica Martis
Audiet: armisonus lituus nec pectora franget
Sed qui me comitem sequit̃: non tramite duro
Ambulat: at dulces hic experietur amores.
Qui mea spreuerunt quondã monumẽta: periclis
Immersi grauibus: vitam clausere dolore.
En dea sum cuius spatioso noscitur orbe
Imperium: & nostro manant de pectore molles
Delitię: risus & cantica plena iocorum:
Et sub me sanę longissima fata senectę
Vsq; vigent: albiq; dies: horęq; secundę:
Quondam Priamides quo Troia cessit achiuis: Paris
Signa tulit nostri manibus florentia regni.
Indulsitq; bonis: quorũ est mea magna potestas
Et mihi seruiuit cultu Cleopatra superbo: Cleopatra.
Blanditiasq; meas canopea ad mœnia duxi.
Africa me noscit: me noscit corniger Hammon:

Numide	Me numidę infrenes: colit & Maurisius atlas.
Mauritania	India delitias nostras veneratur: & omnes
Iudia.	Educunt rutilo qui candida membra sub ortu:
Ecclesi. xxxi.	Me duce sobrietas toto pulsatur ab orbe.
Sarmate	Sarmata nō tut⁹: nō parthus/nō geta pugnax
Parthi.	Non Hister tutus semper crispusq; sycamber
Gethę.	Nostraq; per varias mittuntur spicula gentes.
Hister.	Nostra sophi veteres coluerunt numina: quorū
Sycamber	Scripta manent positę me defendentia sectę
Epicurei	Nam sine corporeo prosunt bona nostra labore:
	Et gula nobiscum/feruens quoq; gloria mensę:
	Non mea sub galeis vita est: nō stramine duro:
	Corpora nostra cubant: sed p̄bet pluma qetem:
Iuuenalis in	Me nisi delitię molles sequerentur/& omnis:
satyra oībus	Luxuries: tanti non reges blanda subissent
in terris.	Castra: quibus toto victrix dominabor in orbe
Sardanapal⁹	Sardanapalus enim regalia facta relinquens:
de q̄ diodorus	Corporis illecebras coluit. florentibus annis
& Iustinus	
Roma	Bellica roma quidem nostro sudauit amore.
	Mollibus in plumis dantur sua gaudia cunctis:
Hiere. vii.	Non frigus/diramq; famem iuuenilia captant
	Pectora: sed requies semper blandissima nobis.
	Otia quandoquidem non perturbata fouemus.
	Ergo vos iuuenes quorum sunt mollia corda:
	Atq; senes pariter quorum est annosior ætas:
	Porrigite huc aures: currit mortalibus ęuum
Verba Sar/	Et currunt sine fine dies: libate vel ęscis
danapali.	
Sapien. ii	Mellifluis genio: post mortem nulla voluptas.

Virtutis ſudorē dii longe poſuerūt.

Reſponſio virtutis

carmine Elegiaco.

Carmine nugoſo quid me maleſana voluptas
¶ Lędis: & imbelli pectore bella paras?
Quid fallax miſeros age perfida decipis arte?
¶ Illecebris mundus cur ruit vſqꝫ tuis?
Quid ſordes: luxuſqꝫ tuos: lanceſqꝫ voraces
¶ Laudas? blanditiis gloria nulla tuis.
Aebrietas tibi fida comes: infamia pennis
¶ Circū te volitat: & tua caſtra premit
Es (fateor) pulchro ſemper laqueata capiſtro:
¶ Sunt oculi molles: fronſqꝫ petulca nimis:

In capite insignis fulgor: redimicula: vittę
¶ Sertaq₃ dependent: purpureusq₃ color:
Te chlamydes tyrię velant: te balteus ornat:
¶ Et te Sidonio purpura tincta fuco.
Non galeas armata geris: sed corpore nudo
¶ Allicis imbelles in tua vota viros.
Te iuxta Veneris stant atq₃ Cupidinis arcus:
¶ Et pueri cęci dira sagitta iacet.
Dextra tenet speculū quo splēdet turba maloꝝ:
¶ Lęua tenet luxus. & genus omne mali:
Fronti nullus inest candor: sed spurca libido:
¶ Non pudor in verbis / ingenuusq₃ iocus:
Te duce per mundum gemini tractantur amores:
¶ Te duce languescunt fortia membra ducum.
Te duce nobilitas perit: & veneranda iuuentus
¶ Marcescit votis dedita adusq₃ tuis.
Te duce morborum patimur discrimīa: mortes.
¶ Ad stygiosq₃ cadunt corpora nostra lacus:
Tu facis ingeniū torpens: tu pectora casta
¶ Inficis: & sensus non sinis esse bonos:
In te decrescunt anime: soluuntur & artus:
¶ Corporis & semper esca doloris eris:
Et te lœthales morbi: genus omne malorum
¶ Et gula manauit: delitiumq₃ malum:
Tu facis imbelles iuuenes: petulansq₃ senecta
¶ Te duce concrescit: bęstia spurca nimis:
Pellicis in fraudes multos / vitęq₃ tenebras:
¶ Nil castum impura conspicuumq₃ doces.
In te non ratio: non purę semina mentis:
¶ Ingenium nullum. sed mala lingua quidem.

Multorum claros egiſſet dextra triumphos:
¶ Et multos caneret fama ſuperba duces:
Si non blanditias: ſi non tua vota ſubiſſent:
¶ Et ſimul impoſitis nigra venena cadis
Mœnia dardanidum: vertiſti & pergama Troię: Troia
¶ Per te Parthorum regna ſuperba iacent. Parthi.
Regna iacent Aſię luxu conſumpta voraci: Aſia
¶ Luxibus & prauis Attica regna iacent. Gręcia.
Obruta ſunt Danaũ fortiſſima mœnia: per te
¶ Atqꝫ vrbes Sodomę morte rigante iacent. Sodoma.
Excidium per te dirum eſt experta Corinthos Corinthus
¶ Atqꝫ Tarentinę ſic periere domus. Tarentum̃
Lapſa quidem per te ſordent Nilotica regna: Egyptus
¶ Aſſirii per te ſic cecidere duces: Aſſyria
Te Sybaris colles: te Rhodos: atqꝫ Miletos Sybaris
¶ Et varias gentes contaminoſe iuuat. Rhodus
Tu Sordos: Thraceſqꝫ truces: tu blanda Getaſqꝫ Milętus Thratiã.
¶ Corrumpis: diris inficis atqꝫ malis. Gętę
Sors mea nunc melior: quoniam me vita pennis
¶ Spectat: & æterno gloria parta gradu.
Degeneres animos pacienti extollo labore.
¶ Cœli porta patet (me duce) apta viris:
Amphitroniades metuenda pericula vicit. Hercules
¶ Me duce: cęleſtis incolit aſtra dei.
Me duce barbaricas gentes proſtrauit in armis Iulius cęſar
¶ Iulius: & fœlix ſydera clara premit:
Magnus Alexander noſtros comitatus honores: Alexander magnus
¶ Ingenii pugnas / & fera bella tulit:
Sic paulus conſul regem qui Perſea vicit Paulꝰ emiliꝰ.
¶ Me duce Romanis clara trophęa dedit,

Cicero Me duce facundi vulgent Ciceronis honores:
Virgilius ¶ Et Maro Romanę gloria magna togę:
Aristotiles. Doctus Aristoteles nr̄a hęc monumēta sequutus:
Plato ¶ Et Plato: quo nusq̄ maior in orbe fuit.
Candida me coluit doctorū turba sophorum:
¶ Ingenium per nos eloquiumq́ʒ valet.
Ad laudes genitos & dultia munera diuum:
¶ Fama trahit nostri nominis atq́ʒ decus:
Aspice(quid multos repetam)stat nr̄a p̄ orbem
¶ Gloria/fama/salus/laus/honor/ atq́ʒ decus.
Inte luxuries: fastus/cōmertia fœda:
¶ Et putidum semper stillat ab ore malum:
Prouer. viii. In me diuitię: iustum/rectumq́ʒ piumq́ʒ:
¶ In me consilium: gloria sola mea est.
Sapien.iiii. Casta mihi domus est: stant celso colle penates:
puer.ix ¶ Hos tamen ingenuus scandit vbiq́ʒ labor.
In virtute labor: sed & in sudore voluptas:
¶ Atq́ʒ quies: magnis semper amanda viris.
Siue velis famam ingenio sectarier almam:
¶ Armisonę ve velis voluere signa deę:
Seu res ciuiles merito tractare fauore:
¶ Hęc animo infracto(me duce)cuncta facis.
Quem labor & sudor torquet virtutis amore:
¶ Aetherei tandem scandet ad astra poli.
Prouer.viii Virtus sola regit terras: dominatur in alto.
Plau.i.amphi ¶ Diuidit & nutu dona beata suo.
Prouer.vii. O iuuenes dum fata sinunt: expellite vanas
¶ Corporis illecebras: lœtiferumq́ʒ nefas:
Imbuite ast animos virtutis dogmate vestros:
¶ Vt sapiant rectam pectora vestra fidem:

¶ Latina nauis ſeu barca ſocialis.

Innumeros claſſes / fatuos ſine fine furentes
¶ Hactenus in noſtra ducere claſſe iuuat:
Si quis forte locũ potuit minus accomodatum
¶ Nanciſci: huc veniat cum ſociiſq; vehat.

Gaudium eſt miſeris ſocios habere penarum. Sed nõ minus ardebũt: qui cũ multis ardent.

Currite ſulcamus feſtinis æquora remis:
¶ Et premit immenſum carbaſa noſtra fretum
En ſocialis adeſt claſſis: properate ſodales:
¶ Et fatui pariter nunc properate meri:

ii.q.i.multi.
Eccle.13.&.7.
Iob.xxx.
i.Eſdre.v.
Sapien.iiii.

Eccs.i.

Nam nostrę numerus sectę est immensus: & aures
¶ Ad varias gentes tendit & ad populos.
Nostra cohors equidem totum cōplectit orbem
¶ Pauci sunt quos non fœdera nostra premūt.
Ex Asia veniūt rutilo sub sole creati
¶ Stulti: nobiscum qui cita vela trahunt.
Finibus e Lybię veniunt terraq; calenti
¶ Mausirii imbelles/æthiopesq; nigri:
Migrant Hesperii: migrat quoq; Gallia tota.
¶ Prorsus & a Bactris sedula turba ruit.
Ad nauem veniunt gentes quas vltima Thyle
¶ Finibus extremis quasq; Britannus habet.
Et veniunt Cymbri torui: flauiq; Sycambri:
¶ Et venit ex latio turba procera qnidem.
Archophylax gentes rigido sub sydera natas
¶ Transmittit: prębet subsidium rati:
Sauromatę veniunt: pugnax quoq; turba Getarū
¶ Atq; Thraces veniunt: Argoliciq; viri:
Et veniunt omnes gentes/quas conspicit orbis
¶ Quasq; fouent nitidi sydera clara poli:
Cum senibus iuuenes: fatua cum matre puella:
¶ Intactus nullus hic gradus esse potest:
Ad classem celerem fatui properate sodales.
¶ Currite nauiculę/nam mora cuncta nocet.
Tempus adest sulcare fretum & nūc pandere velū
¶ Currite: iam pergit fluctibus acta ratis.
Maxima nunc regio superest penetranda: sodales
¶ O fatui: pedibus currite quęso citis.
Narragonū ad patriam & ꝑmissas tendim⁹ oras.
¶ Cogimur & stolidum nunc penetrare solum:

In omnē terrā exiuit son⁹ eorum.

Nos tamen in tumido iactant discrimina ponto
¶ Plurima: sollicitas & quatit vnda trabes:
Veliferiq; maris sęuo clamore ciemus
¶ Fortunam: nil nos impia vota iuuant.
Per varios casus: per sęua pericula ponti
¶ Currimus: & vitę non modus vllus adest:
Et patimur lapsus / tempestatesq; sonoras
¶ Et patimur medio naufraga fata mari:
Scyllęam rabiem siculis spectamus in vndis:
¶ Atq; charybdęo gurgite transtra volant.
Per syrtes lybicas remo sulcamus inerti:
¶ Spectamus tumidi tristia monstra maris
Delphinos: phocas / syrenes / atq; videmus
¶ Tritonas: inuisum prodigiiq; genus:
Torpemus cantu: quo nostras inficit aures
¶ Syren: languenti nosq; sopore premit:
Et Cyclopem grandem siculo spectamus in antro
¶ Dulychius princeps quem timuisse potest:
Quis locus est tutus: quo nunc considere stulti
¶ Possunt: & certos ędificare lares?
Vsq; adeo tumidis prostrati mergimur vndis
¶ Et portus tutus carbasa nostra fugit:
Et merito. quoniam nullo sapientia cultu
¶ Nos fouet: & stolida figimus arma manu.
Heu dea stultitię nobis nunc pocula Circe
¶ Prębuit: & cantu pectora lassa ferit.
Eheu quid miseri prodest errare sodales:
¶ Quęrite sed stabili littora tuta pede:
Ne rapiant nostras Neptunia monstra carinas
¶ Sorbeat & nostras ęquoris vnda rates.

De hac materia. Virgili9 in.i.&.iii. eñ

Scylla
Charibdis
Syrtes

Syrenes
Triton

Cyclops
Vlyssęs

Circe

Neptunia

Excusatio Jacobi locher. Philomusi:

Vertimus naues fatuas latinis
Versibus: plectro siquidem strepenti:
Cudimus normas modo perbenignas
¶ Plaudite muse.

Gratias docto dabitis magistro:
Atq; doctori titulos merenti
Candidos: nostros legitis modos qui:
¶ Plaudite muse.
Ad salutares modo disciplinas
Atq; sincere documenta vite
Vertimus stultos numeris iocosos
¶ Plaudite muse.
Non decus mundi: titulusq; clari
Nominis traxit/volucrisq; fama
Ad salutares philomusa cantus:
¶ Plaudite muse.
Non honos: laudes: precium ve molle
Nec fames auri philomusa traxit
Ad sacri fontes nemoris beatos
¶ Plaudite muse.
Nil superborum cupimus virorum
Stemma: nec claros capitis corymbos
Nec sacre lauri cupimus corollam
¶ Plaudite muse.
Qui leget nostri titulum libelli:
Gratias nullas referat libello:
Eleuet sed Brantrogo perdisertum
¶ Plaudite muse.
Prebuit nostris alimenta nymphis
Brant: & heroos tribuit beatos:
Estq; scriptorum venerandus auctor
¶ Plaudite muse.
Gratie dulces: lepideq; voces:
Et lepos blandus: lyricusq; neruus

Sebastiano Brant grates agit

Ex sinu illius fluitant scatentq;:
¶ Plaudite musę.
Sermo facundus: locuplexq; vena:
Structilis candor: calamus latinus:
Nil sonat quod sit latio indecorum:
¶ Plaudite musę.
Sed modo diuos superos precamur
Prębeant nobis veniam benignam:
Pinximus q sic fatuos inertes
¶ Plaudite musę.
Me locus nauis: fateor: requirit:
Calceos nondum fatuos remoui:
Stultus & nondum posui cucullum
¶ Plaudite musę.
Sunt quibus nostrę placuere curę:
Sunt quibus nostrę satyrę grauedo
Displicet: dextram veniam precamur
¶ Plaudite musę.
Nostra sic fari didicit iuuentus:
Peruigil sudor neq; me disertum
Fecit: haud magnos capio labores:
¶ Plaudite musę.
Scriberem formas potius pedestres:
Sponte sed manant numeri canori:
Barbarum qui me faciunt poetam
¶ Plaudite musę.
Gratulor nostrę siquidem iuuentę:
Gratulor docto pariter magistro:
Qui mihi suaues tribuit camœnas
¶ Plaudite musę.

Seculo nostro siquidem diserto
Gratulor: docte sileant Athene:
Et chorus vatum sileat latinus:
¶ Plaudite muse.
Iam fouet passim celebres poetas
Theutonum sydus/gelidusq; Rhenus.
Laudibus quorum monimenta fulgent
¶ Plaudite muse.
Quid magis fingit latialis orbis
Ritibus cultis? colimus platona:
Atq; sublimem colimus Maronem:
¶ Plaudite muse.
Ergo certatim teneris camœnis:
Nauis & picte rudibus figuris:
Et iuuentuti faueas precamur
¶ Lector amice.

Nauis socialis mechanicorum.

Socialis nauis mechanicorum.

Stultorum trahitur collecta caterua virorum
¶ Qui manibus quęrunt ſępe alimenta ſuis.
Artificis quiſquis ſignum prętendit: & effert
¶ Quid ſciat: & foueat qua ratione domum:
Adſunt mœchanici: quorum vela ampla leuata:
¶ Cum celeri remo per freta vaſta volant
Cur tamen hi fatui ſint ad mea laxa vocati
¶ Carbaſa: iam cauſas cum ratione canam:
Cunctoꝝ veluti ſtatus mutatur/in omni
¶ Tempore: nec ſtabili conditione manent:
Artificum pariter ſic fit mutatio ſemper. Prouer.xi.
¶ Hos fatuos merito noſtra carmina vehit.
Hoc vitium primum eſt: ꝙ ſeruus quiſq; magiſter de elec.cum in magiſtrum
¶ Eſſe cupit: callet & tamen ipſe nihil: lxi.diſ.miſerꝫ
Artifices multi fatuiq; ſine arte vagantur xlix.diſ.ſacerdos.
¶ Stultitia merces diminuuntq; ſua.
Alter in alterius damnũ ſudore laborat:
¶ Se tamen inprimis decipit exſpolians:
Vendit opus magna forſan mercede paratum: Ezech.vii.
¶ Incitat & vexat hunc quia liuor edax:
Attamen artificũ deformis abuſio ſectę
¶ Paupertate graui corpora multa premit.
Hi res mox vendũt poſitas pręmerce minuta:
¶ Hi precio vendunt pro leuiore ſuas:
Alter in alterius damnum contemnere lucrum Leuit.xxv.
¶ Aſſolet: et vendit tunc male ſarta palam.
Qui modico vendũt precio: res non bene ſartas Eccleſi.xxvii
¶ Vendũt: artifices hęc mala culpa notat:

Omnes qui cupiunt emptores fallere blandis
¶ Fraudibus: hi certe se quoqꝫ decipiunt.
Mechanici culpas & stygmata nigra merentur
¶ Turpantes operas/artificesqꝫ manus:
Decrescunt omnes mercatus: nemo fidelis
¶ Mercator: quiuis ditior esse cupit.
Rebus in humanis mutatio tanta lacessit
¶ Multos: atqꝫ inopes reddit vbiqꝫ viros.
Non opus est multis facinus componere verbis
¶ Artificum: liuor pectora cuncta trahit.
Temporibus nostris qui constans esse laborat
¶ Hunc stultum vulgus insipidumqꝫ vocat.

¶ De Nicolao Renner:

acuphago Argeñ: Sebastianus Brant:

Finis adest operis/nec te Nicolae videre
¶ In nostra potui Renner amice rate.
Comedit multas acus simul — Qui tñ innumeros fatuos facis: & tua multi
¶ Ora vident/acubus quę tibi plena scatent.
Quas comedis/rursũqꝫ voras/vomis/imbibis atqꝫ:
¶ Prestigio hoc stultos fallis vbiqꝫ tuos.
Saluator iudorũ paschalium. — Tu deus interdum scandis super ęthera: rursum
¶ Decidis: & bibula cũ grege pascha tenes.
Simea mater adest buccas dedit illa/genasqꝫ
¶ Et linguas multas: ingeniumqꝫ citum.
Addubito iccirco si te Gallos: vel Iberos:
¶ Inter Germanos/Italicosue locem.
Hic posui artifices inter/variiqꝫ negoci
¶ Te turbam: nunq̃ solus enim potes esse.
Narragonum in patriã tecum proficiscar: in vna
Argeñ. plures íueniet socios — ¶ Naue: dabit socios vrbs tua stultiuagos.

Singularis ferus depastus est eã.

De singularitate quorũdã

no uoꝝ fatuoꝝ additio Sebastiani Brant.

Te nostram accepi vertisse Iacobe carinam: Ps.lxxix.
Atq; illam latium nunc sapere eloquium:
Gaudeo. Lolhardos quos pretermisimus olim
Beguinasq; iuuat his nec abesse suas.

Cauēdū est a beguinis. de frig. fraterni/tatis. p⁹ prin. glo. in cle. i. de reli. do.

Est operęprecium non ignorare Beguttas
¶ Begardosq͵ suos: hippocritumq͵ genus.
Quos nimis arta prius cōplexa est cymba: liburnū
¶ Nunc proprium: & laxis transtra parabo foris.
Currite lolhardi/beguinę/siue beguttę/
¶ Currite begardi: spiritus ire iubet.

in cle. ad nrm̄ de here.

Vos hominem ex toto pręsenti in carne putatis
¶ Perfectum: & summū tangere posse gradum
Vsq͵ adeo/vt nunq̄ deinceps mortale patrare
¶ Crimen: & vt nequeat proficere vlterius.
Perfectos igitur tantos quoq͵/classis abacta
¶ Expectat comites: stultiuagosq͵ viros.
Currite nauis eat: fatuosq͵ sequamur euntes:
¶ Ne sine beguinis tanta caterua ruat.
Cernitis vt stulti totum mare & æquora complent
¶ Nec modus aut numerus nauibus atq͵ viris.
Sępe oculos hominū morientum clauditis: ante
¶ Q̄ mortis tempus vel necis hora venit.
Claudite pręsentis peniturę lumina turbę:
¶ Atq͵ operi nostro ponite quęso modum.
Sit satis hunc fecisse prius vobis vel honorem
¶ Q̄ non vulgari vos rate cōposui.
Ne populus si vestra notet mala crimina: forsan
¶ Non prauos modo/sed pellat ab orbe bonos.

cle. i. de re. do

Nec vos de populo vultis/neq͵ plębe videri:
¶ Nec cleri in sortem vos deus ipse vocat:
Iccirco dignam vobis sedem ipse nequiui
¶ Theutonica in nostra ponere naue prius.

dic. cle. ad nostrum.

Cū tamen in patria Germana/& theutonico orbe
¶ Pullulet & vigeat vestra ea sęcta nimis.

Colligere attempto turbam dumtaxat iniquam:
¶ Este procul fratres/quos bona vita tenet.
Qui normam vitęq; modũ/sanccitaq; patrum
¶ Seruatis: non vos lędere pergo bonos.
Sed turbã indoctam: quę cũ nil discere possit:
¶ Nec voluit: longam quęrit habere togam.
Ne si vulgus erit: cogatur ferre laborem
¶ Artificum: & manibus quęrere forte cibum.
Inde est ꝙ quęrunt tranquillam habuisse quietẽ:
¶ Atq; vacare graui posse labore tamen.
Non is est animus/non mens/sint vt Madalenę:
¶ Verum vt busonem lęna suum inueniat:
Ocia sęctantur/torporem &/desidiamq;:
¶ Hinc hosti antiquo nequitię arma parant
Proinde sibi reputant credũt quoq; cuncta licere.
¶ Humano neq; sub viuere & esse iugo.
Libertas (aiunt) vbi spiritus esse probatur:
¶ Spiritus at spirat/liberiora licent.
Inde putant nulli capiti se subdere posse:
¶ Acephali cupiunt viuere & esse palam.
In grege conueniunt: viuunt sine rege locustę:
¶ Puniat vt nemo corrigat atq; nephas.
Quin etiam interdum laico sua crimina fratres
¶ Confitentur: agunt alterutrumq; vices.
Oscula mortali dicunt damnanda reatu:
¶ Offitium carnis sed veniale ferunt.
Hinc passim fratres per cõpita cuncta: sorores
¶ Quęrunt/solantur/concrepitantq; fores.
Signaq; dant dygitis pulsantibus: atq; recepto
¶ Responso: admittit ianua quęq; suum.

Protestatio nihil dicere voleñ ꝯ bones aut ap̱pbatos

ii. thessa. iii

vt dicere possint id Eccl. 51 de cele. miss. cũ marthe.

c. nisi cũ pridẽ de renũ.

dic. cle. ad nostrum.

ii. corin. iii.

xciii. di. nulla

Prouer. xxx.

glo. xxv. dis. vnũ. glo. de of ordi. pastoral glo. de fur. c. ii dic. cle. ad nostrum.

glo. in cle. i. de reli. do ꝯ. c. diffinim⁹ xviii. q. ii. et c. pniciosam

Tum procul abiectis mātellis/atq; cucullis
¶ Lolhardi in turpi veste/breuiq; patent.
Grandibus exutis sotularibus atq; cothurnis:
¶ Beguinę incędunt: calceolosq; mouent.
Actuū.x. Tunc opera incipiunt cōmunia: tunc labiorum
Ps.cxxxix. ¶ Hos operit labor: & facta sororia agunt.
Si qua casta soror velit/atq; pudica videri:
¶ Et quę fraternos abnuit accubitus:
Carpitur: & normę violatrix dicitur: extra
¶ Sit numerum: & careat funditus alloquio:
Illi cōmunes neq; enim venię ve/preces ve
¶ Subueniunt: vrnam hęc fregit/& vrceolum.
Quin etiam arguitur maiori crimine: pęnam
¶ Quo ferat/& subeat fratris ad arbitrium.
cle.i. de vi.& ho.cle. Hunc ego peruersum lolhardum seu goliardum
¶ Dicam: qui ventri viuit & vmbilico.
Protestatio Nequitiam illorum carpūt mea carmina: sanctos
Prouer.xi. ¶ Atq; bonos fratres carpere nemo volet.
Quos vel apostolicę sedis mādata probarunt:
¶ Vel quos cōmendat vita laborq; bonus.
Ast quidam bullas producūt sępe/quibus sint
¶ Absq; opere: humanis delitiisq; vacent:
Et quibus impune possint quęcunq; patrare
¶ Non bona: & a nullo vindice habere metum:
C.de epi.& cle.deo amabiles. Seq; pares faciunt monachis: Vestęq; sacratis
¶ Virginibus: quibus est regula grata deo:
Canonicos habitus/nomen/vestemq; pudicam
Ezech.xiii. ¶ Vsurpant: sed enim sub cute vulpis inest.
Sic habitus simulant multi sanctosq; bonosq;:
Math.vii. ¶ Intus qui rapida tygre/lupoq; scatent.

Nomine diuorum subiere cubilia multi — Ouidius
¶ Casta: sed incęsto mox rediere gradu.
Quis rogo summe pater/ valet explicare: nefanda — Iuuenalis in satyra vltra Sauromatas.
¶ Crimina: quę fiunt sub spetie vsq; bona?
Liberius poterit nemoq; licentius: vsq̄ — Esaię.ix.
¶ Fallere credentes quam genus hippocritum.
Introitu Curios simulāt: sed Clodius exit:
¶ Sub christi spetie/ dęmon inique lates.
Ve tibi ve maledicta cohors: quę nomen inane — Math.xxiii.
¶ Relligionis habes: quod tua facta negant. — i.thimo.iiii.
Nempe opa effingis sathanę: qbus esse probaris — Prouer.xx.
¶ Filiolus sathanę: luciferiq; puer. — Iohan.viii.
Quisqs enim est genitꝰ summo a genitore/ deoq;: — Ioha.ii.iii. & .v.
¶ Hic mandata dei seruat/ & efficiet:
Qui vero e terra genitus: terraq; sepultus: — Ad collo.iii.
¶ Semper erit quęuis terrea sola placent. — Luce.vi.
Quem semel arripuit fatuorum claua: cucullus: — Iohan.iii.
¶ Mitraq;: vix veterem deiicit ille togam: — ii.petri.iii.
Hinc p̄cor/ exhortor/ moneo/ rogo/ flagito cūctos — Apostropha ad Philomusum.
¶ Pręuideant: linquunt qua statione ratem.
Nostri etenim portum quęrunt lyntresq; faseli:
¶ Cędo libens: meritum docte Iacobe feres.
Qui mea vertisti vulgaria plaustra/ reuidi
¶ Illa ego: perlegi: sat placet atq; labor.
Nota magis fuerat nobis inuentio nostra: — Quare. Seba. Brant.cōcordantias huic operi apposuerit.
¶ Quo quęq; excerpsi dicta decora loco:
Iccirco ascripsi loca concordantia: lector
¶ Noscere quo valeat: singula quęq; cito.
Qui tamen & veniam dabit impressoribus oro:
¶ His quia festinum nil satis esse potest. — Parcendum impressoribꝰ.

Nempe manu propria ſemel atq; iterũ illa reuidi:
¶ Signaui/inuerſa multa ſubinde manu:
Sed tamen illorum pręceps labor: atra reliquit
¶ Plurima/quę nollem: quę mihi diſpliceant.
Quę ſi forte videt lector bonus atq; peritus:
¶ Dat veniam: erratum nec putet eſſe tuum.
Criticus at ſi quis/cui ſueta calumnia cordi:
¶ Perleget: in ſannas incidet ille: ſcio.
Sufficiet ſed enim doctis feciſſe laborem
Ecclesi.viii. ¶ Complacitum: ſtultis nil ſatis eſſe poteſt.
Nec mihi principio mens ſubfuit/atq; voluntas
¶ Scribere: vel ſtultis cõplacuiſſe viris.
Ecclesi.37. Nec tibi propoſitum fuit: vt ſatis eſſe putares
¶ Prudenti: & fatuo tam bona ſcripta viro.
Iccirco ſtultis linguam linquamus inanem:
Prouer. xviii ¶ In cuius manibus vitaq; morſq; ſedet.
Eccš.x. Singula qui carpunt/cupiunt doctiq; videri:
¶ Nec quicq̃ norunt/ſed ſua ſola placent:
Pš.lxxix. Ille ferus/multos agros depaſtus: at olim
¶ Decidet: & nidum perdet aueſq; ſimul.
Ecclesi.xx. Hos operis noſtri ſtatui mihi ſiſtere finem
Sapien.ix. ¶ Omnia qui carpunt: cum nihil efficiant.
Iohan.xv. Nil ſatis egregium/dignum/pręſtanſq; bonumq;.
Ad gala.i. xlvii.di. ꝑ ad ¶ Quod cunctis poſſit (crede) placere viris.
Conclusio operis. Viciſti precibus (fateor) ſuauiſſime frater
¶ Me: tua quo videam/carmina peruideam:
Quod potui effeci: gaudet tuus ille magiſter
¶ Diſcipuli ingenium tam valuiſſe ſui.
Perge bonis cęptis: rogat id tuus atq; Ioannes
¶ Olpigena: fauſto fine/diuq; Vale.

Epistola Jacobi locher

Philomusi ad humanissimum fautorem suum. D. Iohannem Bergmannū de Olpe. Archidiaconū Grandisuallis: huius operis promotorem.

Etsi non dubito amice iucundissime: plures nasutos Criticos: nebulonesq; pphanatos / nřis lucubratiunculis iamiam de extincta fauilla suscitatos esse: tamē iuuentus nostra / qua suauioribus ac politioris doctrinę musulis semper adhesimus: facile importunos occursus latrantium superabit: Si nobis pręceptoris nostri facūdissima manus affuerit: Brant nullas barbarici gregis cōtumelias formidabim⁹. Quis enim mediocriter doctus: adolescentis / & nati & contendentis ad virtutē: litterariam istanc audatiam improbabit? Etas iuuenilis Tibullū suū illaudatum nō reliquit: cuius ipse quidem iucūdissima elegiacę scriptionis monimenta posteritati sacrauit. quid enim maius? quid pręstatius? quid ve laudabili⁹ / iuuenis sub rigido sydere natus? glandibus enutritus: in pagis Sueuie ablactatus / attētare potuit: q̄ sacras castalis vndas lambere: cortinam phœbados tripodasq; / ore parū diserto contingere? Sed me phœb⁹ amat: sunt huic mea carmīa curę. Barbaricasq; meo pellit de pectore voces. Dat citharā: lyricosq; sacro cū pectine neruos: Et pharetras: q̄ me tutum nunc vndiq; reddūt. Sed quia nemo vnq̄ ad vmbilicum tam perfecte suas deduxit paginas; aut adeo demorsos sapuit vngues: q̄

nō suorum operum titulis hiantes fauces: linguā q̄ Timonianā prouocaret. Asinii pollionis notam/ M. Ciceronis laudabilis ac incredibilis eloquentia effugere nō potuit: Marōis argutissima musa: stygmatias ac sibila sensit. Sed qui ī cineres mortuorū impios latratus vomunt: cū laruis luctari censent. Carere debet etiam vitiis omnibus: qui in aliū paratus est dicere: inquit Cicero. Parcāt itaq̄ p̄ deos īmortalas oro/ tenellę audatię litterarii greges: & mediocritatem ingenioli mei ęqua lance pensitent rhinocerotisq̄ nares: latratus efflantes/ ferreo pessulo obstringant: Et si barbaricę telluris sterilitas me ad litterarum studia vix concitarit: tamē quia mortales omnes/ natura quadam ad sciēdi cognitionē accendimur: propterea explosis ab ingenio teterrimis ignorātię tenebris: animum Heliconis rore perunctū/ ad scribendum appuli. Vtinam dii immortales primitiis nostris auras salubres: ventosq̄ tranquillū spirantes: benigne tribuerent. Vt semina mentis nostrę/ splendidissimo virtutū globo fulcita: doctrina (quā profitemur) coalescerēt: et ęditis litterarum monimētis spetiosissime efflorescerent. Tu tamen inprimis: Iohannes Bergmane: dignus mihi videris: qui humanitate (quę potissimū mortales oblectat) & singulari munificentia: qua in omnes tibi pares vteris: litterarum studia adeo extollis: vt ab inferis litteras squalore lurido obsitas: in Germaniā reuocare videaris. q̄d enim magis in te mirari solem⁹? q̄ alacritatem istā tuam: qua studiosos homines ad scribendū prouo

cas. Tuis enim fęcundissimis sumptib⁹ egregios libros emūcto charactere/ac graphice exaratos ī lucem profers. Quod enim laudis & glorię ceteri scribendo consequunt: hoc tu bonas promouendo litteras assequeris. Igit has litterulas nostras/in testimoniuз indelebilis amicitię: in fine libri inprimi iussimus: vt optimus qsq₃ tuā in me humanitatē/mansuetudinem/familiaritatē/liquido cognosceret: Vale ex Castello Franco Germanię: Anno Millesimo quadringētesimo nonagesimo septīo.

¶ Ad eundem Iohannem. B. de Olpe.

Me rogo cōmendes nostro iucunde Iohannes
¶ Thędigene: hunc saluum me rogitante iube.
Si quid forte agitem quęrat meus ille magister:
¶ Dicito me saluum viuere/& esse suum.
proinde sibi incolumem vitam/famāq₃ precabor
¶ Perpetuam. valeat Brant meus ille diu.

Ad numeros suos ut
¶ Iohannem Bergmanum festine adeant.

Ite rudes numeri: millenas ferte salutes
¶ Bergmano: ad nitidos & properate lares:
Vos etenim fido trepidantes corde tuetur:
¶ Accipietq; pio munera nostra sinu.
Exarmatus enim pharetris comitatur Apollo
¶ Vos modo: cum fidibus auricomaq; lyra:
Ludit & arguta modulos testudine dulces:
¶ Blandidulos saltat concinit atq; choros:
Hoc duce fœlices numeri procędite: vulgus
¶ Indoctum vobis nec nocumenta dabit.
Impia nil rabies fatuorum: nulla nocebunt
¶ Murmura: fortunam dexter Apollo feret.
Seu vos fumificas ætnę penetrare cauernas
¶ Continget: syluas lestrygonumq; truces:
Seu vos per lybicas sors inuida voluat harenas:
¶ Siue per angusti saxa sonora freti.
Siue molorchęum nemus: aut per caspia regna
¶ Continget: scythicas aut penetrare niues
Siue charybdęos scopulos contingit adire
¶ Immanes Thurcos: siue videre Getas:
Carmina vos sacro vibratus lumine phœbus:
¶ Iam pharetra cinctus concomitatur iter.
Mirantes oculos radiis illuminet: atq;
¶ In vobis tenebras non sinet esse truces
Hoc duce: magnatum cęlsas conscenditis arces.
¶ Principis & vobis ianua magna patet.

Abiíciet clypeum miles dum carmina voluit: Quãta vis carminis.
¶ Atqꝫ minas ponent martia tela truces.
Gorgonis aſpectus numeris mulcetur amœnis
¶ Aegidis atqꝫ angues ſuauia dicta ſtupent.
Indocti doctiqꝫ ſimul dictata reuoluent:
¶ Atqꝫ genis lepidis oſcula blanda dabunt.
Ite procul: nec vos pudeat ſic eſſe tenellos:
¶ Scribuntur teneri ſimplicitate ioci.
Qui canit Aeaciden fortem: q ve hectora ſęuũ:
¶ Qui ve canit lybicos argolicoſqꝫ duces:
Scipiadas geminos vel qui: duo fulmina belli:
¶ Et Curios ſanctos: Fabritioſqꝫ canit:
In cute feſtiua numeros deducat: & apte
¶ Nectat ad heroos verba ſoluta pedes:
In vobis fulgent tyriis non illita ſuccis
¶ Munera: ſed ſplendet ſimplicitatis honos:
Ite rudes numeri millenas ferte ſalutes
¶ Bergmano: ad nitidos & properate lares.
Dicite: vos primum Titioni oſtendat amico:
¶ Voſqꝫ idem videat peruideatqꝫ velim.
Illius in laribus/doctoqꝫ ſub hoſpite: noctem
¶ Linquite: & in lucem pergite liberius.
Vos hilari excipiet fronte ille: dabitqꝫ benignam
¶ Et ſolitã muſis perplacidamqꝫ domum.
Ille patrocinio iuris defendere multos
¶ Vt ſolet: accipiet vos ita pręſidio.
Veſtram aget ille libens cauſam: & tutabit̃ omnẽ: Finis Stulti/ferę nauis.
¶ Quin propriam dicet remqꝫ agere inde ſuam.

NIHIL SINE CAVSA.
OLPE.

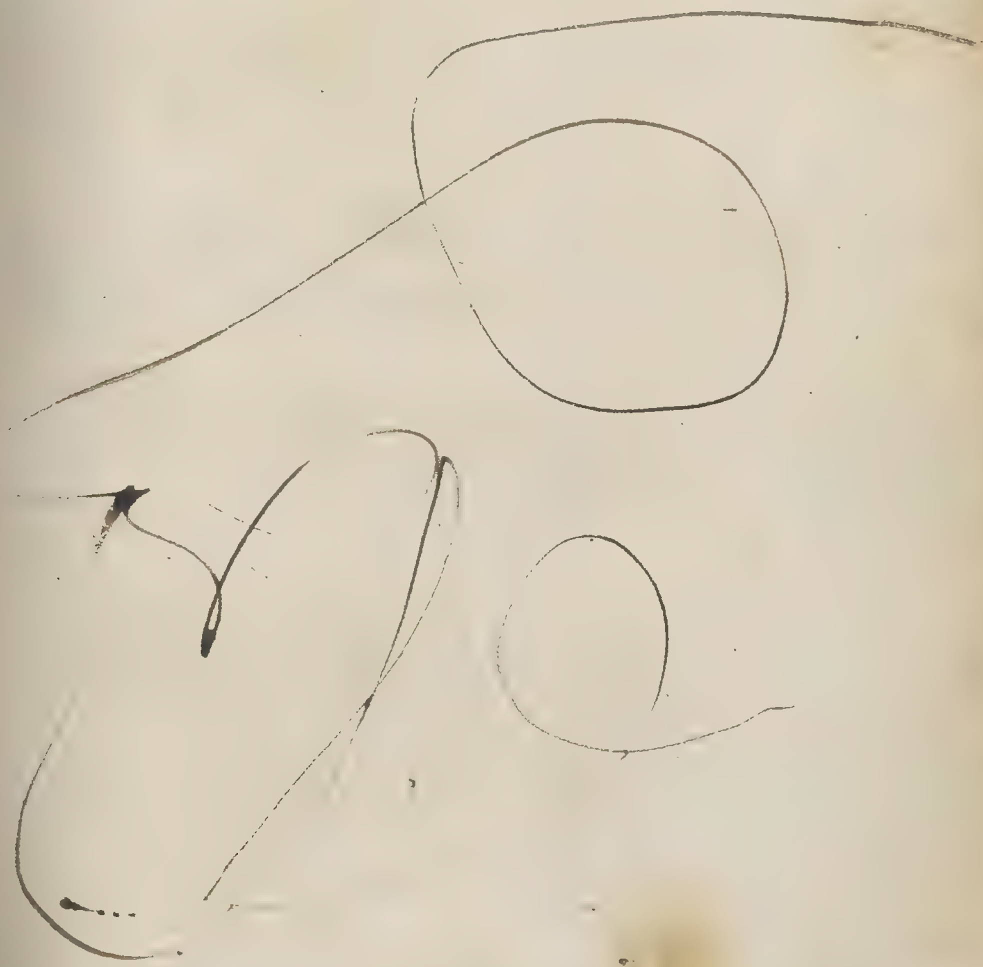
Finis stultifere Nauis

Finis Narragonicę nauis per Sebastianum Brant vulgari sermõe theutonico quondã fabricatę: atq͛ iampridem per Iacobum locher cognomento philomusum in latinũ traductę: perq͛ prętactũ Sebastianum Brant denuo reuisę: aptissimisq͛ concordantiis & suppletionibus exornate: In laudatissima Germanię vrbe Basiliensi/ nuꝑ opa & ꝑmotione Iohannis Bergman de Olpe Anno salutis nr̃ę Millesimoquadringentesimononagesimoseptimo Kalendis Martiis. Vale inclyte Lector.

Registrū stultifere Nauis

.1497.
NIHIL SINE CAVSA.
OLPE.

S ¶ Ut inordinatio causa fuit destructionis omnium rerum
Stultorum ingentes culpam(?) hac(?) ausus
¶ Et studia, et mores, interitusque graves:
Cum cymbas, lintres, parcas(?), stlatas que liburna
¶ Ascivere(?), et gaulos, prosumias que mari.
Corbita non illos, horia, aut myoparo, phaselus
¶ Cantarum(?), aut celox: nec potuere rates.
Ut si seducti(?) cras(?) fortasse perirent ————— Ca. vniuersal. perit(?)
¶ Seu contemnere: laqueos interitusque suos:
Perspicuum cunctos sine lege atque ordine remos
¶ Traxisse: et velis non posuisse modum
Atque ideo in Scyllam, Syrtes, barathra que Charybdim
¶ Vortice detorsos: naufragium que pati.
E quibus in summa, repetendo ab origine stultos
¶ Invenio cunctos hoc periisse modo: ————— Oste. in fi. lviii.(?)
Ut praetergressi legemque modumque viamque ————— Hiere. xxxi.
¶ Una de cunctis rerum dictitat ordo decens.
Omnia que in celo at terris vel in equore vivunt: ————— Job. xxxviii.
¶ Ordine servantur: stantque vigentque suo
Quem si destituant: si vivere in ordine cessent: ————— Iudicum. v.
¶ Continuo interent, in nichilumque ruunt. ————— Ordinatione tua
Ordine in summo starent elementa priorem: ————— perseverat dies ps. cxviii
¶ Ordine habent certum, tempus et hora suum.
Ordo est nascendi, et vite certissimus ordo:
¶ Estque suum mortis tempus, et ordo placens. ————— Eccle. iii.
Ordinibus hic vivitur: ut certa lege modoque ————— i. ad corint. xiiii.
¶ Cuncta gubernentur: suppeditata deo. ————— ps. xv.(?)
Ut vir quisque minor, maiore observet: et illi ————— Ad Ro. x(?)
¶ Pareat: atque libens iussa petita ferat. ————— de cens. oib. ana(?)

¶ Ordo angelice Jerarchie

Hunc primum instituit rex pater atque creator
¶ Ordine diuino posuit quecumque creata bono
Principio per eum deus condens cuncta parabat
¶ Spiritibus superis ordo modusque datur.
Ipsi etiam inter se certa statione choris que
¶ Celicole starent: maior is: ille minor.
Maior sed in angelica sensit deus ipse ruina
¶ Natiua: equalis deus cupit esse deo.
Sic bonus ille prior demon: maior ordine rupto
¶ Quorum caput abiens: retrorsus ad ima ruit

¶ Ordo humani generis

Ut reparare velit lapsum deus optimus illum
¶ Condidit humanum constituitque genus.
Inque voluptatis paradiso deputat illud:
¶ Ordine diuino certo viueret atque modo:
Ut caput agnosceret summi precepta sequendo
¶ Illius: ipse suus rex foret atque caput
Omnia subiiciens hominis quoque sub pede: saltem
¶ Se quoque subiectum nosceret esse deo.
Inuoluit sed eu desertor transfuga demon:
¶ In que suum inuidit posse hominem venire locum:
Protinus ut caderet prothoplastus ab ordine iusso
¶ Suadet: ut excuteret frena iugum que docet.
Sic heu prime parens: vix sed tua regna per horas
¶ Integra seruabas: pulsus ab inde cito.
Quoque die primum factus: rebus que creatis
¶ Prefectus: regis nomen habens fuis.

Ut que suo pane querat sudore labori
Subdendus assiduo: perpetuo que iugo.
Causa fuit: recto quia cedis ab ordine: nec vis
Subdi contra deo: spernis habere caput.
Sic factum: ut sathanam celum retinere nequivit:
Nec paradisus adam: sed mox utrumque ruit.

Ordo regni universalis

Cumque deus vidit celum, terras que, refecto
Ordine pollutas: deseruisse modum
Ierarcham celi: terra et cecidisse monarcham
Regnasse, et neutrum tradita in arce locum:
Regna sibi soli deliberat orbis habenda:
Regalique sua velle tenere manu:
Nec deinde adamo: nec cunctis prelatis mundi
Regna gerenda sit sceptra, vel imperium.
Cum belli duro: signa videns sub milite forti
Perdita: mox reparat: servat et illa manu:

Usurpatio regnorum

At nova regna capi, cum posteritate maligna
Usurpare sibi cogitat, atque suis.
De quibus ipse deus testatur: penitet ingenii
Me fecisse hominem: perdere cum que placet.
Qui violant capitis legem: et servare recusant
Ordine cum, statuit quem deus, atque modum:
Continuo cunctos homines, neptunus in undis
Mersit: et absorbens corpora cuncta rapit.
Gentibus innumeris de multis: vix in archa
Octo animas noe servat ab interitu.
Hunc deus ut vidit servatorem ex ordine iussa:
Intatur: natos incolumesque facit
Sed mox infelix cham non pudibunda revelat
Dum patris: infregit iura paterna nimis:

Ordine pregressus meruit maledici: utque
A patre in exilium migrat abinde procul.
Quo duce celsipete turrim structure congregates:
Se qz putant fluminis subtrahere atqz deo
Quos deum linguarum confusio facta: probabat.
Ordine corrupto/ no placet deo

Assyriorum monarchia

Hincque i assyriis belo duce prima tirannis
Atqz monarchie fuit data principia:
Usurpata in: neqz ei semper sua belus
Sceptra sibi/ ac ninus constituere deo.
Quo mouente: sunt terre corruptus signe
Ordo: modum et lege/ hic ho/ atqz deum.
Idola sculpebat: varia quoqz ymagine mundus
Errabat: clarum nec modus ille deo.
Sic quoqz mille/ trecentos: ter quinqz p annos
hoc regnum crevit: sceptra qz lata tulit.
Sub qz iugum illius misit de iora regna
Que sine lege/ datum deserunt modum
Sed lupon sequitur: dnqz ordine sardanapalus
Neglecto divini: defuit imperium.
Id quoqz cen fuerat primi: fit solis ab ortu
Prorsum: finem regna licomi habent.
Huius ei emulsi fuit ate. qui relinquit
Et dm abierit iussa/ iugum qz dei:
Transtulit abbaces occiso sardanapalo
Imperium in medos/ atqz orientis opes

Hebreorum monarchia

Sic deus incepit regnum/ sceptrum atqz potestas
Que bis centum annos: sex decies qz stetit.
Hebreorum interra: verum regnum p divino ob
In manibus steterat solius usqz dei
Qui in patribus/ moyse qz suo: sacris qz prophetis:
Iudicibus qz/ suas iussit habere vices
No reges: sed tutores iuvens qz ministros:
Atqz sacerdotes hos iubet esse suos.

Iudeorum regnum

Cum licet Israhel regem populo tribueret: et Saul
Regeret: atque modici rex fuit ille soli.
Universalem neque eum hunc iubet esse monarcham
Sola palestine his propria patria dedit.
O. quotiens reges illos quoque mutat: acerbis
In leges spernunt / afficit atque plagis.
Preterea his quoque tribubus: que caspia inter gentes
Claustra colentes: reget nunquam et illa fores.
Ordo his vivendi bene prescribitur: atque
Dum mandata sui deserere dei:
Regali primum se subducere corone.
Demumque et Graium mox subiere iugum.
Quin traditi in medos / viri servitate molesta: et
Perpetua vel pecoris more modo quoque iacent.
Vixque quadringentis / octoginta simul annis:
Hoc regnum Iude quattuor atque stetit.

Regnum persarum

Sic quoque sub hoc versus regnum babilonis adauctum:
Persarum quoque sua lege modo quoque fuit.
Ordo triplex omnis sic erant: et ordine terno
Hoc steterat dentes carnophage usque fere.
Sed darium insignis viris / atque potentia postquam
Extulit: et fecit non sua regna sequi:
Victus et confusus: vita quoque et perdita regna:
Ordinis eversor fuit: et imperii.
Ante hunc et xerxes / dum multas ordine mille:
Fusus ab eoregna / disperiit quoque manu.
Quique adhuc graves frementi more leonis:
Instar more leporis fugerat attonitus:
Et his mille rates submersit in equore gentes
Ordine dum tacuit perdidit innumeras.

Alexandri monarchia

Mox sed alexander victor / sic persica sceptra
Transtulit in grecos: macedonum quoque lares
Et pardi corpori / duo his diademata / in uno

Corpore: cui q(ue) alas/ vis dedit et duas:
Sed nimis excedens legem· dux q(ue) ordine vivit
Contempto: mortis/ pocula dira bibit.
Sext monarchia dum tenet usq(ue) p(er) annos:
In duodena sed hec postea regna cadunt.
Sic tria regna quidem hec/ fraterna morte sacrata
Principium et finem sic habuere suum.
Nempe caym primum fraterno sanguine regnum
Incepit: quod post migrat ad assyrios.
Ultimus assyrius post funera/ sardanapallus:
Imperio medo principia atra dedit.
Primus apud persas cyrus: propria q(ue) parentis
Cede: dat horrendi principia imperii.
Magnus et darius/ persarum grandia regna
Transtulit in grecos morte sua iudicio:
Cognatis et ei a propriis/ nobis q(ue) et amicis
Bessus: alexandro tradidit imperium.
Grecus alexander propria nam morte veneni
Cognata occubuit: interim q(ue) manu:
Fraterno primum madidaverat sanguine muri
Sic urbis roma sum/ cede habet auspicium.
Deinde monarchia qui cesar vendicat: annon
Cede sua. tali culminis auctor erat?
In fatis (super eius ancrtant quod loquimus) atq(ue) est:
Principio ut finis par sit ubiq(ue) suo)
Et romanorum rex ultimus/ ipse suorum
Funereas tandem plnet insidias!

Romanorum Imperium.

At medio/ varia fortuna/ tempore Roma
Extulerat sese/ principium q(ue) caput.
Regibus primus: deinde consule: cesare demum
Ordine et in summo crevit ad usq(ue) deos.
Fundamenta locans regno/ sceptris q(ue) futuris:
Atq(ue) monarchie principia ampla sue.
Mox Rome regnum diadema: decreq(ue) minatus
Imperium exoritur est: sprecto ut ordo fuit.

Praebuerat primum speciem quam tirannidibus: ut se
¶ In vetitum cesar verterat imperium
Sic et cum ablata paradi ditione/et achiua:
¶ Grecorum Roma sceptrumque habena venit.
Neque monarchie cuncte licet ordine certo:
¶ plurima sub sceptris regna habuere suis.
Non tamen in toto dominate protinus orbe:
¶ Nec sua tam late fluxit ubique manus.

¶ Regnum christi

Donec virgigena prodiit sub principe christo:
¶ Iure suo/redditur machina tota deo.
Quam cunctis regnis cessantibus/atque monarchis:
¶ Ad solum christum regia sceptra tulit.
Totius est quam ad eum mundi revoluta potestas:
¶ In celo/et terris sunt data cuncta sibi.
Sic quoque cessarunt regna usurpata tirannis:
¶ Cunctorum regum nam titulum ipse tulit
Et merito: domini terra est: per eum quoque gubernant
¶ Reges: atque ad eum pertinet omne solum.
Hinc sequitur: quod praesumpsit sibi nullus ubique
¶ Cum vitio/atque mala/iura aliena/fide.
Sine rege prima perstes ab origine regna:
¶ Illa sibi dederat principium absque deo:
Hic titulum/iustam quam fide tenuisse nequiverunt:
¶ Temporibus excusat nec bene cursus eos.
Sine a carnigero repetens principe: christo
¶ Soli debentur regia sceptra soli.
Rege sub hoc potuit/regis nomen/titulum ve
¶ Nemo alius iusto: sumere principio.
Nec nos commoneat cesar cum posteritate
¶ Qui regna et terras detinuere diu
Usurpata et eis fuerat: possessa nephande
¶ Absque bono titulo: legitimoque modo.
Sive ideo augustum repetas: seu vel Iuli
¶ Progenie: aut flavios/anthonios ve probos.

Hic constantinum magnum usque ad tempora christi
Regna: usu illicito precipue sibi.
Christus nempe fuit solus rex verus: cuique
Debetur mundi fabrica iure suo.
Ipse futurorum factus pontifex: ipse sacerdos
Ordine melchisedech. progenitusque deo.
Quo fit ut ad christum celi terreque potestas:
Pertineat soli: regnaque cuncta sibi.
Cum petro atque aliis sibi successoribus: illas
Commisit totas tempus in omne vices.
Ut cumque in terris aut optime petre ligabis:
Hoc etiam in celis vincula firma geret.
Solveris si quid nexu: nodum ut relaxes:
Hec eadem in celo (crede) soluta manent.

Constantinus magnus.

Id constantinus cognoverat induperator:
Atque bona agnovit constituitque fidem:
Cum caput a petri sibi successore coronam: et
Imperium: regnum tum reddit ordo boni.
Tum vero effectum christus regnare: caputque
Cunctorum cepit esse hominum atque deum.
Tum cum principio finis quadrabat et alpha
Omega coniunctum: lexque modus reddit.
Conceptum que fuit christum caput esse: habitumque
Atque actu gladium porrigere ancipitem.
Sic veri reges que duces: quicumque fuere
Interea: a petro sceptra tulere sua.
Quod si forte aliquis petro sine regna recepit:
Ille usurpator predoque furque fuit.
Non etenim intrarunt ad ovile per hostia vera:
Ordine sed fedo: more modoque lupi.
Sic iam mille quidem quingentenosque per annos
Romana hoc steterat ordine sceptra modo:
Rex sit ut inferior pape: simul ipse fateatur

Esse hunc cunctorum spiritualem caput:
Atque ab eo imperium capiat: iuret que fidelem
Rectorem petri se fore, et ecclesie.
Singulum in tercio: datur et gladius sibi, ab ipso
Pontifice: ut pravos cedat: amet que bonos.
Hec sunt illa, deus que fecit, lumina bina
Magna: quibus mundum lustret, et irradiet.
Maius quippe diem, ceu lampas solis, obambit:
Atque aliarum inflammat lumine: res que facias.
Quodque minus, noctem illustrat: terrena gubernat
Corpora: sed a magno luminis lumen habet.
Hic ordo rerum est: modus hic: lex summa tonantis
Maiori, inferior subsit ubique suo.
Omnique potestati seu contrarii sine resistu:
Displicet hinc summus quem dedit ordo deus.

Romana monarchia

Vir desideriorum, daniel sanctissimus olim
Cuncta hec providit: postque futura canit:
Quando leenam primum: mox ursum dentibus atris:
Deinde etiam pardum regna priora notat.
Que tum exiguo duraverunt tempore: namque his
Ordo fuit nullus: lex neque, vera dei.
Bestia quarta igitur mirabilis, horrida fortis,
Visa est: cuncta vorans, comminuens que nimis:
Dissimilis reliquis que feris: cum ferreus oris
Rictus erat: pedibus cuncta animata terens.
Cornua magna decem capitis: cornu que minutum
E medio illorum prodiit horridulum.
Id que oculos habuit turpes: contra que tonantem
Verba loquebatur grandia: dura nimis.
Hec fera, Romanum regnum signabat aperte:
Atque monarchiam, Cesaream que insignem.
Quod maris occidui posuit prope littora sedem:
Angulum, et europe continet conguum.
Id quoque successu diviso temporibus: ex se
Regna decem fecit: particulas que decem.

Sic capiti abstraxit sua subdita membra fidemque
Quilibet et dominum spernit habere suum.
Ille armis: hic vi: sese praeposuit et alter:
Hunc papa eripuit pro casibus ab imperio.
Terminus hoc pacto nulla sub cesare terra
Extat dum: paret rege quae nullius erit:
Atque instar regni: populique urbesque fideles
Imperio quondam: libera abire student.
Nemo magis curat regum defendere honorem:
Sed privata magis commoda cuique placent.
Acephalos sine fine vides: pedibusque levatis
In caelum: supra perplacet ire caput.
Ordine perverso cursus praecedit: equique
Postpositus, extremo substinere loco.
Proinde leve volumen, agitatque germania cancri
More meat cancri, similia agitata retro.

Figura celi m CCCCCiii.

Credite germani mox tempora plena periclis
Ventura: et magnis cuncta replenda malis.
Heu quantum vereor, ne nos fata impia tangant
Et sceptrum a nobis imperiumque trahant.
Aspicite hanc celi quam cernitis (oro) figuram:
Se cancro iungunt sidera seva nimis:
Saturnum, martem, atque Iovem: variabile signum
Coniungens cancri: fugiet et humet aquis:
Indicat atque senes iuvenesque et martia corda:
Et clerum, instabili mobilitate fore:
Quisque age incipiet: quicquid placet: ocius illud
Proripiet cancri more, modoque retro.
Inde graves clades: patrie et civis eximius
Et mala provenient: dii prohibete minas.
Multa quidem nobis astra et sera fata minantur:
Cogitat at multus tam prope adesse diem.
Tempus erit: sceptrum a nobis tolletur et ibit
Longius: ah saltem theutonia terra dole.
Quis mihi fontis lachrymas dabit: ut deflere ruinam
Communem possim: vel gemere interitum.

Constantinopolitanum Imperium.

Postea quam Romam veterem / primus ille reliquit
Et constantinus thracia regna novat:
Pontifices medio tulit Inclyta Roma beatos:
Interea que horum paruit imperio.
At constantinus firmat sua regna: duobus
Circumsepta fretis / bosphoreos que mari:
Atque arce europe posuit forte que bona que:
Et vallum lybie contra / asie que minas:
Nomine de proprio vocat hanc: Byzantia quondam
Urbs que dicta fuit; clara potens que nimis.
Grecorum retinens sceptrum per tempora multa:
Hinc quoque ad occiduum prosperum imperium.
Sed cum pontifici summo parere recusat:
Tollitur a greca gente corona vetus.
At neque sic legem ecclesie / servare modum ve
Curat: sed heretico funditus interiit.
Nam sua dum capiti subducere colla putabat:
Brachia / colla / manus / perdidit atque pedes.
Hanc scythica nuper veniens othomanus ab arcto
Insidiis cepit: subdidit atque dolis.
Comperiit tandem grecus / quid ab ordine profi
Cedere: vel proprium nolle tenere caput:
Perdiderunt que graviam fortuna / arcu que peculio:
Quo deus acephalos puniat exitio.

Translatio Imperii

Translato imperio a grecis: germana repente
Natio / suscepit regna sceptra que opibus.
Germanus quoniam nostro quoque natus in orbe
Carolus: sed vero semine theutonum erat.
Tempore orientalis fratris fuit: unde recepit
Francia gallorum / quod modo nomen habet.
Germani sic nos annis prope septingentis:
Sceptra sacra / sed vittas gessimus imperii.
Quod liquido patet. In seriis per secula tanta

¶ Multa monarchie gens tulit imperium.
Nam babel assirius / chaldeus / parthus / acheus
¶ Ultro citro instabili regna tulere loco.
At nos romanum nomen que: orbe que sacrata
¶ Continuo in nostro regimus imperio.
Quodque magis dignum est: relliquum que iure paterno
¶ Heredisque loco regna habuere sua.
At rex Romanorum / legitur per vota virorum
¶ Integra principum / nobilium que ducum:
Eligitur hinc nullus qui non sit cesare dignus:
¶ Et qui non sceptrum iure suo ipse ferat.
Traditus hic modus est / ordo quoque cesare othone
¶ Quo regnum melius constet et imperium.
Sepe et enim ignavus vel iners vel inutilis heres
¶ Nascitur: at legitur / fungi homo et omnibus.
Sex ita principibus legitur rex: atque bohemus
¶ Rex paribus votis sepe vocatus adest.
Carolus hiis quartus dedit electoribus / amplum
¶ Rhenum vectigal / grandia dona satis.
Centum mille quidem nummos capit inde quotannis
¶ Quisque horum annuatos: rex habet inde parum.
Unde etiam imperium defendere iure tenentur
¶ Consilio / atque armis / corpore / presidio:
Et merito: imperii penes hos substantia maior
¶ Nam residet: ad eos commoda tota fluunt:
Imperium sed eget: vix nunc aquilla illa decora
¶ Pennigera est: rapuit vis fera cuncta fere.
O miser actorum: cum non tam dura fuit mors:
¶ Quam lacera a cunctis quod foret ille finis.
Horum consilio rex singula facta peregit
¶ Semper: et illorum res stetit arbitrio.
Cum que illis tractat comitia: cuncta Rudolphus:
¶ Quod sacro in primis imminet imperio.
Sed quia pregnantes germania nostra ducatus
¶ Semper habet: binas una retensa parit.

Queque fuit pridie nona: simulque principia: prolem
Parturiit: hec eadem more quoque mater erat,
Ordinem trahimus communis conciliando:
Nil rethorum: in quo comparuisse sat est.
Quemque huc venimus: que sit conclusio / tandem
Semper petimus: alio festino abacta dies:
Inde etiam insultant nobis gentes quecumque: dictas
Germanas crassas; et sine fine vocant.
Causa patet: quod sunt Romanis efficaciorem animum:
Principibus nostris nam mora longa placet.
Queris aquas et agmina imprudens tantale: sed nobis
Consilio ex uno plurima iungere iuvat.
Rerum aut historie (sive quisquis vbi sunt ille) primus
Inciperes factum: consule: deinde age operibus.
Is non consilium prefuerat et perhennie:
Sed quo consilium profuerat operibus.
Hoc fabius quintus / dictator / fecerat / ubi primum
Cardinis erat: sed noster quoque deses erat.
Nec nobis aut precepis factum ... sed experiens
Consilii: iunge nec consilium usque placet.
Sed quid forte velim: medium tenuere beati.
Quam post consilium: facta iuvere tamen:
At nobis / alii nescio ingenio / meritoque gemendi
Germani: longas semper usque moras.
Et nihil aut facimus: aut precipitamur agentes,
Res nostre: nec adest ullus ordo modi.

Tercia Irruptio.

Jam nos consilium: thraces sua littora gerere
Post habet: Illiricos: pannonias quoque rapuit.
Quamque istorum primus obtinuit: mox littora ad
Rhenum: et germanis inferret exitium.
Inde alio (timor est) regum tradunt sceptra
Externis: nostrum et deficere imperium.
Erudimus interea sua fortia corpora somno:
Et iuvat ignavie vincere ... :
Nos omnes obiectus ludus: jacta alea pennis:
Semo displicuit: vino scena cadet.

Dij melius: vates vtinam sim falsus: at illud
Fata canunt. monstrant tempora, et astra docent.
Nec minor nobis si cancer forte minetur:
Sic nuper cancri ceperunt hec vera:
Germanos vero geminos de germine quondam:
Ac vere fratres, fama fuisse canit.
Nulla sed o superi est hodie concordia nobis
Germanis: nec pax: lex nec amicicia:
Sed cuncti inter se grassantur more leonum:
Raptoribusque student viuere more lupi.
Heu quantum vereor bella horrenda, bella nephanda:
Intestina simul surgere, sitque procul.
Nam Rhenum (metuo est) vndandum sanguine multo
Nec non istius fontes, stagna cruoris agent:
Dij superi, talem germano auertite pestem:
Precha pellatis theutonicoque solo.
Longius in thraces, arabesque et acharica regna
Hec bellona ferox pulsa et abacta ruat.
Regna etenim diuisa cadunt: aditusque datur hosti
Perfacilis. dispar vertitur ira singulum.

Conclusio wormaciensis

Sed quid nostra queror tam prospera secula: que nunc:
Vnanimes regi constituere duces:
Qui stabilit imperium: et concordi pace ligarunt:
Reddere iudicium, iusticiamque parant.
Felix vangionum locus, vrbs sanctissima rheni:
Conclusum hoc tandem que penes extat omnibus:
Per quod fama vetus abolet: et incipiunt nunc
Ordine, germane res, consulere bono.
Iudicium deinceps inopi datur, atque pupillis:
Iusque ministratur pauperi: et indigene.
Prefectum cum sit iustus, doctusque, modestus
Presideat princeps: iudiciumque regat:
Qui iunior sunt omnibus etate: lascivus
Attamen: humanus: moribus atque comis:
Illi maturus, venerabilis atque senatus
Assidet: et prudens, iusta, seniumque cohors.

Turba que tam celebris: qua totus colligere orbis:
Inque unum possit vos statuisse locum:
Vestra putas Rome: seu dicam martis athene:
Seu parlamentum gallia quale colit.
Iudicio hoc/ leges et plebiscita vigebunt:
Atque malis mores frena severa ferent:
Omnis et libertas germani nominis: ampla
Fama que durabit perpetuanda diu.
Inde etiam fidei sequitur tutela sacrate:
Christicole que aderit presidium celeste.
Hinc propellentur thurci: atque inimica queunt:
Pena coherceantur crimina: vis que scelus.
Inde parentis aperit pueris committere letus:
Herebit coniunx coniugis inque sinum.
Aegros cunctisque suis/ reparare que predia/ sacro hoc
Iudicio cernetis: iusticia que potest.
Omnibus hinc terris pax: et tranquilla parantur
Ocia: servantur sceptra que sacri imperii.
Hec fortuna quidem tibi et tibi maximiliane
Desuper a summo venit/ adest deo:
Qui tam devotos/ claros virtute/ benignos/
Prestantes que duces nactus es imperii:
Consensu patrum qui regni extollere honorem:
Iuvando que volunt sunt/ subesse tibi:
Omnis non tam sancto/ tam iusto/ tam que beato
Proposito faveat: pareat atque libens.
Tale animum et corpus decet his impendere rebus
Omne pro iusticia/ sint bene cepta/ sacra.
Det modo felicem finem/ optatum que: probatis
Auspiciis: iusto principio que deus.
Et que palam vobis loquar: illustrissima turba:
Conscripti patres principibus: atque duces:
Tempora vestra deus felici sydere obumbrat:
Et radiat vestrum fata benigna diem:
Qui tam preclaro: iusto que pio que / subesse
Vos dedit regi: magnanimo que viro:
Consilio vestro regnum tutabitur ille:
Et vestro/ extendet sceptra sua amplio.

Ille gubernator: vos remi, atque anchora navis:
Presidio vestro, portus et ancora venit.
Vos quoque germanae gentes: populique potentes:
Imperii vobis sit rogo cura frequens.
Astra licet nobis gloria multa micent:
Diva simul: quibus sydera sena micent:
Sydera vincentis: maneant in ordine saltem:
Et capiti subsint, membra minora suo.
Parva licet nobis sit copia: vincere gentes
Possumus origenas: assit ut ordo tamen:
Est ad modicum, breve vincere posse paratum:
Et quoque de tenui posse levare domum.
Sepe vides modicas ex ordine pauperis edes
Splendere et nitidis crescere utrique modis.
Rursus et cernis item sepe alta palatia regum
Diruta: et e summo prorsus abacta loco:
In cineres quandam versa et disiecta regentum
Ordine cum nullo: cum sine lege meant.
Ordo est qui cunctas res crescere cogit in horas:
Ordo est qui parvos tollit in astra lares.
Horror adest: error quoque frequens: ubi defuit ordo:
Ordinis perverso: nil placet usque deo.
Theutones ad veram vocati: patrie quoque salutem
Respicite et regis suscipite imperium.
Sic et ei terre res: oppida vestra domusque
Tuta sub incolumi stant satis imperio.
Nec vos perturbent, moneat vel indicta tributa:
Que levia et facili sunt solvendo modo.
Seu pars quota sit, seu portio queque sororum:
Conservet totum, quod retinet quoque suum.
Ille obulus bonus est, sancto quoque exponitur usu:
Qui libera dominos servat ab interitu.
Nec primum hoc vobis indicitur: antea multe
Solverunt gentes, et populi armigeri.
Regibus assiriis semper solvere tributum:
Sub dominis babylon maxima censa fuit
Indis cum voluit certare semiramis: ante
Et egyptus: dominus fuit quoque orientis opes:

Persis longimanus artaxerses que tributa
Imposuit: dictus Romanis ille prius
Quam et servator patrie, pacis que: et amari
A cuncto populo Romanis emeruit.
Macedonibus que primus que terena dicta, philippo:
Deinde et alexandro contribuere suo.
Exiit edictum que a cesare: mundus ut omnis
Per capita hunc censum solveret Imperio.
Olim vel apud gallos (qui libertate fruuntur
Francia) non censum pendere semper habet.
Adde vel hispanos: vel totum protinus orbem:
Italia, et calabros, sarmaticos que lares:
Quos metus, atque timor, regum que potentia, adegit
Solvere compulsos: magna tributa nimis.
At nos liberius, nostra quoque sponte, volentes:
Regem sumus in noviam: solvimus exiguum.
Id quod nec censum dici poterit, vel tributum.
Libera sed potius munera presidii:
Nec minor inde manet libertas ipsa deinsque:
Quo non semper fuit theutonicus orbis erat.
Sed nos imperii rebus succurrimus: ut nos
Tutari imperium protegere atque queat.
Credatur nec tamen parvum michi. solum ego pensum:
Perque libens dudum: nec rehabere velim:
Publica quo impediantur sancta negotia regum.
Unde salus patrie pendet, et imperii.
Theutonica terra igitur capiti pareat obedi:
Mandatis pare: et fer sacra iussa libens.
Sic tua stare diu poterit felicia sceptra:
Sic virtute tua vincere cuncta potes.
Et si verba dei contempnis: subiicieris
Cum sese oderit: huiusque tributa dabis.
Cesaris ille iubet que sunt, dare cesari: et ipsi
Solvere deinde deo: sunt bona si qua dei.
Ordinis sic cursus noster procedet optimo:
Temonem que trahent ordine currus equi:

Sic quoque vertemus cancri tam mobile signum:
Ut causa obtorta scorpio pronunciat:
Juppiter aspiciet vultu nos forte sereno:
Summoque alocothen mars quoque noster erit.

Sic breviter stultos transcurram ordine simplo:
Quos sperat regni magna ruina sui:
Dum quoque modum et normam bene vivendi atque beate
Spernentur: patriamque/regna/perdiderant

Vale inclyte lector

Epigramma thome beccadelli cymbri adolescentuli primarii et impuberis ad d. Seba. Brant utriusque iuris doctorem: poetam augustissimum argentinum.

Ambiegit merito felix germania fama:
Iam poterit laudes scribere docta suas:
Cedere iam poterit/poterit quoque tradere palmam
Ausonia: et cedet grecia magna sibi.
Iste iura nitent: astrea quoque virgo gubernat:
Celi magis quoque patent sydera quinque viris.
Pythagore hic celebrat hic docti dogma platonis
Hic repetis vires o medicina tuas.
Hic quoque et aonio renovantur vertice muse:
Et multis capiti est delia laurus honos.
Omnis sed brantus extollit fama poetarum
Pegaseo mersit qui bene fonte caput
Omnem leges nec iura latent: sic iura mereri
Carminibus potest/pieriis quoque modis:
O pater columen/nostre quoque gloria gentis
Brante: tue vates firma columna domus:
Itallas inque berensti maior ad oras:
Turba tui calles: aonium quoque melos.

Eiusdem thome ad Johem bergmannum de Olpe

O cui posteritas nunquam debere negabit
Olpe: homo qui non scripta perenne sinis
Imprimere conspicue divina poemata fame
Brant: divina hec condere mente solet.

Finis stultifere navis

